

HERNANI

2015

HERNANI 2015

UDAL ARTXIBO ZERBITZUA
SERVICIO DE ARCHIVO MUNICIPAL

HERNANI

2015

HERNANI 2015

UDAL ARTXIBO ZERBITZUA
SERVICIO DE ARCHIVO MUNICIPAL

22. URTEKARIA 2015
XXII ANUARIO 2015

Azala: **Jesús Mari Gomez "Txuso"**.
Diseinu eta maketazioa: **GRAFIKOKI**
Lege-gordailua: SS-403-1993

AURKIBIDEA-INDICE

1.	Borroka, borroka eta borroka; aurrera eginez, PAUSOKA	08
	Leire Goñi Iradi	
2.	Emakume ezkutatuak, rol onartuak. Zergatik ez dira emakumeak aipatzen herriko historian?	12
	Ixiar Pagoaga Soraluze	
3.	Las canteras molineras en la cuenca del Urumea	17
	Javi Castro (Aranzadi Zientzia Elkarte, Etnografia)	
4.	Marcelo Usabiaga, bizitza osoa borrokan	25
	Urko Apaolaza Avila	
5.	Elur-Txoriko elur-txoiyaren arrastoei segika	28
	Iñaki Sanz-Azkue	
6.	“Burbunak eta Etsayak” dokumentala. Hizkuntzari luparekin begiratzen zaionean...	35
	Eñaut Agirre Goia (DOBERA Euskara Elkarte)	
7.	Hiazinto Fernandorena Setien: Arantzibiako semea, baina Hernaniko baserrietan solaskideak topatutako	38
	Pello Joxe Aranburu Ugartemendia	
8.	Jon Zabaleta	41
9.	Manuel Yaben, mende oso baten begirada	45
	Joxan Goikoetxea Maritxalar	
10.	Agustin Adarraga: “Hernanira itzultzen naizenean etxera bueltatzen naizela sentitzen dut”	53
	Esti Zeberio Zubelzu	
11.	KANTUZ Abesbatzak, 25 urte	56
	Nuria Barba eta Marirro Yeregui	
12.	Crónica 2013ko kronika (II)	64
13.	Crónica 2014ko kronika	79

AGURRA

2015ean gure herrian, Hernanin, gertatutakoak edota aurten gertatu gabekoak ere, baina gure historiaren parte diren gertaera eta bizipenak jasotzen ditu urtekari honek. Hamaika artikulutan beste hamaika lagunek beren ekarpena egin dute, eta bertan gure herriko historia, politika, kultura, hizkuntza eta gai sozialen inguruan idatzi dute. Gure eskerrik beroenak beraiei eta bereziki urtea joan eta urtea etorri, behin eta berriz beraien lana eskaintzen digutenei, gure herria, Hernani, hobeto ezagutu dezagun.

Esan bezala, gure herriko historia hobeto ezagutzeko idatziak ditugu ale honetan: pertsona borrokalariei buruzko artikulak, baina ez soilik borrokalari ezagunena, baita ezkutuko borrokalariena ere, gure herriko historiaren hutsuneak aldarrikatzen dituztenak, emakumeen lana eta garrantzia azpimarratuz adibidez; edo egunerokotasunean haurren bizi baldintzak hobetzeko lanean ari diren famili eta elkar-tearenak. Gure herriko bazterrak eta inguruak ezagutzeko lanak; baita hizkuntza arlokoak ere, euskara babestu, landu eta gorde duten hainbat lagunen bizitzak eta pasarteak ezagutaraziz. Eta ezin ahaztu kultur arloko lanak, hauetan ere artisten bizitzak eta urtemugak medio herriko kultur aberastasunaren berri jasotzen dugulako urtekari honetan.

Era askotako irakurgaiak beraz, herritar askoren interesekoak izango direlakoan. Gogoz eta patxadaz goza dezazuela irakurtaldiarekin.

Hernaniko Udal Gobernu Taldea

BORROKA, BORROKA ETA BORROKA; AURRERA EGINEZ, PAUSOKA*

*www.pausokaelkartea.org

Leire Goñi Iradi

Eslogan bat izan zitekeen, baina ez. Hainbat hernaniar eta gipuzkoarren egunerokoa da; PAUSOKA Elkartea osatzen duten 70 familien egunerokoa, hain zuzen. 2012an sortu zuten Elkartea behar bereziak dituzten umeen gurasoek, eta 2014an Gipuzkoako aurreneko errehabilitazio zentroa ireki zuten Hernanin. Zailtasunak zailtasun, gelditu gabe, hazten ari dira, pausoka-pausoka.

2014ko otsailean inauguratu zuten PAUSOKAko errehabilitazio zentroa, Etxeberri auzoan.

Denbora gutxian asko hazi da PAUSOKA Elkartea. Maite-der Requejo lehendakariak gogoan du nola hasi ziren: “Gu 12 familia elkartu ginen, denon artean fisioterapeuta bat kontratatu ahal izateko. Etxez etxe hasi zen lanean, baina gero eta ume gehiagok eskatu zuten zerbitzua, eta ez zion denborarik ematen. Orduan, bere etxean hartu gintuen. Baina hori ere ez zen egokiena, eta horregatik, lokal bila hasi ginen. Hernanin oso harrera ona izan genuen”.

Hernaniko Udalak lokal bat eskaini zien Etxeberri auzoan. 2014ko otsaila bukaeran inauguratu zuten. Horrela, gero eta ume gehiago bildu ziren bertan, fisioterapeutaren zerbitzua jasotzeko; 34 ume baziren, ordurako: Hernani, Usurbil, Lasarte, Irun, Urnieta, Donostia... eta beste hainbat herritakoak. Horrek, toki gehiagoren beharra sortu zien, eta Udalak, azkenean, lokal horren inguruan zeuden gainontzeko lokalak ere PAUSOKAren esku jarri zituen. “Gai- nontzeko elkarteei beste leku bat eman zien, eta gu pisu osoarekin gelditu ginen”, azaltzen du Maite-der Requejok.

Baina zaila da behar guztiak asetzea, eta horregatik, eten- gabe lanean, eta etengabe hazten ari dira PAUSOKA. Gaur egun, fisioterapia kraneosakral eta funtzionala ematen dira bertan, osteopatia eta psikomotrizitatea lantzeko; logopedia zerbitzua ere badago; eta baita te- rapia okupazionalak ere, garapen neurologikoa eta in- tegrazio sentoriala lantzeko. “Horrez gain, material asko Europatik ekartzen ditugu: eserleku ergonomikoak, ordenagailu egokituak...”, azaltzen du Requejok. “Eta orain, kontratazio zailena izan dena lortu dugu: psikologia zerbitzua. Lan handia eta garrantzitsua da psikologoarena guretzat, eta ez umeentzako bakarrik”.

GURASOENTZAKO TOPALEKUA

PAUSOKA Elkartearen lokalera gerturatzean, erraz uler- tzen da zergatik den inportantea psikologo bat. “Gainont- zeko terapeutek ere, askotan, frustrazio handia senti de- zakete, ia aurrerapenik lortzen ez denean. Edo kognitiboki ondo, baina fisikoki gaizki dagoen ume batek galderak egiten ditu, eta hori kudeatzen jakin behar da; ‘zergatik niri?’ galdetu dezake. Era berean, familia asko hautsi egiten dira honen aurrean, azken batean, espektatibak, ilusioak, aldrebestu egiten baitira. Bikote asko banandu egiten dira. Edo rolek zailtasunak eragiten dituzte; badira umeari gogor egiten diotenak, eta baita burbuila batean sartzen dituztenak ere. Eta ume horien anai-arrebak ere hor dau- de; estres handia jasan dezakete”, dio Requejok. “Psikolo- goaren arretan derrigorrezkoa behar luke gureak bezalako familientzako. Gutxiago hautsiko lirateke. Aurreneko aldiz guraso izatea zaila bada, dudak sortzen badira, pentsa, ho- rrelako zerbait gertatzen denean!”.

“Kognitiboki ondo, baina fisikoki gaizki dagoen ume batek, galderak egiten ditu, eta hori kudea- tzen jakin behar da; ‘zergatik niri?’ galdetu dezake”.

“Familia asko hautsi egiten dira honen aurrean, azken batean, espektatibak, ilusioak, aldrebestu egiten baitira. Bikote asko banandu egiten dira”.

Psikologo lan hori, ordea, gurasoen artean ere asko lan- tzen dute. Lokalean bertan nabari da familia hauen egu- neroko borroka, eta horrek eragiten duen desgastea. Pa- silloan topo egiten duten gurasoek elkarren berri jakin nahi izaten dute, denek behar baitute, noizean behin, barrua hustu. “Aulki berria erosi diozu umeari, ezta?”, gal- detzen dio batek besteari. “Ez, pieza batzuk aldatu behar izan dizkiot, baina orain ez du merezi berria erosteak, las- ter beste bat beharko baitu”. “Eta laguntzak lortu dituzu?”, horixe dute askotan, kezka iturri nagusia. “Kontu korron- te potoloa, horixe behar dugu!”, diote barrez, egoeraren zailtasunari aurre egin nahian.

“Kontu korronte potoloa, horixe behar dugu!”

“Gasteizen, Madrilan, Galizian... izan gara, errehabilitazio- etan, eta gastu horiek ez zaizkigu errenta aitorpenean sartu! Hori bai, guk ordaindutakoari esker haurrak hobe- ra egiten badu, dependentzia gradua jaitsi egiten diote, eta horrekin, diru-laguntza. Estatuari merkeago ateratze- ko ordaintzen dugu!”, kontatzen du beste batek. Etxea- rekin duten arazoaren berri eman du ondokoak: “Etxea salgai jarri dugu, ezin baitzen egokitu. Baina dagoene- ko etxe bat badaukagunez, ezin dugu ETXEBIDEN izena eman babes ofizialekoen zerrendan. Beraz, ordaindu be- har ditugu balio ez digun eta oraindik saldu ez dugun etxearen hipoteka, erabiltzen dugun etxearen alokairua, eta umearen errehabilitazioak!”

ERREHABILITAZIO ZENTRO, ETA OASI

Etengabeko borrokan ari dira familiak. “Etap bakoitzak ardura bat gehiago dakar”, azaltzen du Requejok. “Hau- rra hazi egiten bada, garapen arazo berriak sortuko dira. Hazten ez bada, berriz, agian ondo elikatu gabe dagoe- lako da, edo beste arazoren batengatik”.

Hori guztiagatik, PAUSOKA Elkarreak ezinbesteko papera betetzen du familia hauen egunerokoan. “PAUSOKA, ni- retzako, normaltasun leku bat da”, dio Requejok. “Irtenbi- deak ematen dizkigun tokia da; tratamenduak lortzen ditugu, konfiantza ematen digu bertako profesionalak oso onak direlako, eta lagun elkartea ere bada, gurasoen- tzako. Emozio asko biltzen dituen lekua da”.

“PAUSOKA, niretzako, normaltasun leku bat da”.

Iban eta Amaia ere ados daude. “PAUSOKA euskarri oso garrantzitsua da, tokatu zaigun ibilbide zail honetan. Ulertu, babesa eman eta laguntzen digun giza talde bat aurkitu dugu bertan”. Markelen gurasoak dira, Amaia eta Iban. Garun paralisia dauka Markelek, eta ondorioz, ez dauka mugimenduaren kontrolrik. “Horregatik, estimu- lazio handia behar du: hidroterapia, fisioterapia, terapia okupazionala. Helburua da ahalik eta independenteen izan dadila. Hazten den heinean behar berriak sortzen dira, eta laster, etxea eta ibilgailua egokitu beharko di- tugu”.

“Ulertu, babesa eman eta laguntzen digun giza talde bat aurkitu dugu PAUSOKAn”.

Aimarrek terapia kraneosakrala jasotzen du, besteak beste.

Terapia okupazionala da Markelek jasotzen duen terapietako bat.

Maiteder Requejo, berriz, PAUSOKAko lehendakari izateaz gain, Aimarren ama ere bada. “Jaio eta 15 egunetara, Aimarrek epilepsia krisi bat izan zuen, eta 3 hilabete pasa zituen ospitalean ingresatuta. Garun malformazioa dauka; motrizitate arazoak ditu. Ez du hitz egiten, komunikazio arazoak ditu... Mendekotasun handia dauka”.

ONARPENA; AURRENA, ETXEAN

“Ez daude gaixo; horrelakoak dira. Diferenteak direla? Bai. Baina denok gara diferenteak. Beste behar mota batzuk daukate, eta horretan ari gara borrokan; beraien beharrak asetzeko behar diren baliabideak egon daitezen, gu

denok ere gizartearen parte garelako”. Garun paralisiren bat edo gaixotasun degeneratiboren bat duten haurrak, autismoaren espektroaren barruan daudenak... dira PAUSOKAko zerbitzuak jasotzen dituztenak; behar bereziak dituztenak eta errehabilitazioaren beharra daukatenak. “Guk sintomatologiarekin egiten dugu lan”, dio Requejok. “Inportantea da jakitea zein den patologia, baina patologia bera duten haurrek sintoma desberdinak izan ditzakete, eta gauza desberdinak egiteko gai izan daitezke”.

“Ez daude gaixo; horrelakoak dira. Diferenteak direla? Bai. Baina denok gara diferenteak. Beste behar mota batzuk daukate”.

Markel eta Aimarrena kasuetako batzuk dira. Amaia eta Ibanek “inpotentzia eta amorrua” sentitu zituzten Markelen egoeraren berri jakitean. “Erditzean oxigeno falta izan zuen garunean, eta horrek sortutako lesioa da Markelek daukana, eta saihestu zitekeen. Ondoren, egoera onartu eta lanean hasi behar izan genuen; diagnostikoa jaso eta komenigarriak ziren terapien inguruan informazioa biltzen hasi ginen. Hasieran ASPACEko arreta goiztiarrera jo genuen, OSAKIDETZAK bideratuta. Gero, PAUSOKA ezagutu genuen, eta bazkide egin ginen, terapia eta tratamendu gehiago jaso ahal izateko. Osasungintza publikoak laguntzen du, baina ez nahikoa. Tratamendu asko ez ditu beregain hartzen, eta gure aurrezkiekin ordaindu behar ditugu; horrek eragin handia dauka familia ekonomian”.

Maiteder Requejo ere iritzi berekoa da. “Publikoa izan behar du, espezialistak oso garestiak baitira. Horretan oso garrantzitsua da arreta goiztiarra; prebentzioa da. Ume askok, goiz estimulatzeko hasiz gero, besteen tankeran garatea lortzen dute; gero eta lehenago hasi, hobe. Baina oraindik Gipuzkoan ez da bukatu arreta goiztiar hori zabaltzeko eta bermatuko duen dekretua”. Hori guztiaren alde lanean hasi baino lehen, egoera onartzeak garrantzia handia du. “Markelek orain 6 urte dauka. Askotan pentsatzen dut onartua daukadala, ondo daramadala. Baina batzuetan, elkartera datorren jende berria ezagutu eta hondoratu egiten naiz, haien esperientzien berri jakitean”.

“BORROKA, BORROKA ETA BORROKA”

Gaur egun, 0 eta 18 urte arteko umeek ematen zaie zerbitzua PAUSOKAn. Lan handia egin dute gurasoek errehabilitazio zentroa sortu, mantendu eta handitzeko, baina lan handia dute oraindik, egiteko. “Borroka, borroka eta borroka. Hori da egiten duguna”, dio Requejok. “Askotan, ematen du fabore bat egiten digutela, baina aizu, gure umeek ere eskubideak dituzte! Askotan etsita sentitzen gara. Desgaste politika erabiltzen da. Baina firme jarraitu beharra daukagu”.

“Askotan, ematen du fabore bat egiten digutela, baina aizu, gure umeek ere eskubideak dituzte!”

Pausoka ere korrika egin daitekeela erakutsi zuten, KORRIKA Hernanitik pasa zenean.

Hemendik aurrerako erronkak ez dira txikiak, eta gizarteak horren jabe egin behar duela ikusten dute PAUSOKAko gurasoek. "Gizarteak ez daki ezer. Adibide bat jartzearen, aurten, KORRIKA aterara gara. Baina ez zekiten nola egin. KORRIKA iristerako prest ginen, eta gurpildun aulkiak ikustean, kendu egin behar zirela esaten zuten, KORRIKA pasa zedin. Baina gurpildun aulki horietan zeuden umeak ziren testigua hartu behar zutenak!"

Hori da, hain zuzen, PAUSOKAren beste alor bat: sentsibilizazioa. "Familia bakoitzak bere inguruan eragiten du. Umeak eskolatan integratzea ona dela azpimarratzen dugu. Gure haurrek ez dute fisika kuantikoa ikasiko. Baina gure umeak eskolan egotea inportantea da, batez ere, gainontzeko ume, guraso eta hezitzaileentzako. Horrela, beste errealtate hori ere ezagutzen dute. Horrela, pixkanaka, lortuko dugu denok kontuan hartzea, adibidez, herrian gauzak antolatzen direnean. Udalekuan, esaterako, begirale espezializatuak kontratatzea izango litzateke onena, gure umeak ere apuntatu ahal izateko, baina tokatzen den egoeraren aurrean zer egingo duen pertsona bat berarekin egongo dela bermatuta. Noski, lan hau guztia egiteko, gurasoek ere onartua eduki behar dugu egoera. Eta, ez badut onartzen, zer? Zilegi da!"

Eta udalekuena, adibide bat besterik ez da. Kirol egokitua egiteko ere arazoak topatu dituzte, ez dutelako aurkitzen behar bereziak dituztenentzako egokitutakorik. "Agian, igerilekua itxi egin beharko litzateke gure umeak dauden bitartean, edo uraren tenperatura igo. Edo bestela, neoprenoarekin sartzan utzi. Baina ez diezagutela ezetz esan hasieratik! Gu ere laguntzeko gaude, borrokatzeko, diru-laguntzak behar diren tokian eskatzeko. Bestela, zer? Ez dago gure familientzako esparrurik, eta kitto?"

Hala ere, Requejok Hernaniko Udalaren prestutasuna eskertzen du behin eta berriro. "Hernaniko alkatea, Ongin-

tzako zinegotziak, beti egon dira prest laguntzeko, eta behar duguna emateko. Hernaniko udalekuan, adibidez, badaude gure umeekin egoteko begiraleak. Baina beste herrietan ez. Hernanin, badaude parke egokituak. Beste toki batzuetan ez. Eta saiatzen gara beste herrietan ere; azken batean, PAUSOKAko errehabilitazio zentroa Hernanin dago, baina hona etortzen diren haur asko beste herrietatik ere etortzen dira. Denek egin beharko lukete zerbait, eta baita Foru Aldundiak ere, gehiago".

ETORKIZUNA?

Sentsibilizazioaren alde, eta behar dituzten laguntzak lortzeko, han eta hemen lanean aritzen dira: diru-laguntza eskaerak behin eta berriro bete; eskolako zuzendari eta irakasleekin hitz egin umeek dituzten beharren inguruan; erakunde publikoetan laguntzak eskatu umeen eguneroko bizitza errazten lagundu dezaten; hango edo hemengo zinegotzi, alkate edo dena delakoarekin hitz egin, arazo baten aurrean, konponbidea bilatzeko behar adina presio egin dezan; egutegiak, kamisetak, sudaderak... saldu edo PAUSOKA eguna antolatu... dirua lortzeko.

Eta hori guztiaz gain, erronka berri bati egin beharko diote laster aurre. "PAUSOKA zerbiztu pediatrikoa ematen du. Badira umeak, kronologikoki 18 urte izatera iritsiko direnak, eta segitzeko aukera eman beharko zaie! Hemendik lauzpabost urtera zer egin erabaki beharko dugu laster. Eta noski, OSAKIDETZAk lokala ikusiko balu, homologatua ez dela esango luke. Egia da. Eta tokirik gabe gaude, gainera. Etengabe saiatzen gara pladurrarekin paretak altxa eta txoko berriak topatzen. Baina ez da nahikoa. Osasungintza publikoak beregain hartu beharko luke hau guztia".

EMAKUME EZKUTATUAK, ROL ONARTUAK

Zergatik ez dira emakumeak aipatzen herriko historian?

Ixiar Pagoaga Soraluze

Nire irakasle lanetan emakumeen absentsiak edo aipamen murriztaileak (amatasuna, etxea, zaintza...) kezkatu naute. Kostata topatu behar dira Erdi Arotik hasita izan diren emakume ausartak eta eremu desberdinetan nabarmendu izan direnak, beraz, irakurri beharrekoak Christine de Pizan (1364-1430) edo Margarita Angulemakoa Nafar Erresumarekin lotura izana, adibide gisa. Testu liburuetan santak edo mojak errazago jasotzen dira: Santa Teresa, Juana de Arco...

Ba horrela joan naiz artxibora, herrian zer dagoen jasota galdeginez neure buruari: ezkutatzen gara edo gaituzte?

Garai bat aukeratzekotan II. Errepublika aproposa iruditu zait, non emakumeek botoa ematea lortzea-rekin batera zenbait eskubide lortu zituzten: abortua, dibortzioa eta berdintasunaren aldeko urrats handiak lege mailan, emakume eta gizonentzat. Eta Errepublika garaiko aipamen ezarengatik Gerra Zibilaren hasierari heldu diot.

Nire asmoa, izanak izena duenez, izenen eta emakumeak egindakoaren bila sartu naiz Hernaniko Agiritegian, eta garai berri eta aurrerakoi horretan honekin aurkitu naiz.

Kutxa Fototeka

1933. urtean izandako hauteskundeen irudia, emakumeak ilaretan bozka emateko prest.

II. ERREPUBLIKA (1931-1936)

Herritar gizonak hauteskunde bidez Errepublika, Eibarraren hasita, aldarrikatzen dute apirilaren 14an.

1931ko apirilaren 22an herriko Udalaren aktetan zenbait aldaketa aipatzen dira: Plaza Nagusia Errepublika izendatu, Alfonso XIII kendu eta berriro Kale Nagusia izendatu, eta euskaraz eta gaztelaniaz izena ipini. Benefizentziako Juntan parekidetasuna eskatzen da, haur hezkuntzako maistrak euskara jakitea...

Telefonistak, maistrak, garbitzaileak eta otorduren bat udal gizonari prestatzen zioten emakume gutxi batzuen izenak agertzen dira. Etxe eta negozioen jabegoa gizonen eskuetan, alargun edo alaba bakarrak izan ezean.

Antolaketa indartzen hasten da Centro de Solidaridad Vasco, Izquierda Republicana, Partido Nacionalista Vasco, Emakumeak... eta auzoetarako eskolak, gau eskolak, antzerkiak, poesia emanaldiak... Baina bi absentzia edo hutsune nabarmentzen joan dira nire irakurketak aurrera egin ahala: dena gazteleraz eta emakumeen erreferentziarik gabe.

Garaiko emakumeen egoera adierazten duten zenbait datu:

- 1931ko zerrendetan, 1.400 hautesle.
- 1932ko erroldan 6.280 biztanle ziren herrian.
- 1932ko zerrendetan, 3.233 hautesle, emakumeak sarritzen dira, eta adina jaisten da 23 urtera.

Eta **irakaskuntza lanbideari** dagokionez, 1933ko estatistikan 21 irakasle azaltzen dira:

- Kaskoan: 16 maisu-maistra.
- Fagollagan: maistra 1.
- Pagoagan: maistra 1.
- Jauregin: maistra 1.
- Floridan: maistra 1.
- Lasarten: maistra 1.

21 irakasle, 14 maistra eta 7 maisu. Gipuzkoako buletin, 1931an 529 mutil eta 522 neska daude eskoletan, eskolaurrean, 702 neska-mutil.

Auzoetako irakasle guztiak, maistrak. Kategoriak zeudela dirudi!

Eskola derrigorrezkoa zen 14 urte arte, baina eskolatze estatistiketan ikusten da 12 urtetik gora gutxi joaten zirela eskolara, lana, senideak zaindu beharra eta antzeko eginkizunak medio. Asistentzia Udalak kontrolatzen zuen, maistrek Udalean entregatzen baitzuten asistentzi orria.

Orduan ere maistrak gehiengoa zuten eskolan, baina Eusko Ikaskuntzak antolatutako "Bilingüismo kongresu"ra bi maisu joan ziren. Beste horrenbeste pedagogiako bileretara. Erakunde berberak antolatutako kurtso baterako bekak ere bi gizonezkoek eraman zituzten.

Industriari dagokionez, 1940 aurretik Hernanin egon ziren fabrika esanguratsuenak hauek dira:

- Remy (30 langile).
- Santiago Carrero (33 langile).
- Fabrica de tejidos del Pirineo.
- Biyak-Bat (75 langile).
- Mendia (120 langile).
- Montes (35 langile).
- Fundiciones del Norte (75 langile).
- Aristegui, Cerámicas de Hernani (45 langile).
- Cerámicas San Miguel.¹

Ettxeko lanak, neskameak, tabernetakoak, dendetakoak ez dira inongo dokumentuetan agertzen.

Remy, Carrero eta paper fabriketan emakume askok egin zuen lan.

Erreferentzi modura, Gipuzkoan 1900.ean honela bananduta agertzen dira lan sektoreetan gizon-emakumeak²:

- Nekazaritzan: gizonen %52,2; emakumeen %14,8.
- Industrian: gizonen %29,0; emakumeen %37,6.
- Zerbitzuetan: gizonen %18,6; emakumeen %47,7.

1936KO UZTAILA ONDOREN

Desilusio apur batekin, administrazio aktak, hauteskundeetako zerrendak, pertsonala, patrimonioa, eta harreman zibilak... irakurri ondoren 1936ko altxamendu faxistaren ondorengo dokumentuetara (1936ko irailean) jotzen dut: "Gerra eta gertakizun politikoak". Garbiketa-prozesu atalean irizpide garbiak bidaltzen dituzte Barne Erregimeneko Batzordetik. Informe eskariak Gobernu Militarretik, Guardia Zibiletik, karteletatik... alkateari zuzenduak dira.

1936ko abenduaren 6tik 1937ko abenduaren 13ra 151 emakumeri buruzko informeak eskatzen dituzte eta alkatetzaren erantzunak daude.

Artxibategian dauden pertsonen datuak partzialak eta hutsunez beteak dira:

- ANV.
- Sozialistak.
- Centro Solidaridad Vasco: 331 afiliatu, 68 emakumezkoak.
- Solidarios Vascos: 73 afiliatu gizonetzko.
- Emakumeak: 66 afiliatu, 10 "absente".
- Izquierda Republicana: 19 gizon afiliatu.

Ikaragarri esanguratsuak garai honetako alkateek emakumeei jartzen zizkieten balorazioak: "rojas indeseables", "milicianas,... lo peor de lo peor", "comunista, hizo entie-

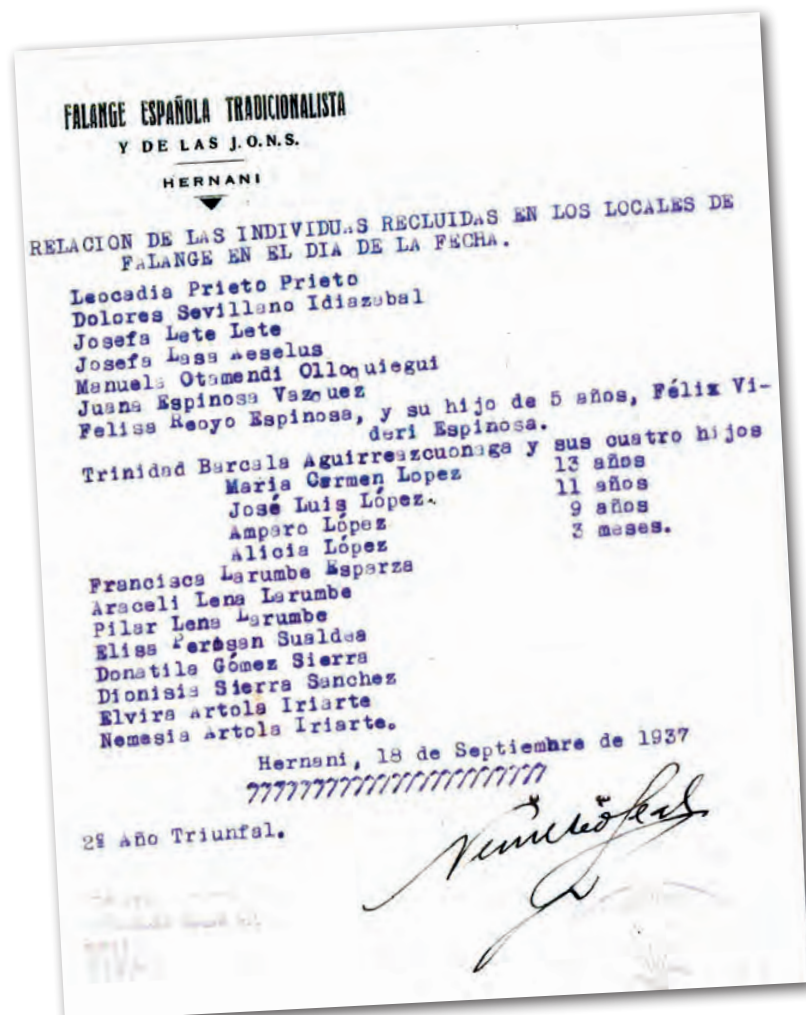
rro civil a su madre", "muy roja, iba a manifestaciones con el puño en alto, lenguaje soez y blasfemo"...

Eta beste batzuetan: "buena conducta", "conducta intachable"...

Kopuruak honela klasifikatuak daude:

- %60 gorriak, komunistak edo ezkerrekoak.
- %18 abertzaleak.
- %18 apolitikoak edo ezezagunak.
- %4 eskumakoak.

Garbiketa horretan 1937ko irailaren 18an 17 emakume izen-abizenekin, eta 6 ume agertzen dira Lasarteko Falangeren kartzelan.

"Relación de las individuos recluidas en los locales de Falange en el día de la fecha" (1937ko irailaren 18an).

Lortu ditudan 151 izen eta bi abizen, gehienetan; adina 17rena bakarrik azaltzen da, eta horiek gazteak, 2 kenduta. Emakume hauen zerrendak jarriko nituzke, baina ez dakit beraien ondorengoek nahiko luketen, eta emaku-

¹ Garoa Gonzalez Fernandez, 2004. ² INE eta Fundación BBVA-IVIE (Población nº 3).

CLARA LEMA LARUNBE

Ha sido lo peor de lo peor bajo todos conceptos. Asidua concurrente a todas las manifestaciones de carácter comunista, con puño en alto. Se ha distinguido siempre por su carácter exaltado y haber intervenido en protestas de carácter político, incluso dentro de la Casa Consistorial. Activa militancia durante el Movimiento, de las que decían que había que cortar la cabecera a las derechas. Su regreso a la localidad ha causado indignación a todas las personas de orden. Su vocabulario ha sido soez y blasfemo.

Hernani, 11 noviembre 1937, II Año Triunfal.

JA. Alcalde,

ISABEL MUGICA

Era de ideas nacionalistas, formaba parte de la agrupación llamada de EMACUMES, según relación que obra en esta Alcaldía, formada por la Guardia civil, no se ha conocido actuación durante el movimiento en esta villa. Conducta y moralidad ~~exemplar~~ intachables.

Hernani, 11 noviembre 1937, II Año Triunfal.

El Alcalde,

1940ko hamaikadan emakume asko lanean zituzten papegintzan.

meen onarpena lortu nahian zauriak irekitzea ez da nire nahia, beraz, kontraesan honetan urrats bat emanen dut.

Hernanin 120 fusilaturen datuak jaso dira, 9 emakume, eta bederatzia adin eta pertsona-daturik gabe azaltzen dira. Bi adibide: "Zenbait kasutan, aitak edo amak ordaindu zuen errepublikaren aldeko semeren bat izana. Esate baterako, seme komunista izateagatik fusilatu zuten 64 urteko Dominica Artola, eta semeetako batzuk errepublikazaleak izateagatik -beste aldekoak ere bazituen- Petra Heredero, Donostiako etxe bateko atezaina. Horixe da heriotza batzuk azaltzeko aurkitzen dugun azalpen bakarra"².

Fusilamendu eta kartzela goi mailako errepresioa da, gizonezkoei aplikatua. Emakumeek duintasunaren kontrako errepresioa jasan zuten, lotsa eta beldur gordea sorrarazten duena: bortxaketa, ilea zerora moztu, a-kain-belar olioia eman eta kalera atera, desfila arazi...

Lortutako berdintasun eta askatasun guztiak kenduz, gizon nahiz emakumei, askatasun eza, bereziki emakumei: frankismoko emakume eredu umeak egitea, elizaren laguntzarekin (emakume-ama) eta familiako ardatz "pribatua" izatea zen. 1938an Lan Foruak agintzen zuen "liberaría a la mujeres casadas del taller y la fábrica"³.

Aurretik abonatua zegoen emakume eredu hori, Errepublikara garaian ere emakumeen antolaketa independentea eta autonomia ez ziren ongi ikusten. Legeak onartu arren (abortua, besteak beste) aplikatzeko zailtasun izugarriak: "Por muy libertarios que fueran, su padre y sus hermanos, les parecía que las mujeres estaban para servirles las tareas de la casa... protestaba Concha Liaño"⁴.

Gerra garaian prostituzioak %40 gora egin zuen. Emakumeen ia erdia alfabetatu gabea zen. Hala ere emakumeak parlamentura iritsi ziren, langile mugimenduan antolaketa gaitasuna erakutsi zuten, horietako adibide bat Pasionaria izan zen (nahiko gaizki azaldu zaigun emakumea), eta isiltasun historikoarekin hautsiz aldizkari mordoa kaleratzeko gai izan ziren: "Mujeres libres", "Companya", "Emancipación", "Muchachas", "Mujeres", "Noies"...

Nafarroan ikaragarritzko errepresioa jasan zuten, eta jarraituz emakumeen parte hartzearekin desgiziako mugimendu horretan, 229 maistra-maisu izan ziren zigortuak, 146 gizonezko eta 83 emakumezko⁵.

Esan beharrik ez dago, datu hauek ikusi ondoren, emakumeek aukera izan zutenean gizarteko parte aktibo eta publiko bihurtu zirela.

Gaur egun ere horrela ikusten da: subjektu pasiboa. "Gizonak frontean zeuden bitartean, emakumeak, errepresioa beraien haragitan jasan zuten, batzuetan, anaiak errepublikaren aldeko gerrara joan zirelako, bestetan aita izaten zelako gerrara joan zena, edo senarra agian ere bai..."⁶.

1970ETIK AURRERA

Ikasi da jaso eta eman, eta egin bidea. Ezin dugu zero-tik abiatu, oinez aspaldi ikasi zuten emakumeek.

Berriro atzerapenak indartzen (oinarrizko eskubideetan) eta erlijioarekin ezinean dabiltzanez, kontsumoa jainkotu eta amatasuna suspertuz. Botereek Emakumea goraipatuz, ez emakume anitzak, eta itxurak bete. Geuk ere sinesten dugu zaintzan atzerritar bat sartzen denean hemengo emakumea liberatzeko dela, zaintza emakumeen ardura al da? Etxeko lanak emakumeenak al dira? Edo bestela instituzioei eskatzen diegu dena. Norberarena gobernatu behar dugu, gure etxeak ireki, giza sare errealek eraiki. Aita estatuari exijitu bai, baina mendeko bihurtu ez.

Lehen eta orain aldatzen ez den oinarritzko gauza bat dago azpian: emakumea familiaren sostengu nahi da edo behar da. Ez dut uste behar ekonomikoa denik soilik. Lan erreproduktiboa zenbait herrialdetan estatuak beregain hartu du, hala ere familia eredu ezberdinak bere botere eta hierarkia funtzioa mantentzen jarraitzen du. Emakumeen liberazioa ez du lanak, ikasketak... soilik ematen, nahiz eta urrats garrantzitsuak izan.

Ez da sistema patriarkala zalantzan jartzen, hausten... eraldaketa bat eman ahal izateko. Gu geu, emakumeok jabetuz gizarte osoaren egitekoa da oinarritzko aldaketa, hobeto bizitzeko: bortizkeria gutxiagorekin, justizia eta harreman hobeekin, hazkuntzan gehiago gozatuz eta pentsaera askeago bat eraikiz.

Iturriak

- Hernaniko Udal Artxiboa.

Bibliografia

- Mikel Aizpuru (zuzendaria), Urko Apaolaza, Jesús Mari Gómez eta Jon Odriozola: "1936ko udazkena Gipuzkoan. Hernaniko fusilatzeak". Alberdania Memoria 35. Hernaniko Udala, 2007.
- Usoa Barrutiabengoa Olazabal, Nerea Elias Muxika, Garoa González Fernandino eta Arait Rodríguez Guitierrez: "Ahotsak. Emakumeak historian, Hernani (1936-1970)". Hernaniko Udala, 2004.
- Garoa González Fernandino: "Industrializazioa Hernanin". www.kondaira.com, 2004.
- Cándida Calvo Vicente: "La enseñanza en la zona rural guipuzcoana durante el primer franquismo". Vasconia 27, Eusko Ikaskuntza, 1998.
- Urko Apaolaza Ávila: "Aldaba joka. Hernani: ahozko historia txikia (1931-1981)". DOBERA Euskara Elkarte, 2003.
- Mary Nash: "Rojas: mujeres republicanas". Taurus. Barcelona, 2006.
- Llum Quiñomero: "Nosotras que perdimos la paz". Foca. Madrid, 2005.
- Jon Odriozola: "Hernaniko aiene eta ajeak Gerra Zibilaren altxoan" (argitaratu bage, Hernaniko udal artxiboan).
- Begoña Gorospe Pascual: "Orduan eta orain". Hernani 1993 Urtekarian (53-58 orr.). Hernaniko Udala, 1993.
- Eulali Aranburu Urkizu: "Mª Dionisia Liceaga y Aguerre" Hernani 1996 Urtekarian (39-46 orr.); Hernaniko Udala, 1996. "Arriatsuko eskolaren historia" Hernani 2002 Urtekarian (27-35 orr.); Hernaniko Udala, 2002. "Jostunak eta jostundegiak Hernanin" Hernani 2003 Urtekarian (56-60 orr.); Hernaniko Udala, 2003. "Fagollaga auzoko eskola" Hernani 2005 Urtekarian (112-123 orr.); Hernaniko Udala, 2005.
- María José Ruiz Vilas, Jose Mari Eparza Zabalegui eta Juan Carlos Berrio Zaratiegui: "Navarra 1936: de la esperanza al terror" (2 liburuki). Altaffaylla Kultur Taldea, 2003.

³ Mikel Aizpuru, ..., 2007. ⁴ Mary Nash, 2006. ⁵ Llum Quiñomero, 2005. ⁶ María Jose Ruiz Villas..., 2003. ⁷ Urko Apaolaza Ávila, 2003.

LAS CANTERAS MOLERAS

EN LA CUENCA DEL URUMEA

Javi Castro (Departamento de Etnografía de Aranzadi Zientzia Elkarte).

En este artículo se va a describir el proyecto denominado ERROTARRI, proyecto englobado en un programa internacional de superior rango. Se trata de una investigación sobre lugares en donde se fabricaban piedras de molino, lugares que, como veremos, también podemos encontrar en el valle del Urumea.

Artikulu honetan ERROTARRI izeneko proiektuaren deskribapena egingo da. Proiektu hori, nazioarteko mailako programa zabalago batean kokatzen da, eta errotarriak egiten ziren gunek ikertzen ditu. Ikusiko dugun moduan, gunek horiek Urumea bailaran ere aurkituko ditugu.

IMPORTANCIA DEL OFICIO MOLERO

No existe molino que no tenga piedras para moler, sin estas el molino no funciona; es por ello que el molinero es cliente "cautivo" del cantero molero. Hemos de diferenciar, antes de proseguir, las figuras del molinero, y la del molero. El molinero transformaba, en el molino, el cereal en harina. El molero era un cantero que trabajaba la piedra, que transformaba la roca en una muela; era un artesano capaz de fabricar muelas con las rocas del lugar, usando los instrumentos propios del oficio: cuñas, palancas, martillos, picos y almádenas. Picaba las rocas y las ajustaba a la medida necesaria para cada molino.

Elegía "canteras" donde obtener muelas ("errotarriak") de grandes dimensiones (de más de un metro de diámetro, y de espesor superior a 15 cm.); esas canteras se localizaban, generalmente, en zonas montañosas alejadas de los cauces de los ríos, que es donde se asentaban los molinos. Algunas canteras tienen un frente de explotación de hasta un kilómetro (los restos que nos han llegado tienen forma curvada, y con niveles bien definidos).

A medida que se va generalizando el uso de la energía hidráulica para mover molinos, se van usando muelas de

mayor diámetro; ello favorecía la producción de harina, pero, a la vez, requería de una mayor especialización del oficio molero.

Una operación delicada era perforar el ojo o agujero central; un mal golpe o una helada desbarataban el trabajo de varios días, quedando el trozo de muela inacabado en la propia cantera. Lo normal es que encontremos hoy, las piedras rotas y abandonadas, tapadas por musgo y hojarasca, y mimetizadas con la naturaleza, en el mismo lugar de origen.

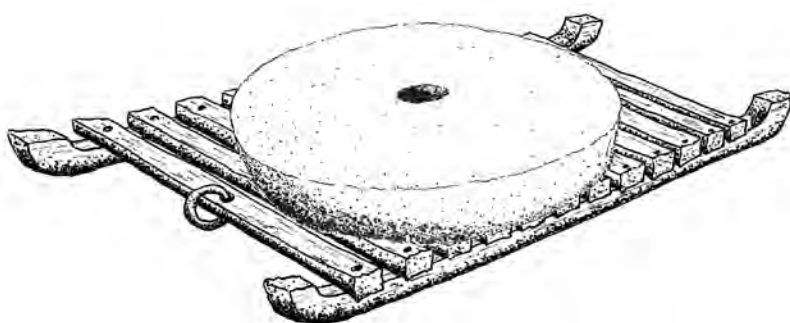
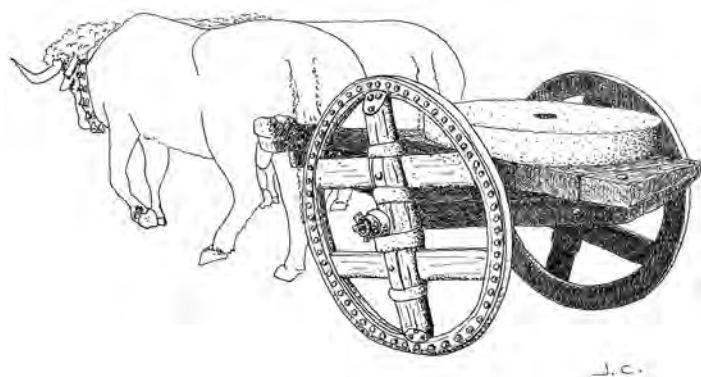
Las piedras ya fabricadas tenían un elevado coste; en el siglo XVII era de unos 16 ducados (176 reales), equivalente al valor de unas 5.000 tejas, o al de 15 ovejas con sus crías (aproximadamente representaba el 20 % del importe de la construcción del molino).

Las muelas una vez fabricadas en la cantera, eran transportadas hasta los molinos.

Durante la Edad Media y en época moderna, transportar una muela con un peso superior a 500 kilos por aquellos caminos de monte era una labor complicada; debido a ello, hoy podemos llegar a encontrar restos de muelas

Extracción de roca mediante golpe con herramienta. Trabajo en una cantera molera, y tallado sobre la piedra.

Transporte mediante carro. Transporte con narria.

caídos junto a antiguos caminos. Ello nos puede dar pistas sobre el origen de las mismas, no así, sobre su destino. En ocasiones, la distancia a recorrer desde la cantera molera al molino superaba los 100 km., aunque lo normal era abastecerse de las canteras cercanas.

El oficio de cantero molero fue desapareciendo paulatinamente a partir de la segunda mitad del siglo XIX, hasta caer completamente en el olvido. La comercialización de piedras de mayor calidad, transportadas en ferrocarril desde el norte de Francia, y la electrificación, que permitió la instalación de grandes harineras, supusieron la puntilla de muerte a los pequeños molinos de bajo rendimiento.

ORIGEN DE LA FABRICACIÓN DE MUELAS

Desde el Neolítico se usan piedras para moler cereales. Existen restos de piedras para moler cereal en yacimientos de la Edad del Hierro, restos que aportan evidencias de la existencia de molinos de mano, normalmente rotatorios, con muelas de diámetro inferior a los 40 cm. No han dejado rastro en forma de canteras, ni en la toponimia. Aún así, cercana al yacimiento de Bolunburu

(Zalla, Bizkaia), poblado fortificado de la segunda Edad del Hierro, se ha documentado la existencia de una cantera de piedra arenisca, cuyos restos exceden a un uso propio, por lo que se está teorizando con un posible comercio de muelas hacia otros poblados de su área de influencia.

Podemos, por otra parte, avanzar que controlar en origen la fabricación de piedras muelas para los molinos, era, en definitiva, controlar también los molinos; suponía un control “estratégico” sobre la zona.

COMO LOCALIZAR LAS CANTERAS MOLERAS

Debemos tener en cuenta que este tipo de canteras, de baja producción y ya en desuso, han dejado muy poca huella en el territorio, y por lo tanto, no es tarea sencilla su catalogación. La **toponimia**, sin embargo, es una gran aliada en la investigación etnográfica: nombres tales como Errotarrieta, Errotarriko bidea, Errotarrizulo, Argindegi, Las Muelas o El Molar, demuestran una más importante actividad molera en la correspondiente zona, respecto de otros usos (pastoreo) o trabajos relacionados con el bosque.

Otra fuente importante para conocer sobre la existencia de canteras moleras son los **archivos**, tanto privados, como los de los monasterios, como públicos, caso del Archivo Histórico de Protocolos de Gipuzkoa, en Oñati. Hay que leer detalladamente muchos documentos, la mayoría de las veces tratantes sobre otros asuntos, para obtener unos leves indicios sobre el trabajo molero, que la mayor parte de las veces, pasaba desapercibido. Encontramos honrosas excepciones, como el de las canteras de Andatza, en Usurbil, citadas como propiedad del Monasterio de Orreaga-Roncesvalles desde el año 1388, en conflicto continuo con el poderoso señor de Atxega. Allí, a finales del siglo XVI trabajaron hasta 20 canteros con sus respectivas cuadrillas, en varios frentes de explotación.

El amplio diccionario que publicó el navarro Pascual Madoz a mediados del siglo XIX, es también una fuente indiciaria, aunque sus genéricos y tardíos datos aportan poca concreción.

La **transmisión oral** de personas que han desarrollado su oficio en el monte es también una fuente a tener en cuenta para poder localizar antiguas canteras moleras, y el trabajo a ellas asociado. Pastores, leñadores, carboneros, guardas forestales, cazadores y también montañeros son buenos informantes: conocen bien la zona, y han visto marcas y restos, en lugares poco comunes, que les han llamado la atención.

Tras esa erudita investigación, finalmente, para poder hacer una correcta ficha de catalogación, es indispensable el **trabajo de campo**: visitar la zona para certificar la existencia de algún resto (muelas rotas, alvéolos, marcas de canteros, caminos antiguos, herramientas abandonadas, fondos de cabaña...).

TIPOS DE ROCA Y MUELAS QUE SE PUEDEN ENCONTRAR EN LA CUENCA Y EN LOS MOLINOS DEL URUMEA

Son tres los tipos de rocas adecuadas para fabricar muelas de molinos que se pueden encontrar en esta zona. Dos muy duras, los **conglomerados**, que contienen grandes cantos de río cementados, de matriz cuarcítica; y las **areniscas** triásicas o "hargorriya", cuya granulometría es más fina, y que son algo más fáciles de trabajar por el cantero molero (ambas tienen un origen sedimentario, formadas por la compactación de otras rocas o sedimentos). El tercer tipo de roca es el **granito** procedente del batolito de Aiako Harria, roca plutónica que aunque no es buena para la molienda por fricción, es válida para moler mediante el aplastamiento. La caliza normal o "karaitza" no es piedra adecuada, ni la pizarra o "arbela", aunque determinados tipos de caliza como la lacustre de Trebiño, piedra "blanca" dura y con alto contenido en cuarzo, fueron muy utilizadas.

Además de los tres tipos de roca descritos, también es posible encontrar piedras talladas en forma de muelas, y usadas en molinos, procedentes de otras zonas, más o

menos, cercanas. Es el caso de la piedra arenisca de Igeldo, "Igeldo-harriya", o conglomerado de la zona de Andatza (Usurbil). La piedra de Igeldo es usada comúnmente para fabricar piedras sillar, y pequeñas piedras de afilar o "dezterak", como la existente en Epelerrota. En este molino se ha observado la existencia de roca conglomerado similar a la existente en la zona de Argurutze y de Larrats (Donostia).

Roca de arenisca.

Roca de granito.

Roca de conglomerado de Argurutze.

En Errotaberri (Urnieta) hemos localizado roca conglomerado del tipo Andatza (Usurbil), y también del tipo Trebiño. La roca de Andatza fue explotada desde finales del siglo XIV, y llegaría a la zona por vía fluvial. El transporte por antiguos caminos también está documentado.

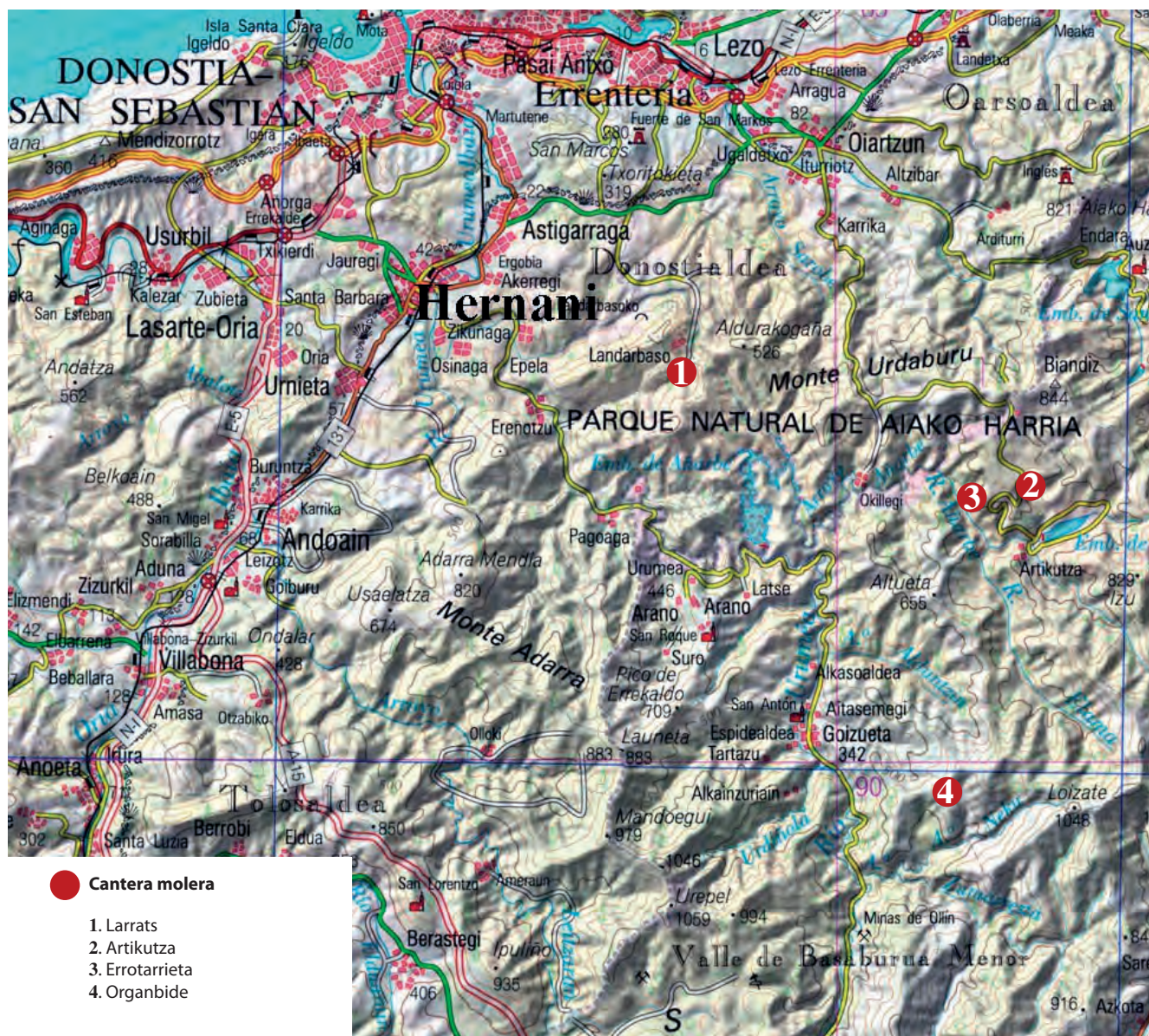
CANTERAS EN EL URUMEA

En la cuenca del Urumea se están estudiando este tipo de canteras, ya que el valle presenta una geología adecuada. Son cuatro (4) las canteras moleras que han sido localizadas, las cuatro situadas en la margen derecha de la cuenca. La margen izquierda ha sido menos investigada, aunque los primeros indicios obtenidos apuntan a que sería una zona propicia para su presencia, ya que geológicamente existen piedras tipo conglomerado y arenisca.

En la zona de Larrats (Donostia-San Sebastián, en la zona de Landarbaso, antiguamente término de Rentería, y cer-

ca de los límites con Hernani) se encuentra una cantera de arenisca documentada en el s. XVIII. Un documento fechado en 1726 nos habla de que un vecino de Oiartzun pidió permiso al concejo para explotar dos zonas situadas en jurisdicción de Rentería:

“Francisco de Berrondo Zamora vezino del valle de Oiartzun, dize que en jurisdizion de V.S. en el partido de Berrospín y Larraz ha encontrado dos peñas que a su parecer se pueden sacar piedras de moler trigo y maiz, y para reconocer si seran capaces para la molienda de trigo y maiz suplica a V.S. con todo rendimiento se sirva de darle su permiso para que pueda sacar en ambos partidos de Berrospín y Larraz a dos piedras para el efecto de hazer prueba de su calidad en que recevira la merced que se promete de la grandeza de V.S.”

Situación de las 4 canteras en el Urumea.

A finales del s. XV ya está documentado el sel de "Larratz". Ya en el XVI, en 1554, es vendido por el concejo de Rentería a la hernaniarra familia Ayerdi, pasando dos siglos más tarde a los Marqueses de Roca Verde (familia Moyua). Se ha reconocido la zona, y hemos observado la existencia de buena piedra de arenisca triásica, con algunas marcas de trabajo en diversas rocas, aunque no ha sido encontrado resto alguno de muela para certificarlo con total seguridad. Nuevos datos de informantes o de archivo pueden ayudar a resolver el enigma.

Otras dos canteras se encuentran en la zona de Artikutza (Goizueta), con roca de granito porfídico. Por el tipo de material no sería usada para moler harina en molino convencional, sino para moler mineral de ferrería e incluso para moler vegetales (ramas, troncos) para la elaboración de pasta de papel en las primeras papeleras de la zona.

Zona de Larrats, al fondo el monte Urdaburu.

Cantera de Errotarrieta (Artikutza).

Detalle de marca sobre roca arenisca (Larrats).

Muela y media muela en Artikutza.

Muela de granito en Ugarte (Asteasu).

Una muela de granito de gran tamaño (165 cm. de diámetro, y espesor de 41 cm.) se puede ver como adorno junto al caserío Ugarte en Asteasu, procedente de una papelera de Hernani, según nos informaron a finales del año 2012. Lo más probable es que esta muela se usara para la trituration de fibra de madera mediante muela abrasiva, antes de su mezcla en el digestor para transformarla en pulpa (con agua y productos químicos), según los antiguos métodos de fabricación del siglo XIX, hasta que fue sustituida por algún tipo de triturador mecánico más moderno.

Una de las canteras de granito de Artikutza está indicada con un panel junto al trazado del antiguo ferrocarril minero que iba hacia el valle de Oiartzun; la otra, está situada un kilómetro al SW., en una zona de difícil acceso denominada Errotarrieta (topónimo ya citado a finales del s. XVIII como sel pastoril o "sarobe"). La toponimia ha sido clave para el hallazgo de esta segunda cantera en Artikutza.

La cuarta cantera hallada está situada en la cabecera del Urumea, en término de Goizueta; su descubrimiento es bastante reciente, de mediados de julio de 2015. Su hallazgo es un buen ejemplo de investigación vía transmisión oral, mediante informantes que muestran sensibilidad por recuperar parte de "algo que ya estaba olvidado", informantes que muestran sensibilidad hacia una parte de nuestra historia no tan lejana. Denominada como cantera de Organbide, está situada en la zona cercana

del collado de Enekoelorrjeta, hacia el monte Loizate. En su hallazgo y catalogación ha colaborado el hernaniarra Iñaki Sanz-Azkue, compañero del departamento de Herpetología de Aranzadi Zientzia Elkartea, que se interesó por lo que yo estaba investigando en la cuenca del Urumea. Mediante contactos llegó a identificar al informante conocedor de esa "desconocida" cantera, el médico José Javier Echeverría; este amablemente nos condujo a la zona, zona sobre la que había obtenido referencias de un pastor ya fallecido. En este caso ha sido la transmisión oral la fuente de investigación que ha permitido recuperar el lugar donde se desarrolló el oficio molero en la zona de la cabecera del Urumea.

Por otra parte, en la margen izquierda del Urumea se ha reconocido la ladera norteña del monte Oindi, las zonas de Argurutze y de Mugarriluze, donde la existencia de rocas arenisca y conglomerado triásico, aportan entidad suficiente como para poder certificar la posible fabricación de muelas en la zona: la localización de zonas aplanadas de apariencia antrópica, antiguos caminos carretiles y pequeñas bordas, contribuyen a ello. Pero, de momento, los indicios no son concluyentes; la investigación sigue abierta a la espera de obtener algún dato documental que lo pueda corroborar.

También se dispone de algunos indicios con datos de informantes sobre una posible cantera en la cabecera del valle, en terrenos de Leitza, zona aún no explorada.

En definitiva, la investigación en la cuenca del río Urumea sigue aún abierta; es por ello por lo que todavía nos puede deparar sorpresas.

Agradecimientos:

A Iñaki Sanz-Azkue, Inaxio Sanz y Jesús Azkue (Hernani), a la familia Pikabea (Epelerrota, Hernani), a la familia de Errotaberriko Errota (Urnieta), a José Javier Echeverría (Goizueta), a la familia Bake-ro (Goizueta), a Joxan Ruiz (Arano) y a Ángel Calvo (Donostia).

Cantera de Organbide.

Muela de 121 cm. de diámetro en Organbide.

PROYECTO EUROPEO

Desde el año 2010, desde el Departamento de Etnografía de Aranzadi Zientzia Elkarte, se está colaborando con un proyecto altruista a nivel europeo, coordinado desde la Universidad de Grenoble (Francia), para poner en difusión el antiguo oficio de molero y las canteras de piedras de molino, material necesario que abasteció durante muchos siglos a esos ingenios molineros. Se trata de recopilar los datos del origen en donde se obtenían las piedras que se tallaban en forma de muelas de molino, y que se usaron en esos ingenios, tanto para obtener diferentes tipos de harinas para alimentación humana y animal, como para moler diversos materiales, tales como yeso, mineral de hierro, vegetales, pólvora, vidrio o incluso para obtener el preciado aceite en las almazaras o trujales.

Hasta hoy se han fichado cerca de 740 canteras moleras por todo el continente europeo. En un ámbito cercano, son alrededor de 70 las canteras que se han investigado. Se ha estudiado la geología de diversas zonas de Bizkaia, Gipuzkoa, Araba y Nafarroa, para poder así conocer si en ellas se hubieran podido extraer y trabajar grandes rocas. Han sido encontradas canteras en lugares tan diferentes como en las brechas calizas del Cretácico Superior del valle de la Sakana (Uharte Arakil), en el granito porfídico de la zona de Aiako Harria, en los conglomerados del Cretácico Inferior de Usurbil, en las calizas lacustres del Eoceno en el centro de Araba y Trebiño, en areniscas del Cretácico Inferior en el monte Gorbeia, en areniscas del Devónico Inferior en Aurizberri-Espinal... Son muy buena piedra para moler las conocidas rocas de areniscas rojizas del Triásico Inferior y Medio distribuidas por la montaña navarra, desde el valle de Malerreka hasta Abaurregaina, incluyendo extensas zonas de Baztan, Anue, Esteribar, Erroibar, Artzibar y Aezkoa. La zona de la costa de Gipuzkoa y Bizkaia también está siendo explorada, desde Gaztelugatxe (Bermeo) hasta Jaizkibel (Hondarribia).

Se está aprovechando la investigación para también catalogar las pequeñas piedras de afilar o "dezterak", además de piedras que se usaron para otros fines, como, por ejemplo, para la cobertura de los pozos artesianos (ello permitirá en un futuro abrir nuevas vías de investigación etnográfica). Un objetivo secundario de la investigación es llevar a cabo análisis comparativos, y llegado el caso poder determinar el origen de una muela utilizada o abandonada en determinado molino, es decir, identificar si esas muelas son originarias de una u otra cantera (eso no es sencillo ya que las rocas son de gran similitud entre unas zonas y otras, y, además, en los últimos 150 años, al haber revolucionado el transporte el sistema de abastecimiento, este ha dejado de ser local).

Cada zona explorada ofrece nuevos y relevantes datos, datos que llegan a revelar informaciones tales como la existencia de caminos antiguos, del uso de elementos de transporte tan arcaicos como las "leras" o narrias ("narras"), del empleo de losas de dólmenes para fabricar muelas (algunas han quedado rotas, otras a medio fabricar), de la presencia de determinada casa-torre o monasterio que controlaba su producción... Se puede afirmar que en toda la geografía de Euskal Herria existieron canteras de piedras de molino, pero no en todos los lugares se extrajeron piedras de buena calidad como para que perdurasen en un molino sin romperse.

La metodología de trabajo, como antes hemos concluido, es la siguiente. Tras el trabajo de campo, tras conocimiento in situ de la zona, de la cantera, se realiza una extensa ficha en la que se incluyen los datos obtenidos de las diversas fuentes documentales, fotografías de los restos existentes en el lugar y una recopilación de las entrevistas orales efectuadas a informantes. La información contenida en esas fichas puede ser consultada en la web del Atlas Meulieres, que aporta, además de un resumen de forma estructurada, sus coordenadas geográficas:

<http://meuliere.ish-lyon.cnrs.fr/presentation.html>

Una vez finalizado el estudio, se estima que serán algo más de un centenar las canteras que lleguen a catalogarse en el ámbito de Euskal Herria que se está investigando, localizaciones que serán conocidas, y podrán ser visitadas. Y lo más importante, se evitará así, la pérdida de tan rico patrimonio, hasta ahora, por su desconocimiento, tan poco valorado. De toda la información generada, por otra parte, se deja una copia en la Sociedad de Ciencias Aranzadi, y ya se han editado algunos artículos en diversas publicaciones y se han ofrecido conferencias para mostrar el estado de la cuestión.

COMO COLABORAR

Las rocas talladas y las marcas de las improntas o alvéolos han perdurado in situ durante largo tiempo, consecuencia del respeto de nuestros antepasados hacia los lugares en donde llevaban a cabo el duro trabajo realizado en la montaña. Sin embargo, más recientemente, en ocasiones, algunas muelas han sido transportadas a fincas particulares, hecho del todo improcedente si no se toman las debidas precauciones ya que borra los vestigios de la propia cantera, su localización... (ha de tenerse en cuenta que estamos hablando de elementos todavía no protegidos por normativa específica alguna) y dificulta su investigación. Hay canteras en las que escasos vestigios perduran, acaso alguna muela como testigo; es por ello por lo que de conocer su existencia deberíamos informarlo a la Sociedad de Ciencias Aranzadi, para que investigadores puedan abrir una ficha, explorar la zona y proceder a su catalogación.

MARCELO USABIAGA, BIZITZA OSOA BORROKAN

Urko Apaolaza Avila

2015eko uztailaren 23an hil zen Marcelo Usabiaga Hernanin, 98 urterekin. Frankismoari aurre egiteagatik bere haragitan jasan zituen tortura eta kartzela. Esklabo ere aritu zen langile-batailoietan. Baina ideiei tinko eutsi zien, berdin momentu zailenetan nola bizitzaren azken uneetan.

Marcelo Usabiaga Donostiako Tolosako hiribidean. Gerra ostean esklabo lanetan aritu zen errepide hori egiten, "harriz betetako bagoiak bultzatzen" (argazkia: Aitor Azurki / ARGIA).

Oroimen historikoaz hitz egitean badaude zenbait pertsona euren jardunagatik erreferentzia ezinbesteko izan direnak. Horieta bat zen Marcelo Usabiaga Jauregi (Ordizia, 1916-Hernani, 2015). Bere lekukotzarekin, gerran eta frankismoan bizitako esperientziak azaldu zituen han eta hemen, gertatutakoak salatu eta bidean geratutakoak ahanzturan erori ez zitezen.

Usabiaga Ordizian jaio zen, baina haurra zela Irunera joan zen bizitzera, trenbidea zela-eta langile giroa bor-bor zegoen mugako herrira. Han, oso gazte hasi zen politikan militatzen: II. Errepublika iritsi zenean Alderdi Komunistan sartu zen, eta 1934ko iraultzako testigu ere izan zen. Iraultza horren porrotaren ondorioz mugaz bestaldera ihesean zihoazenak laguntzen aritu zen, atxilotu zuten arte. Poliziaren eskutik jipoia jasotzea zer zen ikasi zuen Usabiagak, eta Ondarretako harlauzen hotza ere sumatu zuen lehen aldiz, ez zen azkena izango.

Ataka horretatik justu-justu libratu zen gazte komunista, seguruenik indar armatuek asturiarrak zituztelako gehiago jo-puntuak: "Nik behin eta berriro Irungoa nintzela eta horretaz deusik ez nekiela esaten nien. Horregatik libratu nintzen", aitortu zuen *Argia* aldizkariarekin izandako elkarrizketan.

GERRA, ESKLABO BATAILOIAK ETA MAKIEN GERRILLA

1936an faxistek gobernu demokratikoaren kontra jo eta gerra lehertu zenean, Irungo borrokaldia funtsezkoa izan zen. Militar altxatuei hainbat astez eutsi zieten bertan bildutako ezkertiarrek, Donostia eta Gipuzkoa osoa berehalakoan haien eskuetan gera ez zitezen. Borrokaldi horretan buru-belarri aritu zen Marcelo Usabiaga, lagun eta senideak ondoan zituela. Baina Irun sutan kiskali zen, eta Aiako Harrietan Bernardo anaia fusilatu zioten.

42 urte geroago, jadanik Franco hilda zegoela, bera izan zen Pikoketara joaten lehenengotakoa, eta anaiaren eta beste askoren hezurak bere eskuz atera zituen lurpetik: "Ez genuen hezur bakoitza norena zen jakin nahi izan. Berreskuratu nahi genituen, duintasunez lurperatu. Besterik ez". Marceloren seme eta Bernardo fusilatuaren iloba den Miguel Usabiaga hernaniarrak "Flores de la República. Los olvidados de Pikoketa" liburua argitaratu du berrikitan, Pikoketa baserrian gertaturiko hilketak kontatuz.

Marcelo Usabiaga hainbat frontetan aritu zen gerrak iraun bitartean Rosa Luxenburgo batailoi komunistarekin. Euskal historiografian kasik mito bihurtu diren mendietan ibili zen, Kalamuan eta Intxortan, adibidez. Valentzian harrapatu zuten, errepublikar gobernua eta beste milaka lagun erbesterako bidea hartzera zihoazenean. Halaxe itzuli zen jadanik ezaguna zuen Ondarretako kartzelara.

1937ko maiatzean, errepublikaren alde borrokatu ziren baina ardura politiko larriak ez zituzten presoak esklabo gisa erabiltzeko dekretua atera zuen Francok, zinismo

osoz "lana egiteko eskubidea" zutela esanez. Baita erruzlan egin ere. Usabiaga Ondarretatik gertu zegoen Anti-guako Tolosa hiribidea egiten aritu zen "harriz betetako bagoiak bultzatzen". Ez denbora askoan ordea, handik Zestoako Arroara eraman baitzuten, eta bere ikasketengatik -merkataritza irakasle zen- administrari lanetan aritu zen. Baina aukera izan orduko hanka egin zuen beste zenbait lagunekin batera.

Mugaz bestaldera igarota, makian sartu zen eta 1944an lehen euskal gerrillari taldearekin Hego Euskal Herrira igaro zen Pedro Barroso komandanteak gidaturiko misio batean. Hara nola kontatu zion Mikel Rodriguez historialariari "Maquis. La guerrilla vasca" liburuan: "Frantzian ikusi nuen azkena Ordoki izan zen, ni agurtzera joan zen txalupa gainera igotzera nindoanean, eta esan zidan: 'Uste dut hau gaizki aterako den abentura bat dela' ". Operazioa porrot izugarria izan zen, taldeko denak atxilotu zituzten, batzuk Donostian eta besteak Bilbon, eta Barroso bera fusilatu egin zuten azkenean. Usabiaga justu-justu libratu zen berriz ere heriotzatik: "Ziega barruan pelotoiaren aurrean hartu beharreko jarrera entsaiatzen aritu nintzen".

1944an makien gerrilla taldearekin poliziak atxilotu zenean argazki hau atzeman zioten Marcelo Usabiagari, bi-bote eta guzti, dokumentazio faltsua egiteko. Ferrolgo artxibo militarrean egon da orain arte.

MANZANASEN TORTURAK, ETA 21 URTEKO KARTZELA

Atxilotuak Meliton Manzanasek inspektore beldurgarriaren eskuetan erori ziren. Usabiagak gerra aurretik ere ezagutzen zuen, herrikidea baitzen: "Gela batean sartu ninduen Manzanasek: 'Aurrera joan, kabroi alena!'; eta mehatxuka: 'Beno, zuk denak ordaindu beharko dituzu!'. Gorriak iku-

Burgosko presondegian, 1955eko Merced festan. Usabiaga lehen lerroan, ezkerretik hasita.

si nituen. Nire bizitzan pasa dudak beldur handiena gau hartan izan zen...". Torturatua izan ondoren, 20 urteko espetxe zigorra etorri zen, 21 egin zituen kartzelan, propina eta guzti.

Urte horietan guztietan hamaika kartzela ezagutu zituen. Albaceteko Chinchilla kartzela berezian izan zen, gero Carabanchelen, Alcazar de San Juanen, Cordoban eta Puerto de Santa Marian, eta azkenik Burgoseko espetxera eraman zuten. Han igaro zituen gatibu-aldiko azkeneko 14 urteak, beste 1.900 preso politikorekin batera. Kartzela barruan ezkutuko mezuak egiten "espezializatu" zen, luma zorrotz batekin letra nimiñoak inskribatzen zituen objektuetan.

HERNANIKO ORBEGOZORA LANERA

60ko hamarkadan aske geratu zenean, espetxean zela kanpotik hainbeste lagundu zion Bittori Barcena neska lagunarekin ezkondu, eta Hernanira etorri ziren bizitzera, Orbegozo altzairu fabrika handian lana aurkitu baitzuen preso ohiak. Marcelo Usabiagak gure herrian igaro du bere bizitzaren erdia.

Orbegozon pertsonal arloko arduradun izan zen, baina ez zuen egun batetik bestera lortu bere egunerokoa normalizatzea. Erregimen frankistaren errepresioa eta umiliatzea jasan behar izan zituen urte luzez. Hala, igandero Gobernu Zibilera joatea derrigortzen zuten, eta han edukitzen zuten goiz osoa polizia armatuen irain eta mesprezu artean.

Azkeneko urteetan militantzia politikoa ez zuen bazterrean utzi, Ezker Anitza/IU eta EPK-ko kidea zen, eta oroi-men historikoa berreskuratzeko ekitaldietan parte hartu izan zuen behin eta berriz. Esaterako, Ondarretako kartzelan zegoen tokian Donostiako Udalak jarritako plaka inauguratzeko unean han zen, eta 2015eko apirilaren 14an Eibarren berak jaso zuen bandera errepublikarra. Gerran eta ondoren gertatutakoa ezagutaraztea izan zuen beti

helburu Usabiagak, baina egia ofizialak frankismoaren biktimak gisa aitortu gabe hil zen. Bere erraustak Pikoketako zuhaitz kimu baten oinean lurperatu zituzten 2015eko urriaren 18an.

MANZANASEN SALATARIAK MEHATXU EGIN ZIONEKOA

Usabiagak Hernanin izandako ETaren atentatu bati buruzko informazio argigarria eman zion duela gutxi Aitor Azurki kazetariari *Argian*. Militante komunistak, Donostiako polizia-etxera sinatzera joaten zenean, ezagun zahar bat izaten zuen beti bere ondoan iseka: Meliton Manzanasek. Usabiaga jabetuta zegoen Manzanasek bere bizitzaz, eta Orbegozoko beste langile askorenaz datu mordoa zuela: "Aste osoan lantegian egiten nituen gauza asko zehatz-mehatz esaten zizkidan". Nolanahi ere, azkenean bakean utzi zuen torturatzaile ankerrak.

Handik denbora batera, Orbegozoko atezain zebilen Demetrio Lesmes langilearekin eztabaida tira-biratsua izan zuen Usabiagak, pertsonaleko tramite arrunt baten ondorioz. Orduan Lesmesek mehatxu egin zion: "Oso ondo ezagutzen zaitut, eta zure bizitza osoa dakit! Zu preso egon zara urte askoan. Egutero hitz egiten dut Manzanasekin eta egiten duzun gauza guztiez informatzen dut!". Harri eta zur geratu zen. Handik ia hamar urtera ETak Lesmes hil zuen tiroz Hernanin, lantegitik etxera zihoala, salatari izatea egotzita.

Buruan iltzatuta geratu zitzaizkion arren, Marcelo Usabiagak isilpean eduki zituen hamarkada askoan Lesmesek esandako hitzak; hasieran beldur zelako frankistak berriz ere berarekin tematuko ote ziren, ondoren ETak egindakoagatik "inork lotzerik ez nukeelako nahi".

Urteak daramazkizu bere izena entzuten.
Zenbatetan pasako zinen bere paretik...
edo bazkaldu, afalduko zenuen bertan... auskalo!
Sagardo txapelketetan,
kaldereroetako entsaioetan ere
egon zara behin edo behin.
Agian bazkide ere bazara.

Elur-Txori Elkartek urteak daramatza
hernaniarron artean.
Elur-Txori Elkartea oso ezaguna da.
Elur-Txori gora, Elur-Txori behera...
zenbatetan esan ote duzu “Elur-Txori”
izena zure bizitzan zehar.
Eta orain, bat batean, galdera ergel bat
etorri zaizu burura: Zein da “Elur-Txori”
izenaren esanahia? Zein da “elur-txoria”?

Elur-Txoriko *elur-txoiya*ren arrastoei segika

Iñaki Sanz-Azkue

KONTU XELEBRE HONEN HASIERA: BASERRITARRA ETA BIOLOGOA

Jauregi bailarako baserri batean, ukuilua zen tokian, orain barazkiz eta kaxaz beteriko lekuan bi aulki zahar parez pare jarrita. Erdian kaxa baten gainean, Ipad-a. Aulki batean eserita, 90 urte inguruko baserritarra. Parean, 30 urtetik gorako biologo kaletarra. Ipad-eko pantaila baserritarrari begira dago, animalia ezberdinen argazkiak pasa eta pasa ari dira. Baserritarrak ezagutzen dituen animalien izenak esaten dizkio biologo kaletarrari. Honek, guztiak bere koadernoan txukun-txukun apuntatzen ditu.

Txorien izenak esaten hasi da baserritarra. Izen guztiak, noski, bere gurasoek erakutsitakoak dira. Ez du sekula animalien libururik izan esku artean: "Hau karnaba, hau txirriskalaya, hau txurruburruba eta hau... elur-txoiya" esan du. Biologo kaletarrak moztu egin du elkarriketa: "Barkatu, nola deitu diozu azken horri?". Baserritarrak, ozen eta garbi: "elur-txoiya".

Ukuiluko elkarriketa aberatsa izan da. 80 bat txoriren izenak jaso dizkio baserritarrari biologoak. Baina horrek etxera bidean hitz bakarra du buruan bueltaka: "elur-txoiya". Aurreneko aldia zen *Prunella modularis* txoriaren Hernaniko izena entzuten zuena biologoak, eta baserritarraren begiradak eta tonuak ez dio dudatzeko aukerarik ere eman: baserritarrarentzat *Prunella modularis* "elur-txoiya" da.

Prunella modularis. Baserritarrarentzat: "elur-txoiya".

HASIERAREN SEGIDA: BIOLOGOA ETA ELUR-TXORI ELKARTEKOAK

Biologoak:

"Aizue, barkatu, begira... gauza kurioso batekin natorkizue. 'Burbunak eta etsayak' izeneko proiektuaren barruan Hernaniko baserri ezberdinetan elkarriketak egiten ari gara animaliek eta landareek bertako euskaran dituzten izenak biltzeko.

Txori izen asko bildu ditugu dagoeneko: pirripillua, txirriskala, mikelete-txoiya, txantxangorriya, pinpiña... Baina aurreko astean 'elur-txori' izena atera zitzaigun, ordura arte jaso gabe genuen izena. Zuek ba al dakizue zuen Elkartearen izena, "Elur-Txori", zein txoriren izena den?"

Elur-Txori Elkartekoak:

"Ba egia esan, ez dugu ideiarik ere... Elkarteko armarrarian azaltzen da txori bat, baina ez dakigu zein txori den... Zuei esan dizuen hori izango al da?"

Biologoak:

- "Ez dakigu, horregatik galdetzen genizuen. Interesatuko litzaiguke zein txori den jakitea. Agian bera da, baina agian, bi txori ezberdini ematen zaio 'elur-txori' izena Hernanin".

Elur-Txori Elkartekoak:

- "Guri ere gustatuko litzaiguke ba gure Elkartearen izena nondik datorren jakitea".

ELUR-TXORIKO ARMARRIA, EDO ARMARRIAK ESAN BEHARKO?

Erraza zirudien hasiera batean. Elur-Txori Elkarteko armarrria begiratu, armarrriko txoria zein espeziekoa den ikusi, eta listo. Nahikoa izango litzateke biologo baten presentzia baserrian jasotako elur-txoiya eta Elur-Txoriko armarrrikoa espezie bera diren ala ez jakiteko.

Elur-Txori Elkarteko sarreran bi ate daude. Bertan, bi atee-tan omen dago armarrria. Parrilla gainean ere ba omen dago beste bat.

Elkartera joan, eta bai. Barruko atearen kristaletan bi armarrri berdin topatu ditu biologoak. Kolore gabeko armarrriak dira, ordea. Horko txoria ezberdintzea zaila da. Barrura sartu eta Elkartekoek esan bezala, parrillaren gainean ere badago armarrria. Handia eta koloreztatua. Hori da behar zuena.

Pixka bat erreparatuta, ordea, badago zerbait arreta pizten diona: Zer demontre? Atean dauden armarrrietako eta parrillako armarrriko txorien forma ezberdina da, eta txoriaren azpian dagoen paisaia ere ezberdina da!

Biologoak:

- "Aizue, bi armarrri hauek ezberdinak dira. Ba al zenekiten?"

Elur-Txori Elkartekoak:

- "Ezberdinak? Ba... ez. Ez ginen orain arte konturatu..."

ATEETAKO ARMARRIAK & PARRILLA GAINEKO ARMARRIA

Ateetako armarrria ez dirudi eskuz egina dagoenik, eta txoriaren azpian /H/ handi bat, Hernani herria gogoratuz ziurrenik, barruan mendi gailur batzuk dituen marraz-

Ezkerrean, Elur-Txori Elkarteko sarrerako ateetako armarrria. Eskuinean, parrilla gainekoa.

tuta. Nahikoa gailur altuak gainera, eta itxuraz, mendi puntak elurtuak daude. Ez dute Hernani inguruko mendien antzik.

Parrilla gaineko armarrria eskuz egina dago, eta txoriaren azpian, hemen ere, /H/ hizkia. Honen barruan, aldiz, gailur borobildu batzuk daude, eta herri eta eliza baten perfla antzeman daitezke. Ondo begiratuta, argi eta garbi ikusten da herria Hernani dela: kanpandorre, eta atzeko mendia, Santa Barbara, harrobirik gabe oraindik, eta goialdean ermita.

Azaleratu da aurreneko misterioa: Elur-Txori Elkartek bi armarrri ezberdin ditu. Elkartekoak, zur eta lur!

Parrilla gainekoak armarrri zaharrena izateko itxura du. Eskuz egina, Hernani eta Santa Barbara agertzen direlarik. Santa Barbarako harrobia ez dago oraindik. Elkartea sortu zenean ere ez zegoen harrobirik.

Hasi eta segituan iritsi da aurreneko sorpresa. Bi armarrenak harrituta utzi ditu denak. Baina biologoak berearekin jarraituko du: txoriaren bila zetorren. Kamara atera eta parrilla gaineko txoriari atera dio argazkia.

ARMARRIKO ELUR-TXORIA, JAUREGIKO BASERRITARREN TXORI BERA AL DA?

Armarrria ikusi bezain laster konturatu dira, Elur-Txoriko armarriko txoria eta baserritarraren txoria ez dira berdinak.

Baserritarraren elur-txoiya, Jauregiko baserritarraren txoria, esan bezala, *Prunella modularis* izenekoa da. Txolarraren antzeko koloreak ditu eta lepo eta buru aldea grisaxka.

Armarriko elur-txoria zuria eta beltza da. Armarrikoak ez du *Prunella modularis*en antza izpirik ere.

Armarriko elur-txoriaren koloreak ez dira oso arruntak. Oso txori gutxi dituzte kolore horiek. Pentsatzen jarrita... Armarrikoak txori nahiko arraro baten antza handia du! *Plectrophenax nivalis* bat ematen du!

Plectrophenax nivalis Piriniotako txori bat da, elurretan ibiltzen dena, eta oso gutxitan jaisten dena Gipuzkoako kostara. Litekeena da elurte garaian, garai batean, hegazti hau noizbehinka mendietatik jaitea, eta ehiztariek hau ezagutzea, eta izena jarri izana. Ez litzateke astakeria izango "elur-txoria" izena jartzea espezie horri. Logika handia du.

Baina posible al da Elkartea sortu zutenek txori hau ezagutzea?

Plectrophenax nivalis txoriak ez du inongo antzik baserritarraren *Prunella modularis*ekin.

Biologoak froga bat egin du: argazkia atera eta bost orni tologori (hegaztietan espezializatuak) bidali die armarri zaharra, zuri eta beltz koloreko txoriarekin. Ez dute elkar ezagutzen. Segituan jaso du bakoitzaren erantzuna: denek *Plectrophenax nivalis*-en antza duela diote. Ez dute dudarik.

ARMARRIA MARGOTU ZUENA ETA ORNITOLOGOAK

Itxuraz misterioa argitua zegoen. Elur-Txoriko armarriko txoria *Plectrophenax nivalis* zen, elurretan ibiltzen den txoria. Guztien sorpresarako gainera, oso txori arraro baten Hernaniko izena aurkitu izanaren ustea zuten. Herri askotan gertatzen zen gauza baten aurrean ziren itxuraz: bi txori espeziek izen bera zuten Hernanin.

Baina guztia argiturik zegoela uste zutenean... armarría margotu zuenarekin egin zuten topo.

Armarria margotu zuen pintorea:

- "Parrilla gaineko armarríak hasiera batean ez zuen kolorerik, eskaiolaz eginga zegoen, dena zuria zen. Nik Elur-Txoriko bandera zaharra, San Joan jai batzuetan lapurtu zutena, hartu nuen erreferentziatzat. Hura txuri-beltzean zegoen, eta nik txoriaren koloreak zein ziren ez nekienez, bertakoak errespetatu nituen: zuriak eta beltzak. Gainera, elurretako txoria zenez, zuri asko edukiko zuela pentsatu nuen. Edo ez?"

Ederra ziria sartu ziena margolariak. Kolorerik ez zekienez, txuri-beltzean mantendu zuen txoria, eta nahi gabe, *Plectrophenax nivalis*-en itxura eman zion... ornitologo guztiak engainatuz. Oraingoan zuria geratu zena, biologoaren aurpegia izan zen, momentu batez.

Baina orduan? Nola jakin zein txori den armarríkoa, pista-rik ez badago jada?

ELKARTEKO SORTZAILEAK, AKTA ZAHARRAK ETA ELKARTEKO BANDERA

Elkarteko armarríek ez zuten balio, beraz. Elkarteko bandera zaharrena, aurreneko armarría zuena, lapurtu egin zuten San Joan batzuetan, eta Elkarteko sortzaileak, Elkarteari izena jarri ziotenak, urte batzuk lehenago joan ziren beste mundu batera. Guztien zoritxarrerako, akta zahar gehienak ere desagertuak zeuden elkartetik... ez zegoen modurik. Horrela utzi beharko zuten sasi-ikerketak hura...

Ez zegoen modurik armarríko elur-txoria zein txori zen jakiteko.

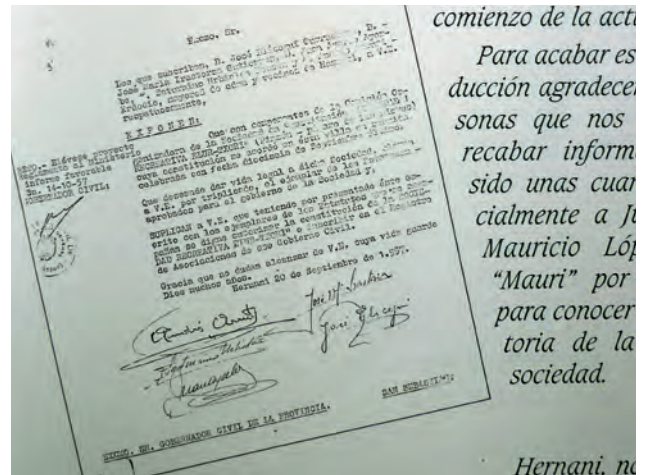
Baina gutxien espero zutenean... elkartean kafea hartzen ari ziren batean:

Elkarteko bazkide batek:

- Armarríko elur-txoria zein txori den? Nik ikusi dut non-bait zer bait txori horri buruz... Elkarteko 50. urteurreneko liburuan begiratu al duzue?"

Eta hor, bazkideak esan bezala, aurreneko orrialdean, kalitate eskasean, Elkartea sortu zeneko garaian, 1957an, Gobernadore Zibilarí bidalitako eskutitzaren argazkia zegoen. Zera esaten zuen:

"SOCIEDAD RECREATIVA ELUR-TXORI (pinzón-pájaro de las nieves)".

Elkarteko 50. urteurreneko aldizkarian dago gobernadore zibilarí bidalitako akta.

Gainera, hurrengo orrian, bandera bedeinkatu zuteneko argazkia zegoen, eta txoriaren txuri-beltzeko argazki eskas bat.

Itxuraz "elur-txoria", gazteleraz "pinzón" izenekoa zen. Dena galdua zegoela uste zutenean, ikerketak bide berri bat hartu zuen.

"PINZÓN" DELAKO TXORIA...

Aurreneko aktako "elur-txori = pinzón" delakoak ordea, ia-ia, argitu baino, gauzak gehiago nahastu zituen. Izan ere, "pinzón" izenarekin bi espezie ezagutzen dira: pinzón vulgar (*Fringilla coelebs*) eta pinzón real (*Fringilla montifringilla*).

"Pinzón real". Bai arrak, bai emeak kolore nabarmenak dituzte. Hernanin, baserrietan "pinzón real" delakoaren izenak baduela izen bat jakina da: "txortintxa riala" edo "pintzote riala" izena ematen diote ezagutzen dutenek. Gainera, Elkarteko banderan agertzen zen txoriak zuriu-neak zituen paparrean, "pinzón real" delakoak, ordea, gorrizka du beti. Argi dago, beraz, armarríko txoria, ez zen "pinzón real" delakoa.

"Pinzón vulgar". Arrak paparra gorria du, baina emeak zurixka. Beraz, izatekotan armarríkoa emea zen. Gainera, hiztegi askotan "pinzón" izenaren itzulpena "elur-txori" zela jartzen zuen. Txori hau, ordea, oso ezaguna da Hernanin. Biologoak egindako 20 bat elkarriketetan, hau da, ia elkarriketa guztietan, "txortintxa" edo "txortintxa" moduan ezagutzen zuten txoria. Gutxi batzuk "pintzotia" ere deitzen diotela ere bazuen jaso. Gainera, nahiz

"Pinzón real".

"Pinzón vulgar".

eta hiztegi askok "pinzón" "elur-txoria" dela jarri, Euskaltzaindiak eginiko Euskararen Herri Hizkeren Atlasa lanaren arabera "pinzón"en izenak Hernanin, "txortintxa" behar zuen, eta "elur-txoria" soilik Nafarroako herri batean (Zugarramurdin) eta iparraldean (Zuberoan) deitzen ziztaion.

Hau dela eta, "pinzón real" delakoa ez da Elur-Txoriko armarriko txoria, eta "pinzón vulgar" izatekotan, emea beharko luke (arra baino askoz ezezagunagoa dena). Eta datu guztien arabera, Elkartea sortu zutenek libururen batetik jasoa behar du, Hernanin, "pinzón", "txortintxa" edo "pintzotia" moduan ezagutzen baita.

Elur-Txoriko armariaren misterioa argitu gabe zegoen bitartean, biologoa baserrietan egiten ari zen elkarriketa kopurua ere handitzen ari zen. Honela, "elur-txori" izena hiru baserri gehiagotan ere aterata zen: Jauregikoaz gain, Osiñagan, Ereñotzun eta Martindegin ere eman zuten "elur-txori" izena. Guztiek hegazti berari buruz hitz egiten zuten: aurretik aipaturiko *Prunella modularis* buruz, hain zuzen.

Beraz, gauza bat argi zegoen: baserrietan bildutako "elur-txoiya" eta Elkartekoa ez ziren txori bera.

Baina orduan? Zein zen armarriko txoria?.

EPELEKO TESTIGANTZA... ELURRAREKIN ETORTZEN ZEN TXORIA

Eta honela, gutxien espero zutenean, Epeleko lagun batekin hitz egiten ari zirela, gaia aterata eta hark: "Elur-txoiya?... Bai, ezautzen diat nik elur-txoiya" esan zien.

*Prunella modularis*en argazkia erakutsi eta ezetz, ezagutzen zuela, eta beste izen bat zuela, baina hari ez ziotela etxean "elur-txoiya" deitzen. Ondoren "pinzón" delakoak erakutsi eta "txortintxa"k zirela haiek...

Biologoa:

- "Baina orduan, zein da elur-txoiya?"

Epeleko testigua:

- "Elur-txoiya" hego aldia txuriya dakan txoriya dek. Azpialdia re nahiko txuriya zakak, eta elurte garaitan eta etortze hun. Oso bakana hun. Leku irikitan gelditze hun. Baso inguruan ez. Txikitan ikusitako txoiya dek. Ordutik ez dit ikusi eta bizilaun batzuketan ehizian ibiltzen niñun, eta haik eakutsitako izena dek".

Biologoa:

- "Begiratuko dugu ba, ea zein den esaten duzun txoria".

Testiguak aipatutako ehiztariak hilda zeuden dagoeneko, beraz, liburuetan begiratzen hasi, eta han zegoen: *Montifringilla nivalis*. Euskara batuan: elur-txonta. Hau da, "pinzón de las nieves" izango zena.

Testiguak eginiko deskribapena ere bat zetorren espeziearekin, baita bibliografian aurkituriko aipuren batekin ere: Urretxu-Zumarragako Ostadar Mendi Taldeak sorturiko "Mendizalearen hiztegia" delakoan, "*Montifringilla nivalis* = Elur-txori" jartzen zuen.

Argazki bat hartu, eta testiguari erakutsi zion biologoak.

Epeleko testigua:

- "Bai, hau dek neretzako "elur-txoiya".

Montifringilla nivalis, Epeleko testiguaren "elur-txoiya".

ETA ORAIN, ZER EGIN ARMARRIAREKIN?

"Burbunak eta etsayak" proiektukook garbi ikusten dugu Elur-Txori Elkarteak Hernaniko Elkarte izatearen nortasuna izaten jarraitu nahi badu, armarriak berak nortasun hori islatu behar duela. Hau dela eta, lehenik eta behin, Santa Barbara azaltzen den armarrira erabiltzea gomendatzen dugu. Nahiz eta bi armarriak nahiko zaharrak izan, Elkarteko lehendabiziko banderan (lapurtu zuten hartan) azaltzen zena Santa Barbara zuena da, esaterako. Eta armarrian, zein txori jarri? Lau aukera daude:

1. Armarriko txoria dagoen bezala uztea eta egin zuenaren moduan errespetatzea: txuri-beltzean.

2. Pinzón delakoen artean arruntena dena aukeratzea, ka-su honetan emea, antzekotasuna errespetatzeagatik, nahiz eta jakin txori hau Hernanin ez dela elur-txori moduan izendatzen.

3. Armarrian Hernanin "elur-txoiya" moduan ezagutzen den *Prunella modularis* jartzea. Hau da Hernanin "elur-txori" moduan gehien ezagutzen dena. Honek, sortu zutenek jarritako "pinzón" delakoa ez errespetatzea ekarriko luke, baina, era berean, armarriak nortasuna irabaziko luke, Santa Barbarako paisaiarekin eta bertako txoriarekin.

4. Epeleko testiguak emandako *Montifringilla nivalis* espeziea jartzea. Armarrian dagoenaren antza gehiena duena da. Era berean, nahiz eta testigu bakarra izan, Hernanin erabiltzen den espezie baten izena da, eta "pinzón" bat ez den arren, askok horrela kontsideratu dutenez, ez litzateke astakeria izango jartzea.

Ukuilu zaharrear sorturiko galdera batek zenbat buelta eman ditzakeen erakusten duen artikulu honek ez du printze eta printzesen ipuin bukaerako emaitza polit eta garbirik. Maila guztietako ikerketetara ohituak daudenek ondo asko dakite emaitzak ez direla beti zuriak edo beltzak. Elur-txoriaren zuri-beltz koloreak, kolore askotako erantzuna eman digu oraingoan. Elkartekoak izango dira erabakia hartu behar dutenak. Beti ere, beste sorpresarik azaltzen ez bada.

Nork daki, agian zu izango zara, irakurle, artikulu hau irakurri ostean elkartera joan eta “nik badakit erantzuna” esango duena.

Baina bitartean, irakurle, zuk zein armarri aukeratuko zenuke?

Eta Elur-txori gora, Elur-txori behera... zenbatetan esango ote zuten Elkartekoek “Elur-txori” izena beraien bizitzan zehar. Eta orain, bat batean, “Elur-txoria” misterio handi baten partaidea dela konturatu dira.

Esker onak:

Sasi-ikerketa (edo okerketa?) honetan zehar gure galderei erantzuteko pazientzia izan duzuen guztioi. Elur-Txori Elkarteko Zuzendaritzari, bazkideei eta baserrietan etxean bezala hartu gaituzuenoi.

Oharra:

Elur-txoriaren ikerketa txiki hau, “Burbunak eta etsayak” izeneko proiektutik sorturiko adar txiki bat baino ez da. Irakurle, “Burbunak eta etsayak”i buruzko informazio gehiago nahi baduzu, irakurri urtekari honetan Eñaut Agirrek idatzitako artikulua.

"BURBUNAK ETA ETSAYAK" DOKUMENTALA

Hizkuntzari luparekin begiratzten zaionean...

Eñaut Agirre Goia (DOBERA Euskara Elkartea)

DOBERAk eta Aranzadi Zientzia Elkartek 400 hitz bildu dituzte Hernanin, animalia eta landareenak. Hor oinarrituta, azaroan kaleratu da "Burbunak eta Etsayak" dokumentala, 25 hernalarrei egindako elkarrizketak biltzen dituena.

Hizkuntzari luparekin begiratzten diogunean, txundituta geratzen gara. Hartu dezagun "arbola" hitza, eta jarri lupa: zenbat hitz biltzen ditu bere baitan? *Piñua*, *haitza* eta *pagua*... eta zenbat gehiago? *makala*, *urkiya*, *plantanua*, *norteko haitza*... konforme, ezagunak zaizkigu horiek ere; eta *astiarra*, *zumarra*, *haltza*, *lizarra*... herri izenak, ados; eta *elorri txuriya* eta *elorri beltza* eta *otsalizarra*, *zumalika txuriya*, *zumalika beltza*, *zumandarra*, *hostotxuriya*... Epa, epa! Nahikoa, nahikoa. Nahikoa, oraingoz.

Izen horiek etengabe dabiltza herritar batzuen ahotan. Berdin gertatzen zaigu belaze bateko belarrei begiratu-ta. Edo arrainei, edo ugaztunei, edo txoriei. Zenbat izen biltzen ote dira "txori" hitzaren atzean... Espezie horiek hor daude gaur egun, eta seguruenera egongo dira gero ere. Izenak, ordea, ez dakigu noiz arte egongo diren hor. Horregatik, bilketa lanean dira herri asko: Mutriku, Eibar, Zarautz, Hondarribia... eta azken bi urteetan, baita Hernani ere.

Julian Apaolaza eta Iñaki Sanz-Azkue belarrak ezagutzen.

“AMORRAYAK JUAN DA PUTZURA SARIAK...”

Ez da harritzekoa oraintxe aritzea bilketa lan horiek egiten Euskal Herriko hainbat herritan. “Amorrayak putzuan” bezala daude naturako hitzak bizirik gaur gaurkoz, eta hori aprobetxatzea da arrantzale onaren legea, Txabolategi¹ ederki zekien bezala: “*Amorrayak juan da putzura sariak, iñoiz bota oi ditu arrantzaliak, arren orduko lanak dira debaldiak...*”. Urte batzuk barru, alferrik izan litekeelako lan horietan hastea.

DOBERA Euskara Elkarrekin eta Aranzadi Zientzia Elkarrekin ia 60 elkarriketa egin dituzte Hernaniko etxe eta baserrietan. Naturako 400 espezieen izenak bildu dira, animalia eta landare, eta corpora osatua dago, dagoeneko. Hitzez gain, jakintza kulturala edo medizinala ere bada: *Arrobiyuaren* kondaira, *berbena-belarrarekin* egindako enplastoak, *gibel-belarrarekin* hepatitisaren kontrako erre-medioa, ukenduak, infekzioen kontrako belarrak...

LEGARRETATARRAK ETA ELOSEGITARRAK JAKIN BEHARREKOA

Kuriositatez betea dago natura. Legarretatarrak ur zaleak izan behar dute, nahita nahi ez. Legarra da, hain zuen, erriorearen ertzean egiten den harri-txintxarra edo harri pila. Karabelera joan, eta begiratu erriorearen erdian dagoen harri pila handiari: Urumeako hondartza deitzen diote, orain, batzuk; Urumeako legarra, beste batzuk. Erreparatu, eta behin baino gehiagotan ikusiko duzu bertan *lear-txoriya*, begi handi eta lepo-azpi zuri-zuriarekin.

Elosegitarrak ezagutzen baduzue, berriz, eta patxaran zaleak badira, ez larritu, beren sustraieetatik edaten ari dira

eta. *Elortz* hitzetik datorren abizen horrek, “*elorri lekua*” esan nahi du. Eta hain zuzen, patxarana edo basarana ematen duen arbolari *elorri beltza* esaten zaio Hernanin. *Elorri txuriya* ere izan liteke, noski, eta kasu horretan tximistaren kontra etxeetan jartzen den gurutzera eramango gaitu. *Elorriya* eta *lizarra* dira tximistak inoiz jotzen ez dituen bi arbolak. Hortik, San Joanetan etxe atarietan jartzen diren lizar adarrak ere, tximisten eta izpiritu gaiztoen kontrakoak.

Kuriositateak dira, eta hainbat eta hainbat bilatu litezke horrelakoak. Hizkuntzari lupa jartzea, edo hitzunei mikrofonoa jartzea besterik ez dago horiek deskubritzeko.

ZAZPI HERRITAN KANPAIAK JO ARTE LIBRATZEN EZ DENA

Behin entzunez gero, ez zaizu ahaztuko. Hori da kondaierek lortzen dutena. *Arrobiyua* baba-eltzean sartu zitzaizen baso-mutilek ez zuten kontatzerik izan, denak hil baitziren; baina *muskarrak* heldu zion zakurraren jabeak kontatu zuen, eta denak kirioak dantzan jarri zituen. *Muskarrak* hortzekin “presa” egiten omen du, eta ez omen da libratzen zazpi herritan kanpaiak jo arte. Sorginkeri itxura izan arren, badute egiatik zerbait, eta begiak erne ibiltzera behartuko ditu mendian dabilzanak.

Sorginkeriekin segika, hainbat urtez sorginkeri bezala jotzen ziren erremedioak ere hor daude, gure herrian erabiltzeari inoiz utzi ez diegunak. Odola garbitzeko *txangorriya* bezalakorik ez omen da; beheakoa lehertzeko *lahar-puntak*; txitxareentzako *errura*; giltzurdinentzako *giltzurdin-belarra*; edo depresioarentzako *Sanjuan-loria*, adibidez.

¹Jose Joakin Erroizenea Intxauspe “Txabolategi”, Hernanin ezagutzen den lehendabiziko bertsolaria (1769-1819).

Agerre baserrian iñistorrari buruzko elkarrizketa, Kepa Urreaga eta Maria Rita Mirandarekin.

DOKUMENTALA KALEAN DA, BI URTEKO LANA ETA GERO

Bi urteko lana izan da. Informazioaren zati txiki bat hartu, eta dokumentala kaleratu dute DOBERAK eta Aranzadik. Herritarren eskura dago *"Burbunak eta Etsayak"* izeneko DVDa. Hernaniarrak dira hiztunak, eta hernaniarrentzat da produktua. Hernanitik Hernanira. Belaunaldiz belaunaldi gaur arte iritsi den jakinduria, 60 minututan bildua.

Ereñotzuko San Antonio parrokian 200 lagun bildu ziren dokumental aurkezpenean, azaroaren 14an. Geroztik, Hernanin ere arrakasta politarekin aurkeztu zen Biteri kultur etxean, Euskararen Eguneko ekintzei itxiera eman zien ekitaldian. Eta horrez gain, Durangoko Azokako Iru-dieneara ere iritsi dira Hernaniko oihartzunak.

Lau hernaniar aritu dira lanean², batez ere, eta hainbat kideren kolaborazioa izan dute³. Ezin konta ahala ordu daude atzean, eta Ereñotzuko Auzo Udalaren eta Hernaniko Udalaren behar beharrezko babesa izan du proiektuak.

HIZKUNTZA AFEKTIBOA, HIZKUNTZA EFEKTIBOA

Hernaniarrentzat oso erakargarria da dokumental hau. Kontatzen diren gain, kontatzen den hizkuntzak berak badu xarma berezi bat hernaniarrentzat. Hasi Jauregiko muturretik eta Ereñotzu auzoraino, hizkuntza ia ez da al-

datzen, baina ez da berdin-berdina ere. Edozein hernaniarri gustukoa egingo zaion euskara, hiztunik abilenek hitz egindakoa, erritmoz betea, gertukoa, afektiboa, eta efektiboa.

Horrez gain, ordea, azpi-tituluak ere baditu dokumentalak. Lau modutara emango dira azpi-tituluak: Hernaniko euskararen, euskara batuan, gaztelaniaz eta ingelesez.

ATE BAT IREKITZEAK BESTE MILA ZABALTZEN DITU

Etorkizunera begira, lehenengo eta behin, DOBERAK eta Aranzadik liburu bat kaleratu nahi dute argitaratu gabe geratu den informazioarekin. Landare eta animalia espezieen fitxak bilduko ditu: Hernaniko izenak, euskara batukoak, izen zientifikoak, eta hernaniarrek horien gainean esanak.

Baina, ate bat irekitzeak beste mila zabaltzen ditu (adibidez, ikusi Iñaki Sanz-Azkueren erreportajea)⁴. Eta hala etorri dira Akolako Putzuxarko iturria berritzeko lanak⁵, eta horrekin lotutako gobara egiteari buruzko erreportajea, adibidez. Baina ez dira bakarrak. Garai bateko gizarte ohiturak ziren *Atsolorra* edo gaixoardietako bisitak; edo hain preziatua zen iñistorra biltzeko *harrapazka* famatua; *aaldiya* bezala ezagutzen zen bide-garbiketa eguna... ahazteko bidean zen hori bildu eta zabaltzeko proiektuak martxan dira, hernaniarrona izan denak, hernaniarrona izaten jarrai dezan.

² Elkarrizketak eta gidoia: Iñaki Sanz-Azkue eta Eñaut Agirre; irudiak eta post-produkzioa: Joxan Ruiz eta Jon Mari Beasain. ³ Irudiak hartzen Egoitz Alkorta hernaniarra eta Ander Izagirre elgoibartarra. Itzulpenak egin dituztenak, beren etxeko atek zabaltu dituztenak, eta abar luze bat. ⁴ Iñaki Sanz-Azkuek Elur-Txorien gainean egindako erreportajea sortu zen, *"Burbunak eta Etsayak"*-erako egin zituen elkarrizketetan, *elur-txoriya* izena behin eta berriz atera zelako. ⁵ Ikusi: <https://youtu.be/Wh83mwF62ag>

HIAZINTO FERNANDORENA SETIEN: ARANTZIBIAKO SEMEA, BAINA HERNANIKO BASERRIETAN SOLASKIDEAK TOPATUTAKO

Pello Joxe Aranburu Ugartemendia

Hiazinto (argazkia: “Jaxinto, ikastolen lemazain” liburuko azalean).

Hernani urtekarian Hiazinto Fernandorena Setieni buruz idazteko eskatu didate. Aurten lau-
rogeita lau urte luze, emankor eta alderdi anit-
zeko pertsonaia honen gainean idazten nondik
hasi izan da nire lehen kezka. Urnietako seme,
baina, Hernaniko udal teknikari lanetan aritu,
bertan urtetan bizi eta, 2003an, “Gure Baserriak.
Hernani” liburuaren egileetakoa ere bada, Hia-
zinto. Hala beharrez, hautaketa bat egitea bes-
terik ez zait gelditzen eta bere bizitzako ñabar-
dura batzuk dakartzat hona.

Urnietako Arantzibia baserrian, 1930ean, jaio zen.
Maximo lurramendi bere herriko gotzain berriak, kalonje
egitekotan, Salamancara hemezortzi urterekin eraman
zuen, eta han “Ciudad Rodrigo”n, latinitateko lehen urtea
egin zuen. Hala ere, 1949an, gotzain urnietarra bihotze-
koak emanda hil, eta umezurtz geratu zelako, Saturra-
ran eta Donostia beste bi seminarioetan apaiz ikasketak
amaitu zituen. Salamancan urte bat, Saturraran-en lau,
eta Donostian sei urtetan amaitu zituen hamabi urteko
apaiz ikasketak.

Saturrararen-en giro atsegina nabaritu zuen bezala, “Donostiako Filosofiako ikasturteei begira jarrita, gaur egun garbi aitortzen dut oso urte lehorrak izan zirela. Teologiako lau urteak berdin, aspergarriak” aitortzen du Hiazintok bere hitzetan.

Donostiako seminarioan, 1959an, apaiz egin zuten, eta urte berean “Boga-boga” kantu sorta argitaratu zuten Boni Urkizu, Iñaki Ugalde eta Hiazinto Fernandorenak inprentaz, lehenengo aldiz. Kantu liburu atsegin eta argitalpen ugari izandakoa.

Parrokiako apaiz lanak egitera Lazkaoko San Migel parrokiara bidali zuen gotzainak, jarraian. Eliz-Kriston, parrokiaren babesean kultura mugimendua, antzerkigintza eta abar bazegoen, Hiazintok hartu zuen lekukoa diote “Ekinez egina” liburuan. Bere hitzak dira ondorengoak ere: “Niri liturgiaren antolaketa, haurren katekesia eta emakumeen ardura (Ekintza Katolikoa) gomendatu zitzaizkidan bereziki lantzeko”. Bai landu ere.

Jendea inplikatzeko aparteko artista izan da, gozo-gozo. Adibide eta izen anitz eman ditzaket, eta gainera guztien oniritziarekin.

Lazkaoko parrokiako ohituren aldaketa bultzatu zuten bi apaiz gaztek: dukeari isipua ukatu, hiletak berdindu eta gari-soroak bedeinkatzeari uko egin zioten.

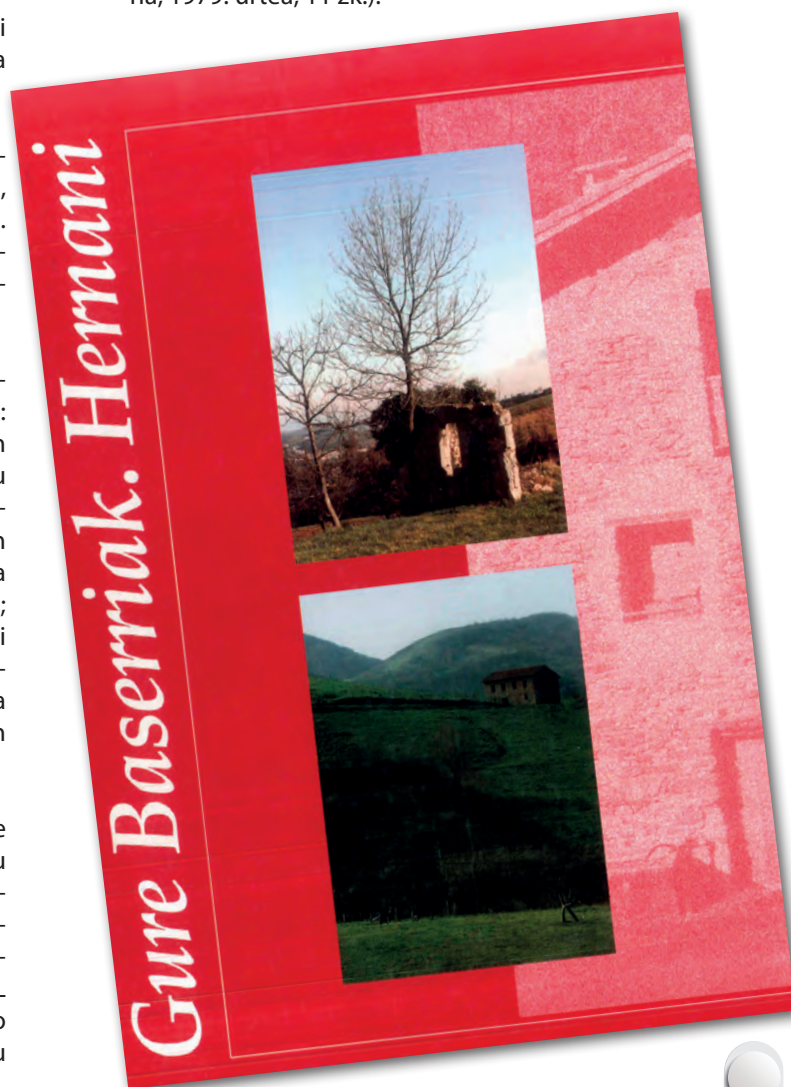
Batikano II.ak ate eta leiho guztiak ireki zizkion, “Kontzilioak ekarri zuen gertaerarik nagusia, ene ustetan, Ebanjelioa eta kristau herria aintzat hartzea izan zen. Apaizok ere, latina eta sotana kanpora, orduan ekin genion, elizako lanaz aparte, herriarekiko konpromisoa benetan lantzeko bideari”, hauek ere Hiazintoren hitzak.

Lazkaon Hiazintok, parrokiako apaiz lanez gain, egin zituen beste ekintza sonatuak honako hauek izan ziren: 1963an, San Migel parrokiaren ikastola fundatu zuten Hiazinto lemaiz eta Aitor Muruamendiarekin eta hiru Joxemari ezagunek lagundurik; 1964an, Baionako Biltzarrean euskara batuaren zina eta mezua sinatu zuten Lazkaoko bost herritarrek, besteak beste Hiazintorena ikus daiteke; 1966an, Euskaltzaindiko urgazle egin zuten; 1966-1967 urteetan, Ampo fundizioan esku lanean hasi zen, eta 1972-1986 urteetan, Lazkaoko Gurutze dorretan elkarrekin bizi izan ginen gozo-gozo eta konpainia ederrean. Elkarrekin izaniko pasarte eta anekdotak ezin konta hala ditut.

Dena den, Hiazintoren ekintzarik ospetsuena etortzeke zegoen, eta 1968an Ampon esku lanean zebilela gertatu zitzaion. Bere hitzak dira ondorengoak ere: “Handik hurrengo astelehenean Andoni Egiaren telefono deia nirekin egon nahi zutela esanez, eta non presentatzen zaizkidan Lazkaon Andoni bera eta Dodaka Salegi orduko 4L auto berri batekin, esanez, ‘Hau zuretzat. Utzi fabrikako lana, bai, eta ekin ikastolen zuzendaritzari’”. Gogotsu ekin zion mandatuari.

Harrez gero zenbat andereñok, irakaslek, irratietako esatarik, idazlek eta abarrek zor dizkiogu gure ogibidea edo hobiak Hiazintori! Ampo utzi, Donostiako Bergara kalean **GORDAILU** bulegoa eta Irakasle Elkartea sortu zuten bera buru zelarik, bilerak egiteko, irakasleen fitxategi, liburutegi, multikopia edukitzeko eta gero etorri zen Haurride denda. Gordailuk bi ekintza nagusi eta berezi izan zituen: **ikastaldiak eta editoriala**. Ikastaldietan pedagogia ekintzailea oinarritzat harturik irakasleak prestatzen ziren. Editorialak, berriz, sei liburugintza hauek argitaratu zituen, sarritan Hiazinto idazle edo arduradun zelarik. Berak idatzitako liburuxkak asko dira:

1. Hiztegiak: Ikastola hiztegia, Idazketa hiztegia, Nire lehen hitzak...
2. Pedagogi-metodologi liburuak: Berezko irakurbi-dea...
3. Eskolaurrea: Mintza, Lehen irudi-Lehen hitzak, Matematika hastapenak...
4. O.H.O – E.G.B.: Irakurgai, Ikasliburu, Esperientziak...
5. Ikastola Liburutegia: monografiaren bilduma, lau sailetan (Natur-Gizarte zientziak, Historia eta Geografia).
6. Mapak: Eskualdeak, Mendi eta Ibaiak, Komunikabi-deak... (Jaxinto F. Setien-en artikulua, JAKIN aldizkaria, 1979. urtea, 11 zk.).

Hiazintok, Lazkao utzi eta azken bi hamarkadetan, Hernaniko euskal teknikari lanetan jardun zuen, 1995ean erretiroa hartu zuen arte. Oso urte emankorrak ere Hernanin egindakoak. Itzultzaile eta kultura, hezkuntza eta euskara alorretan aritu zen buru belarri. Zer esan handia izan zuen, adibidez, gaur egun ezagutzen dugun kale izendegian, edo euskara zerbitzuaren sorreran, herriko toponimiaren berreskurapenean edo musika eskola martxan ipintzerakoan, eta beste hainbat eta hainbat proiektuetan.

Hiazintok, gizon nekaezina, Maria Jesus Iartza anderea-rekin batera, 2003an, argitaratu zuten lankidetzan liburu mardul hau; "Gure Baserriak. Hernani", oro har, 325 orrial-

de baditu. Hitzazurre adierazgarri eta ikuspegi zabal bate-tik idatzitakoa ere biek sinatu zuten. Aurkibidea auzoka (18) eta auzo horietako 175 solaskide elkarriketatu zituzten egileek. Liburuaren azaleko kolore gorritzaz biziak eta liburuaren baitan baserrien izenak, lau auzoetako multzo banaketa adierazteko erabilitako kolore berdinak eta abarrek argitalpenari Jorge Ullatek diseinu orokorrari ikuspuntu nabaria eman zion.

Gaur egun Hiazinto Andoaingo zaharren egoitzan dago, baina, ez zokoratu eta ahazturik. Era askotako omenaldiak egin zaizkio, azken aldi honetan. Omenaldirik estimagarriena, ordea, bisitaldiak onartzen ditu, hitzik gabe egon arren.

Agustin Ezponda, Rikardo Mendiola, Koro Etxeberria eta Juanjo Uriarekin, Andoaingo zahar egoitzan (argazkia: Xabier Lasa, "Jaxinto, ikastolen lemazain" liburuan).

JON ZABALETA

Ilustrazioaren arloan aitzindari eta euskal liburugintzan erreferentzia nagusitako bat da Jon Zabaleta. Horregatik, 2014ko abenduaren 18an, Euskal Editoreen Elkarteak, Euskal Idazleen Elkarteak, Euskal Irudigileen Elkartek, Euskal Itzultzaile, Zuzentzaile eta Interpreteen Elkarteak eta Galtzagorri Haur eta Gazte Literaturaren Elkarteak banatutako DABILEN ELEA Saria jaso zuen, bere ibilbidea aitortzeko. Azkeneko 40 urteotan ehun liburutik gora irudiz hornitu, komikietarako pertsonaiak sortu, egunkarietarako zintak osatu baititu.

Jon Zabaleta Larburu Hernanin jaio zen 1950ean. Gaztetan pankartak, kartelak, muralak eta... egiten hasi zen. Oinarrizko ikasketak egin ondoren, delineazioa ikasten hasi zen. Ikasketak bukatu gabe utzi, eta lanean hasi zen Hernaniko grafikagintza enpresa batean, han marrazkilari lanak egiten zituen (1968-1970). 1971an, Jorge Oteizak bultzatutako Debako Arte Eskola esperimentalean sartu zen; han bere iruditeria propioaren oinarriak jarri zituen.

Debako eskola utzi, eta berehala, 1973an, bere lanak argitaratzen hasi zen... gaur arte: Anjel Lertxundi, Asun Balzola, Bernardo Atxaga, Mariasun Landa, eta beste hainbat autoreren ipuinen irudigilea izan da; liburuak ere ilustratu egin ditu, haur eta gazteei zuzenduak; horietatik asko, testu liburuak. Horrez gain, umore grafikoa, komikia eta bestelako marrazkiak ere argitaratu ditu, hainbat aldizkari eta egunkaritan; disko azalaren bat diseinatu, eta erakusketak ere egin ditu, banaka nahiz taldeka.

Gaur egun ere, esan bezala, ilustrazioak egiten eta marrazkiak argitaratzen jarraitzen du.

Jon Zabaleta oso gazte hasi zen marrazkigintzan, marraztea gustatzen zitzaiolako, "natural" ateratzen zitzaiolako, eta gaur egun ere, sortzen jarraitzen du "beharrezkoa" duelako. Bere ibilbide luze hori errepasatuko dugu honetan.

Mutikoa zela, eskolan-edo, marrazteari ekin zion; gaztea zela, Hernaniko giroak bultzatuta, pankarta, marrazki eta karikaturak egiten hasi zen: "... kalean gertatzen ziren gauzak ikusi, eta etxera joatean, segituan marrazten nituen. Marrazki pila nituen kalean genuen errepresioaz; osasunerako oso beharrezkoa ikusten nuen marraztea".

Hemezortzi urterekin-edo, arte grafikoetan hasi zen lanean, eta horrek aukera eman zion kartelak, marrazkiak multikopistetan-eta egiteko.

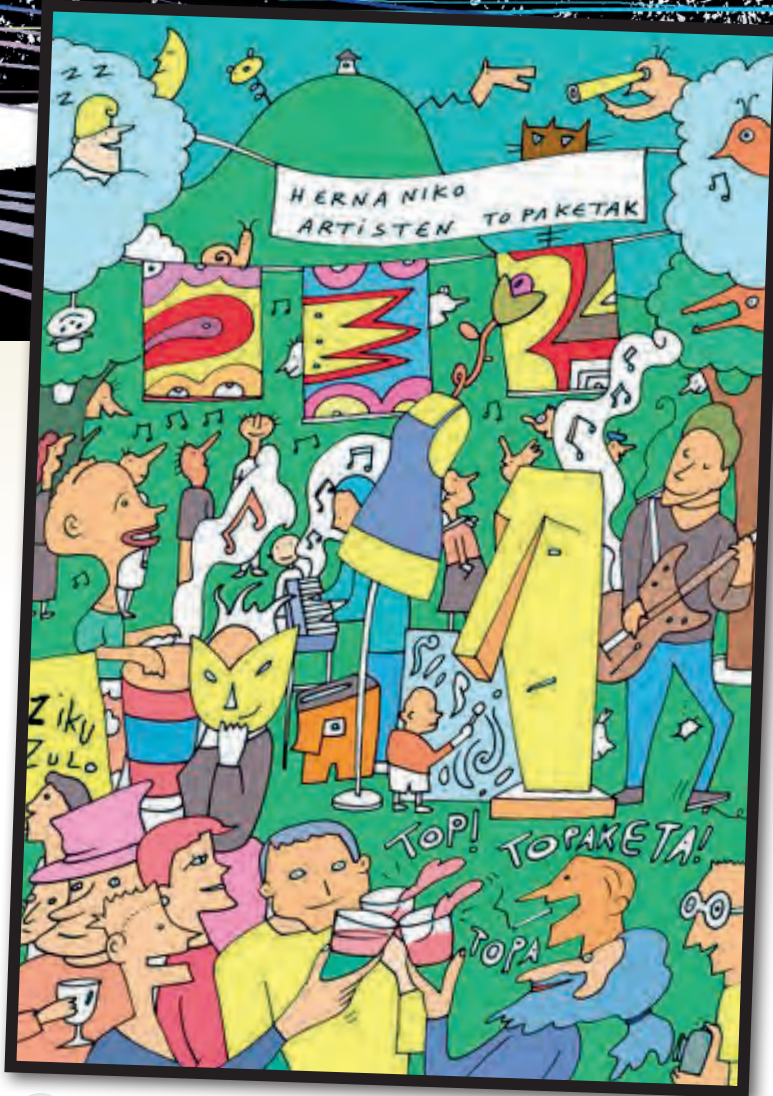
Debako Arte eskolatik pasa ondoren, han Oteiza ezagutu zuen: "Oteizak bai ematen zigula aitortpena herrian!", 27 urte zituenean, 1973an, prentsan hasi zen lanean: *Egin, Argia, Euskaldunon Egunkaia*... Egunero inspirazioa bilatu behar zuen, baina ez zuen "problemarik", bere "burua beti dabil istorioak osatzen"; egia esan, arazo bat bazuen "pertsonei eustea: bi edo hiru astez eusten nion bati, baina gero beste bat asmatzen nuen,... Baina istorioak beti izaten nituen".

Horretan zegoela, umore grafikoa egiten hasi zen, 1970eko hamarkadaren erdi-bukaera aldean, orduan umore grafikoak arrakasta handia izan zuen, aldizkariaren boom-a izan zen. *Berriak* eta *Euskadi* *Sioux* aldizkarietan lana egin zuen: "Egia esan, ez nuen ezer egin beharrik; etxean marrazkiz betetako kaxak nituen, eta...". Garai haietan hitzez esan ezin zena, marrazkiekin esaten zuen Jonek; egiten zituen marrazkiak "oso zuzena"k zirela, eta aukera ematen zutela "une hartan zailak ziren gaiak... marrazkien bidez errazago adierazteko".

Gero ilustrazioaren bidea hartu zuen, "leku propio bat"en bila asmoz. Orduan "hasi nintzen ipuinak egiten jo eta ke. Industria hori nahiko indartsu zebilen, eta aukera nuen lan egiteko". Ilustrazioak egiteko "ikasi" behar izan zuen: "Lan bat egin behar nuenean, liburutegian sartzen nintzen... eta asko irakurtzen nuen, denetarik;...". Horrek, gainera, denbora eman zion gauza asko egiteko, "...neure buruarekin egoteko, naturarekin, lagunekin... Ez zen prentsan edo enkargu motzekin bezala, lasaiago har nezakeen;... Gustuz egiten nituen lanak,... Oso atsegina zen, oso erromantikoa".

Bere bide nagusia marrazkia izan bada ere, bestelako adierazpide batzuk ere landu ditu, gauzak probatzea gustatu egin baitzaio. Adibidez, "... oraingo teknologiek, ... Egin izan ditut argazkiak, eskultura txikiak... eta bideoak ere bai". Edizioa asko gustatzen zaio, musikarekin, ahotsarekin asko saltseatzen du: "Denbora horretan pasatu dut; ez dakit denbora galdu dudana, baina ni gustura aritu naiz".

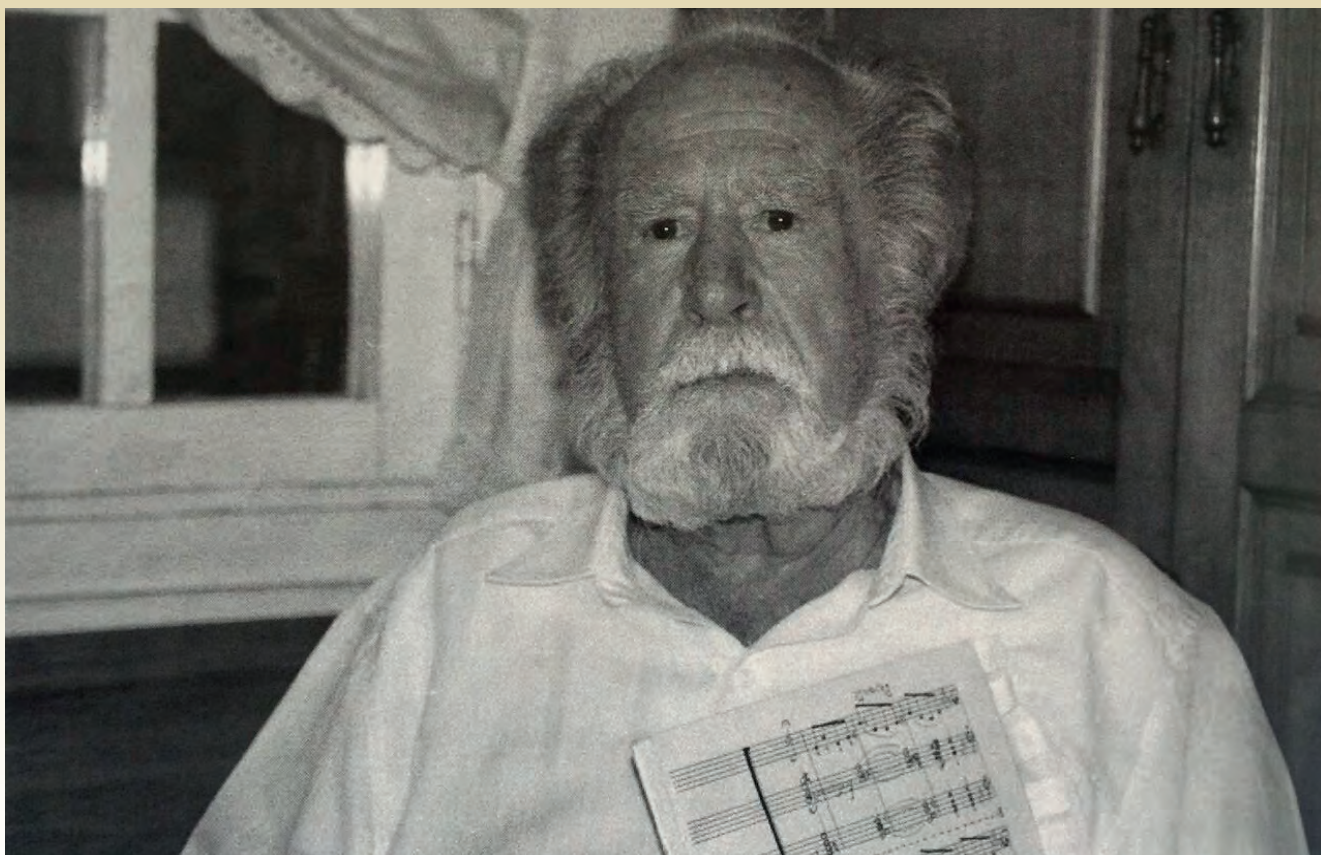

Beraz, esparru askotan aritu da: kartelgintza, komikigintza, prentsa, ilustrazioa... baina bat aukeratzean, ez daki zeinen alde egin. Jonek dioenez "... garaiak dira... komikiaren garaia oso polita zen. eta ilustrazioarena ere bai". Orain, esaterako, eskulanetan sartu da, eta "primeran": "Berdin-berdin ikusten dut neure burua...; sortzen jarraitzeko beharra daukat".

Zailtasunak izan arren, askotan esan baita ilustratzaile lana gutxietsia izan dela, errekonozimendua ailegatu zitzaion Joni: "...aitorpen apur bat iritsi..." zitzaion. "Euskal Herrian izan dugun gauza bat da hemen egin diren lanak beti etxerako izan direla, ez da egon merkatu bat, ez gara izan komertzialak; gu herrigintzan ibili gara. Nik hainbeste denbora pasatu badut lanean, izan da herria maite dudalako;...". Eta oso interesgarria iruditzen zitzaion Dabilen Elea saria jasotzea, finean, "eman didatelako eman behar zidatenek, hemengoek", bidegile bat izan delako: "ez naiz inongo akademiatar joan, baina, hala ere, asmatu dut, nituen baliabideekin eta nire kasa. Hau oso nirea, bakar-dadean egindako bidaia izan da".

MANUEL YABEN, MENDE OSO BATEN BEGIRADA

Joxan Goikoetxea Maritxalar

Horixe zen, hain zuzen, Manuel Yaben musikari handiak zuen ametsa, 100 urte betetzea. Eta aurten beteko zituen, azaroaren 12an, hilabete batzuk lehenago bere bihotz nekatua eta, harekin batera, musikari eta familiari eskainitako bizitza intentsua gelditu izan ez balitzaizkio.

Manuel bera ez-ezik, ingurukoek ere jarriak genituen ilusioak, eta antolatuak ekimenak berarekin ehun urte horiek ospatzeko, izan ere oso gustukoak zituen errekonozimendu agerpenak eta horrelakoak. Azkenekoa San Joan iragarpen kontzertuan, Preludioan, Musika Eskola Publikoko Akordeoi Taldeak egindakoa. ERESBIL Musikaren Euskal Artxibotik ere deitu zuten interesaturik, bera izango baitzen 100 urte horietara iritsiko zen lehen euskal musikari ezaguna; baina tamalez ez zen hala gertatu.

Omenaldi asko jaso zituen bizitzan zehar, horien artean lehenengotarikoa Hernaniko Adopzio Seme izendatu zutenekoa, 1952an. Hortik abiatuko gara Manuel Yaben ospetsuaren ibilbidea kontatzeko.

Hernaniko Udalak Hernaniko Adopzio Seme izendatu zuen, ez baitzen berez Hernanin sortua. Manuel Yaben Agirre Berastegin jaio zen 1915eko azaroaren 12an. Aita, Modesto Yaben, herriko ferratzailea zen, eta haren laguntzaile aritu zen frankotan gaztaroan.

Herriko organo-jole zuen osabarekin hasi zituen musika ikasketak. Oso ahots ederra omen zuen Manuelek, triple ahotsa. Herriko abesbatzan bakarlari izan genuen, eta, Manuelek berak kontatuta, Tolosako Mokoroa famatuak ere aipamen berezia egin omen zuen behin bera entzun zuelarik: "ume honek nirekin etorri beharko luke".

Hasiera haietan solfeoa eta pianoa ikasi zituen. Garai hartan akordeoia edo eskusoinuak sona eta arrakasta zuten herri txikietan, eta soinu-txikia (trikitixa) eta soinu handia ziren nagusi garai hartako erromeria, dantzaldi edo "bilera" izenekin ezagutzen ziren haietan. Euskal Herrian oro har txistuak eta dultzainak izan baziren ordua arte gehien entzundako instrumentuak, akordeoiak hartuko zuen protagonismoa hurrengo hamarkadetan, akordeoiak eta bere inguruan sortu ziren "orkestinak" eta "Jazzbanak" errazago bereganatu baitzituen orduan kanpotik iristen ziren musika berriak, dantzarako sortuak, latinoak, amerikarrak, etab. Yabenek berak hasiera batean akordeoia ez omen zuen oso gustuko, ez omen zuen begi onez begiratzen, baina Gerra Zibila garaian Pepe Yanci famatua entzun omen zuen, eta harritu eta liluratu egin omen zen akordeoiarekin egin zitezkeen gauzekin.

Manuelek bere kasa eman zituen lehenengo urratsak akordeoiarekin, modu autodidakta batean ikasi zuen jotzen. Eskuineko eskua modu natural batez jotzen zuen, pianoa aurretik jotzen zekielako, baina ezkerreko eskua bere kabuz ikertu eta ikasi zuen. Ezkerreko eskua hartu eta botoiz botoi entzun eta asmatu omen zuen nola zen sistema, eskema handi batzuk ere marraztu zituen guztia behar bezala ikasteko. Eta nola ikasi ere! Fama handia zuen Yabenen ezkerreko eskua mugitu eta dantzatzeko estiloak. Bere moldaketa eta partiturak oso estimatuak ziren ezkerreko eskuari ematen zion garrantziagatik, bai euskal doinu eta dantzaren arloan, bai eta beste erritmo eta estiloetan ere. Donostian fabrikatutako Larrinaga bat izan zen bere lehen eskusoinua, 1.600 pezeta kostatu zena. Askok estimatzen zuen familia hura, urte askotan trikitixa eta soinu handi dezente eta on fabrikatu eta konpondu zituzten Donostiako Egian zuten egoitzan.

Ez omen zegoen garai hartan irakasle nabarmenik, zioen Manuelek, eta bakoitzak bere estilo eta trikimailuak erakusten zituen jende aurreko saioetan. Orduan arrakasta handia zuten akordeoi lehiaketa eta txapelketek, eta Manuelek horietan emaitza eta garaipen dezente lortu zituen. Guztien artean sona handiena Espainiako I. Akordeoi Txapelketarekin lortu zuena. 1952ko ekainaren 28an izan zen Bartzelonan. Gero Bartzelonan bertan Munduko Txapelketara ere aurkeztu zen baina ez zuen eraman bere irudiz beharrezko prestakuntza eta instrumentu egokia. Ez da erraza imajinatzen garai hartako

errepertorioa, zailtasuna eta merituak, ez baitzegoen literatura zabal bat akordeoirako espresuki idatzia. Horregatik Manuel bezalako pertsonen moldaketa eta transkripzioek balio handia hartzen zuten. Aurretik pianoa eta organoa ezagutzeak abantaila handia eman zion akordeoilari moduan ikuspegi aberats bat izateko. Espainiako Txapelketa hartan C.M.Von Webber-en "Invitación al Vals" piezaren bere adaptazio bat jo zuen, besteak beste.

Manuel Yabenek Espainiako I. Akordeoi Txapelketa irabazi zuen, Bartzelonan (1952).

Titulu horrek ospe handia eman zion, eta orduantxe izendatu zuen Hernaniko Udalak herriko Adopzio Seme. Garai hartako egunkarietan eta irrati saioetan dezente nabarmendu zuten bere sari arrakastatsu hura. Urte hartako San Joan jaietako esku-programak ere aipamen berezi bat egin zuen Bartzelonan lortutakoagatik. Ordurako Hernanira ziren etorriak bizitzera Manuel Yaben eta Gas-teizen ezagutu zuen bere emaztea Mª Pilar Villaverde Larburu (Berakorte baserriko familiakoa). 1949. urtean iritsi ziren gure herrira. Alaba bat zuten, Marisol, eta geroztik Maite, Mª Cris eta Roberto, gerora ere musikari bilakatuko zena, Hernanin jaio ziren. Hasiera batean Kale Nagusiko Zabala okindegiko etxera etorri baziren ere handik gutxira Nafar kaleko Iriondotarren etxeko azken solairura joan ziren bizitzera. Handik urte batzuetara berriz Kardaberaz kalera (gaurko Andre kalera) aldatu ziren. Bertan musika akademia bat ere sortu zuen 70. hamarkadan, non solfeoa, akordeoia eta pianoa irakatsi baitzituen.

Bere ibilbide musikaren bi irudi.

Baina denboran atzera egin behar dugu berriro, urte askotako saltoa egin baitugu. 26 urte zituen Manuelek bere aitak Larrinaga hura oparitu zioenean. Horrek zera esan nahi du, aurretik urte dezente eman zituela musikaren esparruan pianoa eta organoa joaz. Horixe litzateke arrazoi garrantzitsuena akordeoiarekin hain modu azkar eta distiratsuan eman izana bere lehenengo pausoak. Hasi eta urte betera eman zuen bere lehen kontzertua Radio San Sebastian irratian, aitari eskainitakoa, eta laster egingo zen oso ezaguna inguruko herri askotako festa eta ospakizunetan.

Abilezia berezia zuen euskal doinuak eta bertsoak akordeoiarekin harmonizatu eta laguntzeko, horri esker aukera asko izaten zuen txistulari edo bertsolariekin aritzeko haiek lagunduz. Besteak beste, Uztapide handia, Roberto Garate txistulari ezaguna, Bergarako Gonzalez Bastida anaiak edo Luis Urteaga ordiziarrekin adiskidetasun handia izan zuen. Garai hartako akordeoi-jole asko eza-gutu eta kide izan zituen; haietako asko goraipatu egingo zituen bere tertuliaetan: Mª Luisa Irastorza, Amadeo Cuenca edota Enrike Zelaia altsasuarra.

Manuel, Uztapide bertsolariarekin.

“Camaguey” laukotearekin Portugal eta Marokora eginiko giran.

Baina Manuel Yaben ez zen erraz konformatzen zen horietakoa, eta musikarekin bizimodua atera nahirik Bartzelonara jo zuen. Bertan Rigat kafetegi ezagunean hasi zen jotzen. Catalunya plazan zegoen dantzaleku ezagun hori, eta garai hartako orkestra ospetsu bat zegoen bertan. Ez omen zen akordeoia hain ezaguna oraindik Bartzelonan, kontatzen zigun berarekin izaten genituen solasaldietan. Espainian oraindik gerraosteko garaiak ziren, eta Italiatik iristen ziren instrumentuak eta partiturak lortzea ez omen zen hain erraza. Halako batean gaueko saio haietako batean gizon bat inguratu eta berarekin eraman nahi zuela esan zion, gizon hura Vicenç Montoliu zen, gerora hain ospetsu egingo zen Tete Montoliu jazz piano-jolearen aita. Montoliu jauna Liceu antzokiko eta Bartzelonako bandako musikari profesionala zen; bere orkestran hasiko zen lanean, eta bere etxean bizitzen. Han ezagutu zuen Tete mutikoa 6 urterekin jada abilezia aparta zekarren piano-jolea.

Urte batzuk eman zituen, bai orkestra honetan, eta bai beste batzuetan ere (Murillo, Oro del Rhin, Casablanca etab.). Haietatik ezagunena eta denbora gehien pasa zuena “Camaguey” laukotea izan zen. Beraiekin zazpi urtez Portugal eta Afrikako iparraldean ibili zen bidai dezente eginez, eta toki askotan joaz (Aljer, Tripoli, Casablanca, Tanger etab.). Laukote famatu honek ahots ederrak zituen, eta akordeoia, pianoa, saxoa, gitarra eta perkusioak zituzten instrumentu laguntzaile moduan.

Hainbat disko grabatu zituzten, eta Londresera salto egiteko aukera ere izan omen zuten.

Baina bizimodu neketsu honetaz zertxobait aspertu, eta etxera bueltatzea erabaki zuen laukotea desagiteko zegoen unean. Ordurako bere emaztea zena ezagutua zuen, berarekin ibili baitzen harat honat (Marisol alaba zaharrena Tangerren jaio zen). Esan bezala, Hernanira etorri ziren bizitzera bertan bizi baitzen Sole Villaverde, Manuelen emaztearen ahizpa, zenbaitek gogoratuko duten moduan herriko plazan zegoen telefono bulegoan lana egiten zuena.

Behin baino gehiagotan musika utzi, eta fabrika batean lanean hasteko gogoa omen zuen Yabenek, ez baitzen erraza lau seme-alabako familia aurrera ateratzen, baina emazteak eta familiak berak animaturik horretan jarraitu zuen, hobeki egiten zekien horretan.

Ordurako “Akordeoiaren magoa” edo “El mago del acordeón” moduan ere ezagutzen zuten hainbat tokitan, eta diskoren bat ere grabatu zuen Columbia diskoetxearekin. Ez zen oso esperientzi atsegina izan berarentzat, ez baitzuen lortu bere gustura jo eta grabatzea; eta ez zuen berriro errepikatu esperientzia.

Pena handia da ez baitzaizkigu bere estilo eta abildadearen aztarnarik geratu grabaturik.

Ikasle nabarmenak ere izan zituen Hernanin garai hartan, horien artean Pedro Oruezabala, "Ortxas", gero Frantziara joango zena ikasketak egitera R. Gazave ospetsuarekin, eta munduko akordeoi txapelketan bigarrenengo saria lortuko zuena. Horrela eman zituen urte batzuk, akordeoia, pianoa eta organoa jo eta irakatsiz han hemenka: Tolosa, Villabona, Lasarte, Astigarraga, Donostiako Seminarioa, Aieteko Marianistas eskola etab. Iruñean ere sortu zuen akademia bat kontinuidade gutxi eduki zuena, eta Madrilen beste bat sortzeko asmoa ere agertu zuen.

1965. urteko gertakizun batek markatu zuen Manuelen bizitza, izan ere Donostiako Musika Kontserbatorioak akordeoi katedra sortzeko oposiziorako deialdia egin zuen. Europa osoan lehena izan zen Donostiakoa katedra

hau sortzen, akordeoiak denbora gutxian hartu zuen popularitate eta garrantziaren seinale. Francisco Escudero musikagile ospetsua zen orduan zuzendari, eta bultzada nabarmena emango zion gure instrumentuari. Lehia handiko oposizioak izan omen ziren, eta artean gazte bat zen Mikel Bikondoa donostiarrak irabazi zituen. Oroitzapen gazia gelditu zitzaion Manueli, eta geroztik oso harreman urruna izan zuen Kontserbatorioarekin eta bertako katedratikoarekin. Behar zenean Manuel karakter handia erakusten zuen, eta gauzak eta argudioak beldurrik gabe erakusten zituen. Kontuan hartu behar da, garai hartarako 50 urte bazituela Manuelek eta ibilbide eta ikuspegi helduago batekin iritsi zela lehia hartara. Ordurako piano eta organo ikasketak ere bukatuak zituen Donostiako Kontserbatorioan bertan. Ez zuen sekula barkatuko.

Baina aurrera jarraitu zuen bere izaera eta pentsamen-
duekin sendo. Musika zaletasuna ez zuen galdu, eta Bach
edo Jazza zuen oso gogoko entzutea. Organo-jole mo-
duan, besteak beste, herriko Eliz Parrokiko koruarekin
ere aritu zen. Gogoan zituen garai hartan interpretatu-
riko Garbizuren "Gure Meza" edo F. Escuderoren "Ileta"
edo "Arantzazu". Eta gogoan ditugu herriko txistulariekin
batera hainbat elizkizun berezietan egindako saioak ere,
San Joan Martxa, San Inazio Martxa etab.

Handik denbora batera, eta Hernaniko Bandako zuzen-
dari Juan Jose Iruretagoiena "Orio" k eskatuta, Hernani-
ko Musika Eskolan hasi zen irakasten, orduko Udal Mu-
sika "Akademia" izenekoan. 1972tik 1984ra egin zuen
lan udaletxeko azken solairuko lokaletan Iruretagoiena
"Jauna" rekin batera. Hantxe ezagutu nuen nik umea
nintzelarik 1975. urtean. Garai hartan Iruretagoiak
ikasle euskaldunak hartzen zituen solfeoa irakasteko, eta
Yabenek, berriz, erdaldunak; beraz, ez nuen harreman
zuzena izan hasieratik berarekin. Umeok, Yabenek be-
rak irribarrez gogoratzen zuen moduan, beldur dezente
genion bere jenio bizia zela eta. Iruretagoiena noizbait
faltatzen bazen, kanpora egin behar zituen bidaiak zirela
eta, Yabenekin egin behar genituen egun hartakoak, eta
umeen erdiak ez ziren gelara sartzen ere, pasilloan ema-
ten zuten abisua beldurrez. Nik, aldiz, oso gustukoa nuen
entzutea nola laguntzen zizkigun berak solfeo lezioak
pianoarekin. Haiek izan ziren nire ustez nire lehenengo
sentsazio edo inpresio sakonak musika entzunez. Berak
ere gogoan ninduen ni begiak handi-handi eginda, be-
rak bere begirada sakon, zorrotz eta zuzenarekin: "Eta
hik zer duk, ez al duk kantuan hasi behar edo?" Gerora
musikari bihurtu nintzenean, beti izan nuen Manuel mi-
resle, nire estudiora eta nire emanaldietara etortzen zen
bakoitzean aholku eta animo dezente ematen zizkidan.
Eta errietan egin behar bazuen ere, kupidarik gabe. Be-
hin "Agur Jesusen ama" doinua grabatzea suertatu zi-
tzaidan, eta berari erakutsi nion. Nik orduan zortzikoaren
airea nabarmen ezkutatu nuen nire moldaketan. Hura ha-
serrea! Ordurako eskuan eramaten zuen bastoia gora eta
behera ikusten nuen bere begi-dardarekin batera...
Gerora ere ohartu nintzen Manuelek oso gogoko zituela

Bere etxean ETBrako eginiko elkarriketa batean.

umeak. Ikusi besterik ez zegoen seme-alaba eta ilobekin
nola aritzen zen. Hori bai, lanerako eta irakaskuntzarako
oso serioa izan zen, bere buruarekiko zen bezala, eta hor
ez zegoen bromarik, diziiplina zen berarentzat guztia-
ren oinarri.

Udaletxeko musika eskolan aritzeaz gain, Kardaberaz ka-
leko akademian ere irakatsi zuen hainbat urtetan, ikasle
nabarmen eta saritu dezente lortuz.

1984. urtean hartu zuen jubilazioa. Geroztik organo-jole
aritu zen Hernaniko eliz parrokian bai eta Astigarragako
Andra Mari elizan eta, azkenik, Agustindarren komentuko
elizan ere. Azkeneko horretan asko estimatzen zuten, eta
musika irakasten ere aritu zen bertako hainbat mojari.
Noizbehinka joaten nintzen hura laguntzera, partitu-
retako orriak pasatu eta hura entzunez gozatzen. Bere
jenio bizia eta pertsonalitatea nabarmen sumatzen ziren
jotzeko zuen moduan. Inprobisazioa zuen oso gogoko,
ordurako partiturak irakurtzeko gogo gutxiago zuen, eta
gustura aritzen zen bat-batean etortzen zitzaiona jotzen.
Erregistro indartsuak edo "tutti" ak dantzan ibiltzen ziren
bere hankekin batera. Organoa konpondu eta afinatzen

Bizitza lasaia eraman zuen behin erretiroa hartu zuelarik, etxean ere bazuen organo elektroniko bat, bere gustuko gauzak jotzeko. 2004. urteko abenduaren 2an emaztea, Pilis, hil egin zitzaion, eta bakarrik gelditu zen etxean, nahiz eta seme-alabak inguruan izan dituen beti aita zaintzen eta maitatzen. Egunero ikusten genuen Manuel, bueno, barkatu artikulua bukatzeaz dagoelarik, Manolo esan beharko dut, horrela ezagutzen baikenuen denok, Urbietan kalean paseatzen betidanik hainbeste zaintzen zuen elegantziarekin.

Hainbat omenaldi jaso zituen azken urteetan.

Emaztearekin eta familiarekin urrezko ezteiak ospatu zituztenean, eliz parrokoiko mezara Jose Manuel Azkue organo-jole handia etorri zen organoa jotzera.

2001eko azaroaren 11n Hernaniko Udalak omenaldia eskaini zion bere ibilbide luze eta oparoagatik.

2004. urtean Zarautzen antolatu zen I. Nazioarteko Akordeoi Kongresuan (HAUSPOZ Euskal Herriko Akordeoi Elkarte) adineko akordeoilari nagusienak bildu eta omendu genituen; Enrike Zelaia, Miguel Sagastume, Felix Aranzabal eta Manuel Yaben bera. Une historikoa bizitu genuen, ETBk jaso eta emankizun eder bat ere eman zuen.

Eta musikarekin zerikusi gutxiago duena, baina Hernanin ongi estimatzen ditugun "Karmen" eguneko ospakizunen barruan, 2008. urtean Kaxkoko alkate izendatu zuten. Kaxko elkarteak egun berezi horretarako aginte makila eman zion. Manoloren eskerron eta poz irribarrea betirako gelditu zitzaigun oroimenean.

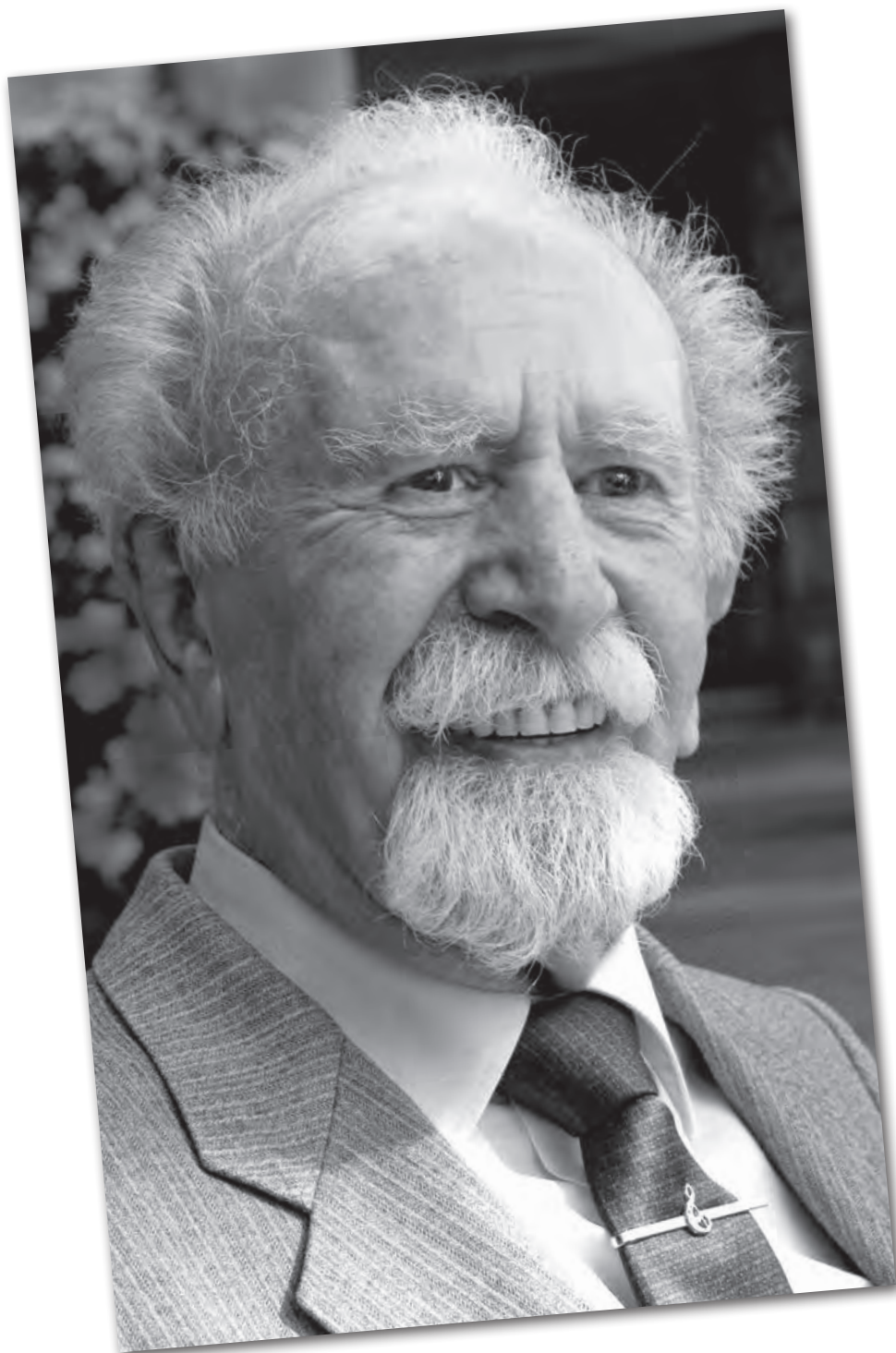

Benta-berri jatetxean lagunekin: Alejandro Arregi, Juanito Zubizarreta, Miguel Sagastume, Nemesio Etxeberria eta Joxan Goikoetxearekin.

zuenak ere erdi broma erdi serio botatzen zuen: "Gaur Yaben aritu dek gustura, eman beharko zaio errepasso bat laster instrumentuari...".

Lagun artekoak ere ederrak izan ziren eskaini eta agertutako adierazpenak. Horietako bat Aranoko Benta-berri jatetxean egin geniona, Alejandro Arregi (Zarauzko txakolin egile ezaguna), Juanito Zubizarreta (Larraitzko jatetxea), Miguel Sagastume (Mago de Urki) eta Ameztaketako Nemesio Etxeberria bertan zirela. Han aritu ginen azkenekoz eskusoinuarekin kantuan eta solasean. Askok estimatzen zituen Manolok nik Frantziako Musette eta vals doinuak jotzen nituenean. Horrela aipatu zuen behin baino gehiagotan: "Nik gaztaroan baliabideak izan banitu Frantziara joango nintzen, Goikoetxeak egin zuen moduan...". Baina ametsak amets, bizimodu oso, zintzo eta oparoa egin eta emanda utzi gaituela pentsatzen dut. Azkeneko egunak Sandiusterriko zaharren egoitzan eman zituen, osasuna zela eta bertara hurbildu baitzuen familiak. Eta bertan, buruak, bizitzako une horietan egiten duen moduan, bere bizitzako hasierara eraman zuen. Berastegi eta Berastegiko euskera garbi eta ederra agertu zigun berriro, hainbat urtetan eta agian kanpoan eman zituen garaien eraginez gutxiago entzun zitzaiona. Musika jotzea bezain gustagarria zen Manolo euskeraz hitz egiten entzutea. Bada YouTube web orrialdean horren lekuko bat. EKI, DHBko Gizarte Zientzietako proiektu ekimenaren barruan elkarriketa bat egin zioten bere gazte denborako gogorapenak guregana ekarri.

2015eko maiatzaren 21ean zendu zen Manuel Yaben Agirre, mende oso baten testigu izan den musikari bikaina.

AGUSTIN ADARRAGA:

Agustin Adarraga eta Maria Rosa Almirall emaztea, joan den urteko Gabonetan.

**“Hernanira itzultzen
naizenean etxera
bueltatzen naizela
sentitzen dut”**

Agustin Adarragak (Hernani, 1931) hamazazpi urte zituela utzi zuen atzean Hernani. Madril-en eta Zaragozan izan zen lehendabizi; eta lan arazoek behartuta, maletak egin, eta milaka kilometroko bidaiari ekin zion Maria Rosa emaztearekin. Australia izan zuten helmuga, eta han egin dituzte 56 urte; bizitza osoa. Urteek eta bi- zipenek, ordea, ez dute jaioterria aldatzen; eta, are gutxiago, sentimendua. “Agustin Adarraga, de Hernani” izenarekin sinatzen du beti, Agustinek.

Esti Zeberio Zubelzu

Abenduan 56 urte beteko dira emaztearekin batera, maletak egin, eta Australiarako bidea hartu zenuela. Zeren ondorioa izan zen erabaki hura?

Espainian zail zegoen gauza, ez genuen etorkizunik. Australiatik, ordea, berri onak zetozen. Deialdi bat zabaldu zuten bertan lan egin nahi zutenentzat, eta nire emazteak eta nik, orduan neskalguna, pausu hori emateko eskatzen zuten elkarrizketa egin genuen. Baietza jasotzen bagenuen, ezkondu, maletak egin, eta Australiarako bidean jartzeko prest ginen. Bagenekien, gainera, Juan Jose Zabaletak, gure lagun minak esanda, Australian bazezgoela lana, eta bizitzeko ematen zuela.

Eta nola joan zen elkarrizketa hori?

Egin genuen, eta gairitu ere bai. Ez zen, ordea, espero bezain sinplea izan. Elkarrizketan ondo moldatu ginen,

baina azterketa psikologikoan arazoak izan genituen. Ofizinista gisa eman nuen izena, baina nire abizena eza-guna egin zitzairen, eta ideia burutik kentzen saiatu ziren. Maria Rosari, haurdun al zegoen ere, galdetu zioten... Azkenean gairitu genituen frogak, eta bizitza berri bati ekin genion Australian.

Nola gogoratzen dituzu Australian bizitutako aurre-neko urte haiek? Zaila izan al zen?

Oso zaila izan zen. Hasteko, hizkuntza, ingelesa, ez genuelako dominatzen. Maria Rosa eta biok ingelesa ikasi genuen batxilergoan, baina Melbournera iritsi ginenean dena zen berria. Eta kulturak ere, ezberdinak ziren. Gu latinoak ginen; beraiek anglosaxoiak. Pentsa, bertako Udalera jo genuenean gure izenekin ere, arazoak izan genituen...

Izenekin arazoak? Eta hori?

Beraientzat ni Agustin(a) nintzen; eta nire emaztea Maria Adarraga. Jarri gure lekuan... dominatzen ez duzun hizkuntza batean, nola azaldu Espainian bi abizen erabiltzen ditugula? Eta Agustin frantsetatik datorren izena dela? Gauzak errazte aldera, ingelesez nire izena auto ingelesez berdin zela esaten nuen, Austin. Ezizena pilako izen bezala erregistratu behar izan nuen Commonwealth-then lanean hasi ahal izateko! Eta nire emazteak nire abizen hartu beste irtenbiderik ez zuen izan. Maria Rosa Almirall Vilaró izatetik, Maria Adarraga izatera pasa zen.

Nolakoa zen aurkitutako Australia?

Lana eta bizi kalitateari dagokionean, Espainian baino errazagoa. Iritsi eta gutxira unibertsitatean eman nuen izena; hiru urteko ikasketak egin nituen, eta ondo kokatu nintzen.

Zertara dedikatu zara Australian?

1960ko urtarrilean, peoi gisa hasi nintzen Melbournen. Ekainetik 1967ra Brisbaneko Gurutze Gorrian egin nuen lana. Blook Banken, biokimiko gisa kokatu ninduten, eta garai horretan joan nintzen unibertsitatara. Eta 1967tik erretiratu nintzen arte, manager eta biokimiko kliniko gisa aritu naiz lanean. 30 urte egin ditut Australiako Commonwealth Pathology Laborategian. Mediku patologo bat izan nuen nagusi gisa.

Familia ere izan zenuten...

Bai, bi alaba eta hiru seme: Rosemary, Maria Cristina, Xavier Jose eta Agustin Ramon; Brisbanen jaio ziren horiek. Eta Ignacio Townsvillen.

Non bizitu izan zara?

Hasieran, zazpi urtez, Brisbanen bizitu nintzen, eta 1967az geroztik, Townsvillen bizi naiz.

Nolako herria da Townsville?

Gabonetan euri tropikala izaten dugu; eta urte osoan zehar, klima atsegina izaten da. Townsville kostan dago, hondartza du... Donostia gogorarazten dit.

Erraza izan al zen ingelesa ikastea?

Niretzat ez... azkar ikasi behar nuen, denbora gutxian, lana bilatzeko behar beharrezkoa bainuen. Eta ikasi bakarririk ez, maila ona lortu behar nuen. B.Sc. karrera bukatu nuenean oraindik ez nintzen irakasleari ulertzeko gai. Azterketak idatziz egiten genituen, eta hala defenditzen nintzen. Bost urte behar izan nituen ondo hitz egiteko, nuen mailaren inguruan komentariok ez entzuteko. Gai honen inguruan eztabaida asko izan nituen Bill Douglassekin, Renoko (Nevada) Unibertsitateko euskara irakaslearekin. Horren arabera, euskaldunek erraz ikasten genuen ingelesa. Bai, Tarzanek hitz egingo lukeen ingelesa bai: bai, nik jan, nik edan eta hark pixa egin...

“Bost urte behar izan nituen ingelesa ondo hitz egiteko, nuen mailaren inguruan komentariok ez entzuteko”.

Agustin Adarraga joan den urtean, Basco de North Queenslanden egindako euskal festan.

Eta zein teknika erabili zenituen ahalik eta azkarren ikasteko?

Seme-alabei ingelesez hitz egiten hasi nintzen. Eta horretara ohitu nintzen, eta gaur egun ere, hala hitz egiten diet. Maria Rosak berriz espainolez hitz egiten zien, eta egun elebidunak dira.

Euskarak bizirik jarraitzen al du zugaran? Transmittitu al duzu familian?

Bai, nigan bai. Egunero irakurtzen dut KRONIKA. Emazteak katalanez hitz egiten du, eta etxean zein hizkuntza hitz egingo den erabaki behar izan genuen, eta espainola aukeratu behar izan genuen. Hemen, 'Club Vasco' delakoan elkartzeko garenean ere, egoerak hala behartuta, ingelesez hitz egin behar izaten dugu.

Adarragatar peto-petoa izanda, kirola ere zure bizitzaren parte izan da Australian. Hernanin hain preziatua zenuen eskubaloiarekin saiatu bazinen ere, squashean egin zenuen karrera.

Squasha izan da nire bizitza. Familiako medikuak, Joe Leongek, esan zidan euskalduna izanda, squasha nire

Agustin Adarraga, euskal zentroan egindako ongi etorrian.

kirola zela. Eta hala, egun batean, squashean jokatzera eraman ninduen, bere lagun batzuekin. Squashak eta pilotak, zehazki palak, badute antza. Pilota bati jo, eta pareta-aren kontra jokatzeko da. Fisikoa oso garrantzitsua da. Hala ere, ezberdintasun asko era badituzte bi kirolek: squasheko kantzak oso txikiak dira, pospolo kaxak ematen dute pilotalekuen ondoan... eta lau pareta dituzte, trinketeen antzera. Jokatzeko moduan ere, bada aldea... Hala hasi nuen squashean izandako ibilbidea, eta segituan elite mailara iritsi nintzen; eta bost urtetan, Open jokalaririk onena izendatu ninduten; 36 urte nituen orduan. Toronton (Kanada) squasheko mundiala ere irabazi nuen, 50-54 urte arteko kategorian.

Zure seme-alabak ere, kirolariak izan al dira?

Bai, guztiak izan dira eliteko kirolariak. Agustin iritsi da urrutien; Australia, Espainia eta Europako txapelduna izan zen squashean; eta bi herrialdeen ordezkaria izandakoa da.

Deskubritu al duzue zein den adarragatarrek duzuen gene hori, kirolerako plus bat ematen dizuen?

Genea baino gehiago, afizioa eta lan gogorra dira klabeak.

"Adarragatarrok, kirolari genea baino, afizioa dugu. Lan gogorra da klabea".

Nola definituko zenituzke australiarrek?

Zaila da definitzea, lortuko banu, Nobel Saria niretzako izango litzateke. Ingelesak handiuste asko dute, sorbaldaren gainetik begiratzen dizute... Australia ingelesaren kolonia dela kontuan izanda... Hori erakusten duten adibide asko ditut, nik bizitutakoak...

Bizi dugun krisi ekonomikoak bultzatuta, geroz eta gehiago dira kanpora bizitzera joan behar izan direnak, eta herrialde askotan ez dira ongi etorriak izan. Noizbait sentitu al zara etorkin Australian?

Bai, eta oraindik, batzuetan, hala sentitzen naiz. Gaixotasun kroniko bat bezalakoa da.

Hernanin jaio zinen, baino urte gehiago daramatzazu jaioteritik kanpo. Nola bizi duzu hori?

Hernani 17 urterekin utzi nuen Hernani, eta 84 ditut orain. Hala ere, beti izan eta sentitu naiz hernaniarra.

Joko Olinpikoekin kointziditzen, lau urtetik behin Hernanira etortzen saiatzen zara, adarragatarren bilkurara. 2016an, Rio Janeiron dira eta uztailean duzue hitzordua.

Guretzat hitzordu garrantzitsua da, Rafa iloba eta biok hasi ginen antolatzen. Orain, ordea, mina sentitzen dut; osasun arazoak medio, ezingo dut parte hartu.

Hernanira etortzean, zein izaten da errituala?

Familia eta lagunekin elkartzea, txikiteatzea, euskaraz hitz egitea eta Adarrara igotzea. Azken hau ordea, ezinezkoa dut orain.

Nola mantentzen duzu sorterriarekiko duzun lotura estu hori?

Itzultzen naizenean, etxera bueltatzen naizela sentitzen dut. Tolosa pasatzen dugunean, kosta egiten zait eserita egotea; eta Urnietara iristen garenean, Hernani noiz hasi zain egoten naiz, irrikan.

"Bueltan naizenean eta Tolosa pasatzen dugunean, kosta egiten zait eserita egotea; eta Urnietara iristen garenean, Hernani noiz hasi zain egoten naiz, irrikan".

Eta Hernanin geratzen zara etortzen zarenean?

Bai. Laureano Alustiza gure lagun mina etortzen da gure bila Donostiako tren geltokira. Gure egoitza Hernanin egoten da, Jose Luis Anza eta Mabel Irazusta iloben etxean geratzen gara.

Seme-alabak, bilobak... Australian jaioak dira gehienak. Zein da Euskal Herriarekiko eta Hernanirekiko duten lotura?

Bost seme-alabak Queenslanden jaioak dira, Australian. Horietako bi Madrilera ezkondu eta bertan bizi dira; eta bost biloba ditut bertan. Agustin eta bi alabek bost seme-alaba izan zituzten, hauek, Australian. Guztiak hartu izan dute parte Hernanin lau urtetik behin egiten dugun Adarragatarren festan. Euskaldunak sentitzen dira.

Urteetan atzera egin eta Hernanin bizi zinen ume-gazte garai haietara joango bazina... Zer etortzen zaizu burura?

Zerbaitekin geratu beharko banu, euria gogoratzen dut; leihoko kristalean jotzean ateratzen zuen soinu hura etortzen zait burura...

Noizbait pasa al zaizu burutik Hernanira bizitzera itzultzea?

Ez. Australiara etorri eta bederatzi urtera, etxea, kotxea eta lanpostu on bat genituen hemen. Hala ere, Espainiara eta Euskal Herrira itzultzea erabaki genuen, egoera nola zegoen ikusi, eta bueltatzeko asmoarekin. Australian, gure bizilagunak, inongo karrerarik gabe, abereentzako pentsua salerosten zuen, eta dirua egiten zuen gainera. Espainian eta Euskal Herrian, anuntzio batean, lanpostu berdinerako albatari karrera eta bi hizkuntza eskatzen zituzten. Australiara itzuli ginen.

KANTUZ ABESBATZAK, 25 URTE

Nuria Barba eta Marirro Yeregi

1989 urteko bukaera aldean KANTUZ Musika Elkarteko kide ziren Jaione Escuderok, Josune Aranburuk, Karmele Azpeitiak, Fernando Ederrak eta Susi Elosegik Hernaniko ikastetxeetan musikako eskolak eskaintzen zituzten. Hernanin beti egon den abesteko zaletasuna eta grina ikusirik, harrituta zeuden herrian Parrokiako Abesbatza besterik ez zegoelako; hutsune bat zegoenez, abesbatza herrikoia sortzeko deialdia egin zuten.

Ikastetxeetan bereziki egin zuten deialdia, eta horietatik, ahoz aho zabaldu zen deia herrian barrena. Lehenengo entsegarako ehun lagun inguru bildu ziren Udalak utzitako garai hartako musika eskolako gela batean. Adin eta ofizio askotariko jendea animatu zen abesbatzaren sorreran: gazteak eta erretiratuak; okinak, igeltseroak, irakasleak... aurretik beste abesbatza batzuetan arituak edota besterik gabe kantatzeko gogoia zutenak. Denetarik zegoen.

Jaione Escuderok hartu zuen lehenengo zuzendaritza, eta lehenengo kantarekin hasi ziren: Lesbordesen "Kantuz". KANTUZ Elkartea sortzailek, eta lehenengo kanta "Kantuz": **KANTUZ Abesbatza** sortua zen.

Hasierako "boom" hori igarota, zenbaitek abesbatza utzi egin zuen, baina taldeak ez zuen indarrik galdu. Abesbatzako partaideen asmoa herrikoia izatea zenez, **KANTUZ Abesbatzak** 1990eko Santa Ageda bezperan kalez kale eskaini zuen bere lehenengo emanaldia.

Historian zehar, lau zuzendari izan ditu **KANTUZ Abesbatzak**; lau etapa ezberdin izan dira, zuzendari bakoitzak bere estiloa eman diolarik.

Lau urte igaro zituen Jaioneren zuzendaritzak abesbatzari nortasun propioa eman zion. Urte haietan, herriko kultur ekintzetan parte hartzen hasi ziren (herriko festak,-

1991. urtean Sandiusterrin eskainitako emanaldiaren ondorengo argazkia.

1993ko abenduaren 13an Egunkaria festan hartu zuen parte KANTUZ Abesbatzak.

2006an, Sandiusterrin eginiko kontzertua, Amaia Sasiain da zuzendaria.

Gabonak, Santa Zezilia, Santa Ageda, eta herriko beste zenbait ekimenetan). 1991. urtean Euskal Herriko Abesbatzen Elkarteko partaide izateko erabakia hartu zuen **KANTUZ Abesbatzak**. Horrek zekartzan konpromisoak betetzen saiatu ziren, eta horren ondorio izan zen, hain zuzen ere, herritik kanpo eskainitako hainbat emanaldi: Oiartzunen, Oñatin...

1993. urtean, Javier Zubimendik hartu zuen batutaren erreleboa. Berak hartu baino lehen, boladatxo batean, Arantxa Astigarraga aritu zen zuzendari lanetan.

Sormen handiko zuzendaria da Javier, eta kantutik harago joaten zen. Berarekin egin zituen **KANTUZ Abesbatzak** ekintzarik berezienak, berak uztartu baititu kantua- rekin batera dantza, antzerkia...

Zubimendiren zuzendaritzapean egin zituen abesbatzak, baita ere, Euskal Herritik kanporako lehenengo ir-

teerak: Jaca, Castres (Frantzia), Vilassar de Dalt (Bartzelona)... Azkeneko horretan oso emanaldi bitxia egin zuen, Hernaniko azeri dantza, dantza ezberdinak, kantua... uztartuz. Javier izan zen, baita ere, "Kantuz Eguna" sortu zuena, gaur egun **KANTUZ Abesbatzak** urtero ospatzen duena. Eta dudarik gabe, Javierrekin egindako emanaldi bereziena "Tangoka"n parte hartzea izan zen.

2003ko irailean Amaia Sasiainek hartu zuen erreleboa. **KANTUZ Abesbatza** sortu zenetik ama bertako partaide zuen, eta horrexegatik txikitatik joaten

zen Amaia ama laguntzera entsegu guztietara. Handik urte batzuetara, taldean kantari ari zen, eta gutxira zuzendaritza ikastaroak ere jaso zituen. Amaiak gaztetasunaren freskura eman zion abesbatzari.

2007an Igor Arroyok hartu zuen zuzendaritza, **KANTUZ Abesbatzak** izan duen lehenengo zuzendari profesionala. **KANTUZ Abesbatzak** gain, Astigarragako Aiztondo Abesbatza eta Orioko Salatxo Abesbatza zuzentzen ditu. Musika ikasketak Donostiako Musika Kontserbatorioan, Madrilen eta Musikenen, Euskal Herriko Goi-Mailako Musika Ikastegian, egin ditu.

Igor oso ondo txertatu da **KANTUZ Abesbatzan**. Bera- rekin iritsi gara telebistako "Oh happy day" programan parte hartzera, Italiara joateko dirua biltzeko, hain zuzen ere, eta berak erakutsi digu, baita ere, musika sakroaz gozatzen, besteak beste, instrumentuen laguntzaz kantatu dugulako hainbatetan.

KANTUZ Abesbatza (2011).

KANTUZ Abesbatzaren errepertorioa mota desberdinetako kantek osatzen dute: euskal folklorea, nahiz beste lurraldeetakoa, eta polifonia. 25 urte hauetan honako emanaldi eta ekintzetan aritu da:

• **Herrian egin diren (eta egiten jarraitzen dituen) emanaldiak:**

- Santa Ageda bezperako kale buelta.
- Inauterietako hainbat konpartsa (Beltzen historia, Aita Santuaren etorrera, Rocioko bidea).
- Kontzertu sakroa, Aste Santu inguruan.
- Kantuz Eguna, maiatzean.
- San Juan jaietako programan parte hartzea: Preludioan, herriko beste taldeekin batera, eta San Juan bezperako emanaldian, Ozenki abesbatzarekin.
- Euskal Jaietan, herriko beste abesbatzekin batera.
- 1994 urtean hasi, eta urtero Gabon Kantu Jaialdi berezia antolatzen dugu, herriko beste abesbatza eta eskolak parte hartzera gonbidatuz.
- 1995 urteaz geroztik, Santa Zezilia egunean Hernaniko Txistulari Bandarekin emanaldia eskaintzen diogu herriari.
- Abenduaren 24an, Gabon gaueko kale buelta.

2009ko Santa Ageda bezperan.

2008ko Inauteriak: "Rocioko bidea".

Kantuz Eguna (2015).

Gabon Kanten Jaialdia. 2013.

- **Hainbat herri ekintzetan parte hartu dugu:** ospatzen diren "KORRIKA"tan; Donostiako belodromoan ospatutako "Egunkaria Festa"n (bi aldiz); Anoetako estadioan, "Bai Euskarari" kanpaina barruan antolatutako jaialdian; "Gure esku dago" ekitaldi ezberdinetan...
- **Urte hauetan zehar Euskal Herriko hainbat lekutan eskaini ditu emanaldiak:** Oiartzunen, Oñatin, Beran, Zumaian, Lezaman, Donapaleun, Gasteizen, Getxon, Astigarragan, Orion, Iruñean... Hainbat urtetan, Lasarte eta Andoaingo abesbatzekin batera, Topaketak antolatu ditu hiru urtetik behin, beste bi herriekin txandatu.
- **Euskal Herritik kanpoko emanaldiak:** Jaca (Huesca), Castres (Frantzia), Vilassar de Dalt (Bartzelona; bidaia horretan, Montserrateko Basilikan abesteko aukera izan genuen), Sant Celoni (Bartzelona), Lueña (Asturias), Orgiano eta Brendola (Italiako Vicenza eskualdean), Cardedeu (Bartzelona)...
- **Jarduera bereziak:** Donostiako Artzain Onaren Katedralaren 100. urteurrena ospatzeko antolatu ziren kontzertuetako batean abestu zuen beste bi abesbatzekin

batera; Chillida-Leku museoan Donostiako Musika Hamabostaldikohasiera kontzertu batean hartu zuen parte; Euskal Telebistak eskaini zuen "Oh Happy Day" lehiaketan parte hartu zuen, Euskal herriko zenbait abesbatzen artean.

"Bai Euskarari" kanpaina barruan antolatutako jaialdian parte hartu zuen KANTUZek, eta Anoeta estadioan kantatu zuen.

1998. urtean kantatzera joan zen KANTUZ Abesbatza Bartzelonara, eta aukera izan zuen Montserraten abesteko.

2004. urtean Topaketak Hernanin egin ziren.

ETB1eko "Oh Happy Day" lehiaketan.

KANTUZ Abesbatzak Donostiako Musika Hamabostaldiko hasiera kontzertuetan hartu zuen parte (Chillida-Leku museoa, 2001eko abuztuaren 26a).

Aurtengoa urte berezia izan da guretzat, talde asko ez baitira 25 urte ospatzera iristen. Aurten herrian eskainitako emanaldi guztiak herriko beste taldeak gonbidatuz izan dira: Txistulari Banda; Ttarla Dantza Taldea; Goiz Eguzki, Ozenki, "Hernani" Musika Eskolako "Da Capo" eta Parrokiako abesbatzak, eta herriko Musika Banda. Eta Santa Ageda bezperako kale bueltan urte hauetan Kantuz abesbatzatik pasa diren guztiei gurekin irteteko gonbidapena luzatu genien 80 pertsona baino gehiago elkartuz. Ospakizunekin bukatzeko, apirilean kruzero bat egin genuen bertan emanaldi bat eskainiz. 25 urte hauetan KANTUZ Abesbatzan berrehun lagun baina gehiago pasa badira ere, gaur egun berrogei lagun inguruk osatzen dugu korua, eta horietako hamarrek, hasieratik jarraitzen dute kantari. Guztiok ere, hasierako garaiko ilusio eta gogo bera mantentzen dugularik.

2015eko apirilean eginiko kruzeroan kantatu zuten herriko kantariak.

Eta ez genuke lerro hauetatik zabaltzen zaigun aukera pare gabe hau utzi nahi, beti bezala, kantatzea gustuko duen jendea gurera animatuz.

CRÓNICA 2013ko KRONIKA (II)

UZTAILAK / JULIO

- Da inicio la campaña veraniega de estancias temporales destinada a personas mayores (Patronato Municipal de Salud y Bienestar Social).
- La Diputación destina 2,3 millones a reforzar ocho líneas de autobús. Se mejoran las conexiones, entre otras, las de Hernani con otros municipios de la comarca, Usurbil principalmente. Ospitaletara doan autobusa, ordu erdiro.
- Argazkilaritza ikastaroa Ikusi T ikasi zentroan.
- Actividades varias organizadas por Banaiz bagara durante el verano.
- Piraguismo ikastaroak Kaxkardi Kirol Elkartek antolatuta.
- Yoga klaseak Masustan.
- Saskibaloia probatzeko aukera kiroldegian.
- Los Ayuntamientos vascos advierten de que se agota el dinero de las ayudas de emergencia; Hernani destina un importe de 128.885,85 €.
- Igeriketa. Udako probetan sasoi bete-betean daude Pero Alfaro, Luis Goñi eta Iñigo Goñi.
- Chillida-Leku. Udako lehiaketa Eduardo Chillida gogoratzeko: argazkiak, bideoak eta idazlanak entrega daitezke irailaren 15era arte.
- Inaxio Lizeagak eginiko saskiak salgai, "Congelados Jaione" dendan, Angel Olanen proiektuak laguntzeko. Hernaniko argazkiak salgai Irizar eta Zinkoenea tabernetan, Wukro Elkarteari laguntzako.
- Exposición de pintura de Marisa Prego, en Antziola kafetegia.
- Santa Barbarako bazterrak garbitzen dira: lau tona zabor inguru jaso dira.
- Sukaldaritza ikastaroa udan: Senegal, Maroko, Peru eta Kolonbiako platerak prestatuko dira (AMHER).
- Turismo irteera gidatuak uztailean eta abuztuan.
- DAITEKE Zerbitzuak udan ere ikastaro eta tailerrak antolatzen ditu langabeentzat.
- Buena temporada de los representantes de Txantxangorri en los distintos torneos y certámenes de pesca.
- Abierto el plazo de inscripción para el sorteo que ETXEBIDE llevará a cabo de las viviendas en construcción en Sagastiya. Urtea bukatu aurretik zozketatuko dira.
- Antton Zabala eskalatzaileria hernaniarra Errusiara, Munduko Kopako zirkuiturako puntuagarria den txapelketara.
- Convenio de colaboración entre la Diputación y los Ayuntamientos de Buruntzaldea para llevar a cabo estrategias de desarrollo territorial.
- Miguel Usabiaga publica "El alcalde de Floridsdorf", sobre la evasión de presos internacionales de la prisión de Burgos en 1949. Se trata de un relato basado en los recuerdos de su padre Marcelo Usabiaga.

Uztailak 1 julio

- Hernanin 1.433 langabe daude.
- Udaleku irekiak uztailaren 24ra arte, Ereñotzun uztailaren 26ra arte

Uztailak 1-5 julio

- Donosti Cup. Hernaniko bederatzi taldek parte hartzen dute.
- Arraun ikastaroa (Hernani Arraun Elkartea).

Uztailak 2 julio

- Odola emateko zita osasun zentroan.

Uztailak 3 julio

- Asfaltatze lanak herriko hainbat puntutan.
- Buruntzaldeko alkate eta zinegotziek, baita Hernanikoek ere, 10 konpromiso hartzen dituzte presoek eskubideen alde egiteko.
- Kontzentrazioa, hiru urte direla Txaro Román hil zutela. Su asesino se enfrenta a una pena de 34 años de prisión.

Uztailak 4 julio

- Paroa lan hitzarmen kolektiboaren alde (LAB).

Uztailak 5 julio

- Kontzentrazioak Zinkoenean: "Euskal presoak etxera" (LAB) eta "Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Uztailak 5-7 julio

- Martindegiko Festak.

Uztailak 6 julio

- Remonte. Partido del Torneo San Fermín (de Pamplona) en Galarreta.

Uztailak 6-7 julio

- Atletismoa. Maialen Pavón eta Manex Iradi Espainiako Txapelketan, kadete mailan, Granollersen.

Uztailak 7 julio

- Sendabelarrak ezagutzera Hendaiara (Sasoiko Zentroa).

Uztailak 8 julio

- FIARE Banku Etikoaren aldeko taldea sortzeko bilera udaletxean.
- Alberto Plazaren argazkiak ikusgai Goiz Argi tabernan.

Uztailak 8-12 julio

- Dantza Garaikide ikastaroa Biterin.

Uztailak 8-19 julio

- Kirol Udalekuak.

Uztailak 11 julio

- "Las dos D", Habanatik etorritako bi ahizpen kontzertua Milagrosan.

Uztailak 12 julio

- Enkartelada herrian barrena: "Errepresaliatuak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Uztailak 12-13 julio

- Gavarni-Pimenè-Gedre irteera (Mendiriz Mendi).

Uztailak 13 julio

- Protesta banketxeen aurrean, Urbietan kalean (Hernaniko Kaleratzeak STOP).
- Modelo desfilea Chillida-Leku museoan.
- Euskal Selekzioko Mendi Lasterketako korrikalari herritarren zalantzak argitzen dituzte “Ibai Mendi” dendan.

Uztailak 14 julio

- Sendabelarrak ezagutzera Uli mendira (Sasoiko Zentroa).
- Xabat Aizpiolea eta Lander Muñoa hernaniarrak, Rotheko Iron Man proban.

Uztailak 15-26 julio

- Udaleku ibiltariak Bortzirietan (DOBERA).
- Debido a obras de mejora del servicio de IBERDROLA en la zona, cierres intermitentes en el túnel de Benta Berri (Florida auzoa).

Uztailak 16 julio

- Kaxkoko Karmen Jaiak. Maria Dolores Amonarraiz da alkate berria; Maite Iradi omendua.
- Francia entregará a Ibon Fernández Iradi por el asesinato en 2001 del ertzaina Iñaki Totorika.
- Umeen ohial eta pixoihalen inguruko tailerra Sasoiko zentroan.

Uztailak 19 julio

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- *Turlach* taldea Kixkal tabernan.

Uztailak 20 julio

- Gaixotasun arraroei buruzko hitzaldia PAUSOKA Elkartearen lokalean.

Uztailak 20-21 julio

- Madalena Festak Lizeaga auzoan.

Uztailak 21 julio

- Sendabelarrak biltzera Miramonera (Sasoiko Zentroa).

Uztailak 22 julio

- Esku pelota. Paul Ojuel Errenteriako Txapelketako irabazle.

Uztailak 23 julio

- Galarreta comienza a programar los martes, durante la temporada estival.

Uztailak 26 julio

- Lore eskaintza Antziolako Bidebieta plazan Fernando Ros “Naparra”ren omenez (duela 27 urte hil zen).
- Preso eta iheslari politikoen eskubideen aldeko kontzentrazioa Axalako kruzean (HERRIRA Mugimendua).
- Hernaniko Akelarrea Soraluzeko festetan.

Uztailak 27 julio

- III. Buruntzaldeko Txapelketa. Sei pilotari

hernaniar finaletan, kiroldegiko frontoian.
Alain Agirre (infantil) da irabazle bakarra.

Uztailak 30 julio

- Santa Barbarako Landa Parkea egokitzeak exekuzio proiektua onartzen du Plenoak.
- Altsasutik Donostiara doan AHTren kontrako bizikleta martxa Hernanitik.

Uztailak 31 julio

- San Inazio festa Santa Barbara (Morkaiko Kultur Elkartea).

ABUZTUAK / AGOSTO

- Abuztuko arratsaldeetan eta larunbat eta jaiegunetan kiroldegia itxita.
- Igeriketan hasi nahi dutenentzat, heldu zein umeentzat, ikastaroak udal kiroldegian.
- Herri barruko autobusak ordutegi berezia du abuztuan.
- Garbigunea goizez irekita, arratsaldeetan itxita.
- Yoga egiteko aukera Masustan.
- Esku pilota. 2012/13 denboraldiko balorazioa. Hernanik 20 txapela irabazi ditu, 36 final jokatu.
- Isidro Esnaola director del área de “Servicios y Educación tributaria” de la Hacienda Foral de Gipuzkoa.
- Akolako *Putzuzar* eta *Askaxar* iturburuak berritu dituzte.
- Lur Denok Elkartek baratza ekologikoa lantzeko deialdia ematen du.
- Herriko triatletak fin dabilta parte hartzen duten probetan.
- Sidrerías de Hernani (Iparragirre y Rufino) de visita en Alemania, en la feria Apfelwein Festival, feria en torno a la producción de sidra.
- Aitor Ruiz de Eginoren obrak ikusgai Frantzian, Dordoinan.
- “Donostialdea Ekinean” Proiektua. Enpresa berriak sortzeko diru-laguntzak eta aholkularitza zerbitzua.
- *Bitartean* folk taldearen kontzertuak Galesen.

Abuztuak 1 agosto

- Hernanin 1.446 langabe daude.

Abuztuak 2 agosto

- Inicio del Campeonato Individual de Remonte-Gran Premio KUTXA 2013.
- Kontzentrazioak Zinkoenean: “Euskal presoak Euskal Herrira” (LAB), eta “Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 4 agosto

- Osiñagako bizilagunak Arcachonera.

Abuztuak 6 agosto

- Odola emateko eguna.
- Pilota. Getariako Txapelketa: Urkizu eta Aizpitarte txapeldun.

Abuztuak 9 agosto

- Enkartelada plazatik abiatuta (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 10-17 agosto

- Donostiako Aste Nagusia. Pasealeku Berriko XLV. Zeharkaldian Peru Alfaro eta Luis Goñi batera ailegatzen dira (abuztuaren 15ean).

Abuztuak 11 agosto

- Detenido en Hernani un hombre de 49 años, por robar gasoil de un camión aparcado en un área de servicio.

Abuztuak 15 agosto

- Un helicóptero se ve obligado a tomar tierra en Hernani, en la zona deportiva de Karabel, al quedarse sin gasolina.

Abuztuak 16 agosto

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 18 agosto

- Urnietako 83 urteko gizon baten gorpua aurkitu dute Santa Barbarako lakuan.

Abuztuak 19-23 agosto

- Asfaltatze lanak herriko hainbat kaletan: trafikoa aldatzeko.

Abuztuak 22 agosto

- Orchestre International du Vetex taldearen emanaldia herrian zehar (BERRIAK).

Abuztuak 23 agosto

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 23-25 agosto

- Portuko San Joan Txiki Jaiak. Kalez kale kantarikoak bertan dira (abuztuaren 24an).

Abuztuak 25 agosto

- Luis Goñi se impone, por quinta vez, en la Travesía de la Isla (Donostia).
- Peru Alfaro campeón de España de Triatlón de media distancia, al imponerse en la prueba II Calima Desafío Posadas.

Abuztuak 26 agosto

- Debido a las obras a realizar en él, se cierra al tráfico de vehículos el túnel bajo las vías del tren en Portu auzoa.
- Droga trafikarekin lotuta, miaketak Hernanin.

Abuztuak 27 agosto

- Obras de mejora de la red de abastecimiento de agua a Portu auzoa-Osiñaga bailara (paros intermitentes en el suministro).
- Plenoak onartuta, Ekogor, Estubegi eta Limuri, Galarretako eremu berriak.

Abuztuak 28 agosto

- Eraso Etxeraren egoitza.

Abuztuak 29 agosto

- Ioritz Arrieta eta Eneko Aizpitarte aurrez aurre Dinastia Etxabe Txapelketako finalean, Zetean. Ioritz Arrieta irabazle.

Abuztuak 30 agosto

- Esku pilota. Lau hernaniar Donostiako *Patxi Montes* Txapelketako finalean, Trinitate plazan.
- Parot Doktrinari (197/2006 doktrina) amaiera emateko, ekimen ibiltaria Hernanira ailegatzen da, plazara: “Herriarren epaia” (HERRIRA Mugimendua).

Abuztuak 30-irailak 1 septiembre

- Santiagomendira asteburua pasatzera (Gazte Asanbladak).

Abuztuak 31 agosto

- Bigarren eskuko azoka Atsegindegin.

IRAILAK / SEPTIEMBRE

- Hernanin 1.461 langabe daude.
- Estitxu Eizagirre *Argiako* zuzendari berria.
- Ikastaro berriak kiroldegiko igerilekuan.
- ROMI Etxea Proiektua: etxebizitza duin eta merkeak eraikitzeko ikastaroa (Hernaniko Udalaren laguntzarekin). los 149 rumanos que viven en el poblado sito entre Astigarraga y Hernani (Txoritegi), participan en este proyecto de integración. URAk eskatzen du errumaniar komunitateko eraikinak gelditzeko eta kentzeko, oso inundagarria baita lekua. Los Ayuntamientos de Astigarraga y Hernani se reafirman en el plan de intervención. EAJ-PNVk eta H1!k diote: “Erresponsabilitate falta da errumaniarrak dauden lekuari oniritzia ematea”. PSE-EEK ere, ez du bat egiten proiektuarekin.
- Hiru hernaniarren lanak ikusgai Mendikotako Algareki galerian (Zuberoa), guztira Euskal Herriko 31 artisten lanak erakusten dira.
- Eusko Jaurilaritza 36.059 euroko laguntza ematen dio Hernaniko KRONIKARI.
- El Tribunal Vasco de Cuentas Publicas censura contrataciones directas en Garbitania, contrataciones llevadas a cabo, entre otros, por el Ayuntamiento de Hernani.
- Udal Euskaltegia Facebook eta Twitterren.
- IES Hernani BHI Institutua. Langabeentzat hainbat ikastaro martxan.
- Udalak lau foro antolatzen du herriarrek kirol ekipamenduei buruz. El PSE-EE critica la “falta de liderazgo” de BILDU en el ámbito del deporte.
- Bost lanpostu eskaintzen ditu Udalak, Gipuzkoako Diputazioarekin lankidetzan, bost hilabeterako (bi igeltsero, bi landazain eta peoi bat).
- Triatlona. Euskal Herriko denboraldiaren amaiera; txukun aritu dira Zumitza Taldeko triatleta hernaniarrak.
- Hernaniarrak Donostiako Zinemaldia. Zinemira

Sailean MOZTU Filmak-en “Izenik gabe 200x133” dokumentala, eta Maite Larburu “Zela Trovke” filmean.

- BTT Jaitsiera. Denboraldi bikaina egiten ari dira Aritz eta Xabier Urdanpilleta anai ereñotzuarrak.
- Lizeagatik institutura doan bidegorriaren obrak martxan; 45 bat aparkaleku desagertuko dira.
- Esku pilota. Ioritz Arrietak Oñatiko Torneoa irabazten du, eta Paul Ojuelek Aizarnazabalgoa.

Irailak 1 septiembre

- Osiñagako bizilagunak eguna pasatzera Baztan aldera.

Irailak 1 / 8 septiembre

- Bost hernaniar Kontxako Banderan.

Irailak 3 septiembre

- Odola emateko eguna.

Irailak 4 septiembre

- ORONA sortu zutenak omendu, eta Galarretako ORONA-IDeO eraikin berriaren inaugurazioa.

Irailak 5 septiembre

- Después de varios meses cerrada, abierta la “Cuesta de la Muerte” para el tráfico.

Irailak 6 septiembre

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Gaixo larriak eta kondena osoa bete duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Hernaniko Bertso Eskolako Asier Azpirozek Zarautzeko *Lizardi* Saria irabazten du.

Irailak 6-7 septiembre

- Stock Azoka Atsegindegin (BERRIAK).

Irailak 6-8 septiembre

- Zikuñagako Festak.
- Auzo Eguna Latsunbeberri eta Marielutsen.

Irailak 7 septiembre

- Gipuzkoako I. Orientazio Proba Aralarren, hernaniarrek antolatuta.
- Festa eta Hernaniko hiru talderen emanaldia Orkolagan, Anboto tabernaren urteurrena dela eta.
- Final de Campeonato Individual de Remonte-Gran Premio Kutxa 2013, en Galarreta. Urriza txapeldun.
- Pirritx, Porrotx eta Marimototsen emanaldia Atsegindegin (“Hernani” Musika Eskola Publikoa).

Irailak 8 septiembre

- XII. Argazki Rally Digitala. Argazkiak ikusgai Biterin irailaren 19tik urriaren 5era arte. Sari banaketa irailaren 27an.
- Eva Esnaola Zaragozako “Bonberoek” Lasterketako txapelduna, beteranoetan. Hernaniko Atletismo Taldeko zazpi emakumek parte hartzen dute.
- Luis Goñik irabazten ditu Kontxako Badiako proba, eta Gipuzkoako Liga.

Irailak 9 septiembre

- Mondragón Unibertsitatea abre su Campus universitario, en Galarreta.

Irailak 9-17 septiembre

- AHTko obrak direla eta, Arrilimoiko bidea itxita, Osiñagan.

Irailak 11 septiembre

- Ordiziako Euskal Jaiak. Maddi Iradi (Zabaloenea baserria) fruten konkurtsoko irabazle.

Irailak 13 septiembre

- Auzora 50 urte argindarra ailegatu zela ospatzeko, 50 minutuko itzalaldia Lizeagan.
- Donostiako Piraten dokumentala gaztetxean (Gazte Asanblada).
- Enkartelada herrian barrena, plazatik abiatuta: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Irailak 14 septiembre

- Ereñotzuko hileroko mendi irteera, Latxeko ibilbidea.
- Kalea kale kantari.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).

Irailak 14-15 septiembre

- Euskal Jaiak... Sagarra eta Sagardoaren Eguna (TOLAREA); XV. Gazteen Trikitixa Txapelketa. (Kriskitiña Dantza Taldea).
- Salida a Pic de Ger (2.613 m.) organizada por Mendiriz Mendi.

Irailak 14 / 19 – 22 / 28 septiembre

- Mugikortasun Astea. Goizeko ibilaldia (Goiz Eguzki). Zirkuituak Tilosetan. Kirol egokitua Atsegindegin (KOXKA Elkarte). Patinetan ibilbidea. Autorik gabeko eguna: bizikleta festa... (bigarren eskuko azoka berezia).

Irailak 15 septiembre

- XVII. Urnietako Herri Bira. Karen Ortiz de Guinea azkarrena emakumezkoetan.

Irailak 16-22 septiembre

- Wukroekin Elkartasun Astea. Lierni Fernández eta Albert Rosen hitzaldia, biak Wukron izan dira. Elkartasun bazkaria Txantxangorri elkartean. Aurten ere, ederki erantzun dute herritarrek!

Irailak 17 septiembre

- Gazte Txokoa. Ongi etorri festa (kurtso berriaren inaugurazioa).

Irailak 17 / 19 septiembre

- AEK-Zilegi Eskola: Sendabelarren ikastaroa(k).

Irailak 17-20 septiembre

- Ur biltegian garbiketa eta konpontze lanak direla eta, ur mozketak Ereñotzun.

Irailak 18 septiembre

- “Ereñotzu berriketan”. Asteazkeneko biltzen dira

65 urtetik gorakoak Ereñotzuko auzo etxean, hitz egiteko, memoria lantzeko ariketak egiteko,...

- FIARE Banku Etikoa. Bilera Biterin, proiektua Hernanin zabaltzeko asmoz.

Irailak 19 septiembre

- Udalak boluntario talde bat osatu du liztor asiarraren habiak suntsitzeko. Liztor kabiak hondatzeko sistema berri bat erabiliko da aurrerantzean, haga luze batekin zulatu eta pozoinduko dira.
- Urteko batzarra Zubipen (C D Hernani).

Irailak 20 septiembre

- Hernaniko ERNAI Taldea. Ikasturte berriaren aurkezpena gaztetxean.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Gaixo larriak eta kondena beteak duten presoak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Txantxangorriko Sagardo Lehiaketa: Eula txapeldun.

Irailak 21 septiembre

- Auzo Eguna Karabelen.
- DUINTASUNA Gipuzkoako Pentsionista eta Jubilatutako Elkartea. Sinadura biltza Plaza Berrin, pentsiodunen errezetak dohainik izan daitezkeen.
- Fiesta del desaparecido balonmano hernaniarra; Hernaniko eskubaloien historia biltzen duen DVDa salgai.

Irailak 22 septiembre

- Mendiriz Mendiko gazteenak Erniora.
- Hernanin ditugun harremanei buruz hitz egiteko bilera (Gazte Asanblada).
- Lapurreta saiakera Elizatxoko etxe batean. Un hombre de 44 años es detenido.

Irailak 23-29 septiembre

- Goiz Eguzki Jubilatutako Etxeko kideak Calpen.

Irailak 24 septiembre

- Txakolin dastaketa AEK euskaltegian.

Irailak 25 septiembre

- "Meditación y libertad. Buscando la paz interior", conferencia de Javier Casal en Biteri.

Irailak 26 septiembre

- Errezeta elektronikoa martxan da Hernanin.

Irailak 27 septiembre

- Preso eta iheslarien eskubideen aldeko ekitaldia plazan (HERRIRA Mugimendua).
- Emakumeentzako Jabetze Eskola. Kurtso hasierako emanaldia leokan: Garbiñe Insausti eta Iñaki Salvador.

Irailak 28 septiembre

- Bigarren Eskuko Azoka Atsegindegian.
- Campaña de promoción de la piparra y la sidra, de maridaje gastronómico, en varios establecimientos de la localidad: Erriuarda Enea, Fagollaga y Arrobi Ostatu.

- Remonte. Arranca el Torneo ORIAMENDI de Promoción-Volvo Auto Suecia, en Galarreta.
- Atletismoa. Donostiako 5 Milia Buru Osasunaren alde; Sergio Román (gizonezkoetan) eta Nagore Montes (patinetan) azkarrenak.
- I. Hernani Rock Fest Atsegindegian: *The Zepo*, *Gaur ez*, *Aski da* eta *Barricada* (Anboto Taberna-Hernaniko Udala).

Irailak 28-29 septiembre

- Astitzera BTT irteera (Mendiriz Mendi).

Iraila 29 septiembre

- Salida a Arano organizada por la Sociedad Xalaparta.
- Bertsolaritza. Euskal Herriko Txapelketa Nagusia hasi da. Hernaniko Bertso Eskolako 7 kide txapelaren bila.
- Dardoak. "Bikote eroak" tiraldia Gure K2 tabernan, Ibaiondon. Gorka Armentia, txapeldunorde.

Iraila 30 septiembre

- HERRIRA Mugimenduaren kontrako operazioa: Guardia Zibilak hamar lagun atxilotzen ditu. Tentsio uneak herrian, eta gutxienez zauritu bat. Ereñotzun bizi den Amaia Esnal atxilotutakoen artean. La sede de Hernani es precintada, y HERRIRA ilegalizada durante dos años.

URRIAK / OCTUBRE

- DAITEKE Zerbitzua. Lana bilatzen laguntzeko tailerrak abendura bitartean.
- Euskal Dantzan ikastaroa martxan (San Joan Konpartsa).
- Pala. Amaia Irazustabarrena hernaniarra Uruguayan, 22 urtez azpiko Munduko Txapelketan Espainiako Selekzioarekin. Hirugarren saria lortzen du.
- Comienzan las obras para sustituir el puente de Karabel. La obra forma parte del plan interinstitucional para prevenir las inundaciones del río Urumea en Hernani.
- Adinekoen zaintzaileentzat ikastaroa, emozioak nola gestionatu ikasteko (urriko asteazketan espainieraz, azaroko ostegunetan, euskaraz).
- Larre-Gain Sagardotegiarekin elkarlanean, Gipuzkoako Parketxe Sarea Fundazioak mendi ibilbideak antolatzen ditu Hernaniko Kultur Ondarea ezagutzeko.
- AHTko obrak direla eta, leherketa kontrolatuak Osiñaga bailaran.
- Emakumeentzako Jabetze Eskola. Lau ikastaro martxan: *Bertso Eskola Feminista*, *Gorputza eta desira*, *Plazer ezkutua* eta *Bestelako historia da* (Udal Berdintasun Saila-Berdintasun Kontseilua).
- Hernaniko Berrerabilpen Zentroak tailer berezi batzuk antolatzen ditu urrian zehar: puntua eta gantxiloa ikasteko aukera.
- Bost preso gose greban Fleuryngo espetxean, Frantzia; horien artean Joanes Larretxea.
- BTT Jaitsiera-Mountain Bike. Euskadiko Opena: Aritz Urdanpilleta ereñotzuarra bigarren, 23 urtez azpikoetan.
- Rugby. Amaia Erbina, Marta Tejero y Lierni Munduarekin convocadas por la Selección de Euskadi; jugaran el Campeonato de España de rugby 7.

- Eskalada. Antton Zabala Krimean (Ukraina), Munduko Alpinismo Txapelketan; bederatzigarren.
- Urumea ibaiko 74 hektarea Babes Bereziko Eremu (BBE) izendatzen du Eusko Jaurlaritzak. Hemendik aurrera biodibertsitatea mantentzeko lanak egingo dira. Europako *Natura 2000* Sarean barruan daude.
- Triatloia. Espainiako Iroman Txapelketa Bartzelonan, Aitzol Arregi laugarren bere mailan (40-44 kategorian).
- Igor Genua con la selección 7's, para jugar el torneo IRB 7's World Series.
- Una hernaniarra, Sonio Rosco, acumula una veintena de denuncias por negarse a que el cónyuge vea a sus hijos; denuncia que su marido tiene problemas con las drogas y el alcohol, y reclama que las visitas estén bajo supervisión.
- Errugbia. Mikel Paino eta Jon Ander Puertas Espainiako 18 urtez azpiko selekzioarekin.
- Memoria lantzeko tailerrak Goiz Eguzki jubilatutuean (astelehenetan, ONGINTZA).
- “Zer entzun, hura esan. Hizkuntza ohiturak etxean hasten dira” kanpaina martxan jartzen dute Buruntzaldeko Euskara Zerbitzuek.
- Txantxangorri organiza el primer concurso de fotografía “Caza, pesca y tiro”.
- El Ayuntamiento de Hernani rebaja su previsión de gasto (a 31 de diciembre) en 230.518 euros. A consecuencia de la flexibilización del déficit, acordado por los gobiernos central y vasco, la Diputación reparte 6 millones de euros a los Ayuntamientos para la ejecución de inversiones; a Hernani le corresponderían 125.056 euros. El grupo socialista critica que “La Diputación castiga a Hernani en la flexibilización del déficit”, que “Astigarraga recibirá casi 16 euros por habitante y en Hernani no llegamos a 10”.
- Rekalde-Ortzadar Komiki Lehiaketa (DEIA Egunkaria-Rekalde Aretoa). Berriz ere hernaniar bat irabazle: Jon Mikel Udakiola. Aurreko edizioetan Alai Zubimendi eta Jon Zabaleta izan ziren irabazleak.
- Gipuzkoa eta Bizkaiko palankariak zita dute Sagastialdeko pistan (ETXEBERRI Elkarteak).

Urriak 1 octubre

- El Ayuntamiento pone en marcha curso destinado a madres y padres de menores hasta 9 años, con el fin de mejorar el proceso educativo de los mismos. Se impartirán cinco sesiones entre octubre y noviembre, en Biteri y Ereñotzu.
- Odola emateko zita anbulatorioan.

Urriak 1-2 octubre

- HERRIRA Mugimenduaren kontrako operazioa: herri asanblada(k) Biterin.

Urriak 1-15 octubre

- Argazki erakusketa Biterin: Josune Zamora.

Urriak 2 octubre

- TOKIKOMen (Euskarazko Tokiko Komunikabideen Bateragunea) eta Euskadi Irratiaren arteko hitzarmena: tokiko komunikabideek parte hartuko dute *Mezularia* saioan, baita Hernaniko KRONIKAK ere (Hernaniko gaiak landuko dira).

Urriak 3 octubre

- Hernaniko Udalak eta AEK Euskaltegiak hamar urterako hitzarmena sinatzen dute.
- Ate irekiak “Josune Quintanilla” estetika zentroan: aurpegi tratamendua doan.

Urriak 3 / 5 octubre

- XX. Alboka Topaketa. “Hernani” Musika Eskola Publikoko Alboka Taldearen kontzertua Biterin. Elkarretaratzea, “Alboka, inguru folklorikotik eskolara” liburuaren aurkezpena (Juan Mari Beltran), herri bazkaria eta “Albokaldia”.

Urriak 3-6 octubre

- HERRIRA Mugimenduaren kontrako operazioa: kontzentrazioak, mobilizazioak eta hainbat ekitaldi, operazioa salatzen. Urriaren 4an, gai bakarreko Pleno berezia: operazioaren kontrako mozioa(k).

Urriak 4 octubre

- Kalejira eta hainbat ekitaldi (trikitolariak, batukada eta bertsolariak), LOMCE legearen kontra.
- Inmigrazioaren eta etorkinen inguruko “Kultura eta identitateak. Aurreiritziak, estereotipoak eta zurrumurruak” ikastaroa martxan (AMHER-SOS Arrazakeria).
- “Les Fous” taldea Kixkal tabernan.

Urriak 5 octubre

- Un varón de 50 años es detenido en Hernani al incautársele cocaína.
- XXIV Mugarri Festa (Mendiriz Mendi-Hernaniko Udalak): Ergobitik Estubegira mugarriak jarraituz.
- Lehenengo goizeko ibilaldia (Goiz Eguzki).
- Arrazismoaren kontrako ekitaldi(k) Atsegindegin: *Al-wan Revolution* Taldearen film labur eta bideo kliparen aurkezpena.
- Antzerkia haurrentzat Biterin: “Odisea”.
- Biteri eskolan ibilitako 32 lagun bazkaltzera.

Urriak 7 octubre

- La justicia francesa condena a Asier Ezeiza a ocho años de cárcel por participar en el robo de materiales para la fabricación de explosivos, hecho ocurrido en 2005 en una localidad del centro de Francia.

Urriak 8 octubre

- Hernaniko 500 ikasle inguru, trafiko istripuen prebentzioarako “road show” saioan, Andoainen (Eusko Jaurlaritza-AXA Aseguruak-Andoingo Udalak-Hernaniko Udalak).
- Diputación anuncia el inicio de las obras del bidegorri que unirá Donostia con Urnieta a través de Hernani, entre los barrios de Karabel y Portu.

Urriak 9 octubre

- Tertulia literaria en la biblioteca municipal: “Lento proceso” (José Luis Cancho).
- “¡Déjate sorprender!” hitzaldia Biterin (Maria José de Trueba).
- San Joanetako DVD ikusteko aukera Biterin (urriaren 16an ere, San Juan konpartsak).

Urriak 10 octubre

- Sorteo en Vitoria-Gasteiz (Gobierno Vasco) de las 88 viviendas protegidas de la zona de Sagastiya.
- EDO! argitaletxearen aurreneko urteurrena dela eta, ekitaldi bat antolatzen dute Biterin: “Genero-ariketak. Feminismoaren subjektuak” artikulua bildumaren aurkezpena (Isa Castillo eta Iratxe Retolaza), irakurraldiak, gogoetak, antzezpenak eta kantuak.
- Sentsibilizazio kanpaina (ATZEGI Adimen urritasuna dutenen Gipuzkoako Elkarteak): *Atzegin guztiok dugu gure papera. Aurkitu zeurea!* (edozeinek lagundu diezaioke adimen urritasun duen pertsona bati).

Urriak 10 / 24 / 31 octubre

- *Aita parekideok, denontzako onura*, aita izan eta izango direnei zuzendutako ikastaroa Biterin (Edu Portilla, Berdintasunaren aldeko On:Giz Elkarteak).

Urriak 11 octubre

- Da comienzo la Semana de la Sidra en el caserío Igartubeiti de Ezkio-Itsaso; la sidrería Alzueta consigue el segundo premio en el XII Concurso de Sidra.
- *Risoterapia* tailerra Lurreko dendan.
- Sagardo Txapelketa Xalapartan.
- Enkartelada: “Errepresaliatuak etxera”.
- Bingusa Garin tabernan.

Urriak 12 octubre

- *Red Comète* helduentzako irteera (Mendiriz Mendi): Urruñatik Oiartzunera.
- Rugby. Cinco jugadoras hernaniarras llamadas a la selección autonómica.
- Kalez kale kantari.
- Arriatsuko eskolan ibilitakoen bazkaria: musika eta Sebastian Iradiri omenaldia.
- Dantza saio berezia Atsegindegin: (Iruñeako Ortzadar Dantza Taldearen emanaldia) eta erromeria, Jeiki Hadi Taldearekin (San Joan Konpartsa).
- 40. urteurrena dela eta, afaria eta berbena Goiz Eguzkin.
- Jam Session (zuzeneko musika inprobisatua) Itxaski tabernan.

Urriak 12-13 octubre

- Errugbia. Igor Genua Espainiako 7ko selekzioarekin, Gold Coast torneoan.

Urriak 13 octubre

- Auzo Eguna Portu auzoan.
- Hernaniko Xake Txapelketa herrikoia martxan.

Urriak 14 octubre

- Garbiketa lanak (hondakinak bildu, enbor zaharrak moztu, landare espezie inbaditzaileak kendu...) Urumea ibaian, Landare eta Ibaiondo poligonoaren artean (URA Ur Agentzia).
- Proiektua martxan izan arren, Antziola eta Sagastialdeko baratzen (Baratza Parke Sarea) inaugurazioa: lur sailek (66) zozketatu dira herritarren artean; beste 6, taldeentzat.

Urriak 14-20 octubre

- II. Bakailu Astea: pintxo lehiaketa, tonbola, kale animazioak, azoka... eta Bakailua pil-pil erara lehiaketa (BERRIAK-Donostialdea Turismogunea-Hernaniko Udala). Asier eta Joakin Agote dira pil-pil txapelketa irabazi dutenak; pintxo onena, Irrintzikoa.

Urriak 15 octubre

- Gripearean aurkako txertoa hartzeko aukera Ereñotzun, auzo etxean.
- Goiz Eguzkikoak aquariumera; eta bazkaltzera, Oriora.
- Literatura solasaldia udal liburutegian: “Abuztuaren 15eko bazkalondoa” (Joxe Austin Arrieta).
- FIARE Banku Etikoa. Hernaniko taldea sortu da, eta proiektuaren berri (herritarren esku egongo den banku etikoaren berri) emateko lehen bilera informatiboa, Biterin.

Urriak 15-17 octubre

- *Gu Munduan* jardunaldiak: sentsibilizazio jardunaldiak kontsumo arduratsu eta kritikoa bultzatzeko: ipuin kontaketa, hitzaldiak, dokumental emanaldia eta mahai ingurua (Kooprazio Taldea-Hernaniko Udala).

Urriak 16 / 18 octubre

- Sesiones de formación, inicio del curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani (Parroquia de San Juan Bautista).

Urriak 17 octubre

- Hastekoa da 35/02 sumarioa (herriko tabernen auzia) Auzitegi Nazionallean; inputatuen artean Juanpe Plaza, Garin taberna eta Plaza Berriko beste lokal bat auzibidean dira.
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. “Sugeak Hernanin: uste okerrak gezurtatuz” hitzaldia (Egoitz Alkorta). Benetako sugeak ikusgai kultur etxean.

Urriak 17 octubre-azaroak 9 noviembre

- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. Argazki erakusketa: Wukroko argazkiak (Mikel Aristregi).

Urriak 18 octubre

- “Larrialdi baten aurrean zer egin?” hitzaldia Goiz Eguzkin (DYA).
- *Ez gara Palestinaz ari* (Imanol Kamio, Aitor Atxega, Unai Muñoa eta Ander Lizarralde; Berdintasun Kontseilua-Bertso Eskola).
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. “Gartxot” pelikula kultur etxean.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Urriak 19 octubre

- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. “Ziraba” proiektua, Hernaniko ondare naturalera gerturatzeko proiektua: putzua egiten dute Epelen, Zepadin inguruan, anfibiaok eta narrastiak babesteko (Hernaniko Udala-Ereñotzu Auzo Udala-Txirrita Ikastetxea-Aranzadi Zientzia Elkarte-DOBERA / Hernaniko KRONIKA).

- Haur masaje tailerra (bost saio dira) Ikusi T ikasi zentroan.
- Karmelo Labakako (EPO) bigarren promozioakoak (1963koak) elkarrekin, 50 urte ondoren.
- Fuera Portales-eko 1967ko ikasleak bazkaltzera.
- Remonte. Final de Torneo ORIAMENDI de promoción-Volvo Auto Suecia, en Galarreta: Otaegi-Olazar es la pareja vencedora.
- Rugby. La selección femenina de Euskadi en el Campeonato Autonómico Seven, que se celebra en Barcelona. En la convocatoria, varias jugadoras hernaniarras; consiguen la medalla de bronce.

Urriak 20 octubre

- Pasaiaik Donostiara irteera gaztetxoentzat (Mendiriz Mendi).
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. Mendi buelta Epeletik abiatuta (PR-GI 1002).
- “Ugaldetxoko basoak” ibilaldi gidatua (Donostiako Udala-Errenterriako Udala-Añarbeko Mankomunitatea).
- Musika eta bazkaria Lizeaga auzoan, 50. urteurrena ospatzeko.
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. Auzoko Festa frontoian: sagardoak dastatu, gaztain erreak jan... Auzoko produktuen azoka eta Patata Tortilla Lehiaketa.

Urriak 21 octubre

- Memoria lantzeko tailerra Goiz Eguzkin (astelehenero egiten da).
- Parot doktrina (197/2006 doktrina) dela eta, kontzentrazioa Gudarien plazan (SORTU Hernani). Estrasburgoko sententziaren arabera, laster izango dira aske Pakito Lujanbio eta Inma Noble.
- Elkartearteko Mus Txapelketa martxan.

Urriak 22 octubre

- “Prevención infantil de dolores de espalda”, conferencia impartida por el quiropráctico y especialista en columna vertebral, Michel Marmier, en Elizatxo ikastola.

Urriak 22 octubre-azaroak 5 noviembre

- Igor Corralesen margoak ikusgai Biterin.

Urriak 23 octubre

- IRPHri (mailegu hipotekarioari) buruzko hitzaldia Biterin (Pedro Pelaz abokatua).
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. “Energia berriztatzaileak, GOIENER Proiektua” hitzaldia kultur etxean.

Urriak 24 octubre

- Mobilizazio eguna, hezkuntzan. Inmakulada ikastetxean hitzarmena eskatzeko, eta, orokorrean, LOMCEn aurka.
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. “Egeotik Kantauri itsasora bizikletaz” bideo emanaldia kultur etxean (Aitor Vidal).
- Konpost Eguna. Konpostaren inguruko mahai-ingurua, sei aditurekin, Biterin.
- Txirrindularitza. Markel Irizar eta Aimar Zubeldia txirrindulariak *Azken Kilometroa* dendan.

Urriak 25 octubre

- Estatutuaren eguna, udaletxea eta kiroldegia goizez irekita.
- Kontzentrazioa plazan: Parot doktrina eta Sevilla Ilko presoan egoerari buruzko informazioa. Sevillako presoak gose greban daude, tartean Gurutz Agirresarobe.

Urriak 25 octubre-azaroak 3 noviembre

- Errugbia. Beñat Iradi Espainiako 19 urtez azpiko selekzioarekin, Lisboan (Europako Txapelketan).

Urriak 26 octubre

- Txantxilla auzoko festak.
- Bigarren eskuko azoka Atsegindegian.
- Haur Jaia Osifñagan, Arriatsu eskolan.
- Pala. Hernaniarrak Gipuzkoako Txapelketako finaletan, Soraluzen. Goikoetxea-Huizi txapeldun.
- Erremontea. Binakako Txapelketa Nagusia ORONA-MPM 2013 martxan da, Galarretan.
- Hernani’n Musik: *Sortuko dira besteak, 2013 bira* kiroldegiko frontoian.

Urriak 27 octubre

- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. Ipuin kontaketa kultur etxean (Gorka Olazabal).
- Gipuzkoako Odol Emaileen eguna; 29 hernaniar omenduak.
- “Bertsolari” pelikula-dokumentala gaztetxean (DOBERA-Gazte Asanblada).

Urriak 28 octubre

- Herri batzarra Biterin (SORTU Hernani).

Urriak 29 octubre

- Vicente Zaragüeta Premio Korta 2013, al “liderazgo ejemplar, por una vida de compromiso con el desarrollo de proyectos de éxito”; es presidente del Aquarium donostiarra.
- Maite Larburuk eta Josh Cheatham (Neighbor) “Ura patrikan” diskoa aurkezten dute Donostian.
- Ipuin kontaketa udal liburutegian: Maite Franco.
- Autobus zerbitzuak hobetzeko prozesua jarri du martxan Diputazioak; eta bilerak egiten ditu hainbat herritan, tartean, Hernanin. (Urriaren 31n herriko gazteetan).
- Osoko Bilkura udaletxean: tasa, zerga eta prezio publikoetan igoerarik ez aplikatzea, eta aplikatzen denean %0,6koa izatea, KPIa (IPC) kontuan hartuz, onartzen du Udalak.

Urriak 31 octubre

- DOBERA Euskara Elkartea. Batzar orokorra, eta zuzendaritza aldaketa.

AZAROAK / NOVIEMBRE

- Gipuzkoak bederatzi bidegorri nagusi izango ditu, Hernanitik Donostia eta Beasain lotuko duena pasako da.
- Calendario solidario de PAUSOKA Elkartea a la venta.
- Nueva “HERNANI Txartela”, BERRIAK organiza reuniones para informar sobre la misma. En diciembre

entrará en vigor, y podrá utilizarse también en el polideportivo y en la biblioteca municipal.

- MUGI Txartela kudeatzeko zerbitzua jartzen du martxan Ereñotzuko Auzo Udalak.
- Herriko Tabernen Auzia: “Garin libre! Utzi Euskal Herria bakean!” Hainbat ekitaldi, hilean zehar, Garin tabernaren alde (bingusa, BeHatxeRojak jokoa, monologoa, mus txapelketa, kontzertuak...).
- El Ayuntamiento organiza cursos para potenciar el uso de la bicicleta en los desplazamientos urbanos.
- Josten ikasteko tailerra Hernaniko Berrerabilpen zentroan.
- Excelente participación de los atletas locales en las distintas pruebas de cross que se van celebrando. Urko Garmendia Imaz hernaniarra, azpitxapeldun Euskal Herriko txapelketan
- Remonte. Endika Barrenetxea nominado a mejor deportista guipuzcoano; entre sus meritos, el Campeonato de Parejas y el titulo del Torneo Diputación de Gipuzkoa.
- Lanbidek eta Buruntzaldeko Udalek diru-laguntzak emango dizkiete negozio bat ireki nahi dutenei.
- Condenado a realizar trabajos en favor de la comunidad durante 130 días por intimidar a su madre y padre con arma blanca, hechos ocurridos el 23 de julio de 2012. La resolución judicial aclara que el acusado sufre trastornos de personalidad.
- Argazki erakusketa Biterin: Aste Santuan Indian pasatutako bi asteetan eginiko argazkiak ikusgai. (Foto Eskola).

Azaroak 1 noviembre

- Bilera Hernaniko eskubaloiairen etorkizunari buruz hitz egiteko.
- Euskal kantuak eta nazioartekoak Txema tabernan, “The Rolling Immigrants” (Banaiz bagara).
- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixo larriak eta kondena osoa betea duten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Azaroak 2 noviembre

- Concurso de sidras en la sociedad Elur-Txori. Setien (Urnieta), irabazle.

Azaroak 3 noviembre

- Afari musikatua Goiz Argi tabernan (Duo do Portu).

Azaroak 3-7 noviembre

- Paleta. Munduko Pilota Batzarreko Txapelketa, paleta modalitatean. Zornotzan jokatzeko Amaia Irazusta-barrenak eta Maider Huitzik; lan txukuna egiten dute.

Azaroak 3 / 9 noviembre

- “Ugaldetxoko basoak” ibilaldi gidatua (Donostiako Udala-Errenteriako Udala-Añarbeko Mankomunitatea).

Azaroak 3-17 noviembre

- Errugbia. Jon Insausti, Igor Genua eta Xabier Garmendia Espainiako selekzioarekin, Hego Amerikan jokatuko dituen partiduetarako deialdian.

Azaroak 5 noviembre

- Odola emateko aukera osasun zentroan.

Azaroak 6 noviembre

- El Tribunal de Apelación de París acepta el traslado a España de Beñat Aginagalde, para que sea juzgado por artefactos colocados en Santa Barbara en 2009.

Azaroak 7 noviembre

- Maria Pilar de Simon Orbegozi hil da; udaletxean lan egin zuen 44 urtez.
- Charla para cuidadores y familiares de enfermos mentales en Biteri: “Tengo trastorno bipolar. Desmitificaciones y anécdotas” (AGIFES).

Azaroak 8 noviembre

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB).
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. *Risoterapia* saioa kultur etxean (Asun Etxeberria eta Sergi Manrubia).
- Kontzentrazioa eta zinadura bilketa (Sevilla Ilko presoan alde) plazan: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Azaroak 8 / 15 / 22 noviembre

- Ciclo de proyecciones “Cine e inmigración” en Sandiusterri (AMHER-SOS Arrazakeria).

Azaroak 9 noviembre

- Arrantza Txapelketa, Hondarribiko kai muturrean (Txantxangorri). Luis Adrián se hace con el torneo.
- Haurrentzako antzerkia Biterin: “Ahatetxo itsusia” (Glu Glu produkzioak).
- Kalek kale kantari.
- Ereñotzuko eskolan ibilitako emakumeen bazkaria.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).

Azaroak 9-10 noviembre

- ZIRABA Proiektua Donostiako Natur Zientzien Topaketan.
- “KUTXACAR” izeneko autoa herrian barrena IRPH zerga ez dela legezkoa salatzeak (Hernani Kaleratzeak STOP).

Azaroak 10 noviembre

- Behobia-Donostia lasterketa: 194 hernaniarrek bukatzen dute proba. Hernaniar azkarrenak Sergio Román (1:07:51) eta Karen Ortiz de Guinea (1:27:43); Josean Itoiz txapeldun, 80 urtetik gorakoetan, Aitor Urretabizkaia hirugarren, juniorretan.
- Salida al Oindi para los más jóvenes (Mendiriz Mendi).

Azaroak 11 / 16 noviembre

- AEK-Zilegi Eskola. Mendian orientatzen ikasteko ikastaroa teorikoa, (azaroak 11) eta praktikoa, (azaroak 16).

Azaroak 11-17 noviembre

- Mendizale Astea. Lau proiektzio, umeen eguna (argazki bilduma eta diploma banaketa), argazkia lehiaketa, web orri berriaren aurkezpena, eta Pagoetara irteera (Mendiriz Mendi).

Azaroak 12 noviembre

- Doctrina Parot. El Tribunal Supremo establece que tras el fallo del Tribunal de Estrasburgo no se puede alargar el tiempo en prisión a los condenados antes de 2006.

Pakito Lujanbio e Inma Noble libres (14 de noviembre).

- Positiboki pentsatzeak duen garrantzia azaltzeko hitzaldia Goiz Eguzkin (LAHAR Elkargoa).

Azaroak 12-26 noviembre

- Maider Kalonjeren egur tailak ikusgai Biterin.

Azaroak 13 noviembre

- Tertulia literaria en la biblioteca municipal: "Stoner" (John Williams).

Azaroak 14 noviembre

- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. "Haurren garapen harmonikoan inguruneak duen eragina" hitzaldia kultur etxean (Malu Elozegi).

Azaroak 15 noviembre

- Ereñotzuko kolektore berria martxan, Ereñotzu eta Fagollagako ur zikinak jasotzen duena.
- Sukaldaritza ikastaro berri bat hasi da (Hernaniko Udala-LANBIDE).
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. "Gartxot" pelikula kultur etxean.

Azaroak 15-17 noviembre

- Kulturen Arteko Azoka (Hernani Errotzen). Dantza berezia egiten dute San Joan Konpartsakoek, eta Angel Rekalderen hitzaldia: "Nafar gazteluak".

Azaroak 16 noviembre

- Proceso participativo en torno a los equipamientos deportivos: Planificación para renovar o mejorar las instalaciones deportivas a medio plazo.
- Sevilla Ilko presoen egoera salatuz, mahaia Kale Nagusian, idatzia bildu eta bidaltzeko.
- Esku Pilota. Ojuel eta Aizpitarte, Ohorezko mailara, Gipuzkoako Txapelketako finalerdia irabazi ondoren.
- Concierto de Santa Cecilia en los soportales del ayuntamiento (Banda de Música).
- Barrikotea Ur Mia elkartearen.
- Hernaniko bi neskek, etxera bidean, eraso sexistak jasan dituzte.

Azaroak 17 noviembre

- Bizilagunak ekimena: kultura ezberdinak mahai berean bazkaltzera (AMHER): 14 bazkari (28 familia).
- Esku pilota. Gorrotxategi (Santxorekin) Egiako Torneoko txapeldua.

Azaroak 19 noviembre

- Literatura solasaldia udal liburutegian: "Ez naiz ni" (Karmele Jaio).
- Ereñotzuko XXV. Udazken Kulturala. "Zoru pelbikoaren berreziketa" hitzaldia kultur etxean (Laida Marco).
- Ez ohiko Udal Batzar Orokorra: Sevilla Ilko presoen egoera aztergai; gose greban daude.

Azaroak 19-21 noviembre

- Ciclo de teatro en Biteri: "Palabras" (HIKA Antzerki

Taldea), "Su txikitan" (Glu Glu produkzioak) eta "Lingua Nabajorum" (Ez dok hiru Bikoteatro).

Azaroak 20 noviembre

- Con motivo del Día Internacional contra la violencia hacia las mujeres (25 de noviembre), cineforum en Biteri: "La estrella" (Hernaniko Udala-Txoko Feminista).

Azaroak 20-21 noviembre

- Alerta horia eta laranja euriagatik.

Azaroak 21 noviembre

- Karabeleko urbanizazio proiektua: etxea(k) botatzen hasi dira.

Azaroak 21-22 noviembre

- Conciertos con motivo de la festividad de Santa Cecilia a cargo de los alumnos de "Hernani" Musika Eskola Publikoa.

Azaroak 21 / 27 noviembre

- AEK-Zilegi Eskola. Mikel Legorburu: Euskal Herriko historia txanponen bidez.

Azaroak 22 noviembre

- Emakumeenganako Indarkeriaren Aurkako Nazioarteko Eguna dela eta (azaroaren 25ean), Ainhoa Agirreazaldegi eta Uxue Alberdiren bertsolaritza eta feminismoari buruzko hitzaldia Biterin (Hernaniko Udala-Txoko Feminista).
- Santa Zezilia eguna dela eta, Goiz Eguzki eta Ordiziako Umore Ona abesbatzen kontzertua.
- Kontzentrazioa Zinkoenean, presoen eskubideen alde.
- Barrikotea Peña Otaño elkartearen.
- Elkarre Arteko XXIX. Mus Txapelketa; Karobi elkarte da irabazlea.

Azaroak 22-24 noviembre

- Asteburu osoko protesta Milagrosan, Sevilla Ilko presoei elkartasuna adierazteko, bereziki, Gurutz Agirresaroberi. Agerraldia eta giza katea.

Azaroak 23 noviembre

- Rugby. Igor Genua y Xabier Garmendia convocados por la selección estatal, para su enfrentamiento contra Japón.
- Emakumeenganako Indarkeriaren Aurkako Nazioarteko Eguna dela eta (azaroaren 25ean), autodefentsa ikastaroa Biterin (Hernaniko Udala-Txoko Feminista).
- Cine en Goiz Eguzki: "El alcalde y la política".
- "Igande pasiboei su!" ekimena: Estricalla taldea Goiz Argi tabernan.
- *Dj Black* Itxaski tabernan.

Azaroak 24 noviembre

- Atletismoa. Donostiako Maratoia-Maratoi erdia-10 km. Eduardo Gallegok sekulako marka egiten du maratoian (26. postua; 02:31:55), Eva Esnaola, azkarrena beteranoetan (03:10:35); eta Sergio Román 10 km-tan. (00:31:37).
- Euskal Herriko XV. Ezti Lehiaketa Usurbilen. Markox Pagolak txapela irabazten du ezti ilunetan (Ramon Yeregik, bigarren saria), eta bigarren saria mila loretan.
- Esku Pilota. Ojuel eta Aizpitarte, Gipuzkoako Txapelketako

finalean; Gipuzkoako pilotari onenak dira.

- Xakea. Hernaniko Txapelketako irabazlea, Eneko Martiarena.

Azaroak 25 noviembre

- Maria Oa hernaniarrak 100 bete ditu.
- Día Internacional contra la violencia hacia las mujeres. Kontzentrazioa Plaza Berrin: “Eraso sexistarik ez!” (Hernaniko Udala-Txoko Feminista).
- La Fundación Empresa Vasca distingue a la cooperativa ORONA con el Premio “Made in Euskadi”, reconociendo su estrategia exterior.
- AEK Zilegi Eskola. “Euskal kantagintza berriaren historia laburra” Biterin (Andoni Tolosa “Morau”).

Azaroak 25-27 noviembre

- Triduo de la Virgen Milagrosa en la parroquia San Juan Bautista.

Azaroak 26 noviembre

- “Gora!” Esne Beltza taldearen disko berriaren aurkezpena Donostiako Koldo Mitxelena.
- Cuentacuentos en la biblioteca municipal: Lur Korta.
- Plenoa: 2020 urtera arteko Agenda 21eko ekintzak, Euskara Plana, eta bi mozio: emakumeen indarkeriaren inguruko eta Urumea ibaiari buruzkoa, besteak beste. El Pleno Municipal da luz verde al inicio de las obras de ampliación del edificio escolar de Gay Mur; la obra ha de ser acometida por el Gobierno Vasco.

Azaroak 26-30 noviembre

- GPS ikastaroa martxan (Mendiriz Mendi).

Azaroak 27 / 29 noviembre

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial, en la parroquia de San Juan Bautista.

Azaroak 28 noviembre

- Lizeagako bidegorriaren obrak direla eta, trafiko aldaketak.
- Mobilizazioa eta manifestazioa “Lan eredu berri baten alde” (LAB).
- Emakumeenganako Indarkeriaren Aurkako Nazioarteko Eguna dela eta (azaroaren 25ean), autodefentsa feministaren inguruan ateratako liburuxkaren aurkezpena Biterin (Hernaniko Udala-Txoko Feminista).
- Hitzaldia Biterin: “Gabonak. Zer ari gara ospatzen? Badugu zer ospatu?” (Hezkuntza Eskola Taldea).

Azaroak 29 noviembre

- Salida a Iratxe (Goiz Eguzki).
- “Gu ere harrera familia gara” filma eta hitzaldia Biterin (BEROA Gipuzkoako Harrera familien Elkarte-ONGINTZA).
- Emakumeenganako Indarkeriaren Aurkako Nazioarteko Eguna dela eta (azaroaren 25ean), zineforuma Biterin: “Mariposas en el hierro”, Bertha Gaztelumendi (Hernaniko Udala-Txoko Feminista).
- Arpa kontzertua Milagrosan: Onintza Albeniz.
- Preso eta iheslari politikoan aldeko kontzentrazioa Gudarien plaza: emakume presoak eta Sevilla Iiko presoak gogoan.

Azaroak 29-30 noviembre

- Elikagaien Bankua. Elikagai biketa herriko supermerkatuetan.

Azaroa 30 noviembre

- Feria de segunda mano en Atsegindegi.
- Euskaren Eguna (abendua 3a) dela eta, ekintza ugari herrian: *Euskaraz bizi nahi dut* lasterketa.
- Concierto con motivo de la festividad de Santa Cecilia en la Milagrosa: Kantuz Abesbatza, txistularis y quinteto de metal.
- Berri Txarrak musika taldea Oialumen.

ABENDUAK / DICIEMBRE

- Pala. Hernaniko palariak urte bukaera bikaina egin dute: irabazle maila eta txapelketa askotan.
- Arrauna. Hernaniko arraunlari gazteek, infantil eta kadete mailakoek, emaitza bikainak lortzen dituzte urte bukaeran Elorrabin jokatuako Federazio Sarian.
- Pelota. Gipuzkoako bigarren mailara igotzea lortu dute Oiagak eta Esnaolak.
- Jon Mikel Udakola eta Alai Zubimendiren komikiak ikusgai Bilboko Rekalde aretoan (abendua 8 arte).
- Gazte Asanbladak eta DOBERA Euskara Elkarteak disko bat prestatu dute euskal musikarekin, eta Kaxkoko tabernetan banatzen da.
- Pentsionista eta Jubilatuen Elkarteak (DUINTASUNA) 1.226 sinadura bildu ditu Hernanin, kopagoaren kontra.
- El PNV y PSE-EE anuncian que presentará una enmienda a la totalidad al Presupuesto de 2014.
- Hernaniko Udalak eta inguruko beste bost Udalek zorionak ematen dizkie herritarrei, Zubietako erraustegia ez delako egingo. “Erraustegia egin gabe, herritar guztien osasunak irabazi du”.
- El PSE-EE solicita del alcalde la convocatoria de la Junta de Portavoces para tratar el tema de la inseguridad, al proliferar numerosos robos en las calles de la localidad.
- Hernaniko baratzeen esleipendunek Sagastiola Elkarteak sortzen dute; bozeramailea izango da Udalaren aurrean, eta nekazaritza ekologikoa indartuko du.
- Patinetan ibiltzen ikasteko kurtsoak martxan.
- Gipuzkoa estrena cuatro autobuses híbridos para sus líneas interurbanas; concretamente en las líneas A1, A2 y A3 (los autobuses “rojos” de HASA, de Hernani a Donostia por Astigarraga).
- El Departamento de Educación del Gobierno Vasco paraliza la construcción del nuevo edificio de Santa Bárbara.
- Dan comienzo las obras de sustitución del puente de Karabel.
- Gaizka Marcote Paz (16 urte) hernaniarraren “La melodía de los infiernos” komiki-liburua kalean da.
- Nafarroa hegoaldean euskarari laguntzeko ERRIGORA Elkarteak 150 saski saldu ditu Hernanin.

Abenduak 1 diciembre

- XXXIV. “Pablo Lasa” Artisau Azoka, Atsegindegin (Gabiltza Taldea).

- Salida infantil a Txoritokieta (Mendiriz Mendi).
- Atletismoa. Ibai Alba (senior), Yohanes Merino (kadete) eta Julen Goikoetxea (infantil), Lazkao Kroseko podiumetan.
- Hernaniko Gazteen XIX. Dantza Txapelketa, Biterin (Kriskitina Dantza Taldea).
- Triatloia. Peru Alfaro zazpigarren Cozumeleko (Mexiko) Ironmanean.
- Afari musikatua Goiz Argi tabernan.

Abenduak 1-6 diciembre

- Euskaren Eguna (abendua 3a) dela eta, ekintza ugari herrian: tour linguistikoa, erakusketa, (ikastetxetako ikasleek euskararen inguruan egindako lanekin) film laburren emanaldia...

Abenduak 2 diciembre

- Conferencia en Biteri: “Desequilibrios en la salud a partir de los 40, el origen y acciones terapéuticas” (Manuel Huertas).

Abenduak 3 diciembre

- Charla “Comunicación y lenguaje canino. Entiende a tu perro” en Korapilo, peluquería canina y tienda de animales en Lizeaga (Asociación BOJ para la protección de animales).
- Odola emateko zita osasun zentroan.

Abenduak 4 diciembre

- Lizeagako bidegorria irekita.

Abenduak 4-20 diciembre

- Pintura erakusketa Biterin: Peio Goello.

Abenduak 5 diciembre

- Institutuko ikasle, irakasle eta langileak LOMCeren aurka.
- Con motivo del Día de la Discapacidad (3 de diciembre) conferencia en Biteri de Jose Manuel Manzísidor “Buggy”: “Tengo parálisis cerebral. Pero no estoy enfermo”.
- Klean da Esne Beltzaren disko berria: “Gora!”.
- *Ensamble Moxos* taldearen emanaldia San Joan Bataiatzaile parrokian, Boliviako 20 gazte indigenek osatzen dute taldea (TAUPADAK).
- *Hernani'n Musik* Biterin: “Érase una vez los Golden” (Golden Apple Quartet).

Abenduak 6 diciembre

- Konstituzio Eguna. Udaletxea irekita.
- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera!” (LAB) eta “Tantaz tanta, euskal presoen eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- “Bit&Behin” gazteei zuzendutako aldizkariaren aurkezpena Garin tabernan.
- Aixa Barbarin hernaniarra Leize Gorriaren Urrezko Pua lehiaketako finalean, lehiaketaren historian, aurreneko neska.

Abenduak 6-8 diciembre

- Arrasateko Akordeoi Txapelketa. “Hernani” Musika Estola Publikoko neska-mutilek 9 domina lortzen dituzte.

- Jon Ansorena txistulari hernaniarra Madrilen, Certamen Nacional de Interpretación Intercentros lehiaketan, Musikeneko ordezkari gisa.

Abenduak 8 diciembre

- Campeonato local de caza menor con perro en Larregain (Txantxangorri).
- Eskubalo Eskola. Ate irekiak (gazteentzat) kiroldegian.
- Atletismoa. Atleta hernaniarrek 6 trofeo irabazten dituzte Eibarko Bolumburu Krossean.

Abenduak 9 diciembre

- AEK-Zilegi Eskola: Palindromo tailerra, Biterin.

Abenduak 9-20 diciembre

- “X Caravana Vasca con el Sahara. Alimenta una esperanza”, campaña de recogida de alimentos para hacerlos llegar a los campamentos de refugiados de Tinduf (Argelia). El día 17 de diciembre, se lleva a cabo una charla en Biteri.
- “Errumaniarren kanpalekua. Hernani-Astigarraga” hitzaldia Biterin (AMHER).
- Kaleko jokoen udazken-neguko txapelketa Goiz Eguzkin.

Abenduak 10 diciembre

- Obrak direla eta (Añarbeko ur hoditeri berria pasatzeko) Akarregiko errotondatik Martindegiko errotondarako errepidea itxita (2014ko urtarrilaren 31 arte).
- Elias Querejetari omenaldia Txantxillan, bertako parkeari Elias Quejereta izena jartzen diote.
- AEK-Zilegi Eskola: “Energia berriztagarrien sorkuntza eta erosle kooperatiba” hitzaldia Biterin.
- “Balta Txuria, Balta Berdea. El rumor del Urumea”, documental que pone en valor el plan de integración en el poblado rumano de Hernani-Astigarraga, se presenta en el Teatro Principal de Donostia.
- “Bilobak zaintzen dituzten aiton-amonak” hitzaldia Goiz Eguzkin.

Abenduak 10 / 17-18 diciembre

- Toti Martínez de Lezea (“Nafarroa eta 1981ko Donostiako erreketak”) eta Koldo Martínez Garateren (“Catalunya ¿un próximo estado independiente?”) hitzaldiak, eta “Orreaga 778-824” dokumentala, Biterin (Hernani Errotzen).

Abenduak 11 diciembre

- “Entrenamendu mentalarekin zorianotasuna lortu”, Biterin (Urko Arozena).

Abenduak 12 diciembre

- Ihes kimikoko simulakroa.
- Jolas eta jostailu ez-sexistak tailerra Biterin (Hezkuntza Taldea).
- “Aurora” dokumentala Biterin: Guatemalako Q’eqchi etniako emakume indigena eta genero indarkeriaren biktimen istorioak kontatzen ditu (Euskal Fundazioa – Hernaniko Udala).
- Osasun azterketak Urbietako kalean (DYA).
- HARRERA Elkartearen aurkezpena, udaletxeko areto nagusian (Juankar Ioldi eta Jon Ugarte, NATZA Elkartea).

Abenduak 12-13 diciembre

- Emozioak askatzeko (EFT) tailerra (Masusta Ekodenda).

Abenduak 13 diciembre

- Santa Luzia Feria Zumarraga-Urretxun; Maddi Iradi sarituta Urretxuko fruta konkurtsoan.
- Iker Valle expone en Pau, en la galería GSN (hasta el 11 de enero de 2014).
- Eskubaloia. Datozen 10 urteei begirako proiektuaren aurkezpena Biterin.
- Auzolana gaztetxean, liburutegia bukatzeko, eta afari-merienda.
- Enkartelada: "Errepresaliatuak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoaren senideak).
- Tximista Mus Txapelketa Landaren (Hernani Club Rugby Elkartea).
- BeHatxeRojak* talde hernaniararren lehendabiziko diskoaren ("Improvisándola"), aurkezpena Zintzarri tabernan.

Abenduak 13-15 diciembre

- Italiako zirko bat Sagastialden.

Abenduak 14 diciembre

- Lannemezan espetxera martxa, bertan Ibon Fernández Iradi dago preso.
- Herido en accidente producido en la A-15, a su paso por Hernani.
- "Tantaz tanta, itsasoa gara" euskal presoek eskubideen aldeko jaialdia presatzeko (2014ko urtarrilaren 4an izango da), herritarren hitzak grabatzeko zita Biterin.
- Kalez kale kantari.
- Santo Tomas eguna ospatzen dute San Joan Konpartsakoek, Plaza Berrin. Erromeria: "Patxi Perez Taldea".
- Kalejira (Ttara Dantza Taldea).
- Ibaeta Abesbatzaren kontzertua Milagrosan (KANTUZ Abesbatza).

Abenduak 14-15 diciembre

- Kantujira, afaria (Txema tabernan), eta futbol gaelikoa Landaren, euskaraz hitz egiteko (Banaiz Bagara-Hernani Club Rugby Elkartea).

Abenduak 15 diciembre

- Arraina eta ardoaren bideko (GR38 ruta) 4. etapa: Otxandio-Mendibil (Mendiriz Mendi).
- Atletismo. Campeonato de Gipuzkoa de Cross en Azpeitia; Yohanes Merino es el vencedor en su categoría, y Julen Goikoetxea, podium.
- Santo Tomas eguna ospatzen dute Sorgintxulon: txistor jatea.
- Esku pilota. Xabier Salaberria eta Oihan Zugasti Burlatako Txapelketako txapeldunak.
- XVI. Bertsolari Txapelketa Nagusiko finala BEC-en, bertan dira Maialen Lujanbio, Aitor Mendiluze eta Beñat Gaztelumendi.

Abenduak 15 / 29 diciembre

- Arrauna. Federazio Kopako estropada(k) Elorrabin (batel denboraldia).

Abenduak 16 diciembre

- Hernaniko PSE-EE opariak jasotzen ari da, Gurutze Gorriaren bitartez, umeei emateko (2014ko urtarrilaren 2 arte): "Oparitu irribarre bat".
- AEK-Zilegi Eskola. Baratzeko ekologikoari buruzko hitzaldia AEK euskaltegian.
- Gabonetako menu berezia prestatzen ikasteko aukera Luis Irizarrekin, Xalaparta elkartean (Elkano 17 Emakume Zentroa-Xalaparta Elkartea).
- Gabon Kantan Jaialdia, zazpi abesbatzen emanaldia San Joan Bataiatzailearen elizan (Kantuz Abesbatza).

Abenduak 17 diciembre

- Literatura solasaldia udal liburutegian: "Sei pertsona autore bila" (Luigi Pirandello).
- Iker Valle expone en la Sala de Cultura Okendo de Donostia, hasta el 24 de enero de 2014.
- Mendebaldeko Saharako gatazka politikoari buruzko Hassanna Aaliaren hitzaldia Biterin.
- Osoko Bilkura udaletxean: 2014ko aurrekontuak onartzen dira; 30.813.312 euro.

Abenduak 18 diciembre

- Gazteek erabiltzen dituzten lokalei buruzko partaidetza prozesuaren aurkezpena. Hiru fase izango ditu: diagnostikoa, saio espezifikoak eta saio bateratuak.
- PLAX! Sexuari buruzko zalantzak argitzeko aukera gazte guztientzat, Plaza Feministan.
- Sacramento de la Reconciliación de Adviento en la parroquia de Florida auzoa.
- Kultur aniztasunaren inguruko hitzaldia Biterin: Afrikak Kolonbian utzitako herentzia (Henry Ibargüen, AMHER).
- Eguberriko kontzertua Ereñotzuko elizan: Txirrita ikastetxeko ikasleak, Doinu Zale Musika Eskolakoak eta OZENKI Abesbatza.
- Finaliza el plazo para la recogida de artículos con destino a los presos de Martutene, en los locales parroquiales.

Abenduak 18-19 diciembre

- Gabonetako Kontzertua, Milagrosan eta Biterin: "Hernani" Musika Eskola Publikoko perkusio eta teklatu taldeak.

Abenduak 18 / 20 diciembre

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani, en la parroquia de San Juan Bautista.

Abenduak 19 diciembre

- El Tribunal Correccional de Paris sentencia a Beñat Aginagalde a cinco años de prisión por pertenencia a ETA.
- Joxe Karlos Apeztegiak espetxean idatzitako "Ataramiñe" koadernoak zer diren azaltzen du Garin tabernan.

Abenduak 20 diciembre

- Santo Tomas egun berezia Urumea ikastolan (50. urteurrena).
- Sacramento de la Reconciliación de Adviento en la parroquia de Ereñotzu.
- Kirol instalazioei buruzko prozesua bukatu da: BMX parke bat eta frontoi txiki bat egitea dira ondorioetako

batzuk. Parkeetan kirola egiteko makinak jarriko dira.

- Lau kirol sari banatzen dira, kirolarien lana eskertuz: Kirolarien Sariak (Esther López eta Peru Alfaro), Babes Saria (AMR Refractorios) eta Hernani Sariak (Miguel Angel Garin eta Batis Larburu).
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Tantaz tanta euskal presoek eskubideen alde" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abenduak 20-22 diciembre

- Esku pilota. Txapelketa azkarra, benjamin mailako pilotarientzat, kiroldegian.
- Santo Tomas festa herriko hainbat auzo eta elkartetan.

Abenduak 21 diciembre

- Balonmano. Curso de entrenadores en el polideportivo y Biteri.
- Feria de Santo Tomás en Donostia. Maddi Iradi es la vencedora en el certamen de frutas; Agustín Zabala es segundo en el de mieles.
- Esku pilota. Gipuzkoako Txapelketako finala (3. maila) pilotari hernaniarrentzat.
- Gabonetako Kontzertua, Milagrosan: Ozenki Abesbatza, Ainara Ortega eta Hernaniko Musika Banda.
- Concierto(s) de "Vómito", "Krisis" y "No Hope" en Orkolaga (Anboto Taberna).

Abenduak 22 diciembre

- Con motivo del Día del Inmigrante, comida en el comedor de Inmakulada Ikastetxea (AMHER).
- Eskubaloia. Teknikifikazio saioak martxan kiroldegian.
- Festa urteari agur esateko, eta berriari ongietorria egiteko Casa del Pueblon (PSE-EE).
- Hernaniko preso eta iheslarien senideek materiala eta errifak salgai jartzen dituzte.
- Gabonetako Txistu Kontzertua Milagrosan: Txistulari Banda eta biolin bikotea.
- Olentzero panpinen lehiaketa Lizeagan (Gibelalde).
- XXI. Mus Txapelketa Azkarra Osinagan.

Abenduak 23 diciembre

- La carretera GI-3410 (Hernani-Goizueta) cortada por la caída de un árbol sobre cables de alta tensión; riesgo de que se precipiten sobre una vivienda, que ha de ser evacuada.
- Gabonetako haurrentzako tailerrak martxan jartzen du BERRER@2 Berrerabilpen Zentroak (2014ko urtarilaren 4 arte).
- Olentzeroa kaleetan barrena ("Hernani" Musika Eskola Publikoa).
- Sacramento de la Reconciliación de Adviento en la parroquia San Juan Bautista.

Abenduak 23 / 26-27 diciembre

- Kirol ludoteka kiroldegian.

Abenduak 23 / 26 / 30 diciembre

- Istorioegile tailerra udal liburutegian, 8-9 urtek haurrentzat.

Abenduak 24 diciembre

- Bertsolata. Olentzero baserriz baserri; eta kaleetan barrena (Ttarla Dantza Taldea).
- Gabon kantak kalez kale (Goiz Eguzki Abesbatza), Agustindarren elizan (Hernaniko Parrokiko Abesbatza).
- Gabon Gaueko kale buelta (Kantuz Abesbatza).
- Gabon Gaueko Erronda (Hernaniko Musika Banda).

Abenduak 25 diciembre

- Eguberri Eguneako Alborada ("Hernani" Musika Eskola Publikoko txistulariak).

Abenduak 26 diciembre

- Haurrentzako pelikula Lizeagan (Gibelalde).
- "Gartxot" filma Portu auzoan.
- Bertsolata. "Kafarren aulkia" ikuskizuna Biterin.

Abenduak 26-27 diciembre

- Gabonetako Haur Txokoa Iturritxo elkartean.

Abenduak 26-27 / 28 diciembre

- Saskibaloia. Teknikifikazio saioak, eta "izarren" partida (jokalari ohiak senior talderen kontra).

Abenduak 27 diciembre

- Masaje tailerra 0-2 urteko umeentzat Portu auzoan.
- Gazte Txokoa: TRAS festa eta ginkanako garaileen sari banaketa.
- Haurrentzat tailerrak, udaletxeko arkupeetan.
- "Apaix" ipuin kontalaria Portu auzoan.
- Pala. Emakumea Pilotari Txapelketa. Txapela hernaniarrentzat.
- Gabonetako Kontzertua, Milagrosan: "Hernani" Musika Eskola Publikoko txistulariak, abesbatza eta Hernasax.
- "Tantaz tanta euskal presoek eskubideen alde", lau zutabe herriko 4 puntutik abiatuta (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abenduak 28 diciembre

- Erabakitze eskubidearen dinamikaren aurkezpena Biterin (GURE ESKU DAGO).
- Igeriketa. Hernani Saria kiroldegian: Ezeiza, Mujika, Sañudo eta Caballero Hernaniko igerilari onenak.
- Tiroa. San Silvestreko tiraldia Oiarzunen, Santa Barbarako tiro zelaia itxita baitago. Laxaro Oiarbide da onena (Txantxangorri).
- Marcha a la cárcel de Martutene, una de las columnas parte de Hernani: "Sevilla II SOS" (Preso eta iheslari politikoen senideak).
- Pala. Aihoko Zubimendi eta Endika Ramos Lesakako Pala Txapelketako finalean.

Abenduak 29 diciembre

- Pala. Hernaniarrak Emakumeen Nafar Palako finalean.

Abenduak 30 diciembre

- Palan jokatu eta kirola ezagutzeko saioa benjamin, alebin eta infantil mailako neska-mutilentzat, Tilosetan (CD Hernani). Baita 17 urtetik gorakoentzat.
- Tentsioa askatzeko tailerra helduentzat Portu auzoan.

Abenduak 31 diciembre

- El Ayuntamiento de Hernani cierra el año con una deuda viva de 1,461.045 euros.
- Epaiketa politikoen aurka. Garin libre! Utzi Euskal Herria bakean!” lemapean, egun osoko egitaraua: umeen txokoa, musa, poteoa, zozketa...
- Erremontea. Binakako Txapelketa Nagusia. Uterga-Ion bikotea txapeldun. Primer partido del Master Individual.
- Pelota. Arrieta-Gorrotxategi campeones del Torneo Olazar de Zaldibar.
- San Silvestrea Wukroren alde: Salah Amaidan eta Karen Ortiz de Guinea azkarrenak, festa giroko lasterketa jendetsuan. Elkartasun Zapatila Solidarioa kanpaina jarri da martxan, kirol egiteko zapatilak Wukrora bidaltzeko.
- Urte zahar eguneko erronda (Hernaniko Ohitura Zaharrak Abesbatza eta Bertso Eskola).

CRÓNICA 2014ko KRONIKA

URTARRILAK / ENERO

- Hernani comienza el año con 1.338 parados, 44 menos que a comienzo de 2013.
- AHTko obrak direla eta, trafikoan eta garraio publikoan aldaketak Akarregi eta Martindegin (otsailera arte).
- Iker Valleren erakusketak Pau-n (urtarrilaren 11 arte) eta Donostian (urtarrilaren 24 arte).
- Ingeles kurtso intentsibo langabeentzat Yaben English School akademian.
- Varios de los afectados por el incendio de varias viviendas en Pasaia, son realojados en Hernani (ALOKABIDE, Gobierno Vasco).
- Ciclismo. El hernaniarra Eugenio Goikoetxea, director deportivo, por décimo año consecutivo, del equipo Caja Rural.
- Lan bilatzeko ikastaroak enplegu gunean; otsailaren 24 arte.
- Inicio de los cursos subvencionados por HOBETUZ en Hernani BHI.
- Construcciones Metálicas Aramburu enpresako langileak, greban; 8 nomina zor dizkie enpresak.
- Bi astetik behin jasoko dira hondakin handiak, asteazkenetan.
- Bertako 500 zuhaitz landare aldatzen dira Iturmendin; helburua da landare inbaditzaileak hazteko lekuri ez uztea.
- Gazteek erabiltzen dituzten lokalei buruzko partaidetza prozesua martxan. Hiru fasei izango ditu diagnostikoa, saio espezifikoa eta saio baleratuak.
- Donostialdea (Hernani) en la Feria de Turismo FITUR de Madrid.
- Hasi dira obrak Karabelen: hainbat eraikin bota izanarekin auzoaren berrantolaketa hasi da. Portu eta Karabel lotuko duen bidegorriko obrak ere martxan.
- Habilitados 14 paneles para carteles con la intención de mantener limpias las paredes del Casco Histórico.
- "Ziraba" proiektua. Txirrita Eskolako ikasleak eta ARANZADIko kideak irteerak egiten hasi dira.
- Eskolako Agenda 21: "Elikadura jasangarria gure herrian" gaia lantzen ari dira herriko ikasleak.

Urtarrilak 1 / 5-6 enero

- San Joan Bataiatzailea Parrokiko meza ETBn.

Urtarrilak 2 enero

- Ipuin kontaketa Biterin ("Apaxi").

Urtarrilak 3 enero

- Un incendio calcina una de las chabolas en el asentamiento de Txoritegi.
- Erroskila tailerra eta merienda Portu auzoan.
- Haurrentzako ipuin kontaketa Lizeagan (Gibelalde).
- Gabonetako marrazki lehiaketa; sarien banaketa Hernani Bidaia agentzian.

- OZENKI eta GOIZ EGUZKI abesbatzen kontzertua Milagrosa kaperan.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Tantaz tanta, euskal presoen eskubideen alde" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Bertsolata. Bertso jaialdia Biterin.

Urtarrilak 4 enero

- Desconocidos incendian un vehículo en Hernani.
- Pelota. Paul Ojuel Villabonako Antxon Pebet torneoko finalean.
- "Tantaz tanta, itsasoa gara" euskal presoek eskubideen aldeko jaialdia kiroldegiko frontoian. Urtarrilaren 11n ekimena eta manifestazioa izango dira Bilbon, eta bertan izango da Hernaniko Akelarrea.

Urtarrilak 5 enero

- Igandea izan arren, BERRIAKeko dendak zabalik, azken opariak erosteko aukera izateko.
- Euskal Herriko Mus Txapelketako kanporaketak Ereñotzuko Irrintzi tabernan.
- Errege kabalgata.
- Gartxot kantautorea Itxaski tabernan.

Urtarrilak 6 enero

- Buena participación de los atletas locales en el 84 Cross de la Gimnástica de Uliá (Donostia). Lau sari lortzen dituzte.

Urtarrilak 7 enero

- Odola emateko zita osasun zentroan.

Urtarrilak 7-21 enero

- "Condor legioak Gernikan eragindako suntsipena" erakusketak Biterin (Lau Haizetara Gogoan).

Urtarrilak 8 enero

- Zortzi atxilotu polizia operazio batean; euskal preso politikoen abokatuen Hernaniko egoitza miatzen du Guardia Zibilak. Según la Guardia Civil, encuentran octavillas de ETA en dicho registro.

Urtarrilak 10 enero

- Enkartzelada plaza abiatuta: "Errepresaliatuak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Pilota. Euskal Herriko Txapelketa martxan da; Hernaniko hiru bikotek parte hartuko dute.

Urtarrilak 10-11 enero

- Atletismoa. Gipuzkoako pista estaliko Txapelketa. Hamahiru hernaniarrek parte hartzen dute, eta 3 domina lortzen dituzte.

Urtarrilak 11 enero

- Bigarren eskuko azoka Atsegindegian.
- Kalea kale kantari.
- Da inicio el Campeonato Autonómico de Rugby XV;

- Hernani aporta a la selección vasca cinco jugadoras.
- Primera jornada de la Liga guipuzcoana de bateles en Loiola (Hernani Arraun Elkarte). Hernaniko mutil kadeteek denborarik onena egiten dute.
- Emakumeentzako Jabetze Eskola. "Plazer ezkutua: gorputza eta tratua ona" ikastaroa (Berdintasun Kontseilua).

Urtarrilak 11-12 enero

- Curso(s) de esquí de fondo y alpino (Mendiriz Mendi).

Urtarrilak 12 enero

- Mendibil eta Estibalitz santutegian barrena ibilaldia, Arraina eta Ardoaren bideko 5. etapa (Mendiriz Mendi).
- Bola. Gipuzkoako Taldekako Txapelketa, denboraldiko lehenengo tiraldia Floridako bolatokia. Hernaniko taldeak Elur-Txori, C.D. Hernani eta Ur-Mia dira.
- Kalea kale kantari (saio berezia).
- Txotx Eguna. Txotx denboraldiaren irekiera ekitaldia Gudarien plazan: ETBko "Kontrako eztarria" saiokoak dira denboraldiari hasiera ematen diotenak. Hamabi sagardotegi aukeran, eta ekintza ugari. Donostialdeko 25 establezimenduk (Hernaniko Pardiola, Zinkoenea, Arrobi, Itxasburu, Akarregi eta Iparragirre) %15eko deskontua eskaintzen dute, ostiraletan loa eta sagardotegian otordua hartzeagatik.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).

Urtarrilak 13 enero

- Hernaniko Enplegu Gunea. Proiektu berria martxan lanik gabe daudenei zuzenduta (Hernaniko Udala-DAITEKE-LANBIDE).

Urtarrilak 13-25 enero

- Errumaniar ijito emakumeen bizitza, argazkietan, ikusgai Biterin: "Joan etorriko bidaia, rrom bizitza" (AMHER).

Urtarrilak 14 enero

- Konposta egiten ikasteko ikastaroa Biterin (Baratze Parkea).
- AEK-Zilegi Eskola: Elikadura ekologikoari buruzko hitzaldia (Lur Denok Kooperatiba).
- Conferencia en Biteri: "Una visión global sobre la memoria histórica" (Antton Gómez, Lau Haizetara Gogoan).

Urtarrilak 16 enero

- "Balta Txuria, Balta Berdea. Urumearen zurrumurrua" errumaniarren kanpamenduari buruzko dokumentala Biterin (SOS Arrazakeriak-AMHER).
- "Jóvenes burukides bizkainos" liburuaren aurkezpena Biterin (Ahoztar Zelaieta).

Urtarrilak 17 enero

- Beñat Iturriotzek zuzendutako "Joxean's hil eben" film laburraren aurkezpena Biterin (otsailaren 11n ere).
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Euskal presoek eskubideen alde" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Urtarrilak 18 enero

- Epaiketa politikoen aurkako kontzentrazioa udaletxeko batzar aretoan, idatzi bat adostu eta onartzeko, eta manifestazioa.

- Remonte. Final del Master Individual en Galarreta: Urriza txapeldun.

Urtarrilak 18-19 enero

- Atletismoa. Xabier Salillasak (beste bi lagunekin) Guinness errekorra lortzen du: 24 ordutan, 449,4 km. Proba solidarioa da, Kataluniako San Vicençs dels Horts herriko elikagai bankuaren alde.

Urtarrilak 19 enero

- Portalez kanpoko arrasto historikoa puskatu dute.
- Santa Barbarara irteera gazteentzat ("Hernani ezagutuz", Mendiriz Mendi).
- Atletismoa. 50. Adarraga Memoriala Sagastialdeko pistan, benjamin, alebin eta infantilentzat. Hernaniarrak nagusi.
- XX. Tabernetako Bertsolarien Txapelketa Garin tabernan. Iñigo Ugarterentzat txapela

Urtarrilak 20 enero

- Cierre del túnel (pasadizo) bajo las vías del tren en Florida auzoa; se instalarán semáforos.
- Fallece Lourdes Mateo, atleta del C.D. Hernani.
- Guatemalako "Fe y Alegría" proiektuaren berri Biterin: hezkuntza teknikoek Guatemalan duten eragina, (3. adina 3. mundurako GKE-Hernaniko Udala).

Urtarrilak 21 enero

- El incendio en una vivienda obliga a desalojar todo un edificio en Portu auzoa.
- EGUZKI denuncia que la Papelera Zikuñaga es la causante de los malos olores en Donostialdea.
- Literatur solasaldia udal liburutegian: "3 Mariak" (Arantxa Urretabizkaia).

Urtarrilak 22 enero

- El Ayuntamiento firma un convenio con BIC Berrilan S.A., para asesoramiento tecnológico a la industria local.
- Hernani'n Musik* Sandiusterrin: "Euskal Herriko rock musikaren historia" hitzaldia (Ritxi Aizpuru) eta musika entzunaldia (Gatibuko Alex Sardui eta Mikel Caballero).
- "Hernani eta faxisten altxamendua" eta "Eusko Jaurilaritzaren Bake eta Elkarbizitza Plana eta oroimen historikoa" (Txuso Gomez eta Gotzon Garmendia, Lau Haizetara Gogoan).

Urtarrilak 23 enero

- Fiskaltateari buruzko hitzaldia udaletxeko areto nagusian (Itziar Miner, NATZA).

Urtarrilak 24 enero

- "LiveSpeaking", poesía y música en homenaje a Eduardo Chillida, en Chillida-Leku.
- Alerta laranja euriagatik.
- Enkartelada herrian barrena: "Errepresaliatuak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Urtarrilak 24 / 26 enero

- Igor Genua convocado con la selección española de rugby 7; participa en las Series Mundiales, en Las Vegas (EEUU). Los días 8-9 de febrero, en Wellington (Nueva Zelanda).

Urtarrilak 25 enero

- Krisi egoera desberdinei konponbide bateratua aurkitzeko “Eskubide Sozialen Karta” martxan da, eta Biterin aurkezten da.
- PNV y H1! comienzan en Antziola una serie de reuniones, que se prolongarán a lo largo del año, con los vecinos. El fin es conocer de primera mano sus necesidades y opiniones sobre la gestión municipal.
- Urak hartu ditu Urumeako bazterrak. Desalojo del asentamiento de Txoritegi. Aplazados durante varias jornadas (o trasladados a otros escenarios) los encuentros deportivos de Zubipe y Landare. EGUZKI Plataformak uholdeen kontrako neurriak eskatzen ditu.
- Pelota. Gorrotxategi, junto a Altzelai, se impone en el Torneo Ogiberri-Memorial Miguel Soroa.
- Goi mailako hiru soinujuleen kontzertua Milagrosa kaperan (HAUZPOZ Euskal Herriko Akordeoi Elkarte).

Urtarrilak 25-26 enero

- Cauteretsera irteera iraupen eskia eta alpinoa egitera eta raketekin ibiltzera (Mendiriz Mendi).

Urtarrilak 26 enero

- Ur jolasak (ur ludoteka) kiroldegiko igerilekuetan.
- Bola. Gipuzkoako Bikotekako Txapelketa, tiraldia Ereñotzun. Bi hernaniar dira onenak, Miguel Burugain eta Juan Goenaga.

Urtarrilak 27 enero

- AEK-Zilegi Eskola: Kristalen energiari buruzko hitzaldia, eta alde praktikoa (Enara Goikoetxea).

Urtarrilak 28 enero

- Ipuin kontaketa (“Apaxi”) Biterin.
- Inteligentzia emozionalari buruzko hitzaldia Goiz Eguzkin (Nagore Vázquez psikologoa).
- Plenoa. Abortoaren legearen kontrako mozioa onartzen da.
- AEK-Zilegi Eskola: Andoni Lubaki fotokazetariaren hitzaldia.

Urtarrilak 28 enero-otsailak 11 febrero

- “Bat eginik” erakusketa Biterin, eskultura eta pintura (Luis Elexpe “Pelex” eta Sofia Arostegi).

Urtarrilak 28-29 enero

- Debido a obras a realizar en la zona, cierre de Chillida pasealekua.

Urtarrilak 29 enero

- Bashherri Sarea (Imanol Arana eta Urtzi Garcia). Barazki ekologikoak eta bestelako produktuak etxera nahi dituzten guztiekin bilera Biterin.
- HARREMONAK. Azken bost urtetan tratatu onei buruzko saioak egiten ari dira Hernani BHI Institutuan, eta horren berri ematen die gurasoei Santa Barbara eraikinean.
- Presentación del Anuario “Hernani 2013” en el salón de actos del ayuntamiento.

Urtarrilak 29 / 31 enero

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani.

Urtarrilak 30 enero

- Antxon Agirre Sorondo hil da, Hernaniko historia eta etnografiari buruzko idatzi ugariaren egilea.
- Bakearen Eskola Eguna Elizatxo ikastolan.
- III Gala “Remonte de Oro” en Galarreta: Urriza es el galardonado.

Urtarrilak 31 enero

- Preso eta iheslarien eskubideen aldeko ekitaldia San Joan Konpartsako kideekin, Gudarien plazan.

OTSAILAK / FEBRERO

- Otsailaren hasieran 1.411 langabe daude Hernanin.
- AEK-Zilegi Eskola: Barreterapia ikastaroa (Maialen Viaña).
- El Ayuntamiento solicita un informe jurídico externo sobre su actuación, ante acusaciones cuestionando su práctica en temas relacionados con contrataciones públicas, adjudicando varias de ellas al cónyuge de una concejal. H1!k eta EAJk “erresponsabilitatez jokatzeko” eskatzen diote alkateari. Idurre Conde zinegotziak kargua uzten du; eta Begoña Zuzak ordezkatzen du. “Zuzeneko kontratazioak egiteko prozedura baten beharra dago” dio EAJ-PNVk.
- Gidabaimena euskaraz atera dutenen artean, 5 saritu Hernanin (Buruntzaldeko Euskara Zerbitzuak). Sariak otsailaren 21ean banatzen dizkiete.
- Zinea Biterin; astelehenetan ikusleren eguna.
- Saharara bidaltzeko janari bilketa bukatzen da; bost tona janari bildu dira.
- Elikagai Bankuak 2013ko azaroan martxan jarritako kanpaina 11.000 kilotik gora jaki bildu ditu Hernanin. Hernanin 200 familia inguruk elikagaiak jasotzen dituzte hilero.
- I. Estropada Akademikoa. Jexux Eizagirrek hirugarren saria lortzen du komunikazio lehiaketan “Zerbait badu arraunak” lanarekin.
- “Lan eskaintzaren bila”, lan bilatzen laguntzeko ikastaroa martxan, otsail eta martxoan (astelehenetan) enplegu gunean.
- I. Argazki Lehiaketa (Txantxangorri Elkarte), Antonio Ruiz da irabazlea.
- La Asociación de Esclerosis Múltiple de Gipuzkoa organiza una gala que fusiona arte, gastronomía, moda e innovación en el restaurante Fagollaga; los fondos se destinarán al estudio y tratamiento de la enfermedad.
- Ibon Fernández Iradi presoak aske uzteko firma bilketa martxan da, esklerosi anizkoitza du. Se pide la suspensión de la pena que cumple por patología grave, tras certificar varios médicos que su enfermedad es incompatible con la cárcel.
- Emakumeentzako Jabetze Eskola. Emakumeen autonomia indartzeko bost tailer, ekainera bitartean (Berdintasun Kontseilua).
- Udalera bideratutako eskaerak kiroldegian erregistratu daitezke.
- “Zazpi emakume margolari” Gure Etxolako zortzi emakume margolarien lanak ikusgai Donostiako Okendo kultur etxean (martxoaren 22ra arte).

- Según el Consejo Vasco de Finanzas, tras llevarse a cabo la liquidación del Fondo Foral de Financiación Municipal, los Ayuntamientos guipuzcoanos han de devolver 5,6 millones de euros a la Diputación; Hernani, 148.015,88 euros.

Otsailak 1 febrero

- Luis Intxauspe Hernaniko alkatea eta Hernanin ZERO ZABORreko bi kide Parisen, Europako ZERO ZABOR mugimenduak antolatutako biltzarrean: “Hernaniri eta Gipuzkoari txalo” egin eta “Errauskailuaren kontra egiteko gogor egiteko” esan diete.
- Comparsa de Caldereros (Elur-Txori).

Otsailak 2 febrero

- Gimnasia erritmikoa. Kurtso hasierako jaialdia kiroldegian.
- Txistor jatea, Plaza Berrin; Trintxerpen izandako sutearen ondorioz kaltetuei laguntzeko (Hernaniko Kaleratzeak STOP Taldea): el colectivo entrega a los damnificados 1.300 euros.
- Voleibol. La jugadora hernaniarra Ester López, campeona, por sexta vez, de la Copa de la Reina, con el TRAMEK Murillo (La Rioja).
- Musika kontzertua Goiz Argi tabernan: Olatz Salvador eta “Pelax”.

Otsailak 3-21 febrero

- Sorospen eta sorosle ikastaroa Inmakulada ikastetxean (DYA).

Otsailak 4 febrero

- Odola emateko eguna osasun zentroan.
- Hiazinto Fernandorenari omenaldia Andoainen, Martin Ugalde parkean.
- Santa Ageda bezpera: Ur-Mia (Ereñotzu), Ohitura Zaharrak eta Kantuz Abesbatza.

Otsailak 5 febrero

- Gaylesbotrans Zinemaldia. Gay, lesbiana eta transexualei buruzko laburmetraiak Biterin (Berdintasun Kontseilua-Berdintasun Saila).

Otsailak 6 febrero

- Iturmendi eta Karabelgo babes ofizialeko etxeen zozketa udaletxean. Hernaniarren artean banatzen dira.
- *Jakitea* Ostalari Elkartek Irubide Jatetxeari saria ematen dio, jatetxean euskara bereziki zaintzeagatik.
- Hernani'n Musik Biterin: Ara Malikian (biolina) eta Fernando Egozcue (gitarra): “Con los ojos cerrados”.
- *Turlach* taldea Kixkal tabernan.

Otsailak 7 febrero

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera!” (LAB) eta “Espetxe politika honi ez! (ETXERAT). Ertzaintzak presoan argazkiak konfiskatzen ditu.
- “Bit&behin” aldizkariaren 2. alearen aurkezpena Garin tabernan.
- Rugby. Encuentro amistoso de Euskarians en Dublin (Irlanda), entre los seleccionados el hernaniarra Jokin Esnal.
- XXXV. Ehiza Txiki Txapelketako sariak banatzen dituzte

Txantxangorrin: Garin eta Cisneros garaile.

- “Malo” taldearen kontzertua Leoka tabernan.
- Festa latinoak Kixkal tabernan.

Otsailak 8 febrero

- Rugby. Jon Insausti con la selección española en Madrid, en su enfrentamiento contra Bélgica.
- Bigarren eskuko azoka Atsegindegian.
- Autodefentsa feminista saioa Biterin (Txoko Feminista).
- Igeriketa. Neguko Partaidetza Saria Bergaran; 15 igerilari hernaniarrek parte hartu dute, eta 15 aldiz igo dira podiumera.
- Kalez kale kantari.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).

Otsailak 8-9 febrero

- Atletismo. Campeonato absoluto de Gipuzkoa (pista cubierta) y Campeonato de Gipuzkoa de Martillo. Los lanzadores hernaniarros Javi Sánchez (cadete) y Oscar Lion (junior) logran las medallas de bronce y oro. Repiten en el Campeonato de Euskadi (22 de febrero).
- Judoa. Gipuzkoako Txapelketa: Nagore Eizagirre txapeldun (57 kilo) eta Xabi Jauregi, bigarren (81 kilo).

Otsailak 9 febrero

- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuetan.
- 1986an jaioetako Inmakulada ikastetxeko ikasle ohien zita.

Otsailak 11 febrero

- Asanblada feminista Biterin, abortoaren legearen inguruan eztabaidatzeko.

Otsailak 12 febrero

- “Zoriontsua izateko entrenamendu mentala eta transgenerazionala” hitzaldia Biterin (Urko Arozena).
- Encuentro literario en la biblioteca municipal: “La liebre con los ojos de ámbar” (Edmund de Waal).

Otsailak 13 febrero

- “Joxean's hil eben” film laburra Apeadero tabernan.
- LOMCEren kontrako kontzentrazioa Urbietako kalean (Hernaniko ikastetxeak).
- Gazte lokalen inguruko partehartze prozesuko lehenengo saio bateratua: gazteak, gurasoak, bizilagunak eta jabeak elkarrekin.

Otsailak 13 / 18 febrero

- AEK-Zilegi Eskola: “Euskararen kate hautsiak, hizkuntza zapalkuntzaren memoria” hitzaldia Biterin (Arantxa Eratsun eta David Anaut, Euskal Memoria Fundazioa).

Otsailak 14 febrero

- Enkartzatutako herritarren zehar: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Bertso afaria Elutxetan; Hernaniko *Mirentxin* Taldeak furgoneta berri bat behar du presoak bisitatzerako joateko.
- Magia gaua Rafafarekin Garin tabernan.

Otsailak 15 febrero

- Aterpe berri bat Epelen, Epeleko bizilagunak elkartzeko.

- Haurrentzako antzerkia Biterin: “Erraldoi bihotz gabea” (Zurrunka Teatro).
- Independentziari buruzko hitzaldia Santa Barbara elkartearen (Kataluniako CUP alderdiko David Fernández, NATZA).
- Primeros enfrentamientos de la nueva generación del Hernani Eskubaloia Taldea (Eskubaloia Eskola).
- Arrauna. Nesken trainerua, aurreneko aldiz, Orion, Oriako XX. Traineru Jaitsieran.
- Mozorroak trukatzeko merkaturak antolatzen dute Lizeagaren (Gibelalde Auzo Elkarte).
- Barrikotea Goiz Eguzkin.
- Dj Prest Itxaski tabernan.

Otsailak 15-16 febrero

- IX. Festival de Piano de Andoain. 34 pianistas de “Hernani” Musika Eskola Publikoa toman parte: Joseba Korta, Iker Arratibel y Andoni Sudupe logran menciones especiales.

Otsailak 15 / 22 febrero

- Ehiza. Zambranako Ehiza jardunaldiak (Txantxangorri).

Otsailak 16 febrero

- “Hernani ezagutuz”: Oberango pagadietara irteera (Mendiriz Mendi).
- Atletismoa. Xabier Barberenak zilar domina lortzen du Euskadiko Beteranoen Txapelketan (M45, 3.000 m.).

Otsailak 17 febrero

- Reconocimiento, en Urnieta, a los establecimientos hernaniarros que han conseguido el distintivo “Compromiso con la calidad turística” a través del programa SICTED: Pensión Arrobi; los restaurantes Erriogardenea, Saretxo e Iturralde; las sidrerías Iparragirre e Itxasburu; y los bares Kixkal y Aralar (BEHEMENDI).

Otsailak 18 febrero

- “Erretiroa eta bizitza aldaketa. Etapa berrira egokitzea” hitzaldia Goiz Eguzkin (Lidia Márquez psikologoa).
- Literatur solasaldia udal liburutegian: “Azukrea belazeetan” (Inazio Mujika).

Otsailak 18-20 febrero

- Antzerki zikloa Biterin: “Hiru” (Txalo Produkzioak), “Terapias” (Vaiven Producciones) eta “Kokakola eta barea” (Xentimorik gabe).

Otsailak 18 febrero-martxoak 4 marzo

- Bibiana Díez Aranaren margoak ikusgai Biterin (Hernani-Wukro).

Otsailak 19 febrero

- Herri batzarra Biterin: Herrigintza (SORTU Hernani).

Otsailak 20 febrero

- Bi hernaniar zaurituta Urumea autobidean (A-15) izandako istripuan.
- *Irrien Lagunak* Klubak “Irrizale” izendatzen ditu 59 udal eta 94 ikastetxe, Galarretako ORONA Fundazioan eginiko ekitaldian; Hernaniko ordezkariak bertan daude.
- LOMCE legari buruzko hitzaldia Ereñotzuko kultur etxean

(Imanol Zubizarreta, *Baikara* Elkarte).

- “O gripea” zabaltzen ari da Hernanin, horri buruzko informazioa Aker, Zintzarri, Garin, Uru eta Goiz Argi tabernetan.
- “Joxean’s hil eben” film laburra Garin tabernan.

Otsailak 21 febrero

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Otsailak 22 febrero

- XLI. Zuhaitz Eguna-XXVIII. *Joxe Legarreta* Zuhaitz Eguna Epeleerrekako Iturriandietan.
- Eskubide sozialei buruz aritzeko asanblada Biterin: enplegu duina izateko eskubidea, hezkuntza, etxebizitza...
- VIII. *Sagar Lasterra* Herri Lasterketa.
- Errugbia. Derbia Landaren: Hernani vs. Ordizia. Hernaniko Bertso Eskolako kideek ohorezko sakea egiten dute.
- Esne Beltza taldeak “Gora Tour 2014!” bira berriari ekin egiten dio Durangon.

Otsailak 22-23 febrero

- Judoa. Gipuzkoako *Ne Waza* Txapelketa. Judoka hernaniarrek zazpi domina lortzen dituzte. Nagore Eizagirrek brontzea lortzen du Euskadiko Txapelketan (junior maila).
- Atletismoa. Emaizta onak eta dominak Hernaniarentzat, hainbat txapelketetan: Euskadiko Jaurtiketa Txapelketan, Autonomien Arteko Txapelketan, Euskadi eta Espainiako Kross Txapelketan...

Otsailak 23 febrero

- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuan.
- La asociación PAUSOKA inaugura su primer centro multidisciplinar especializado en la rehabilitación de menores con daño cerebral adquirido (Etxeberriz auzoa 9).
- *Iñude eta Artzainak* konpartsa (Urumea Ikastola).
- Inauterietako kontzertua udaletxeko arkupean (Hernaniko Musika Banda).
- Duatloia. Espainiako Duatloi Txapelketa Orihuelan (Alacant); Ibai Alba txapeldun taldeak, eta bosgarren banaka.

Otsailak 24 febrero-martxoak 6 marzo

- Hernaniko GURE ESKU DAGO Taldeak hainbat ekitaldi antolatzen ditu, ekimena ezagutzera emateko: Proiektzioak (“Gazta zati bat”), hitzaldiak (Angel Oiarbide: “Erabakitzearen eskubidea”)...

Otsailak 25 febrero

- Ipuin kontaketa (Lur Korta) Biterin.

Otsailak 26 / 28 febrero

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani: liturgia y cristología.

Otsailak 27 febrero

- Acto en el ayuntamiento en el 38 aniversario de la proclamación de la República Saharaui.
- Urtebete auzo konposta gunea Hernanin ireki zela, Atzieta

- kalean; emaitzak jasotzeko zakuak banatzen dira.
- Yogaren inguruko hitzaldia Biterin (Jesús López).

Otsailak 28 febrero-martxoak 4 marzo

- Inauteriak. Naia Kerejetak irabazten du kartel lehiaketa. Mundu arabiarra da BERRIAKek proposatzen duen gaia. Martxoaren 24an Jai Batzordeak banatzen ditu Inauteriko sariak: "Autotxoke ibiltariak" eta "Barbie eta Ken".
- Musika Bandaren kontzertua Milagrosan: "American Masters".

MARTXOAK / MARZO

- El Ayuntamiento y la ONG Hernani-Wukro organizan un concurso entre jóvenes para la creación de un audiovisual que de a conocer la forma de vivir de Hernani (el plazo de entrega de los proyectos, de entre 2 y 5 minutos, finaliza el 6 de mayo).
- Aparkaleku berriak Lizeagan: Paradorean, eta Arantzazu parkean.
- Antziola errekararen doazen urrei eusteko ur tanke berria egiten ari da Cuesta de la Muerten (Galarretako urbanizazio proiektua). Obra egiteko beharrezkoak diren leherketek kezka sortzen dute herritarren artean. Hainbat hilabetetan entzuten dira, herri osoan.
- Iker Valle expone en la galería *Des Corsaires* de Baiona, hasta el 21 de marzo.
- Viaje a la India del alcalde Luis Intxauspe, junto a la directora foral de Participación ciudadana, para conocer el modelo participativo del estado indio de Kerala; el PSE critica dicho viaje al considerarlo "fuera de lugar" y entenderlo como "innecesario".
- Eusko Jaurilaritzako Hezkuntza Sailburuordearekin bildu dira Hernaniko EAJko ordezkariak, eta Urumea Ikastolak eta Institutuak behar duten eraikin berriaren premia jakinarazten diote. El Gobierno Vasco confirma que este año se sacará a concurso la obra de ampliación de Urumea ikastola. Hernani BHI Institutuak eraikinari buruz hitz egiteko bilera egiten da Santa Barbara egoitzan, martxoaren 19an.
- La empresa Segi Hiru, que trabaja con personas con enfermedad mental, abre un centro especial de empleo en el edificio de las antiguas oficinas de Orbegozo (Ibaiondo poligonoa): Orbe-Goxo.
- Erremontea. Euskal Herriko Klub Txapelketa irabazten du Ander Elortza ereñotzuarrak, Ibai Martikorena lagun duela, Andoaingo Gazteleku taldearekin.
- Papelera Guipuzcoana de Zicuñaga (Iberpapel) paraliza sus inversiones y frena su plan de crecimiento debido a la reforma eléctrica, afectada por las nuevas penalizaciones a la cogeneración.
- El hernaniarra Pello Sarasola deja la dirección de ETB por motivos de salud.
- En marcha la escuela de ciclismo local, de la mano de JOCC-Zikuñako Ama.
- Capturan más de 120 avispas asesinas reinas en Gipuzkoa, muchas de ellas en Hernani.
- Jauregiko bizilagunak kexa dira, Saltzateko erreka (Izoztegiko erreka) oso zikin doalako.

- Buruntzaldeko Merkataritza dinamizatzeko Bulegoak diru-laguntzak ematen ditu enpresa txiki eta autonomoentzat, inbertsioetarako, maileguekin laguntzeko eta komunikazio teknologiak berritu edo martxan jartzeko.
- Kaxko historikoa txukun mantentzeko kartel lehiaketa antolatzen du Kaxko Elkarteak. Irabazlea Nerea Uralde da: "Kaxko garbia, atsegin dut".
- Detenidas varias personas que fabricaban lingotes de oro falsos en Hernani.
- Gospel estiloko kantak ikasteko aukera Ainara Ortegarekin.

Martxoak 1 marzo

- Urumea KRONIKA martxan (aurkezpena egin zen otsailaren 25ean). Urumea goialdeko herriak biltzen ditu: Goizueta, Arano, Ereñotzu, Hernani eta Astigarraga. Egutegiko berritzen dira notiziak web orrian, paperezko edizioa larunbatetan ateratzen da, eta Astigarragak KRONIKA propioa du, asteazkenetan.
- Erremontea. IV. Sagardoaren Txapelketa martxan Galarretan.
- Atletismoa. Euskadiko Txapelketa Donostiako belomodroan, bertan dira Hernaniko zortzi atleta: Malen Martínezek, jubencil mailan, brontzea lortzen du, 60 metro hesi proban.

Martxoak 1 / 8 marzo

- Ehiza. Zambranako Ehiza Jardunaldiak (Txantxangorri).

Martxoak 2 marzo

- Inicio de la temporada cicloturista.

Martxoak 3 marzo

- La Fiscalía de Gipuzkoa solicita 34 años de cárcel para el asesino de Charo Román.

Martxoak 4 marzo

- "Sendabelarrak" ikastaroaren hasiera Biterin.
- Odola emateko zita osasun zentroan.

Martxoak 4 / 11 marzo

- Guraso Eskolak Gay Murren: Umeen gatazkak bideratzeko estrategiak, eta sare sozialak (Urumea Ikastolako Guraso Elkarteak).

Martxoak 5 marzo

- La consejera de Desarrollo Económico y Competitividad del Gobierno Vasco, Arantza Tapia, visita las instalaciones de ORONA en Hernani, como acción previa a la inauguración del complejo ORONA IDEO-Innovation City, de Galarreta.
- Emakume langilearen Nazioarteko Eguna dela eta (martxoaren 8), abortuaren legeari buruz hitz egiteko asanblada feminista Biterin: "Gure gorputza, gure erabakia!". Mari Carmen Basterretxea antropologoaren hitzaldia Ereñotzuko kultur etxean: "Mari, sorginak eta euskal emakumea".
- Haurdunaldiari buruzko tailerra hasi da, uztailaren 16 arte, Biterin.

Martxoak 6 marzo

- El fiscal rebaja su petición de condena a los acusados por el caso de las Herriko Tabernas; rebaja la pena de Juanpe

Plaza y Antton Morcillo, de diez a dos años y seis meses.

- Emakume langilearen Nazioarteko Eguna dela eta (martxoaren 8), “Begiratu eta ikusi ez” emanaldia, eta Miren Zabaletaren “Stereo” ikuskizuna Biterin.
- Jokin Bildarratzen hitzaldia, Madrilgo politika eta Senatuaren inguruan, batzokian (EAJ-PNV).
- “O gripe”ari aurre egiteko asanblada gaztetxean.

Martxoak 6 marzo

- “Joxean’s hil eben” film laburra Haida tabernan.

Martxoak 7 marzo

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Bertsolaritza. Eskolarteko 34. Bertsolari Txapelketa hasi da. Hernaniko Bertso Eskolako zazpi bertsolarik parte hartzen dute.
- Emakume langilearen Nazioarteko Eguna dela eta (martxoaren 8), bertso saioa musikatua Biterin: Uxue Alberdi, Onintza Enbeitia, Eli Pagola eta Ainhoa Agirrezaldegi (Berdintasun Kontseilua-Hernaniko Udala).

Martxoak 8 marzo

- Karabeleko obrak direla eta, etxe bat bota behar baita, zubia itxita.
- Bigarren eskuko azoka Atsegindegín.
- Emakume langilearen Nazioarteko Eguna. Marijira, trikipoteoa eta bazkaria (Berdintasun Kontseilua-Hernaniko Bilgune Feminista).
- Dultzaineroen topaketa: Errioxa, Lizarra, Lapurdi, Deba, Eibar eta Oiartzungo dultzaineroak Hernanin.
- Kalez kale kantari.
- Trinketea. Xabat Pagola eta Iñaki Urruzola Gipuzkoako Trinkete Txapelketako finalean.
- Angel Pikabea eta Pepe Caloca ereñotzuarrak Euskal Herriko Mus Txapelketako finalean, Heletan (Behe Nafarroa).
- Txirrindularitza. “Hernani Saria”, gazteentzako lasterketa, Urbieta kaletik (JOCC). Maddi Arizmendi hernaniarra, bigarren.
- “La fuente de las mujeres” filma Sandiusterrí egoitzan (AMHER).
- Erroneria “Jeiki hadi” taldearekin (San Joan Konpartsa).

Martxoak 8-9 marzo

- Atletismo. Excelentes actuaciones de los atletas hernaniarras en el Campeonato de España de Veteranos en pista cubierta, en Zaragoza (Florián García Pavón, oro en 800 y 1.500 m.). Campeonato de Euskadi de fondo, en categorías menores, en Vitoria-Gasteiz (Yohanes Merino, bronce en 3.000 m.).

Martxoak 9 marzo

- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuetan.
- Emakume langilearen Nazioarteko Eguna dela eta (martxoaren 8), Lilatoia Donostia; 101 hernaniarrek hartzen dute parte.
- Pilota. XI. BERRIA Txapelketa hasi da; Hernani bigarren kanporaketan sartuko da torneoan.

Martxoak 10 marzo

- El Tribunal Correccional de París juzga a Joanes Larretxea Mendiola. Es condenado a 8 años y seis meses de prisión.
- Para celebrar el Día Internacional de la Mujer Trabajadora (8 de marzo), monologo en el centro socio-cultural de la mujer Elkano 17: “Después de los 40... y soltera”.
- “Munich 1962: isildu egia” dokumentala, eta Mikel Erauskin eta Kepa Anabitarterekin solasaldia (Hernani Errotzen).

Martxoak 11 marzo

- Hitzaldia Goiz Eguzkin: “Autoconocimiento y crecimiento personal” (Silvia Camio).
- Emakume Langilearen Nazioarteko Eguna dela eta (martxoaren 8), “Espazio hutsak” antzezlan ual liburutegian.

Martxoak 11-25 marzo

- Julia Calvoren “Margoak” ikusgai Biterin.

Martxoak 12 marzo

- Heziketa zikloa Biterin: elikatze portaerei buruz eta gizakiaren ugalkortasunaren inguruko hitzaldiak (Inmaculada Ikastetxea).
- Encuentro literario en la biblioteca municipal: “No leer crónicas y ensayos sobre literatura” (Alejandro Zambra).
- Kontzentrazioa Garin tabernaren aurrean, 35/02 Epaiketa (Herriko Tabernen auzia) salatzeko: “LIBRE! Epaiketa politikorik ez!”.

Martxoak 13 marzo

- Kontxi Sanchizen familia Iruñean, Angel Berroetaren heriotza salatzeko egiten den kontzentrazioan, 10 urte hil zirela (Kontxi Sanchiz, 2014ko martxoaren 14an hil zen, Ertzaintzaren karga baten erdian).
- Okupazioari buruzko mahai ingurua Ikatzat liburugunean.

Martxoak 14 marzo

- Etxebizitzaren inguruko gazte batzarra gaztetxean (Hernaniko ERNAI Taldea).
- Enkartelada plazatik abiatuta: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Martxoak 14-15 marzo

- Stock azoka Atsegindegín (BERRIAK).

Martxoak 15 marzo

- “Eskubide Sozialen Karta” talderen asanblada Biterin: indarkeria matxista, hizkuntza eta kultura eskubideak...
- Kantuz Abesbatza Gasteizen, kontzertua Los Ángeles elizan.

Martxoak 15 marzo-apirilak 24 abril

- Ainara Azpiazu “Axi”ren ilustrazioak ikusgai Tolosako GKO Galleryn.

Martxoak 16 marzo

- Indamendira irteera gazteentzat (Mendiriz Mendi).
- Eskubaloia. Eskubaloí Eskolaren aurkezpena eta taldeko argazkia kiroldegian.
- LIBRE Lasterketa, 5 kilometrokoa (Zumitza TTT).
- TOLAREA Sagardo Naturalaren Kofradiaren XIX. kapitulua:

Ahizpea Goenaga, Bertso Eskola eta Nicolas Segurola dira kofrade berriak.

- Txistu kontzertua udaletxeko arkupetan ("Hernani" Musika Eskola Publikoko txistulariak).

Martxoak 17 martxo

- Zuhaitzak kimatzen hasten da Diputazioa, Lastaolatik Naparraldera. Egurra eskatzeko aukera.
- *Turlach* musika taldea Kixkal tabernan.

Martxoak 18 martxo

- Parte de Hernani una marcha contra la precariedad y la pobreza ("Nos arrastran al empobrecimiento y la precarizad. Euskal Herriak bere bidea!"), marcha que se dirige a Iruñea donde el día 20 de marzo se celebrará una manifestación.
- Literatur solasaldia udal liburutegian: "Rio mundo" (Jon Maia).

Martxoak 19 martxo

- Herri egunkari eta aldizkarietako kazetaritzaren inguruko ikastaroa, apirilaren 9 arte (DOBERA Euskara Elkartea).
- Emakume baten hilketa salatzeako kontzentrazioa Plaza Berrin (Hernaniko Txoko Feminista).
- "Batzarreak Euskal Herrian" hitzaldia Biterin (Patxi Azparren, Hernani Errotzen).

Martxoak 20 martxo

- Udaletxe atzetik Portu arteko ur hornidura sarearen berritze obrak direla eta, errepidea itxita Leokatik Porturaino (apirilaren 4 arte).
- "Estrategia askatzaileak hausnartzen" independentziari buruzko hitzaldia Biterin (Unai Apaolaza EHU irakaslea, NATZA).
- *Hernani'n Musik* Biterin: "Jainko txiki eta jostalari hura", musika, poesia, ilustrazioa eta kantua Mikel Urdangarin, Rafa Rueda, Kirmen Uribe, Bingen Mendizabal eta Mikel Valverderekin.

Martxoak 21 martxo

- Newroza eguna herri kurduarentzat; Udalak ikurra jartzen du udaletxean herri kurduari elkartasuna adierazteko.
- Ekoguneko Baratz Parkea (Zabalegin) irekitzen da; inaurgurazioan daude, besteak beste, Hernaniko Udaleko ordezkariak.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Esku pilota. Ekaitz Cisneros eta Suharri Rodríguez Udaberri Torneoko finalean, Soroluzen. Denboraldiko 9garren txapela lortzen dute.

Martxoak 21-23 martxo

- Pelota. El pelotari hernaniarra Ioritz Arrieta en la fase final del Campeonato de España, en Zaragoza.

Martxoak 22 martxo

- Hernaniko STOP Kaleratzeak Taldea Madrilen egiten den dignitatearen aldeko martxan.
- Haurrentzako antzerkia Biterin: "Kondaira baten truke" (Iker Etxarri Portabales).

- Musika, umorea eta konpainia ona... Karboneran (Hernaniko Bilgune Feminista).

Martxoak 23 martxo

- Cométe Sarearen bidea, Oiartzundik Hernanira, egiteko irteera (Mendiriz Mendi).
- Goiz pasa Aparrainera (Ereñotzuko Auzo Udala).
- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuetan.
- Kontzertua Milagrosa kaperan: Txistulari Banda eta bi tronpeta jole.

Martxoak 24 martxo

- Clases para la recepción del Sacramento de la Confirmación, para mayores de 18 años, en la casa cural de Izpizua kalea.

Martxoak 25 martxo

- Ipuin kontaketa (Lur Lekuona) Biterin.

Martxoak 26 martxo

- Erizaintzako profesionalentzat hitzaldia Biterin kultur etxean: osasun arloko komunikazioa (Inmakulada Ikastetxea).
- Kepa Pikabea se reúne en la prisión de Zaballa (Araba) con una víctima de ETA; la noticia del encuentro, que debía ser privado y confidencial, es filtrada a la prensa.
- "Entrenamendu mentala eta transgenerazionala zoriontsu izateko" hitzaldia Biterin (Urko Arozena).

Martxoak 26 / 28 martxo

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani, en la parroquia de San Juan Bautista.

Martxoak 26 / 31 martxo

- AEK-Zilegi Eskola: "Harremonak eta tratatu onen eskola" (ArrEManitz Kooperatiba).

Martxoak 27 martxo

- Detenido en Hernani por utilización de documentación falsa.
- Ipuin kontaketa Maite Francorekin Biteriko udal liburutegian.
- "Emakumeak busti egiten dira" hitzaldia Ereñotzuko auzo etxean: Urumea eta Leitzaran ibaietan emakumeek egin-dako lanak azaltzen dituzte.
- Banka etikoari buruzko hitzaldia Biteri kultur etxea (FIARE-Cop. 57).
- "Hernani anitza. Jatorri anitz, herri bat" ikerketaren aurkezpena udaletxeko areto nagusia (AZTIKER, Hernaniko Udala): hernaniarren %78 euskal herritarra da; %22 kanpotarra.
- Sagardo kata Iparragirre sagardotegian (Juan Zuriarrain).

Martxoak 28 martxo

- "Klasikoak kontzertuan" Milagrosa kaperan (Hernasax Taldea).
- Kontzentrazioa plazan: "Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen aldeko Mugimenduak).
- Bertso lizun afaria gaztetxean ("O-gripea").

Martxoak 28-30 marzo

- Igeriketa. Garoa Etxabe, Kerman Urreta eta Iñigo Llopis Espainiako Autonomien Arteko Txapelketan, Euskadiko Selekzioarekin, Madrilén. Guztira, 11 domina lortzen dituzte.

Martxoak 28 marzo-maiatzak 3 mayo

- Iker Valleren lanak ikusgai Tolosako Aranburu jauregian, “Mariren argi bilgarrian” erakusketan.

Martxoak 29 marzo

- Taloak egiteko karpa Plaza Berrin (San Joan Konpartsa).

Martxoak 30 marzo

- Hernaniko Musika Bandaren kontzertua Lekeition.

Martxoak 31 marzo

- Julian Ezeiza “Aterpe” hil da.
- Hasi dira botatzen HEXION enpresa, garai bateko IQU edo Bakelite izan zena.
- Sei Udalek, atez ateko bilketa egiten dutenek, tartean Hernanikoak, salatzen dute San Marko Mankomunitateak bosgarren edukiontzien gastua kargatu nahi diela; 114.000 euro gehiago ordaindu beharko genituzke hernaniarrok.
- Hernani cuenta con 1.431 parados, 97 (7%) más que a 31 de diciembre de 2013.

Martxoak 31 marzo-apirilak 3 abril

- Erakusketak Biterin: Asiako liztor beltzaren inguruan egindako jarduerak ikusgai (Babes Zibila-Ingurumen Saila).

APIRILAK / ABRIL

- Internet erabiltzen ikasteko ikastaroak KZ gunean.
- Sentencia de 19 meses de cárcel a un hombre por acoso sexual a una joven en Hernani; los hechos ocurrieron el 30 de agosto de 2011.
- “Edipotoa” argazki liburuaren (Nagore Legarreta) bigarren edizioa salgai DOBERAko elkartearen.
- Cascanteko olioaren erosteko kanpaina martxan (ERRIGORA Taldea).
- Autokrossa. Iker Lujanbio, Nazional mailako probetan; “Silver Car” taldeko piloto ofiziala da, eta *Top ten* sailkapenean dago, 10 onenen artean.
- Errenta aitortpena euskaraz egiteko kanpaina (Buruntzaldeko Euskara Zerbitzuak).
- Hernani Bertso Eskolako 22 neska-mutil hiru eguneko egonaldia, lagunartea eta bertsolaritza bat eginda, Askizun.
- Hernani Institutuko Batxilergoko ikasleak 3D inpresora ari dira garatzen teknologi klasean.
- Julian Urkiola eta Agustin Zabala hernaniarren erlategietan azterketak egingo ditu EHUK, liztorraren fenomenoak ikertzeko.
- Euskadiko Musikari Gazteen Txapelketa, Bilbon; Eneko Sota, Josune Marin eta Jon Patxe sari bana lortzen dute.
- “Bertsoaren harira Hernanin” liburua kalean dago, Estitxu Eizagirre Kerejetak 90 bertsolari hernaniarren berri ematen du. Apirilaren 27an aurkeztzen da Biterin.
- Erremontea. Jon Ander Elortza Euskal Herriko Txapelketako

txapeladuna, eta Gipuzkoako azpitxapeladuna. GRAVN Txapelketako finala jokatzen du.

- Urumea, Langile eta Elizatxo patioak zabalik, herritarrek erabiltzeko; protokolo bat adostu da, erabilera egokia eta eraginkorra izan dadin.
- Boleibola. Esther López hernaniarra Ligako txapeladun, Errioxako TRAMEK taldearekin.
- Karabel-Portu bidegorria irekita.
- El embajador de Belgica, y una delegación de la región de Valonia, visitan ORONA IDEO.
- Rugby. El conjunto sub14, campeón de Gipuzkoa, dentro de la competición escolar.
- Hernanin 1.424 langabe daude.

Apirilak 1 abril

- Odola emateko eguna osasun zentroan.
- “Literaturaren eta gizartearen arteko harremanak. Italiako kasua (1945 – 1975)” hitzaldia Biterin (Jon Alonso, DOBERA Euskara Elkarteak).
- “Visibilización de las mujeres defensoras de Guatemala, vidas y retos” dokumentala, eta solasaldia Biterin (Claudia Samayoa, Hernaniko Udala-Mugen Ginetik GPE).

Apirilak 1-7 abril

- Mekanika ikastaroa emakumeentzat Transpacar zentroan (Udala).

Apirilak 2 abril

- Urumea ertzeko industria ondarearen aztarnei buruzko lana aurkeztu du Alfredo Morazak (Aranzadi Zientzia Elkarteak) Ereñotzuko auzo etxean.
- “Hernani” Musika Eskola Publikoko perkusio ikasleen emanaldia Biterin.
- Euskal iheslari politikoen kolektiboaren hitzaldia udaletxeko areto nagusian: “Akordio politikoak behar dira gure kontra erabili diren neurriak indargabetu eta berraztertzeko”.

Apirilak 2 / 9 abril

- “Zoriontsu izateko entrenamendu mentala eta transgenerazionala” tailerra (Urko Arozena), Biterin.

Apirilak 3 abril

- Alfarora (Errioxa) irteera (Goiz Eguzki).
- “Hernani” Musika Eskola Publiko eta Beasaingo Loinatz Musika Eskolako ikasleen kontzertuak Biterin.
- Manu Baezaren umorea Kixkal tabernan.

Apirilak 4 abril

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Euskal preso eta iheslari politikoen senideak).
- Pakistango komunitatea gehiago ezagutzeko tailer-afaria Gure Txoko elkartearen (Banaiz bagara Elkarteak).
- Lan elkarrizketak nola landu erakusten dute enplegu zentroan.
- Bertsoak, dantza, antzerkia... kurtso bukaerako emanaldia Biterin (Langileko DBH 2ko ikasleak).
- *Bit&Behin* aldizkariaren 3. alearen aurkezpina, bideoa eta afaria gaztetxean.

- Pala. Amaia Irazustabarrena eta Goiatz Manzidor Trinketeko Gipuzkoako txapelketako finalean.

Apirilak 5 abril

- Alai Zubimendi premiado en el XXVIII Concurso de Cómic de Portugalete.
- “Zura” ikuskizuna kiroldegiko frontoian (Ttarla Dantza Taldea-Zugazti Musika Taldea).
- *Lekitto* Musika Bandaren (Lekeitio) kontzertua udaletxeko arkupetan.

Apirilak 5-6 abril

- Arrantza. Eneko Da Silva Euskadiko Txapelketako txapeldun; Xuban Adrian, hirugarrena (jubenil mailan).
- Gimnasia Erritmikoa. Hernaniarrak (taldeka) txapeldun eta hirugarren, Donostiako Torneoan.
- Arrauna - Gipuzkoako Batel Txapelketa. Hernaniarrak bikain: seniorrek hirugarren postua lortzen dute, Jone Pastor patroiarri ziabogarik onenaren saria ematen diote; mutil kadeteek bigarren, eta neska infantilek hirugarren postuak lortzen dituzte.

Apirilak 5-12 abril

- Dantzari Festa: erromeria, kalejira, dantza emanaldia, euskal jantzien erakusketa, hitzaldiak...

Apirila 6 abril

- Arranbide-Añarbe-Arranbide irteera gazteentzat (Mendiriz Mendi).
- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuetan.
- XVI Campeonato de Mielles de Gipuzkoa, en Segura; el hernaniarra Juan Galdeano es el vencedor el la categoría de mieles claras.

Apirila 7 abril

- Debido a las obras en Karabel auzoa, y tras ocupar zona de aparcamiento, se habilitan nuevos espacios para estacionamiento en el barrio.
- Ereñotzuko Txirrita eskolako langile, ikasle eta gurasoak hileroko aurreneko astelehenetan elkartzen dira LOMCEren aurka (Hernaniko ikastetxeak, hileroko bigarren ostegunetan).

Apirila 8 abril

- Beñat Aginagalde es entregado por la Justicia francesa, para ser juzgado en la Audiencia Nacional por los asesinatos de Inaxio Uria e Isaías Carrasco.
- Koldo Mitxelenako “Berriakurtzen” zikloan barruan, Maialen Lujanbio Jhon Bergeren “Aquí nos vemos” liburuari buruz.
- “Laburbira”, film laburren XI. Zirkuitua Biterin (DOBERA Euskara Elkarte).
- Palestinako emakumeen esperientzien inguruko hitzaldia Biterin: Khitam Sa’afin (Mundubat).
- Zintzilik Irrati libreari buruzko dokumentala Karbonera etxean.

Apirila 9 abril

- Encuentro literario en la biblioteca municipal: “Esperando a Beckett” (Jordi Bonell).

Apirilak 9 / 11 abril

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani.

Apirila 10 abril

- Lan bilatzeko mugikorretako aplikazioen ikastaroa enplegu zentroan.
- Dentro del proceso participativo de Diputación, reunión en Biteri para tratar sobre los cambios en el servicio de autobuses. Herritarren iritzia emateko epea zabaltzen da apirilaren 15 arte.
- “Euskal bidea”, independentziari buruzko hitzaldia Biterin (Hasier Arraiz, NATZA).
- *Hernani’n Musik* Biterin: “Ihes” emanaldia (Amets Arzallus eta Joxan Goikoetxea).

Apirilak 11 abril

- Elkarteko penitentzia Ereñotzuko San Antonio elizan.
- Eliz musikako kontzertua Agustindarren elizan (Kantuz Abesbatza).
- Enkartzelada herrian zehar: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Apirilak 11-13 abril

- Eskubaloia. Emakumezkoen Ohorezko Nazional mailara igotzeko partidak kiroldegian.

Apirilak 12 abril

- Marcha a Aranzazu.
- Urteko lehenengo goiz paseoa (Goiz Eguzki).
- Bigarren eskuko azoka Urbietan kalean.
- Festa Karbonera etxean, zortzigarren urteurrena ospatzeko.
- “Pilotakadaz pilotakada, dispartzioaren aurka frontoiak bete” ekimenaren aurkezpina Tilosetan; maiatzaren 10ean euskal presoen dispartzioaren aurka protesta egiteko pilota partidak antolatuko dira.
- Kalek kale kantari.
- Ezohiko Plenoa. 2014ko Aberri Egunerako Udalbiltzaren mozioa.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).
- Pilota. Ioritz Arrieta *Migel Soroa* Torneoko finalean.

Apirilak 12-13 abril

- XXII. Extremadurako Jardunaldiak.

Apirilak 12-26 abril

- Indiara joateko aukera, argazkizaleentzat, Nagore Legarreta eta Aritz Arrondo hernaniarrek antolatuta.

Apirila 13 abril

- Erramu Igandea.
- Hendaia irteera sendabelarrak ezagutzeko (Sasoiko Zentroa).
- V. Sagar Martxa.
- Agresiones mutuas entre una pareja en Hernani; el hombre es absuelto al estimar legítima defensa tras herirle la mujer en el abdomen con un cuchillo.
- Atsolarra Ereñotzun.
- *Igande pasiboei sua!*: “Fun Fran Frunk” taldearen kontzertua Goiz Argi tabernan.

Apirila 14 abril

- Ya son necesarias las nuevas tarjetas “HERNANI txartela” para acceder al polideportivo; la misma se puede utilizar para el pago de las compras realizadas en los establecimientos asociados a BERRIAK.
- Tilos 7 pasa Txapelketa hasi da; ekainean bukatuko da.
- Sexualitatea eta tratu onen inguruko saioa, gurasoentzat, Plaza Feministan.
- Elkarteko penitentzia San Joan Bataiatzailea parrokian.

Apirila 14-16 abril

- GI-3410 errepidea (Hernani-Goizueta), Lasatolatik Oronako zubira arte, itxita, zuhaitzak moztzen ari baitira.

Apirila 15 abril

- Hernaniko GURE ESKU DAGOk badu egoitza berria, Karda-beraz kalean.
- Elkarteko penitentzia San Jose Langilea parrokian.

Apirila 17 abril

- Jaunaren afaria herriko elizetan.

Apirila 18 abril

- Ostegun Santua. Gurutz-bidea(k), eta Pasio ospakizunak.

Apirila 18-19 abril

- Oferta turística dirigida especialmente a vecinos del municipio: “Hernani, Edad Media, sidra”.

Apirila 19 abril

- Larunbat Santua. Pazko Gaubeila(k).

Apirila 20 abril

- Pazko Igandea.
- Fallece Carmen Sagarna, la “Taquillera” de Galarreta.

Apirila 21-27 abril

- Juan Mari Beltran Budapest Folk Fest jaialdian: alboka, klarinetea, txistua eta txalaparta jotzen dute.

Apirila 22-23 / 25 abril

- Kale jokoak (Goiz Eguzki).

Apirila 22-25 abril

- Taller “Artista liburu tailerra” en la biblioteca municipal; el objetivo es que niñas/os de 8-9 años plasmen artísticamente sus inquietudes.

Apirila 25 abril

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Euskal preso eta iheslariak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Apirila 25-27 abril

- Artisauen lanak ikusgai, janak aukeran, magoak, ipuin kontalariak, tatuajeak... Gudarien plazan (Montajes y servicios JC 2000).

Apirila 26 abril

- Erremontea. Sagardoaren Txapelketako finala Galarretan:

Bereziartua txapeldun (Etxeberria IV – Ion).

- “A Tempo” bikotearen, akordeoi eta txelo, kontzertua Milagrosan (HAUSPOZ).

Apirila 26 abril-ekainak 21 junio

- Herri Olinpiadak: “Pintxandartea” eta “O Faktorea” hasteko.

Apirila 27 abril

- Urduñatik barrena irteera (Mendiriz Mendi).
- Sendabelarrak ezagutzera irteera Listorretara (Mikel Benito, Sasoiko Zentroa).
- Hernaniarrak MAPOMAN, Madrildo maratonia.
- *Igande pasiboei sua!*: “Tutan Come On” Goiz Argin.

Apirila 29 abril

- Udal Batzar Orokorra: Berdintasun Plana 2015 urte arte luzatzeko proposamena. Asteburu eta festetan garbiketa indartzea onartzen du Udalak. También decide solicitar que los autobuses pasen por Florida auzoa.
- Literatur solasaldia udal liburutegian: “Zaharrak ez zuen hil nahi” (Gaizka Zabarte).

Apirila 30 abril

- Acto de firmas de los jugadores de la Real Sociedad Iñigo Martínez y Seferovic, en KUTXABANK.
- Goiz Eguzki eta Aloña (Oñati) abesbatzen emanaldia Goiz Eguzkin.
- AEK-Zilegi Eskola: Sexualitate tailerra Biterin.

MAIATZAK / MAYO

- La obra de Víctor Goikoetxea en Ginebra (Suiza), un mural de ochenta metros cuadrados que antes de su traslado es posible verlo en el ayuntamiento. Ha colocado recientemente dos murales en Barcelona, en la Gran Vía de las Corts, y otro cercano al Teatro Coliseum.
- Bost ikastaro maiatzean KZ Gunean.
- Pelota. Arranca en Campeonato Interpueblos 2014.
- Arrantza. Alex Ugalde Euskadiko Txapelketan, baita Espainiakoan ere, Asturiasen. Absolutu mailara igotzea lortzen du.
- Berrerabilpen Zentroak martxan jarriko du, berriro, josteko eta konponketak egiteko tailerra.
- Atletismoa. Lan bikaina egiten dute Hernaniko atletak Altzako Herri Biran, Gipuzkoako Txapelketan eta Donostiako Kross Berdean.
- “Hernani erabaki / decide”. El Ayuntamiento inicia un proceso participativo con la intención de que los vecinos puedan decidir sobre una parte del presupuesto del año 2015; la ciudadanía decidirá en que gastar 500.000 euros.
- Triatlói denboraldia hasi da Hernaniko Zumitza TTT taldeko kirolarientzat.
- Rugby. Las selecciones estatales de Rugby 7, en los Torneos de Amsterdam y París, entre las/os seleccionadas/os varias/os jugadoras/es hernaniarras.
- Konposta jasotzeko puntua martxan, Florida auzoan: autokonpostarekin sortutako ongarria herritarrei banatzen hasi da Udala.

- “7 Amets Gourmet” kanpaina. Bertako produktuekin osatutako menuak prestatzen dituzte Gipuzkoako 7 jate-txetan; tartean, Fagollaga jatetxean.
- Gidatzeko baimena euskaraz egiteko kanpaina berria (Buruntzaldeko Euskara Zerbitzuak).
- Meditazio saioak (asteartero, dohainik) Hernaniko ANAN-DAYAMI zentroan, Orkolagan.
- “Hernanik 1000 urte”. Hernaniko historia ezagutzeko lehiaketa antolatzen dute BERRIAKek eta Hernani Errotzen Elkartek (ekainaren 1 arte).
- Pelota. Inicio del Campeonato local de la escuela de pelota (C.D. Hernani). Participan, hasta el 14 de junio, 65 pelotaris de categorías benjamín, alevín e infantil.
- Osiñaga, Portu eta Karabeleko bizilagunak kexu dira Portutik Karabelerako bidean jarri dituzten konkorreratik; koska batzuk kendu eta besteak egokitzeko eskatzen dute.
- Ehiza. Basurdetako Arrasto Txakurren Txapelketako hiru txapela irabazi ditu Arkaitz Etxarrik, Lixto txakurrarekin.
- El proyecto “Nuevos Comendatarios”, impulsado por Tabakalera, selecciona un trabajo presentado por el Consejo de Igualdad de Hernani, trabajo relacionado con la denominación Andre kalea.
- Añarbe urtegira bisita doakoak egiteko aukerak (irailera arte).

Maiatzak 1 mayo

- Ausa Gaztelura irteera (NABARRALDE-Hernani Errotzen).
- Urpeko Arrantza. Gipuzkoako Txapelketako lehenengo proba Orion; Kepa Alberdi da lehenengo irabazlea.
- Maiatzaren 1, Langileen Nazioarteko Eguna. Eskualdeko manifestazioa Hernanin (LAB). Festa Goiz Eguzkin.

Maiatzak 2 mayo

- Juan Mari Olano aske, espetxean zortzi urte eman ondoren.
- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Maiatzak 3 mayo

- Tres jóvenes de entre 17 y 20 años, arrestados por robar a un ciudadano ebrio la cartera y el móvil.
- Pala. Hernaniarrak GRAVN Txapelketako sei finaletik hirutan. Goiatz Manzisidor, Maider Mendizabalekin, txapeldun.
- Ozenki Abesbatza (20. urteurrena dela eta) eta Getariako Musika Bandaren kontzertua Milagrosa kaperan.

Maiatzak 3 / 10-11 mayo

- Neska-mutilen jaunartzea herriko parroketan.

Maiatzak 4 mayo

- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuetan.
- Udaberri Festa, erabakitze eskubidearen alde, Ave Maria parkean (Hernaniko GURE ESKU DAGO).
- Txotx denboraldia agurtzeko festa Oialume zar sagardotegian.

Maiatzak 5 mayo

- Comienza el juicio por el asesinato de Charo Román, la Fiscalía solicita 34 años de prisión para el acusado, su

ex-pareja. El acusado, finalmente, acepta una pena de 26 años de cárcel.

Maiatzak 5-9 mayo

- “Bide heziketa”-VIII. Marrazki erakusketa Biterin (Udal-tzaingoa).

Maiatzak 6 mayo

- *Menditour* ekimenaren saioa ORONA IDeOn (ORONA Fundazioa-Club Vasco de Camping).
- Comienzo de los cursos organizados por el Patronato de Salud y Bienestar Social, destinados a madres y padres de menores de 0-9, y 10-18 años (hasta mediados de junio en Biteri).
- Odola emateko eguna osasun zentroan.
- Sagastiola Elkartearen, baratzetako erabiltzaileen, batzarra Biterin.
- “Hitzorduak” ekimena Biterin (joera politiko eta alderdi sozial ezberdinetako pertsonak biltzea du helburu): “La experiencia ERAIKIZ de Erretereria. Exposición y valoración” (Julen Mendoza, alcalde de Erretereria; LOKARRI).
- “Geohistoria de la tenencia Navarra de San Sebastián de Hernani” hitzaldia Biterin (Jose Luis Orella Unzué, Hernani Errotzen).

Maiatzak 7 mayo

- Inauguración en Iparragirre sagardotegia de Sagardo Gunea.
- Encuentro literario en la biblioteca municipal: “Nada se opone a la noche” (Delphinme Vigan).
- Nafarroako egoera soziopolitikoa aztergai: “Zein aukera dago aldaketarako?” Zumitzan (Aritz Intxusta eta Patxi Zamora, NATZA).

Maiatzak 8 mayo

- “Harremonak” proiektua. Bost urtetako lanaren berri udaletxeko areto nagusian, guraso, gazte, hezitzaile, irakasle eta interesatuentzat.
- Txemi Parraren monologoak Kixkal tabernan.

Maiatzak 9 mayo

- Karabeleko”, nekazaritza ekologikoa eta erreabilitazio zentroa martxan.
- “Ze curriculum datorkit egokiago?” tailerra Sandiusterrin (Enplegu Zentroa).
- Udaberriko kultur ekintzak Portu auzoan: “Portuko umeak eta natura. Nolako auzoa nahi duzu zure seme-alabentzat?” (Iñaki Sanz-Azkue).
- *Hernani’n Musik* Biterin: “Demode Quartet”.
- Enkartelada plazatik abiatuta: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Maiatzak 9-11 mayo

- Kantabriara irteera (Goiz Eguzki).

Maiatzak 10 mayo

- Bigarren eskuko azoka Atsegindegian.
- Hernaniko anfibio eta narrastiak ikusi eta ezagutzeko irteera gidatua (ZIRABA Proiektua, Aranzadi Zientzia Elkartea: Ion Garin-Barrio eta Iñaki Sanz-Azkue).

- Europako hauteskundeak direla eta, argazkia ateratzeko zita Tilosetako eskaileretan (EH Bildu).
- Elkartasun Eguna: Bazkaria, enkantea eta "Pilotakadaz pilotakada, dispartzioaren aurka frontoiak bete", euskal presoaren dispartzioaren aurka protesta egiteko pilota partidak.
- Udaberriko kultur ekintzak Portu auzoan: Lantziegoko bo-dega batera irteera.
- Kalez kale kantari.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).
- Pala. Endika Ramos eta Aiheko Zubimendi Euskal Herriko Txapelketako irazbazle.

Maiatzak 11 mayo

- Bedaio eta Zarateko lepora irteera, gazteentzat (Mendiriz Mendi).
- XLIV Concurso local de pesca de trucha, en el Urumea (Txantxangorri). Asier Garayar, txapeldun.
- Pilota. Pilotari hernaniarrak XI. BERRIA Txapelketako final zortzirenetan zuzenean sartzen dira.
- Errugbia. Hernaniko infantil eta kadeteak Gipuzkoako txapeldunak dira.
- Kultura anitzetako jakien dastaketa gastronomikoa Plaza Berrin: 18 herrialdetako pintxoak (AMHER).

Maiatzak 11-17 mayo

- XXVIII. Txalaparta Festa.

Maiatzak 12 mayo

- Ibon Fernández Iradi euskal presoak duen gaixotasuna dela eta, Parisko Auzitegiak aztertzen du kartzela zigorra kentzeko eginiko eskaera. Fiskalaren iritziz, espetxean segitzeko moduan dago. Ekainaren 20an erabakiko du epailak: zigorra etengo diote, baina preso jarraituko du. Helegitea aurkezten da.
- AEK-Zilegi Eskola: "Jendaurrean hitz egin. Traketsetik abiler" Biterin (Manu Marañon).
- Gaztetxea berri irekita: ekitaldi ugari.

Maiatzak 12-16 mayo

- Informazio eta Komunikazio Teknologien Astea, Ibaiondo poligonoan eta udaletxean: tailer bana herritar, komertzio, sagardotegi eta enpresentzako.

Maiatzak 12-21 mayo

- Erakusketa Biterin: Puntuz egindako jantzien argazkiak (Astearteko lagunak).

Maiatzak 12-30 mayo

- Mekanika ikastaroa emakumeentzat Transpacar zentroan (Udala).

Maiatzak 13 mayo

- Langabeentzako bilera informatiboa Karmelo Labaka Lanbide Heziketako zentroan.
- "Euskara Nafarroa ginenean eta gaur egun" solasaldia Biterin (Asier Altuna, Hernani Errotzen).

Maiatzak 14 mayo

- Joanes Larretxea extraditado tras cumplir condena en Francia.

- El hernaniarra Julen Madina presenta un programa de "coaching" con "talleres y simulaciones" de encierros.
- FIARE Banku Etikoa zer den jakiteko aukera Biterin egiten den saio informatiboan.

Maiatzak 14-15 mayo

- "Hernani" Musika Eskola Publikoko akordeoi ikasleen emanaldiak Milagrosa kaperan.

Maiatzak 15 mayo

- San Isidro Eguna, baserritarren jaia.
- JAKIN aldizkariaren talde berriaren aurkezpena ORONA Gunean, Galarretan. Hamalau lagun artean Maialen Lujanbio.
- Europako hauteskundeak direla eta, Xabier Ezeizabarrena Europari buruz batzokian (EAJ/PNV); PSE-EEko Iñaki Arriola eta Maritxu Marañon ferian barrena arrosak banatzen.
- Nerabezaroari buruzko antzerki-foruma Sandiusterrin: "Etzak lo hartu" (Harremonak).

Maiatzak 16 mayo

- Udaberriko kultur ekintzak Portu auzoan: Sagardo kata komentatua.
- Juan Mari Mariezkurrena atxilotuta, Auzitegi Gorenak jarritako kondena betearazteko.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Kontzertua kiroldegiko frontoian, presoaren senideak kartzeletara eramateko furgoneta berri bat erosteko hel-buruarekin: Reincidentes, Zain eta Dj Beta (*Mirrentxin* Taldea).

Maiatzak 17 mayo

- Hernaniko lore eta landare azoka Urbieta kalean.
- Eduardo Benítezen omenezko Dardo Torneo kiroldegian.
- Txirrindularitza. BTT Euskadiko Opena hasi da, eta lehenengo proban Urdanpilleta anaiek podiumena lortzen dute.
- Bola. Hiru hernaniar (Rosa Mª Santos, Antonio Miner eta Miguel Burugain) Gipuzkoako txapela janzteko asmoz Al-tzako tiraldian.
- ETB2ko "El Conquis" saioa Santa Barbaran.
- Visita(s) guiada(s) al casco histórico (Hernani Errotzen-Donostialdea Turismogunea-Hernaniko Udala). Bisitan barruan, kontzertu gregorianoa Agustindarren elizan.
- Arpa kontzertua Donostiako Francisco Escudero Musika Kontserbatorioko ikasleekin, tartean Onintza Albeniz her-naniarra.
- Auzo Batzarra Ereñotzun. Errepideko segurtasunaren inguruko proiektuez ari dira, besteak beste.

Maiatzak 18 mayo

- Torre Peñako gaztelura irteera, Zangotza-Sos del Rey Católico (Mendiriz Mendi).
- Ur ludoteka kiroldegiko igerilekuan.
- Judoa. Eskolarteko Gipuzkoako Txapelketa Hernanin. Lan bikaina eta dominak hernaniarrentzat.
- Hernaniko Musika Banda Astigarragan.
- Lara Mitxelena eta Ixiar Jauregi txalapartari hernaniarrak *Vetusta Morla* taldearekin Kursaal.

Maiatzak 19 mayo

- “Hernani” Musika Eskola Publikoko ikasleen soinu tresnen aukeraketa, Biterin.

Maiatzak 19 / 21 mayo

- AEK-Zilegi Eskola : Txakolin dastaketa (Mikel Salvador).

Maiatzak 19-22 mayo

- Erakusketa Biterin: “Eskulanak” (Gure Etxola Emakumeen Zentro Soziokulturala).

Maiatzak 20 mayo

- Tres detenidos en Hernani por robar 700 gafas en una óptica.
- SENDIAN Programa-ONGINTZA. Adinekoen zaintzaileen-tzako oinarritzko ikastaroa hasi da (bost egunekoa, maiatzean eta ekainean).
- Presentación de un proyecto solidario en Nicaragua “Tximelagua” (Naiara Navarro, Amaia Goikoetxea y Lucia Manso, Plataforma Bedatsy).
- Literatura solasaldia udal liburutegian: “Paradisua” (Arrate Egaña).

Maiatzak 21 mayo

- “Hernani” Musika Eskola Publikoko teklatu ikasleen emanaldia Biterin.
- Gazte lokalen inguruko partehartze prozesuko azken saioa: balorazioa eta elkarbizitzarako protokoloaren zirriborroa.
- Willis Drummond musika taldea Goiz Argi tabernan.

Maiatzak 22 mayo

- Europako Parlamenturako hauteskundeak direla eta, “Eskuin muturraren gorakada Europan” hitzaldia Biterin (EH Bilduko Maite Ubiria eta Ernesto Merino). PSE-EEko Iñaki Arriola eta Susana Corcuera ferian.
- LOMCEren kontrako sinadura bilketa hasi da San Joanak bitartean, ferian, Biterin eta hainbat denetan.

Maiatzak 23 mayo

- Ingalaterrako ZERO ZABORreko kidea den Christopher Harmer Hernanin, atez atekoa gertutik ezagutzen.
- “Hernani” Musika Eskola Publikoko ikasle helduen emanaldia Milagrosa kaperan.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoek senideak).
- Bertso-afaria Otsua-enea sagardotegian, denboraldiari amaiera emateko.
- “Dezibelioen Matxinada” gaztetxean: *Oi dek Oi!, Meltdown* eta *Dirty Eyes*.

Maiatzak 23-24 mayo

- ORONAK 50 urte betetzen ditu. Urteko Batzarra eta Galarretako instalazio berriak ezagutzeko aukera. La Cooperativa crece un 4 % en ventas (beneficio de 83 millones). Festival especial de remonte en Galarreta.

Maiatzak 24 mayo

- Sendabelarren inguruko hitzaldia *Gardanbera* ekodendan.
- Aerorunba klase tematikoa Ikusi T ikasi zentroan.

- Saskibaloia. 3 x 3 txapelketa Atsegindegian (Hernani Saskibaloia Elkartea).
- Udaberriko kultur ekintzak Portu auzoan: Añarbeko urtegiarteera, eta bazkaria Goizuetan.
- Buruntzaldeko EAJko ordezkariak ORONA eta Mondragon Unibertsitateko instalazioetan.
- Floridako emakumeak bazkaltzera.
- Judoa. Gipuzkoako Taldetako Txapelketa kiroldegian.
- Kantuz Eguna: Kantuz, Astigarraga eta Orioko abesbatzen kontzertua San Juan Bataiatzaile parrokian.

Maiatzak 24-25 mayo

- Eskalada ikastaroa (Mendiriz Mendi).
- Erdi Aroko artisau azoka (Hernani Errotzen).
- Errugbia. Euskal Ligako bigarren postua lortu eta gero, igoerako play-offa jokatzen du Hernaniko Emakumeen taldeak. Finala jokatuko du Burgosen, Cisnerosen kontra (ekainaren 1ean). Hernaniko neskek ez dute igoera lortzen.

Maiatzak 25 mayo

- Europako Parlamenturako hauteskundeak. EH Bilduk boto gehien lortzen du (%49,27); abstentzioa %58,83koa da. La hernaniarra Maite Pagazaurtundua (UPyD) entre las euro-parlamentarias elegidas.
- Sendabelarren bila Uliara (Sasoiko Zentroa).
- Eskubaloia. Ate irekiak taldea ezagutu eta osatzeko.
- Futbol 7. Hernaniko Borussia Dortmund taldeak lehen mailara igoera lortzen du.
- Urumea Ikastolak 50. urte betetzen ditu; hori dela eta, jaialdi berezia.
- Pelota. Hernani inicia su andadura en el Campeonato Interpueblos.
- “Hernani” Musika Eskola Publikoko txistu ikasleen kontzertua udaletxeko arkupetan.

Maiatzak 26 mayo

- AEK-Zilegi Eskola: Jaques Anquetil txirrindulariaren biografiaren aurkezpena, Peña Otaño elkartean (Raul Pérez).
- La compañía de teatro Tanttaka, cuyos orígenes hay que situarlos en Hernani (1983), es reconocida con un Max (Premio de las Artes Escénicas de España) como mejor empresa teatral privada.

Maiatzak 26-30 mayo

- Biteri kultur etxeko tailerretako haurren lanak ikusgai Biterin.

Maiatzak 26 mayo-ekainak 2 junio

- Eskoletako haurrek ingurumenari buruz egindako lanak ikusgai Biterin (ARTELATZ).

Maiatzak 27 mayo

- Ipuin kontaketa udal liburutegian (Maite Franko).
- San Marko Mankomunitateak bosgarren edukiontzien gastua atez ateko hondakinen bilketa egiten dute sei udalei kargatu nahi diela eta, auzi errekurtsua jartzea erabakitzen du Plenoak.

Maiatzak 28 mayo

- Amets Arzallus bertsolaria Elizatxo Ikastolan; Garazi

Urdangarinek bertso-paper lehiaketa irabazi zuen, eta horixe izan zuen saria.

- Mesa redonda en Biteri: “Andre kalea: la presencia de las mujeres en los símbolos del pueblo” (Consejo de Igualdad). Kardaberaz kaleari “Andre kalea” jartzeko eskaera egiten da.

Maiatzak 28 / 30 mayo

- Sesiones de formación, curso 2013/14, en el marco de la Pastoral Interparroquial de Hernani (Parroquia de San Juan Bautista).

Maiatzak 29 mayo

- Feria informativa organizada por Mondragón Unibertsitatea y ORONA Fundazioa, en las instalaciones de Galarreta: presentación de los master que se imparten en el centro ORONA IDEO Innovation city.

Maiatzak 29 mayo-ekainak 1 junio

- Garagardo Azoka Atsegindegin (Hernani Club Rugby Elkartea).

Maiatzak 30 mayo

- Kurtso bukaerako festa Inmakulada ikastetxean.
- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean, Gari Arruarte eta Ibon Fernández Iradi presoak, gaixotasun larriak dituztelako, etxera ekartzeko (LAB), eta “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoekin senideak).
- Kurtso bukaerako Gospel kontzertua Milagrosan (“Inalámbrica” Musika eta Antzerki Eskola, Ainara Ortega).

Maiatzak 31 mayo

- I. Kostako Arrantza Txapelketa haurrentzat, Pasaia uretan (Txantxangorri).
- Comida de fin de temporada de la sección de fútbol del C.D. Hernani.
- Euskal kantzak kalez kale (Goiz Eguzki Abesbatza).
- Kantu-afaria Osifñagan: Gartxot.

EKAINAK / JUNIO

- Disko berria atera du *Incansables* Txarangak, eta salgai dago Hernanin.
- Urpeko Arrantza. Kepa Alberdi Euskal Herriko Txapelketan.
- Txirrindularitza. Iñigo Larrañaga bigarren, Cantabriako VI Challenge Kopan Alex Juanikorena, bosgarren. Axier Otaño irabazle, Goizuetako BTT lasterketan.
- Ikastaro desberdinak KZ Gunean.
- Futbola. CD Hernaniko neska jubenilak Gipuzkoako txapeladunorde.
- MUGI txartelarekin, Donostiako bizikletak erabili ahal izango dira.
- Hernani invertirá 400.000 euros extra en nuevos proyectos; cierra el ejercicio de 2013 con un remanente de 3.000.000, y una deuda de apenas el 5%.
- Voleibol. La hernaniarra Esther López logra su séptimo título de liga.
- Biteriko tailerretan ikasleek ikasi eta eginikoa ikusgai.

- Elizatxo Ikastolako LH 6 mailako ikasleek landutako “NiZU bezala” proiektua saritua (ezgaitasuna duten pertsonen errealitatea eskolako umeei helarazteko proiektu bat da).
- Eusko Jaurlaritzak Eusko Label produktuak sustatzeko ekimena jarri du martxan; sei sagardotegirekin sinatu du hitzarmena, tartean Iparragirre Sagardotegia.
- Institutuko eraikin berria egiteko proiektua onartzen du Eusko Jaurlaritzak, prozesua aurreikusita bezala burutuz gero, 2017/18 ikasturterako izango da martxan.
- La Diputación destina 600.000 euros para la ampliación de la piscina y reforma de vestuarios del polideportivo de Hernani. Laguntza ematen du ere, Latsunbeko bidegorrirako.
- Rokodromoa Ereñotzuko frontoian.
- Igeriketa. Espainiako Master Txapelketa Jerezen: Luis eta Iñigo Goñik, bost domina.

Ekainak 1 junio

- Hernani-Leitza martxa (Elur Txori): Luis Monzón omendua.
- Arantzazura erromesaldia.
- ZIKLOBIA. Donostiatik Hernanira bizikletaz, oinez eta gurgildun aulkiz (Donostia Kultura-Olatu Talka). Hainbat ekitaldi Martindegin eta Hernanin.
- Ereñotzuko festak: I. Kross txikia eta IV. Mendi Lasterketa.
- GURE ESKU DAGO jaia Galarretan. Velada especial de remonte a favor de la iniciativa.
- Txistor jatea Plaza Berrin, ateratako dirua IRPH interesa duten pertsona kaltetutakoei laguntzeko da (Hernaniko STPO Kaleratzeak).
- *Igande pasiboei su!*: Morau eta Beñardoren azken lanaren aurkezpena Goiz Argi tabernan.

Ekainak 2 junio

- Espainiako erregearen abdikazioa dela eta, Errepublikak eskaera Hernanin (PODEMOS / AHAL DUGU).

Ekainak 2 / 9 junio

- AEK-Zilegi Eskola: Bizikletak puntuan jartzeko ikastaroak (Patxi Miner).

Ekainak 2-20 junio

- Mekanika ikastaroa emakumeentzat Transpacar zentroan (Udala).
- Haurrentzako igeriketa ikastaroak kiroldegian.

Ekainak 3 junio

- Deialdi berezia odola emateko.

Ekainak 4 junio

- “Egunkaria”ren auzi ekonomikoa artxibatzen du Donostiako Zigor Epaitegiak, preskribatuta dagoelako; inputatuen artean Begoña Zubeltzu hernaniarra zegoen. La Fiscalía recurre el fallo.
- Agenda 21 programaren barruan Hernaniko ikasleek ikasitako gaia (elikadura jasangarria) Udalari azaltzen diote; eta lauak ikusgai biterin. Futbola. Teknikazio saioa(k) Zubipen (C.D. Hernani).

Ekainak 5 junio

- Epaiketa Pedro Grijalba hernaniarren amiantoak

eragindako heriotza dela eta; familiak kalte ordainak eskatzen dio SIDENOR-GERDAU enpresari. Kontzentrazioa Donostiako Epaitegi aurrean.

- Kanpoko herrialdeetatik etortzen diren pertsonen buruz hainbeste zurrumurru izan ez ditzagun sare bat sortu da, eta kanpaina bat egingo dute Gipuzkoako zazpi herritan, tartean Hernanin.
- “El show de Patxi” monologoa Kixkal tabernan.

Ekainak 6 junio

- Enpresa bat edo proiektu bat aurrera ateratzeko metodo baten (“Desing Thinking”) azalpenak Sandiusterrin (Enplegu Zentroa).
- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Euskal preso eta iheslarien eskubideen alde” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Ereñotzuko festak: XXIX. San Antonio Mus Txapelketa.
- “Hernani” Musika Eskolako abesbatzen kurtso bukaerako kontzertua(k) Milagrosan.
- Reggaea eta Dja Garin tabernan.

Ekainak 6-7 junio

- Inmakulada Eguna, bi egunez, ikastetxean.

Ekainak 7 junio

- Ikastolako Eguna (Langile Ikastola).
- Altueta Sagardotegia, beste behin, Gipuzkoako finalean (Donostian); bigarren.
- Txakolin Eguna Santa Barbara elkartean.
- Desafiyua kiroldegiko igerilekuan: waterpolo taldea vs. errugbi taldea.
- Emakume Pilotari Eguna Iruran. Txapelketa azkarra jokatzeko dute Marta Muruak eta Idoia Tejedorrek, eta irabazten dute.
- Bola. Euskadiko Bola Txapelketa Lasarte-Orian, bertan da Rosa Maria Santos hernaniarra.
- Erromeria *Jeiki Hadi* taldearekin (San Joan Konpartsa).

Ekainak 7-8 junio

- Osiñaga auzoko festak.
- Fiestas de Pentecostés en Etxeberri auzoa.

Ekainak 8 junio

- Pancorbora irteera (Mendiriz Mendi).
- Sendabelarrak ezagutzera irteera (Sasoiko Zentroa).
- Atletismoa. Euskadiko Helduen Txapelketa Gasteizen; hernaniarrek lau domina lortzen dute.
- GURE ESKU DAGO. Giza katea Durangotik Iruñera: 2.000 hernaniar baino gehiagok Etxarrenen dute lekua.
- Hernani Eskubaloia Taldea laguntzako eguna. Umeen partidak eta goi mailako eskubaloia.
- “The Zepo” musika taldea Goiz Argi tabernan.

Ekainak 9 junio

- Pelota. Final del Torneo Bergara Hiria, Arrieta y Gorrotxategi son los vencedores.

Ekainak 10 junio

- Homenaje de la Asociación de Hostelería de Gipuzkoa, a cinco hosteleros/os recién jubilados/as, entre ellas/os M^a

Jesús Bengoetxea (Fagollaga Jatetxea).

- Judoa. Ikasturte bukaerako txapelketa kiroldegian.
- “Con tu dinero” pelikula eta mahai-ingurua Biterin (FIARE Banku Etikoa). Hernaniko taldearen aurkezpena.
- Zikuñagako Mandriles de Cartón enpresan dagoen kamioia
- aztertzen du Ertzaintzak, Txinatik ekarritako poliespan kargak usain txarra eta azkura sortzen baitzuen.

Ekainak 11 junio

- Futbola. Teknikazio saioa neskentzat Zubipen (C.D. Hernani).

Ekainak 12 junio

- LOMCEren aurkako kurtso azken kontzentrazioa Atse- gindegin.
- Jatorrizko herrialdetan egindako ikasketak homologatzeari buruzko informazioa ematen dute AMHERrek eta SOS Arrazakeriak, Biterin.
- Iñaki Anasagasti Biterin, monarkia buruz (EAJ/PNV).

Ekainak 12-15 junio

- Ereñotzuko festak. Auzoko musikariak omenduak.

Ekainak 13 junio

- Lan munduan euskera sutatzeko “Baietz gurean” kanpaina barruan, KATEALEGAIA eta SPORA Ingurumen Zerbitzuak enpresek hitzarmena sinatzen dute udaletxean.
- ELA critica a la Diputación por no investigar el fraude laboral sufrido por 65 trabajadores de la obra de la variante de Hernani.
- Autodefensa tailerra Biterin (Bilgune Feminista).
- Gazte Txokoa. Ikastetxeetako espazio publikoen aldeko futbol txapelketa, 12-16 urte arteko gazteentzat.
- Preludio Txikia Gudarien plazan.
- Enkartelada plazatik: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Alemaniako sagardoa probatzeko aukera Iparragirre sagardotegian.

Ekainak 14 junio

- Jolas igerilekuak irekita, irailaren 7 arte. PSE-EEK salatzen du “BILDUK berak aukeratu du nori eman igerileku irekietako tabernaren gestioa”, ez dela lehiaketa publikorik egin.
- Kurtso amaierako festa Elizatxo ikastolan.
- “Orkologa bizirik”. Anbotoko IV. Futbol Txapelketa (Lasarten, Zubipen lekuri ez dago eta) eta bazkaria.
- Arrauna. Udaberriko Batel Liga, eta Fermin Etxeberriaren XII. Memoriala Elorrabin.
- Kalez kale kantari.
- Tilos 7 Pasako finalak.
- Waterpolo. XVII. San Joan Proba kiroldegian.
- Esku pilota. Eskola Pilotako Txapelketako finalak.
- Bola. Hernaniko Txapelketako lehenengo tiraldia Ereñotzun.
- XX. San Juan jaien iragarpen kontzertua (preludioa) Gudarien plazan.

Ekainak 15 junio

- Karabeleko zubi berria bere lekuan kokatuta.
- Irumugarrietara irteera (Mendiriz Mendi).
- Gimnasia erritmikoa. Ikasturte bukaerako erakustaldia kiroldegian.

- Pala. Pala Eskola Txapelketako finalak Tilosetan.
- Atletismoa. Servando Rivasen Euskadiko errekorra mailu-jaurtiketan (63,86 m.).

Ekainak 16 junio

- “Baratzeko estreinaldi handiak” kanpaina Hernaniko 15 dendatan, garaian garaiko eta tokian tokiko produktuak erosi eta kontsumitzeko.

Ekainak 17 junio

- “Denda digitala” tailerra udaletxeko areto nagusian.

Ekainak 17 / 19 junio

- Kurtso bukaerako emanaldiak Biterin: Dantza latinoak eta Dantza garaikidea.

Ekainak 18 junio

- La Audiencia Nacional juzga a Beñat Aginagalde por el asesinato del concejal socialista de Arrasate Isaías Carrasco (7 de enero de 2008); niega su autoría. Epailak absolbitu egin du. Fiskalak, aldiz, helegitea jartzen du.

Ekainak 19 junio

- Hitzaldi informatiboa Hernani BHI Karmelo Labaka egoitzan: “Ikasten jarraitzeko aukera zabala dago”.

Ekainak 20 junio

- Kurtso bukaerako emanaldia Biterin (Doinu Zale Musika Eskola).
- GURE ESKU DAGO. Herritarrei eskerrak eta balorazioa Plaza Berrin.
- *Bit&Behin* aldizkariaren 4. alearen aurkezpena Garin tabernan.
- Kontzentrazioa Zinkoenean euskal preso eta iheslarien eskubideen alde (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak)
- Dantza emanaldia Galarretan (Ttaria Dantza Taldea).

Ekainak 20-22 junio

- San Joan Jaiak. Ekitaldi ugari aurreneko egunetan: Azeri Bila, lehiaketak, txosnen irekiera, Aurorak, musika emanaldiak...

Ekainak 20-21 / 24 / 27 junio

- “Eskubaloia kalea” Txapelketa Herrikoia (Hernani Eskubaloia Taldea). Hernaniko eskubaloia historia ikusgai (uztailaren 8 arte) Elkano kaleko lokal batean.

Ekainak 21 junio

- Gazte Olinpiadak bukatzen dira.
- LOMCEren inposaketaren kontra, prentsaurrekoa eta kale-jira.
- Esku pilota. BERRIA Txapelketako finalak frontoian.
- Luis Telleria “Hernaniar bikaina” (Xalaparta Elkarte).
- *Radioplebe* taldearen kontzertua Goiz Argi tabernan.
- *Dj Landerground* Itxaski tabernan.

Ekainak 21-22 junio

- Erakusketa eta hitzaldia Nabar Herri karpan, Plaza Berrin (NABARRALDE-Hernani Errotzen).

Ekainak 22 junio

- Leitzarango landareak ezagutzera irteera (Sasoiko Zentroa).
- Encuentro con afiliados y simpatizantes en la Casa del Pueblo, y lunch de San Juan (PSE-EE).

Ekainak 23-27 junio

- San Joanak. Elixabet Aduriz hernaniarra da kartelaren egilea. La cuadrilla *Betikoak*, protagonista de inicio y final de fiestas. Protokoloa eraso sexisten aurrean nola jokatu zehazteko. KRONIKAKO VII. Argazki Lehiaketa.

Ekainak 24 junio

- Gaixo larriak dituzten presoek eskubideen aldeko manifestazioa: Ibon Fernández Iradi eta Garikoitz Arruarte Santa Cruz presoak askatzeko eskaera egiten dute Lasarte-Oria eta Hernaniko alkateek.

Ekainak 26 junio

- Sagastialde, Florida eta Montevideo kaleak argindarrik gabe transformadore bat aldatu behar dutelako.

Ekainak 27 junio

- Condenado a 26 años de prisión el asesino de Charo Roman, por el crimen cometido en Hernani el 3 de julio de 2011.
- Asamblea de la Federación Guipuzcoana de Fútbol, Ricardo Ramos, presidente del C.D. Hernani, es distinguido con la Medalla al Merito Deportivo.
- Festetan izandako eraso sexistak salatzeako kontzentrazioa (Bilgune Feminista-Berdintasun Kontseilua).
- Kontzentrazioa Plaza Berrin: “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Ekainak 28 junio

- Euskal Herriko kamiseta festa Ondarroan; onenaren saria Aiko-Maikorentzat.
- Cindy Santiago campeona de España de veteranos, de patinaje en pista.

Ekainak 30 junio-uztailak 4 julio

- Arraun ikastaroa Elorrabin (Hernaniko Arraun Elkarte).

UZTAILA / JULIO

- Hernanin 1.311 langabe daude, ekainaren hasieran baino 80 gutxiago.
- Turismo aukera zabala herrian bertan: bisita gidatuak hirigune historikoa, Santa Barbara eta aztarna megalitikoak ezagutzeko.
- Nuevos cursos de fitness y natación, además de los de aeróbic, pilates, piragua, tenis, ciclo indoor y zumba, organizados por el Área de Deportes (también el mes de agosto).
- “Udan euskaraz ibili” egitasmoa jartzen du martxan Banaiz Bagara Elkarte (abuztuan ere).
- Langabeentzako aholkularitza zerbitzua uda osoan. LAN-BIDEK eten egin du laguntza, eta Udalak bere gain hartu

du zerbitzua (Enplegu Zentroa). Tailer eta ikastaroak antolatzen dira herritarrei lana bilatzen laguntza emateko.

- Bigarren urtez, enplegua sustatzeko laguntzak ematen dituzte Buruntzaldeko Udalek; inguruko langabetuak kontratatzeatik diru-laguntzak ematen dizkiete enpresei.
- Pilota. Ioritz Arrieta Bartzelonan izandako Europako Txapelketan, txapeldun (Espainiako azpitxapeldun izaten bukatu du denboraldia).
- Buruntzaldeko Merkataritza dinamizatzeko Bulegoak diru-laguntzak ematen ditu dendak modernizatzeko.

Uztailak 1 julio

- Udan (uztaillean) palan ibiltzeko aukera Latsunbeko frontoian.
- Odola emateko zita osasun zentroan.

Uztailak 1-12 julio

- Udaleku ibiltariak Baztanen barrena (DOBERA Euskara Elkarte).

Uztailak 1-24 julio

- Udalekuak 2-12 urteko haur eta gazteentzat Ereñotzun.

Uztailak 2 julio

- Esku pilota. Josu Altuna (Usurbilgo Bengoetxearekin) Usurbilgo Txapelketako txapeldun.

Uztailak 2-25 julio

- Udalekuak 4-10 urte bitarteko umeentzat.

Uztailak 3 julio

- El hernaniarra Haritz Sardón recibe en Madrid una beca de la Fundación IBERDROLA para ampliar su formación en universidades del estado, EEUU y/o Reino Unido.
- Gazteen egoeraren inguruko diagnostikoa eta beharren azterketaren aurkezpena udaletxean.

Uztailak 4 julio

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: "Euskal presoak etxera" (LAB) eta "Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Fallece Joxe Etxabe, canchero de Galarreta.
- *The Fugitives* musika taldea Tilosetan.
- Asturiaseko sagardoa probatzeko aukera Iparragirre sagardotegian.

Uztailak 4-7 julio

- San Fermin Festak Martindegin.

Uztailak 5 julio

- Ume eramaile tailerra (Ikusi Makusi).
- Pilota. Ioritz Arrieta (Resanorekin) Lakuako Torneoko txapeldun.
- Ines Arreitunandia (ZUMITZA TTT) irabazle Urko igoeran (Eibar).

Uztailak 6 julio

- Ramadana hasten da Hernanin bizi den komunitate musulmanarentzat. Bukaerako festa uztailaren 28an Atsegindegian.
- Sendabelarrak ezagutzera Urgullera (Sasoiko Zentroa).

Uztailak 7-11 julio

- Dantza garaikidea ezagutzeko eta probatzeko ate irekiak Biterin.
- Futbola. Donosti Cup Torneoan Hernaniko bederatzita taldek hartzen dute parte, Zubipen 48 partidu jokatzen dira.

Uztailak 7-11 / 14-18 julio

- Piraguismo ikastaroa (Kaxkardi Elkarte).

Uztailak 7-25 julio

- Udalekuak 11-12 urte bitarteko gazteentzat.

Uztailak 8-14 julio

- Esne Beltzaren kontzertu bira Alemanian eta Txekian.

Uztailak 9-10 julio

- Zoriontsu izateko saioak Biterin (Urko Arozena).

Uztailak 11 julio

- Bienvenida en el ayuntamiento, a las niñas y niños saharauis que viene a pasar el verano a Hernani.
- "Airez" kirol arroparen marka berriaren aurkezpena Pelotadendan, sortzailea Koro Barrenetxea da.
- Enkartzelada: "Errepresaliatuak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Uztailak 12 julio

- Kalez kale kantari.
- Kirola eta bertsoa uztartuta, Bertso Olinpiadak Ereñotzun, Bertso Eskolako kideen harremana sendotzeko.
- Eskalada. Antton Zabala eskalatzaile hernaniarrak "sistematik ihes" bidean 9a graduko maila lortzen du, Aizpunen.
- Erremontea. Endika Barrenetxea (Barrenetxea IV) San Fermin Torneoko finalean.

Uztailak 13 julio

- Soila eta Muela tontorretan barrena buelta egiteko irteera (Mendiriz Mendi).
- Consulta entre los militantes del PSOE/PSE-EE para la elección de su Secretario General; el 90% de los socialistas hernaniarras se decanta por Pedro Sánchez.

Uztailak 15 julio

- Futbol Txapelketa "internazionala" kiroldegian, arrazakeriaren kontra eta Palestinako biktimei elkartasuna adierazteko; zortzi taldek hartzen dute parte (ARRISALA Elkarte).

Uztailak 16 julio

- Fiestas del Carmen en el kaxko. Maria Teresa Cuevas da alkate berria; Karmele Mugika omendua.
- Kolonbiako gatazkari buruzko hitzaldia udaletxeko batzar aretoan (AMHER).
- "Poli eta kakoak" jokoa Tilosetan, udako gauei bizitzatza emateko asmoa du Gazte Asanbladak.

Uztailak 17 julio

- Hombre de 45 años con antecedentes policiales, detenido por robar ropa interior femenina, entre otros productos, en un establecimiento de la localidad.

Uztailak 17 / 19 julio

- Mendi Eskalada Taldea sortu da gaztetxean, “Axxeta”: Boulderra eta eskalatzako paretaren inaugurazioa, eta Txindokira irteera.

Uztailak 18 julio

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Uztailak 18-20 julio

- Madalena Jaiak Lizeagan.

Uztailak 19 julio

- Salida al valle de Arritzaga (Parque Natural de Aralar), organizada por Félix Ugarte Elkartea y Gipuzkoako Parketxe Sarea.

Uztailak 19-20 julio

- Pilota. Pilotari hernaniarrak, lau finaletan. Ojuel (Tabarrekin) irabazle Alegian.

Uztailak 20 julio

- Errioxara irteera sendabelarrak ezagutzera (Sasoiko Zentroa).
- Iraultza sandinista gogora Tilosetan prestatutako argazki erakusketan.
- Aita Oblatoak Milagrosan; harreman handia izan zuten orain 40 urte Artetxan bizi ziren hernaniarrekin.

Uztailak 22 julio

- Visita guiada a/en Chillida-Leku (Hernaniko Turismo Bulegoa).
- Antzerkia Goiz Eguzkin: “Recitando se va a Roma” (Goiz Eguzkiko antzerki tailerra).

Uztailak 25 julio

- Fracking-aren kontrako martxa Hernanin.
- Kontzentrazioa plazan: “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Uztailak 26 julio

- Pilota. IV. Buruntzaldea Txapelketako finalak kiroldegiko frontoian. Iñaki Esnal omendua, 30 urteko ibilbidea eta gero. Broche final a la temporada pelotazale: la treintena de pelotaris federados han disputado 1.241 partidos, han jugado 32 finales, y han logrado 15 txapelas.
- Ozenki eta Vigoko Amadeus abesbatzen emanaldia Milagrosan.

Uztailak 28 julio-abuztuak 10 agosto

- Argentinako Necochea bidaia, euskal kultura transmitzeko asmoarekin (Hator hona proiektua).

Uztailak 29 julio

- 96 sacerdotes, entre ellos el párroco hernaniarra José Luís Aperribai Madinabeitia, acusan al obispo José Ignacio Munilla, de hacer de la Diócesis su “feudo”.
- Udal Batzar Orokorra. Palestinako herriari elkartasuna adierazteko mozioa (Hernaniko Kooperazio Taldeak).

Kardaberaz kalea Andre kalea izango da; Goiz Eguzki, Kardaberaz parkea.

Uztailak 30 julio

- Hecha publica la sentencia sobre el proceso 35/02 (proceso sobre las “herriko tabernas”, causa general contra HB, EH y Batasuna); Antton Morcillo condenado a 18 meses de prisión, y 4 años de inhabilitación; Juanpe Plaza, absuelto. Orden de comiso de 111 locales, entre ellos Garin Taberna. Kontzentrazioak.
- Palestinako herriari elkartasuna adierazteko kontzentrazioa Plaza Berrin.

Uztailak 31 julio

- San Inazio Eguna Santa Barbaran (MORKAIKO Kultur Elkartea).
- Erremontea. XXXII. Buruz Buruko Txapelketa-KUTXABANK Torneoa martxan Galarretan.
- Argazkiak, bideo emanaldia eta afaritxoa gaztetxean (AX-KETA Mendi Eskalada Taldea).

Uztailak 31 julio-abuztuak 3 agosto

- Bierzo (Leon) ingurura irteera (Mendiriz Mendi).

ABUZTUAK / AGOSTO

- Garbigunea goizez, irailaren 15 arte.
- Goiz Eguzki abuztuan itxia.
- Enplegu Zentroak lana bilatzeko ikastaro sakona antolatzen du abuztuan.
- Varias obras de Chillida-Leku trasladadas a México para formar parte de una exposición.
- Lehenengo diskoa kaleratu du *Bitartean* Folk Taldeak, eta hilabeteko bira egiten du Frantzian, Irlandan eta Galesen.
- ZIRABA Proiektua aurrera egingo du beste urtebete Diputazioak emandako laguntzarekin, eta Hernaniko Udalaren ekarpenarekin.

Abuztuak 1 agosto

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Juan Mari Beltran en la jornada inaugural de la 75 edición de la Quincena Musical de San Sebastian (“Hots-larretan”).

Abuztuak 5 agosto

- Odola emateko zita osasun zentroa.

Abuztuak 8 agosto

- Enkartelada plazatik: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 9 agosto

- Eraso sexista Hernanin. El presunto agresor es detenido, aunque puesto en libertad tras ser puesto a disposición judicial. Gertaera salatzeak kontzentrazio zaratatsu batera deitzen dute Mugimendu Feministek eta Hernaniko Udalak (abuztuaren 14an, Plaza Berrin).

Abuztuak 10 agosto

- Una hernaniarra es retenida por la Ertzaintza por llevar tatuado el símbolo pro-amnistía; se le impone una multa como consecuencia de la apertura del correspondiente expediente de sanción administrativa.

Abuztuak 11 agosto

- Guretrans Proiektua, Urumea ibaian biodibertsitatea handitzeko. Pikoaga inguruan enbor batzuk finkatuko dira, intsektuentzako eta amuarraintzako babesleku moduan.
- “100 metro karratu” obra (Txalo Produzioak) Biterin, entsegu irekia Donostian estreinatu aurretik.

Abuztuak 14 agosto

- Pelota. Presencia hernaniarra en las finales de los Torneos de Burlada y Zarautz. Ioritz Arrieta Burlatako Torneoko txapeldun; Esnal-Arrieta, Zarautzekoan.

Abuztuak 15 agosto

- Esne Beltzaren kontzertu “solidarioa”, piratek pairatutako galerak arindu nahirik, Donostiako Aste Nagusiko La Flamenkan (abuztuaren 12koa suspenditu behar izan zen ekaitzagatik).

Abuztuak 16 agosto

- La Cofradía de la Sidra TOLAREA (José M. Irigoyen y Tomás Núñez), vence en el concurso de marmitako de la Aste Nagusia de Donostia.
- Pilota. Markel Lizeaga Donostiako Aste Nagusiko Torneoko irabazle.

Abuztuak 16-17 agosto

- Atletismoa. Eva Esnaola irabazle Plentziako Bascones de Ojedako maratoi erdian, eta bigarren maratoin.

Abuztuak 17-20 agosto

- Rugby. La jugadora Amaia Erbina convocada por la selección española sub18 de Rugby 7, para tomar parte en los JJOO de la Juventud, que se celebran en Nanking (China).

Abuztuak 19 agosto

- Zenbait kale itxita, asfaltatze lanak direla eta.

Abuztuak 20 agosto

- Liztor asiatiako bi kabi aurkitzen dituzte Lastaola poligonoan.

Abuztuak 22 agosto

- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixo larri dauden presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 22-23 agosto

- Sinadura bilketa Asier Ezeiza Marsellako espetxean dagoen preso hernaniarraren egoera salatzen.

Abuztuak 22-24 agosto

- Portu auzoko festak. Txosnatik ordenagailu portatila lapurtzen dute. Leokako aparkalekuan utzitako kotxeen gurpilak zulatuta azaltzen dira.

Abuztuak 29 agosto

- Kontzentrazioa plazan: “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abuztuak 30 agosto

- Rugby. Homenaje en Landare a Iñaki Quesada (jugador, entrenador y directivo fallecido el pasado 31 de mayo); se citan los equipos de Hernani, Zarautz, Atlético San Sebastián y US Nafarroa. 2015ean 50 urte beteko ditu klubak, eta hori izango da urteurreneko aurreneko ekitaldia.

Abuztuak 30-31 agosto

- Pelota. Hernaniarras en cuatro finales. Ioritz Arrieta se imponen, junto a Erasun, en la final de primera del Campeonato de El Antiguo. En el Torneo Patxi Montes, Xabier Salaberria y Garikoitz Arizmendi (categoría infantil), e Iñigo Urkizu y Markel Lizeaga (categoría senior) son los vencedores.

Abuztuak 31 agosto

- Al cumplirse 201 años del incendio de Donostia en 1813, son homenajeados los pueblos que acogieron a los que huyeron de la masacre, entre ellos Hernani.

IRAILAK / SEPTIEMBRE

- Hainbat ikastaro irailean zehar KZ Gunean, teknologia berriak eta Internet erabiltzen ikasteko.
- Aerobic eta yoga ikastaroak Ereñotzun (OLAK Auzo Elkarte).
- Lana bilatzeko bi tailer irailean (Enplegu Zentroa).
- Igeriketako ikastaroak hasi dira kiroldegian.
- Pello Villalbare pinturak, argazkiak, bideoak... Biteri kultur etxean.
- DYAKO boluntarioek egiten duten lana osatze aldera, hainbat tailer antolatzen dute.
- Hernani BHI Institutua. Sukaldaritzari buruzko klase teoriko eta praktikoak, aurreneko lauhilabetean.
- Hernaniko I. Futbito Txapelketa hasten da, Latsunboko futbol zelaian.
- Yoga ikastaroak martxan Masusta ekodendan, baita ANANDAYAMI zentroen ere.
- “Kirol jardueretan euskarari txanda eman” ekimena martxan jartzen dute Buruntzaldeko Udal Euskara Zerbitzuek.
- DEMOCREATIVITY Proiektua martxan jartzen dute Hernanin Mondragon Unibertsitateko hiru ikaslek; helburua Udalaren eta herritarren arteko deskonexioa salbatzea da. Hainbat ekimen jartzen dute martxan, eta bilera informatiboak antolatzen dituzte.
- ORONA compra la empresa polaca Techift, de instalación de ascensores.
- Prest daude kirol makinak Zikuñagan, Goiz Eguzkin, atletismo pistetan eta Ave Maria parkean, adinekoek ariketa fisikoa egin dezaten.
- Traslado de varios presos en cárceles francesas, entre ellos Asier Ezeiza.

Irailak 1-5 septiembre

- Muestra “Tejiendo redes”, sobre la mujer palestina en Biteri.

Irailak 2 septiembre

- Odola emateko zita osasun zentroan.

Irailak 3 septiembre

- Berriketan proiektua berriro martxan Ereñotzun.

Irailak 3-7 septiembre

- Zikuñaga auzoko jaiak.

Irailak 3-12 septiembre

- Arraun ikastaroa Elorrabin (Hernaniko Arraun Elkarte).

Irailak 4 septiembre

- Asfaltatze lanak herriko hainbat puntutan.

Irailak 5 septiembre

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Gaizotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Igeriketa. Taldeko argazkia.
- Bertsolaritza. Arnaitz Lasarte Lizardi Sariko finalean, Zarautzen; bertso onenaren saria jasotzen du.

Irailak 5-7 septiembre

- Latsunbeberri eta Marielutsen Auzo Eguna.

Irailak 6 septiembre

- Presoei elkartasuna adierazteko Futbol 7 Txapelketa Zubipen.
- Erremontea. KUTXABANK Torneoko finala Galarretan: San Miguel irabazle.

Irailak 6-7 septiembre

- Autokrossa. Denboraldiko azken proba Miranda de Ebron; Iker Lujanbio bosgarren sailkapen nagusian.
- Atletismoa. Araitx Irazuk Mendatako mendi maratokia irabazten du; Ibai Alba, hirugarren Logroño triatlota; eta Xabier Barberena, bigarren Castañares de Riojako lasterketan.

Irailak 7 septiembre

- Egunpasa Lizarrara (Osiñagako Auzo Elkarte).
- Pirritx, Porrotx eta Marimototsen emanaldia Atsegindegín.

Irailak 7 / 14 septiembre

- Kontxako bandera. Hernaniko arraunlariak bertan dira. Ainhoa Saizar ereñotzuarra bandera irabazten du, San Juanekin.

Irailak 8 septiembre

- Etxeberrin zegoen eukalipto botatzen dute.

Irailak 9 septiembre

- Langabeei zuzendutako hiri eta industrietako hondakinak kudeatzeko ikastaroa (Usurbilen, azaroaren 21 arte).
- “Busti zaitetz PAUSOKAREN alde!” ekimena.

Irailak 10 septiembre

- Maddi Iradi vencedora del certamen de frutas en las Euskal Jaiak de Ordizia.
- Haurzaintza zerbitzua martxan Ereñotzun.
- Proyección en el Principal (Donostia), del documental “El último paso” (Enara Goikoetxea-lurre Telleria) sobre la Red Comète (Florentino Goikoetxea).

Irailak 11 septiembre

- “Summits of my life” dokumentala gaztetxean (AXKETA Taldea).

Irailak 11-21 septiembre

- Trinketea. Munduko Txapelketa Mexikon, bertan da Amaia Irazustabarrena: munduko azpitxapeldun.

Irailak 12 septiembre

- Errugbia. Aurkezpen ekitaldia Tilosetan.
- Enkartzelada: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Cata de sidras de Francia en Iparragirre sagardotegia.

Irailak 13 septiembre

- Kalez kale kantari.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).

Irailak 13-14 septiembre

- Donibane Lohizuneko Ironman erdian hirugarren egiten du Ibai Albak. Eva Esnaola, irabazle Villenave D’Ornoneko lasterketan, 12 ordukoa. Peru Alfaro, tercero en el Ironman de Gales.
- “LIBRE! asteburua”. Pintxo-pote solidarioa Garin tabernan.

Irailak 13-27 septiembre

- Mugikortasun astea. Goizko ibilaldia (Goiz Eguzki), bigarren eskuko azoka (“berezia”: bizikleta azoka), kirol egokitua (Koxka Elkarte), bizikleta festa, patinak. Dentro del Plan de Movilidad, se prevén nuevos cambios en el tráfico de la localidad, entre otros, en la zona de Latsunbe: Chillida pasealekua volverá a ser de doble sentido. PNV, H1! Y PSE-EE creen que los cambios incrementarán los problemas. Gubernu taldeak dio “kotxeak zentrotik aldentzeko zirkulu handi bat osatuko” dutela.

Irailak 14 septiembre

- Pelota. Ojuel-Gorrotxategi vencedores del Torneo de Lezo.

Irailak 15 septiembre

- Aurreneko gimnasia klasea Goiz Eguzkin.

Irailak 16 septiembre

- Excursión al Museo San Telmo, y comida en Orio (Goiz Eguzki).
- Gazte Txokoa. Ongi etorria.

Irailak 17 septiembre

- Frantziako Brivela-Gaillarde hiriko ordezkariak Hernanin, hondakinen bilketa sistema ezagutzera.
- Adinekoentzako eguneko zentroei buruzko hitzaldia Goiz Eguzkin (ONGINTZA).
- Eskaladarako presak egiteko tailerra martxan da gaztetxean (AXKETA Taldea).

Irailak 18 septiembre

- Erreferenduma egingo dutela eta, eskoziarren aldeko festa (GURE ESKU DAGO).

Irailak 19 septiembre

- El centro ORONA IDEO acoge una jornada sobre innovación organizada por Elhuyar.
- Monologoak Kixkal tabernan.
- Kontzentrazioa Zinkoenean (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- XXXI. Concurso de Sidras de/en Txantxangorri.

Irailak 19-27 septiembre

- Donostiako Zinemaldia. ORONA Fundazioak Zinema Ikasleen Nazioarteko XIII. Topaketa babesten du, eta film labur “berritzaileena” sarituko du.

Irailak 20 septiembre

- Triatloia. Euskal Herriko azken proba Zumaian.
- Musika emanaldia Leokan, Berdintasun Sailak antolatuta: Neighbor (Maite Larburu & Josh Cheatham).

Irailak 20-21 septiembre

- Euskal Jaiak. Sagarra eta sagardoaren eguna Gudarien plazan (TOLAREA Gipuzkoako Sagardo Naturalaren Kofradia). XIV. Gazteen Trikitixa Txapelketa Gudarien plazan (KRISKITIÑA Dantza Taldea).
- Esku pilota. Gipuzkoako Txapelketa hasi da; 28 pilotari hernaniarrek parte hartzen dute.

Irailak 21 septiembre

- Salida a Ernio para mendizales más jóvenes (Mendiriz Mendi).

Irailak 22 septiembre

- Detenida en Hernani por intentar agredir con arma blanca a sus compañeros de piso.
- Meditazio saioa ANANDAMAYI Yoga zentroan.
- Jack Macy, San Frantziskoko hondakinen alorreko arduraduna, Hernanin, hondakinen bilketa sistema ezagutzera.

Irailak 23 septiembre

- Detenido un camionero holandés por conducir con carné falso.
- Amiantoaren eraginez, beste hildako bat Hernanin.
- Atzeritarren legeari buruzko hitzaldia Biterin (Mikel Mazkarian, AMHER).

Irailak 24 septiembre

- Zoriontasuna praktikatzeari buruzko hitzaldi praktikoa Biterin.

Irailak 24-29 septiembre

- Hernani Wukroekin X. Jardunaldiak. Angel Olaran eta Wukroko 11 gazte Hernanin dira: conferencias, pruebas deportivas, comida solidaria y visita a Hernani Institutua.

Irailak 26 septiembre

- El embajador de Malta en España, visita las instalaciones de ORONA IDEO, interesado por la “excelencia tecnológica”.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixotasun larriak dituzten

presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Irailak 26-27 septiembre

- Atletismo. Eva Esnaola en la prueba por antonomasia del ultrafondo: la Espartathlon (246 km. ente Atenas y Esparta: 30 horas 52 minutos). Es la primera mujer del estado en conseguir finalizar la prueba, clasificándose en tercer lugar.

Irailak 27 septiembre

- Auzo Eguna Karabelen.
- Azketara irteera (AXKETA taldea).
- Comida de los alumnos del año 1967.
- Valtiarreko Dumatloia irabazten du Ibai Albak. Forutik Forura proban aurreneko postua lortzen du Araitz Irazuk.
- Hernani ROCK: zazpi musika talde Atsegindegín.

Irailak 27-28 septiembre

- Tendeñerara, Pirineo zentralera, irteera (Mendiriz Mendi).

Irailak 28 septiembre

- Aranorako martxa (Xalaparta Elkartea).
- Hernanin gabatutako CONQUISTOUR saioa ETB2n.

Irailak 29 septiembre

- “Katalunia: bai, bai” hitzaldia Biterin (Patricia Gabancho, Hernani Errotzen).

Irailak 30 septiembre

- Bideo emanaldia, eta bilera Sandiusterrin (San Joan Konpartsa).
- Ur mozketa, Plaza Berritik beherako kale eta auzoetan (ur-hornidura sarean obrak egiten ari baitira). El PSE-EE reprocha la falta de información sobre el corte de agua.

URRIAK / OCTUBRE

- Atez ate, hondakinen bilketa sistema. Desde el mes de octubre se podrán utilizar bolsas compostables en los cubos de orgánico; la fracción rechazo se deberá sacar en un nuevo cubo gris.
- Kiroldegiko eta Biteriko ikastaroak hasi dira.
- Ikasturte berria Banaiz Bagara elkartearekin.
- KZ Gunea. 16 ikastaro urrian zehar.
- Emakumeentzako Jabetze Eskola. Emakumeen nortasuna indartzeko sei ikastaro antolatzen ditu Udalak (Berdintasun Kontseilua).
- Una hernaniarra afectada por la reclamación de LANBIDE del dinero cobrado en base a la RGI (Renta de Garantía de Ingresos), crea una plataforma de afectados.
- Ikastaroak langile eta langabeentzat (IES Hernani BHI – HOBETUZ).
- SENDIA Programa berriro martxan, adineko eta ezinduen zaintzaileentzat.
- Gaztetxearen 8. urteurrena dela eta, kamixeten lehiaketa martxan.
- H1lek salatzen du udaletxean hainbat kontratazio egin direla udal arauaren kontra.

- Los hernaniarras tienen opción de elegir diez propuestas a incluir en los presupuesto de 2015 (hasta el 7 de noviembre).
- Programazio berria antolatzen bilerak antolatzen ditu Molotoff Irratiak.
- La hernaniarra Maite Pagazaurtundua presidentia y portavoz en Europa de UPyD.
- “Motxian Eby” euskarazko esketx lehiaketa martxan jarri dute 12-16 urte bitarteko gazteentzako, Buruntzaldeko eta Oarsoaldeko Euzkara Zerbitzuek.
- VII. DOBERA Saria. Hernaniko hitanoari (hika) buruzko ikerketa.
- Txantxangorriko Argazki Lehiaketa berri bat martxan.
- ORONA seguirá durante los próximos cuatro años siendo el proveedor de ascensores del metro de Bruselas.
- Eusko Jaurlaritzak %20 jaitziko du KRONIKARI ematen dion diru-laguntza.
- El PSE-EE acusa a Bildu de “realizar obras totalmente innecesarias para el pueblo”, caso de las a realizar en Chillida pasealekua, con un coste de 265.912 euros.
- Josteko tailerra eta oinarritzko informatika ikastaroa Berre-rabilpen zentroan.
- Musika Banda Lehia Haida tabernak antolatuta (20. urteurreneko ospakizunen artean).
- Andoni Tolosa “Morau”k eta Beñardo Goietxe lan berri bat kaleratzen dute: “Arrainentzako himnoak”.
- Mikel Peruarenak bigarren nobela argitaratzen du: “Su zelaia”.
- La Farmacia Aldabe (Perkaiztegi kalea) crea en sus instalaciones un Espacio para el Respeto.
- Latsunbe-Urbietako igogailua kokatzeko lanak hasi dira.

Urriak 1 octubre

- Chillida-Leku acoge la inauguración del XI Congreso de Oncología.
- Paleta ikastaroa (emakumeentzat) martxan.
- KUTXABANKI buruzko hitzaldi-solasaldia Biterin (Peio Egaña eta Antxon Izagirre, Hernaniko EH Bildu).

Urriak 1-22 octubre

- Indira egindako bidaia argazkiak ikusgai Biterin (Foto Eskola).

Urriak 2 octubre

- Inauguración de Karabeleko, el centro experimental (situado en Portu-Karabel) en el que se conjugan agricultura ecológica y visualización de personas con enfermedades mentales.

Urriak 2 / 4 octubre

- Albokalarien Hernaniko XXI. Topaketa. *Bitartean* folk musika taldearen kontzertua Biterin, eta festa eguna.

Urriak 3 octubre

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Gaixo larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Lauburuari buruzko hitzaldia Biterin (Julen Apezetxea).
- TOKIKOMek (Euskarazko Tokiko Komunikabideen Bate-ragunea) eta EITBK hitzarmena sinatzen dute: tokiko komu-nikabideek parte hartuko dute, besteak beste, *Azpiarra* saioan; Hernaniko KRONIKAK ere bai.

Urriak 3-5 octubre

- Kaxmirren (India iparralde) izandako uholdeen argazki erakusketa, eta kaltetuentzako diru biletak Plaza Berrin. Dos vecinos que sufrieron las inundaciones crean una ONG: SOS Kaxmir.

Urriak 4 octubre

- XXV. Mugarri Bisita: Errekalde-Mandazubi.
- Ereñotzuko Udazken kulturala. Ereñotzutik Aranora igoera (bizikletaz).
- Biteriko ikasle ohien bazkaria.

Urriak 6 octubre

- Postregintza ikastaroa martxan (Hernaniko Udala-Enplegu Zentroa).

Urriak 6-10 octubre

- Semana Cultural: talleres de narración oral, espectáculo “3 lós trío”... (AMHER - Biblioteca Municipal).

Urriak 6-20 octubre

- Frederic Gutierrezen margoak ikusgai Biterin.

Urriak 7 octubre

- Enpresentzako Jardunaldia (langileen partehartzea eta belaunaldi erreleboa) ORONA eraikinean, Galarretan (Hernaniko Udala).
- Odola emateko eguna, osasun zentroan.

Urriak 8 octubre

- Haurdunaldi bizi eta partekatzen ikasteko ikastaroa, 2015eko otsailaren 18 arte (Berdintasun Kontseilua).
- Haur eta nerabeen gurasoentzat ikastaroa martxan (Jose María Izeta, ONGINTZA).

Urriak 8 / 15 octubre

- “Zoriontsu izateko behar dugun guztia gure esku dago”, zoria praktikatzeko tailerrak Biterin (Urko Arozena).

Urriak 9 octubre

- A. Gillenea argazkilariaren erakusketa udaletxeko areto nagusian: “Gure historiaren pasarteak”.
- Buruntzaldeko ekonomia, enplegua eta turismoa suspertzeko garapen agentzi baten proiektua aurkezten dute Buruntzaldeko EAJko ordezkariak Lasarte-Orian.
- LOMCeri buruzko hitzaldia gaztetxean.

Urriak 9-10 / 13-14 octubre

- Boluntarismoaren inguruko ikastaroa (ONGINTZA).

Urriak 10 octubre

- Gazteen partaidetza prozesua martxan da: aurkezpen saioa Biteri plazan. Urte bukaera bitartean hainbat saio antolatzen dira.
- Comparecencia de varios alcaldes de EH Bildu (entre ellos L. Intxauspe) pidiendo voluntad política “para transformar KUTXA en una fundación ordinaria, no bancaria”, y evitar así su privatización.
- Enkartelada: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

- Munduko sagardoen dastaketaren barruan, bertako sagar, muzzio eta sagardo dastaketa Iparragirre sagardotegian.
- Biteriko zinema denboraldiaren hasiera.

Urriak 11 octubre

- PAUSOKA Eguna Atsegindegi plazan.
- Oiartzunera mendi irteera (AXKETA Taldea).
- Oinezko ibiliak berriro martxan (Goiz Eguzki).
- Bigarren eskuko azoka Atsegindegian.
- Behemendi azoka Plaza Berrin.
- Auzo Eguna Portu auzoan.
- Kalek kale kantari.
- Erromeria (San Joan Konpartsa).

Urriak 12 octubre

- Arriatsuko ikasle ohien bazkaria.
- Herri bazkaria Goiz Eguzkin.
- Comienzo del Campeonato local de Ajedrez.

Urriak 13-19 octubre

- III. Bakailao Astea. Bakailao ikastaroa Basque Culinary Center, ALBAOLA Itsas Kultura Faktoriara bisita... Pintxo lehiaketa, afaria (bakailua eta sagardoa) Iparragirre sagardotegian, bakailao pil-pil erara...

Urriak 14 octubre

- Gripeare kontrako txertoa jartzeko eguna Ereñotzun.
- Garapen Integraleko Agentzia bat sortzeko proposamena aurkezten dute Buruntzaldeko alkateek. PSE-EEk dio komunitate publiko izaera izan beharko lukeela, eta ez BILDUK proposatzen duen "txiringitoa". El PNV también critica la iniciativa, al quedar fuera de la agencia la mitad de los municipios de Buruntzaldea.
- Egunkaria auzia amaitu da. Behin betiko itxi dute pieza ekonomikoa; auzipetu "ohien" artean, Begoña Zubeltzu hernaniarra.
- Inicio del Campeonato de Mus Intersociedades.

Urriak 15 octubre

- Ereñotzuko Udazken kulturala. "Eskalada musikatuak, Alpeak eta Pirineoak" emanaldia.

Urriak 16 octubre

- Condenados dos técnicos de una papelera de Hernani, por un accidente ocurrido en 2007, en el que resultaron heridos dos empleados.
- Hernaniko GURE ESKU DAGO. Batzar irekia Andre Kalea 41eko lokal berrian.
- Hernaniko SORTU. Herri batzarra Biterin.
- Atletismoa. Denboraldi berriaren aurkezpen ofiziala Gabriel Celayako lokalean.

Urriak 16 / 29 octubre

- Bi tailer enplegua lortzen laguntzeko: curriculum eta aurkezpen gutuna, eta psikoteknikoetan trebatzeko (Enplegu Zentroa).

Urriak 17 octubre

- ZukGua prozesua bukatuta, ERNAI Gazte Antolakundearen batzarra.

- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Urriak 18 octubre

- Burgosera irteera (Goiz Eguzki).
- Bigarren eskuko azoka.
- Jaizkibelera eskalatzera (AXKETA Taldea).
- Ereñotzuko Udazken kulturala. Zepadiko putzura bisita, panelaren aurkezpena, hamaiketako eta diploma banaketa. Epeleko aterpean "Burruntziak, uraren hegoak" hitzaldia (Iñaki Mezquita, Aranzadi Zientzia Elkarteak) eta erakusketa.
- Molotoff Irratia. Bilera, etorkizunari buruz.
- Haur jaia Osiñaga auzoan.
- *Haatik* Dantza Taldearen "Errimak oinetan" ikuskizuna kiroldegiko frontoian (San Joan Konpartsa).

Urriak 19 octubre

- Xoxotera irteera gazteentzat (Mendiriz Mendi).
- XIII. Argazki Rally Digitala.
- Ereñotzuko Udazken kulturala. Auzoko festa frontoian: sagardo dastaketa, gaztain erreka, azoka, patata tortilla lehiaketa...
- *Igande pasiboei sua!*: Jon Basaguren bakarlarria Goiz Argi tabernan.

Urriak 19-25 octubre

- Ereñotzuko Udazken kulturala. Erakusketa: *Burruntziak, uraren hegoak* auzo etxean.

Urriak 21 octubre

- Pentsioen egoera azaltzeko hitzaldia Biterin (Gipuzkoako Erretiratu eta Pentsionisten Elkarteak).
- Literatur solasaldia berezia udal liburutegian, kurtsoa hasteko: zazpi libururen artean aukeraketa, eta "Alter ero" (Bertol Arrieta).
- Bilera irekia Transpacarren: KUTXAren pribatizazioaren aurka salaketa kanpainari buruz ari dira (Hernaniko Kaleratzeak STOP).

Urriak 22 octubre

- Agenda 21. Jóvenes de los centros escolares de la localidad acuden a los parques Ave María y Atarrabiyo, en el marco de una campaña de concienciación sobre el cuidado de zonas verdes y parques.
- Ereñotzuko Udazken kulturala. "Elikaduraren eragina osasunean" hitzaldia.

Urriak 22-25 octubre

- El ultrafondista hernaniarra Xabier Salillas participa en las "72 horas Non Stop" de la localidad francesa de Privas-Ardeche.

Urriak 23 octubre

- Erremontea. Binakako Txapelketa Nagusia martxan, Galarretan.
- Ereñotzuko Udazken kulturala. "Mundua bizikletaz Asian".

Urriak 24 octubre

- Detienen a un vecino de Hernani de 40 años acusado de

dos agresiones sexuales en Donostia y Andoain.

- Moda pasarela Atsegindegina (BERRIAK).
- Ereñotzuko Udazken kulturala. Pelikula.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Pala. Gipuzkoako Txapelketako finalean da Ariane Arrieta.

Urriak 24-25 octubre

- Festak Txantxilla auzoan.

Urriak 25 octubre

- Certamen de pintura "Tamayo" en Chillida-Leku.
- "Antzokiko istorioak" (Amezu Produzioak) antzerki obra umeentzat, Biterin.
- "Ezkontza herrikoi Feminista", egun osoko aldarrikapen festa.
- Ereñotzuko Udazken kulturala. "Florencio Galdino" umeentzako ikuskizuna, frontoian.
- Isurketa Osiñagan, Errotaran Goikoa pasata, Hernani eta Urnietaren arteko mugan.
- BTT jaitsierak. Aritz eta Xabi Urdanpilleta Euskadi Openeko azkeneko proban, Galdakaon. Xabi Urdanpilleta Euskadiko txapeldun.
- Concurso de sidras en la sociedad Xalaparta.

Urriak 26 octubre

- Tubobidera (Aizkorri) irteera (Mendiriz Mendi).
- Atletismoa. Hernaniarrak bikain *Lasarte-Oria Bai!* kross herrikoian: nesketan, Karen Ortiz de Guinea, irabazle; mutiletan, Sergio Roman, hirugarren.
- Acto de entrega de insignias y diplomas de la Asociación de Donantes de Sangre de Gipuzkoa. Hernaniko 26 odol emaila omenduak.

Urriak 27 octubre

- Sorgintxuloko sarrera itxita, dagoen zuhaitz zahar bat botatzeko lanak direla eta.
- La Mancomunidad de San Marko denuncia que seis municipios de Bildu adeudan 260.000 euros en concepto de cuotas ordinarias (entre ellos Hernani, que adeuda según la Mancomunidad, 30.588,34 euros). La razón es el no uso de los servicios del ente supramunicipal. "Ordaintzeko prest gaude, baina gure parte soilik" diote Hernani, Astigarraga, Lezo, Oiartzun, Pasaia eta Usurbilgo Udalek.

Urriak 27 octubre-azaroak 10 noviembre

- Juan Miguel Orkolagaren inguruko erakusketa Biterin (AEMET): hitzaldia (Asun Urzainki), "La tormenta perfecta" pelikula eta solasaldia, eta meza (Ozenki Abesbatzarekin) Aira Orkolagaren omenez.

Urriak 28 octubre

- Ipuin kontaketa udal liburutegian (Maite Franco).
- Feng Shuiari buruzko hitzaldia Elkano 17 Emakumeen zentroan.
- Udal Osoko Bilkura. KOXKA Elkartearen protokoloa, 2015eko ordenantza fiskalak eta egutegia... eztabaidagai. Aprobada la congelación de tasas.

Urriak 29 octubre

- Martin Garitano Gipuzkoako ahaldu nagusia gaixo dauden euskal preso senideekin, horien artean, Gari Arruarte eta Ibon Fernández Iradiren senideak.
- Ereñotzuko Udazken kulturala. "Ereñotzu inguruko historia, toponimia eta sarioak" hitzaldia.

Urriak 29 octubre-azaroak 7 noviembre

- XIII. Argazki Rally Digitaleko argazkiak ikusgai Biterin. Sari banaketa, azaroaren 7an (Hernaniko Argazki Forumak).

Urriak 30 octubre

- Ibon Fernández Iradi euskal presoak gaixotasun larria izan arren, preso jarraituko du. Aurkeztutako helegitearen epaia atzeratuta.
- "Gure artean euskaraz" ekimenaren aurkezpena AEKren lokalean (DOBERA Euskara Elkartea).

Urriak 31 octubre

- *Hernani'n Musik* Biterin: "*Neighbor*" (Maite Larburu & Josh Cheatham).

AZAROAK / NOVIEMBRE

- KZ Guinea. Beste 10 ikastaro azaroan.
- Presos solicitan se les descuenta de sus condenas en España el tiempo pasado en prisiones francesas, entre otros José Javier Zabaleta Elozegi "Baldo" y Asier Ormazabal Lizeaga.
- Pilota. Gipuzkoako 2. Mailako Txapelketa; Xabat Pagola eta Iñaki Urruzola jubenilak Gipuzkoako azpitxapeldunak.
- II Jornadas de Balonmano, organizadas por Urumea Ikastola. Participan jugadoras del Bera-Bera de División de Honor, y jugadores del C.D. Bidasoa, también exjugadoras y exjugadores hernaniarras.
- "Beldur barik" (indarkeri sexista prebenitzeko asmoz EAEko instituzioek elkarlanean bultzatutako programa) egitasmoan bi lan aurkezten dituzte EPOko ikasleek: "Berdintasunaren bidean atzera pausurik ez!" eta "Ez gorde, salatu!".
- Errugbia. Igor Genua izendatzen dute azaroko ligako jokalaria onena.
- "Dendartean eta Denon Artean Zero Zabor Hernanin" kanpaina martxan da. Partehartzaileen artean produktu sortak zozketatzen dira.
- "ERRIGORA" kanpaina martxan jarri da, Nafar hegoaldeko produktuak erosiz, euskalgintza laguntzeko.
- Hastear dira Ereñotzu behealdeko auzuneko urbanizazio lanak.
- Eskuragarri dira konpost sakoak, edozein hernaniarrekin hartzeko moduan, Udaleko herri-lanetako pabiloian.
- Con vistas a las elecciones locales de 2015, visitas a la localidad y presentación de candidatos.
- La empresa catalana COMINTER Tisú anuncia que en unas semanas pondrá en marcha la papelera Gureola.
- El hernaniarra Alfonso Cea publica "La voluntad de las almas perdidas".
- Guraso talde batek sinadurak biltzen ditu, hurrekin

egoteko espazioren bat sortzearen alde.

- KOOPeratzen sortu dute Buruntzaldeko Udalek, enpresa berriak sortzeko formakuntza zentroa, Lasarte-Orian izango dena.
- Ikastaroak eta lan eskaintzen bilaketa enplegu zentroan.

Azaroak 1 noviembre

- Ereñotzuko Udazken kulturala. Bertso afaria Ur Mia elkartean: Maialen Lujanbio eta Unai Agirre.
- Kontzertua(k) gaztetxean (AXKETA Mendi Taldea).

Azaroak 4 noviembre

- Odola emateko eguna osasun zentroan.
- "Thelma y Louise" pelikula Uru tabernan ("Emakumeak eta zinema" ekimenaren barruan).

Azaroak 5 noviembre

- BETOR Jardunaldia, Interneten euskaraz lan egiten duten enpresen berri izateko, ORONA Fundazioko egoitzan, Galarretan (Hernaniko Udala-Eusko Jaurlaritzan).
- Makrobiotikari buruzko hitzaldia Biterin (Gustavo Coletta).
- SORTUren herri batzarra udaletxeko areto nagusian.
- Kontzentrazioa Gasteizen izandako hilketa salatzeo (Berdintasun Kontseilua).
- Curso de cata de sidra en la sociedad Txantxangorri.

Azaroak 5-7 noviembre

- Curso sobre manejo de trastornos del comportamiento en Biteri (LAHAR).

Azaroak 5 / 12 / 19 / 26 noviembre

- Curso para cuidadores de personas mayores, por primera vez en Ereñotzu, también el 3 de diciembre (ONGINTZA-Ereñotzuko Auzo Udala).

Azaroak 6 noviembre

- Excursión al Santuario de Loyola, y comida en Getaria (Goiz Eguzki).
- Presentación de la Agencia de Desarrollo Comarcal. Tendrá su sede en Hernani, en Gabriel Celaya. Una de sus primeros servicios será DAITEKE Enplegu Zentroa.

Azaroak 7 noviembre

- Kontzentrazioa(k) Zinkoenean: "Euskal presoak etxera" (LAB) eta "Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- San Huberto eguneko afaria Txantxangorri.

Azaroak 7 / 14 / 28 noviembre

- "Zine eta Inmigrazioa" Sandiusterrin: "14 kilómetros", "En este mundo" eta "La jaula de oro" (AMHER).

Azaroak 8 noviembre

- Ereñotzuko Udazken kulturala. Egun pasa Sarako kobazuloetara.
- Auzolana frontoi txiki bat egiteko kiroldegiko pilotalekuko azpian.
- Bigarren eskuko auzoa Atsegindegian.
- Kalez kale kantari
- Ereñotzun ikasitako emakumeen bazkaria.

- Pelota. Ioritz San Sebastian en la final del Torneo de Gartzaron (Nafarroa).
- Erromeria (San Joan Konpartsa).
- Kantuz Abesbatzaren 25. urteurrena. Kantuz eta Gasteizko Oskarbi abesbatzen emanaldia Milagrosan.
- Sagardo Txapelketa Elur-Txorin.
- *Dj Esther Sound Sister* Itxaski tabernan.

Azaroak 9 noviembre

- Behobia-Donostia lasterketa: 223 hernaniarrek bukatzen dute proba. Sergio Roman eta Maitane Guerrero dira hernaniar azkarrenak.
- Gaztetxearen 8. urteurrena: Haur jolasak.
- "Reservoir dogs" filma Uru tabernan ("Emakumeak eta zinema" ekimenaren barruan).
- *Igande pasiboei su!* "Neu, e buruben" taldea Goiz Argi tabernan.

Azaroak 9 / 15 noviembre

- Zoriontasunera iristeko pausuak nola eman erakusten dute Urko Arozenak eta Ana Marcosek ANANDAYAMI zentroan, Orkolagan.

Azaroak 10 noviembre

- Obrak direla eta (bi hilabete inguru iraungo dute), Chillida pasealekua itxita; bi norabidekoa izango da.

Azaroak 10-14 noviembre

- Mendizaleen Astea (Mendiriz Mendi): proiektzioak, diploma banaketa, argazki lehiaketa.

Azaroak 11-12 noviembre

- Literatur solasaldia(k) udal liburutegian: "Zaindari ikusezina" (Dolores Redondo) eta "Retrovisor" (Martin López-Vega).

Azaroak 13 noviembre

- "Hezkuntza Eskolak" martxan jarri du Hernaniko Hezkuntza Plataformak. Aurreneko saioa Biterin: "Ikasle euskaldun eleaniztunak sortzen".

Azaroak 14 noviembre

- "Hernani erabaki / decide", proceso participativo para la elaboración de los presupuestos del año 2015. Presentación de las propuestas más votadas: 12 proposamen sartuko dira 2015eko aurrekontuetan.
- Enkartelada (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Gala del Atletismo guipuzcoano. Servando Rivas reconocido como el mejor atleta de la temporada.

Azaroak 15 noviembre

- DEMOCREATIVITY Proiektua, Udalaren eta herritarren arteko deskonexioa salbatzeko proiektua. Lau erronka identifikatu dira; parte-hartze dinamika hasten da.
- Galiziako BNG alderdiko kideak Hernanin, atez ateko hondakinen bilketa sistema ezagutzera.
- Hernaniko SAREk, pertsona ezberdinen artean osatutako herritarren sareak, informazioa zabaltzen du herrian: "Espetxeetan giza-eskubideen urraketa egunerokoa da".

- V. Reiki Maratoi Solidarioa (Iturriko Elkartea).
- Santa Zezilia kontzertua udaletxeko arkupetan (Hernaniko Musika Banda).

Azaroak 16 noviembre

- Pelota. Tres hernaniarras en la final senior del Memorial Juanito Álvarez, en Egia. Gorrotxategi vencedor.
- Kamara kontzertua Milagrosan: Elzbieta Podolak (flauta), Alek Mikolajczyk (kontrabajoa) eta Javier Pérez de Azpeitia (pianoa).
- “Hernani” Musika Eskolako txistularien kontzertua udaletxeko arkupetan.
- “Kill Bill vol. 1” filma Uru tabernan.
- *Igande pasiboei su!*: “The Capaces” taldea Goiz Argi tabernan.

Azaroak 17 noviembre

- Presentación en ORONA Fundazioa, Galarreta, del proyecto “Euskadi Gastronomika”, iniciativa para promover el turismo enogastronómico. Hernaniko 11 ostalarik distintzioa jasotzen dute.
- Pako Aristiren “Euskararen isobarak” liburuaren inguruan Biterin (Hernani errotzen).

Azaroak 17 noviembre-abenduak 1 diciembre

- “Argazkiak, margoak eta muntaketak” erakusketa Biterin (Oscar Galiana).

Azaroak 18 noviembre

- Charla sobre sexualidad y buen trato entre mayores en Goiz Eguzki.
- “Salto al vacío” pelikula Uru tabernan (“Emakumeak eta zinema” ekimenaren barruan).

Azaroak 18-20 noviembre

- Antzerki zikloa Biterin: “Happy end” (VAIVEN Producciones), “Zazpi aldiz elur” (TTANTTAKA Teatroa) eta “Figuranteak” (ADOS Teatroa).

Azaroak 19-20 noviembre

- Curso de Boccia (KEMEN-KOXKA Elkartea).

Azaroak 19-20 / 25 – 27 noviembre

- Sesiones de balonmano en Urumea ikastola.

Azaroak 20 noviembre

- Presentación en Lasarte-Oria, del programa INNOFORO, para la activación socioeconómica de la comarca Donostia-Beterri (en ella está Luís Intxauspe, alcalde de Hernani).
- MUSIKALEAN. “Hernani” Musika Eskola Publikoko ikasleen kale buelta.

Azaroak 20-23 noviembre

- Atzieta kalean, Andre kalean eta Zinkoenean obrak egiten ari dira; trafiko aldaketak inguru horietan.

Azaroak 20 / 27 noviembre-abenduak 11 diciembre

- “Nola hobetu harremanak buruko gaixotasunen bat duten senitartekoekin?” tailerra Biterin (AGIFES).

Azaroak 21 noviembre

- Santa Zezilia egineko kontzertua(k), eta diplomen banaketa (“Hernani” Musika Eskola Publikoa).
- Kontzentrazioa Zinkoenean: “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Concierto en Bodega taberna: Josu Guitar (“Rustic & Roll”).

Azaroak 22 noviembre

- Día Internacional contra la violencia hacia las mujeres (25 de noviembre): mural popular (Txoko Feminista).
- 46an jaiotakoen bazkaria.
- Judoa. Gipuzkoako Txapelketa kiroldegian.
- Kantuz Abesbatzaren 25. urteurrena. Santa Zezilia eguneko kontzertua Atsegindegian: Kantuz Abesbatza, Goiz Eguzki Abesbatza, Hernani eta inguruko txistulariak, metal boskotea eta Ttarla Dantza Taldea.
- Ur hodia lehertu, eta aldatu behar dute. Obrek irauten duten bitartean, Onddi kalea itxita.

Azaroak 23 noviembre

- Igorin mendira buelta gazteentzat (Mendiriz Mendi).
- “Bizilagunak” ekimena. Atzerriko eta bertako 66 familiek 27 bazkaritan.
- Jornada final y entrega de premios del Campeonato local de Ajedrez, en Zumitza taberna.
- “Inglorious bastards” pelikula Uru tabernan (“Emakumeak eta zinema” ekimenaren barruan).

Azaroak 24-28 noviembre

- “Itsaspeko bihotzak” haur literatura aretoa 8-11 urte bitarteko ikasleentzat, udaletxeko areto nagusian (Udal Liburutegia-Berdintasun Saila).

Azaroak 25 noviembre

- Día Internacional contra la violencia hacia las mujeres. Concentración en Plaza Berri (Bilgune Feminista-Berdintasun Kontseilua-Hernaniko Udala).
- Ipuin kontaketa (Lur Korta) Biterin.

Azaroak 25 noviembre

- Sahararen aldeko 11. Euskal Karabana. Saharara bidaltzeko janari bilketa kanpaina hasi da (2016ko urtarrilaren 10 arte).
- ZINETEK. ORONA Fundazioa y el Zinemaldi de Donostia proyectan los cortometrajes ganadores del XIII Encuentro Internacional de Estudiantes de Cine, en el auditorio de la Fundación, en Galarreta.
- Sexualitatea lantzeko zine foruma (“Elsa & Fred” pelikula) Goiz Eguzkin (Harremonak).

Azaroak 26 noviembre

- “Emakumeak eta zinema” ekimenaren barruan hitzaldia eta “Follame” pelikula Uru tabernan.

Azaroak 27 noviembre

- Iratxera txangoa (Goiz Eguzki).
- “Pepe Rei aurrera!” liburuaren aurkezpena Garin tabernan (Pepe Rei Kultur Elkartea).

Azaroak 28 novembre

- Detenido un hombre de 30 años acusado de conducir un todo terreno robado en Bélgica; presenta documento de identidad portugués y carné de conducir holandés.
- Palestinari buruzko testigantzak gaztetxean.
- Akordeoi entzunaldia Milagrosan ("Hernani" Musika Eskola Publikoa).
- Kontzentrazioa plazan: "Dispersiorik ez, euskal presoak etxera" eta sinadura bilketa estatu frantsesari dispersio-arekin bukatzeko eskatzeko (azaroaren 30ean ere).
- Barrikote Peña Otañon.
- Pelota. Los juveniles Pagola y Urruzola en la final del Campeonato de Gipuzkoa (de segunda), en Amezketan.
- Elkarre Artoko Mus Txapelketa. Sari banaketa Karobi elkartean, txapela Txantxangorri Elkarrearentzat.

Azaroak 28-29 novembre

- Elikagai Bankua. Eginiko bilketan 21.800 kilo janari bildu dira Hernanin.

Azaroak 29 novembre

- Haurrentzat antzerkia Biterin: "Lagunekin baratzean" (BIHAR Txotxongilo Taldea).
- Autodefentsa saioa Biterin (Txoko Feminista).
- *Zinema Gerrilla* ikastaroa, zinemaren munduan aurreneko pausuak emateko aukera gaztetxean (Katihotsak Elkarre).
- "8 apellidos vascos" pelikula Goiz Eguzkin.
- Enkartelada eta txistorrada herrikoia KUTXABANKen praktika txarrak salatzeke (Kaleratzeak STOP).

Azaroak 29 novembre-abenduak 3 diciembre

- Euskararen Astea. "Euskara ari du Hernanin": kale antzerkia, mintzodromoa, tailerrak eta irakurraldiak.

Azaroak 30 novembre

- XXXV. Pablo Lasa Artisau Azoka Atsegindegin.
- Donostiako Maratoia. Hernaniarrak bikain. Maratoi erdiko proban, Maitane Guerrero bigarren.
- Erle Eguna en Usurbil. Markox Pagola vencedor en el certamen de mieles claras.
- Rugby, División de Honor A. Derbi en Landare: Hernani vs. Ordizia. Hernaniarrak eta ordiziarrek SEASKAren aldeko, eta Ziburuko ikastolaren aldeko, kanpainarekin bat.
- Bi hernaniar, Eider eta Lierni Tolosa, Euskal Herriko Trikitilari Gazteen Txapelketan, Zaldibarren.

ABENDUAK / DICIEMBRE

- ERRIGORA kanpaina: 189 saski saldu dira Hernanin.
- Hasi dira trafikoa antolatzeke lanak Ereñotzun eta Fagollagan.
- *e-liburutegia*: liburu elektronikoak maileguan, udal liburutegian.
- El establecimiento *Ikusi Makusi* galdarondado en la entrega de los premios al comercio de la provincia (Cámara de Comercio de Gipuzkoa).
- Nork bere enpresa edo ideia garatzeko zerbitzua eskaintzen du Beterriko Garapen Agentziako KOOPeratten Zerbitzuak.

- Hainbat ikastaro KZ Gunean, abenduan zehar: Open Office, Google Apps...
- KOXKA Elkarre y el Ayuntamiento firman un protocolo de actuación; entre otras medidas, el Consistorio se compromete a tener en cuenta el informe de la asociación al inicio de cualquier nuevo proyecto. Protokoloa aho batez onartu zuen Plenoak.
- Udalak bi etxebizitza jarriko ditu alokairuan.
- Berrerabilpen Zentroan arropa kiloka erosiko dute, eta utzi-tako materiala salduz gero, ordaindu egingo da.
- Kaxkoa garbi mantentzeko deia egiten du KAXKO Elkarre: "Zikinkeria areagotu egin da kalean".
- .eus domeinua laster izango dute herriko hainbat elkarre (Dobera, Kronika...) eta erakundek (Udala...).
- 460 personas son titulares de la Renta de Garantía de Ingresos (RGI) en Hernani, un total de 879 beneficiarios.
- "Sabores", nuevo proyecto de Ángel Olan en Wukro (Etiopia); busca el desarrollo económico de la zona con la apertura de una escuela de cocina.
- Avispa asiática. Hasta primeros de mes se han destruido 815 avisperos en Gipuzkoa, 50 de ellos en Hernani.
- "Ametsen kriseilua" ekimena martxan jarri du Hernaniko GURE ESKU DADOk, hernaniarren arteko harremanak sustatzeko asmoz.
- Hernaniko KRONIKAK eta BERRIAK Elkarre Gabonetako saskien zozketak antolatzen dituzte beste urtebetez.
- KORRIKA laguntzaile kanpaina abian da; 2015ean KORRIKA 19.
- Presos de ETA encarcelados en Francia, entre ellos varios hernaniarras, rechazan su posible encarcelamiento en España, señalando que su traslado haría "empeorar" sus "condiciones de vida" por una "política de dispersión cruel".
- Gabonak direla eta, "Jostailuen gida" kaleratzen du Udaleko Berdintasun Sailak: jostailua aukeratzean egin beharreko hamabost galdera zehazten ditu... ¡Que los juguetes sirvan para transmitir valores que ayuden a la igualdad de sexos o a la no discriminación!
- Hernaniko EH Bilduk martxan jarri du 2015-2019 lege-gintzaldiko lehentasunak finkatzeko prozesua, eta webgune bat herritarrek ekarpenak egiteko zabaldu du.
- Atletismoa. Denboraldi hasiera bikaina hernaniarra, krosea eta pista estaliko probetan.
- 2015eko maiatzean izango diren hauteskundeetan bozkatu ahal izateko botoa emateko deklarazioa egin behar dute etorkinek, 2015 urtarilaren 15era arte.
- Ur mozketetarako protokolo bat eskatzen du PSE-EEK: "Ez dugu nahi azkeneko ur mozketako informazio falta errepikatzea".
- Igeriketa. Itsaso Tolosa Espainiako Txapelketan, Sabadellen.
- Pelota. El alevín hernaniarra Xabier Apaolaza en la final (Getaria) del Campeonato de Gipuzkoa, zona de Donostialdea.

Abenduak 1 diciembre

- Prentsa irakurketa lan eskaintzak bilatzeko (Enplegu Zentroa).

Abenduak 2 diciembre

- "Xabi Solano Maiza. Trikitixa liburua" liburuaren aurkezpena (Xabi Solano, 5Gora).

- Odola emateko eguna osasun zentroan.
- Antzerki saioa: “Estafados y además avergonzados” Biterin (Virginia Imaz, Hernaniko KALERATZEAK STOP Taldea).
- Preso eta iheslarien alde SARE herritarra ehuntzen ari da; bilera Biterin.

Abenduak 3 diciembre

- Euskararen eguna. Jai eguna Udalean: udaletxea, ongintza, liburutegia, gizarte zerbitzuak... itxita.

Abenduak 4 diciembre

- Enplegu Zentroa: Tailerra sare sozialen inguruan.
- Abdi Ami Omar sahararraren arte lanak ikusgai Biterin (AMHER).
- Gaztetxearen 8. urteurrena: Kaletik moztarrotuak, esku orriak banatzen.

Abenduak 5 diciembre

- Detenido un varón de 41 años por su implicación en numerosos robos de bicicletas llevados a cabo en los últimos meses en varias localidades de Gipuzkoa.
- Kontzentrazioak Zinkoenean: “Euskal presoak etxera” (LAB) eta “Gaixotasun larriak dituzten presoak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- *Bit&Behin* gazte aldiakariaren lehenengo urteurrena dela eta, bertso-afaria Kontrakantxa gaztetxean, Beñat Gaztelumendi eta Eli Pagolarekin.
- *Hernani'n Musik* Biterin: Divine Gospel Reunion.
- Kontzertua Leoka tabernan: Soupbandja reggae band afro basque country.

Abenduak 5-7 diciembre

- Arrasateko Akordeoi Lehiaketa-Gipuzkoako Akordeoi Jaialdia. Domina ugari Hernaniko akordeoilariantzat.

Abenduak 6 diciembre

- Barrikotea Ur Mia elkartean.

Abenduak 7 diciembre

- Hernaniko Gazteen XX. Dantza Txapelketa Plaza Berrin (KRISKITINA Dantza Taldea).
- ETXERATEko material salgai (banderolak, errifak, kriselak...) kaxkoan jarritako postuan (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).

Abenduak 8 diciembre

- Arnaitz Lasarte bertsolari ereñotzuarra XXII. Xenpelar Sariko finalean, Oreretako Niessen kulturgunean. Bigarren postuan geratzen da.
- Kontrakantxa Gaztetxearen 8. urteurrena: Bideo emanaldia EHko gaztetxeen inguruan.

Abenduak 9 diciembre

- Kontrakantxa Gaztetxearen 8. urteurrena. Haur jolasak.
- Hernaniko SARE, preso eta iheslari politikoen aldeko talde herritarren bilera Biterin.

Abenduak 9-23 diciembre

- Erakusketa Biterin: Biteriko zeramikako ikasleen lanak ikusgai.

Abenduak 10 diciembre

- Partehartze triptikoak banatzen ditu PSE-EEK, udal hauteskuntetarako begira herritarren ekarpenak jasotzeko. Ricardo Crespo da alkategaia.
- “Hernani” Musika Eskola Publikoko perkusio taldearen kontzertua Biterin.

Abenduak 11 diciembre

- Larrialdi kimikoen simulakroa; sirenak aktibatzen dira industria kimikoetan, proba gisa.
- Karabeleko zubi berri trafikoaerentzat eta oinezkoentzat irekita. Zabaldua, zaharra botako dute eta etxebizitzak eraikitzen hasiko dira.
- Buru gaixotasunak dituzten senideekin harremanak sendotzeko tailerra Biterin, hirugarren eta azken saioa (AGIFES).
- Kontrakantxa Gaztetxearen 8. urteurrena. Jolasen finalak eta pintxo-potea.
- Preso eta iheslari buruz hitzaldia Biterin (NATZA).

Abenduak 12 diciembre

- Hasi dira Karabelgo zubi zaharra botatzen, 170 urteko zubia.
- hhz-Herritarren harrera zerbitzua ezagutzera emateko ate irekien eguna udaletxean.
- Kontrakantxa Gaztetxearen 8. urteurrena. Xamurtasun tailerra.
- Abadiñon (Bizkaia) gertatutako hilketa salatzen kontzentrazioa Plaza Berrin (Bilgune Feminista).
- Enkartzelada herrian zehar: “Errepresaliatuak etxera” (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Barrikotea Elizatxo elkartean.

Abenduak 13 diciembre

- Ehiza Txikiko Txapelketa (Txantxangorri Elkartea).
- Asanblada irekia Biterin, 2015eko udal hauteskuntetarako programa zehazteko (Hernaniko PSE-EE).
- Euskaraz aritzeko zitak Biterin eta Txema tabernan (Banaiz bagara Elkartea).
- Kontrakantxa Gaztetxearen 8. urteurrena. Trikipotea, bazkaria, batukada eta kontzertuak.
- Erromeria *Jeiki Hadi* taldearekin, Plaza Berrin (San Joan Konpartsa).

Abenduak 13-14 diciembre

- Judoa. Txikienen erakustaldiak, eta infantil eta alebin mailako Gipuzkoako Txapelketa udal kiroldegian.
- Juan Mari Ugalde (Txantxangorri) vencedor del XXXVI Campeonato Social de Caza Menor con Perro celebrado en Epelerreka y Usoko-errekak.

Abenduak 14 diciembre

- Usurbera irteera gazteentzat (Mendiriz Mendi).
- Txistorrada Sorgintxulo auzoan (Sorgintxulo Auzo Elkartea).
- La Cofradía Vasca de Gastronomía otorga el IV Premio Caracol de Biodiversidad a Karabeleko Ekonekazaritza Etxaldea, distinguiendo su labor como centro experimental dedicado a la agricultura ecológica. En 2014 ha iniciado su andadura de la mano de AGIFES, BLASENEA y KIMU BAT.
- Mikel Kartón bakarlaría Goiz Eguzki jubilatua etxean.

Abenduak 15 diciembre

- hhz-herritarren harrera zerbitzua, Udaleko zerbitzu berria martxan da.
- Beñat Aginagalde es juzgado en la Audiencia Nacional por la colocación de una bomba en la sede del PSE-EE de Lazkao.
- AEK-Zilegi Eskola. ZerB garagardoaren sortzaileen azalpenak eta dastaketa.

Abenduak 15 / 17-18 diciembre

- Eguberrietako prestaketa gisa, komunitatearen adiskidetzeko sakramentua herriko parroketan.

Abenduak 16 diciembre

- Literatur solasaldia udal liburutegian: "Lasai ez da ezer gertatzen" (Ana Magalon).
- Auzitegi Gorenak Kepa Pikabearen kasua aztertzen du, 56 euskal preso politikoen zigorretan eragina izan dezakeena; aztertu behar du Frantzia egin dituzten urteak kontuan hartu edo ez. 2015eko urtarrilaren 13ra arte atzeratzen du erabakia. Kontzentrazioa Plaza Berrin espetxe politika salatzeko (Hernaniko SORTU).
- El Tribunal Supremo revisa la absolución de Beñat Aginagalde por el asesinato del concejal socialista de Arrasate Isaías Carrasco (2008-03-07). El fiscal solicita repetir el juicio. Absoluzioa bertan behera uzten du Auzitegi Gorenak, eta epaiketa berriz egiteko agintzen du (2015eko urtarrilaren 26an).
- "Balek hondatu ez zuten ametsa" (Mikel Zubimendi), Josu Muguruzari buruzko liburuaren aurkezpina eta "Zohardia" dokumentalaren emanaldia Biterin (NATZA).

Abenduak 17 diciembre

- Gabonetako menua antolatzeke eta prestatzeko zita Xalaparta elkartearen (Kultur-Etxea Emakumeen Zentroa eta Xalaparta Elkartea).
- "Hernani" Musika Eskola Publikoko teklatu taldearen kontzertua Biterin.
- Gabonetako kontzertua Ereñotzuko elizan: Txirrita Eskolako ikasleak, Doinu Zaleko ikasleak eta Ozenki Abesbatza.

Abenduak 18 diciembre

- Hautaketa prozesuaren inguruko dinamikari buruz ikastaroa (Enplegu Zentroa).
- Bertsolata. Bertsio paper lehiaketako sariak banatzen dira eta Maialen Lujanbioren eta Beñat Gaztelumendiren saioa (Iraulio Panttalone Bertso Eskola).
- Hernani Arraun Elkarteko egutegi, kamisetak eta... salgai azokan jarritako postuan.
- Plenoa. 2015eko aurrekontuak onartzen dira: 25,768.267 euro; kiroldegiko igerilekuan izango da inbertsio handiena, Elorribako zubia, Plaza Berriko lurra, haur parkeak... PNV y H1! denuncian que baja la aportación al Patronato de Salud y Bienestar Social. Horrez gain, 3 mozio: preso eta iheslari politikoen senideek aurkeztutakoa ("konpromisoa eskatuz, gure senideen eskubideak errespetatuak izan daitezen, ahal duzuen gehien egiteko"), BERRIAK Elkartek merkatarien ordutegi eskubideak babesteko aurkeztutakoa, eta gizarte larrialdietarako diru laguntza handitzea.
- *Dabilen Elea* Saria jasotzen du Jon Zabaleta ilustratzaile

hernaniarrak, Donostiako Victoria Eugenia egiten den Euskal Liburuaren Gaua ekitaldian: 100 liburutik gora apaindu ditu eta erakusketa askotan parte hartu du.

- KUTXABANKen jardunaz mahai ingurua Biterin (Kaleratzeak STOP).
- "Hernani 1.000 urte" dokumentala Biterin (Hernani Errotzen).
- Gipuzkoa elige la/el mejor deportista de 2014 en el auditorio de ORONA Fundazioa; entre las/os nominadas/os la hernaniarra Esther López (voleibol).

Abenduak 19 diciembre

- Santo Tomas festa Inmakulada ikastetxean.
- Bertsolata. Haurren Bertso Jaialdia Biterin (Iraulio Panttalone Bertso Eskola).
- Montaña. Andoni Arabaolaza recibe una nueva distinción, Socio de Honor del Club Vasco de Camping Elkartea, por la "alta calidad" de los trabajos que los lunes publica en GARA.
- "Hernani 2014" urtekariaren aurkezpina udaletxeko areto nagusian.
- Hernaniko Kirol Sariak, kirol arloan lan egin duten pertsonak edo elkartek, eta kirolarien lorpenak saritzeko ekitaldia Biterin. Aurretik, Euskal Selekzioei buruzko mahai-ingurua. La ultrafondista Eva Esnaola, el joven pelotari Ioritz Arrieta y el también manomanista Iñaki Esnal (Premio Hernani por toda su trayectoria) son los galardonados.
- Kontzentrazioa Zinkoenean: "Dispertsioa stop, presoak etxera!" (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- "Su zelaia" (Mikel Peruarena) liburuaren aurkezpina Bodega tabernan.
- Gabon kanten Jaialdia San Joan Bataiatzailea elizan: herriko eta ikastetxeetako koruak (Kantuz Abesbatza).
- Bertsolata. Bertso musikatuak gaztetxean (Iraulio Panttalone Bertso Eskola).

Abenduak 20 diciembre

- Laburmetrai rallya gaztetxean.
- Santo Tomas eguna Plaza Berrin (San Joan Konpartsa).
- Encuentro de los socialistas hernaniarras en la casa del pueblo, entre los presentes Iñaki Arriola, secretario general de los socialistas guipuzcoanos. Elkarrekin egoteko, balantzea egiteko eta... festak zoriontzeko zita.
- Ereñotzuko Auzo Udalak batzarra egiten du: obrak, Internet sarea, hauteskundeak...
- Kalejira plazatik abiatuta (Ttarla Dantza Taldea).
- Gabonetako festa egiten dute Afrika, Amerika, Asia eta Europako beste lurraldetatik etorritako hernaniarrek (AMHER).
- Erremontea. Binakako Txapelketako finala Galarretan. Ezkurra eta Ion txapeldun.
- Gipuzkoako Pala Txapelketa, 3. maila. Ahmed Ben Ali eta Aieko Zubimendi txapeldun.
- Erromeria Plaza Berrin (San Joan Konpartsa).
- Gabonetako kontzertua Agustindarren elizan, Ozenki Abesbatza eta Hernaniko Musika Banda.

Abenduak 20-21 diciembre

- Rugby. Varias hernaniarras con la Selección de Euskadi, en

el Campeonato Autonómico de categoría B. Tras ganar este campeonato, jugarán el ascenso a la máxima categoría.

- Esku pilota. Eskuzko Txapelketa, Eguberrietako oporraldia aprobetxatuz. Finala, 2015eko urtarrilaren 3an jokatu da (Pilota Eskolan).

Abenduak 21 diciembre

- Donostiako Santo Tomas eguna. San Joan Konpartsakoak bertan daude, postu eta guzti. Maddi Iradi vencedora del certamen de frutas, y del Memorial José Salaberria.
- Santo Tomas festa Goiz Eguzkin (udazkeneko jokoetako sari banaketa eta saskien zozketa), Etxeberrin (Auzokide Auzo Elkartea), Lizeagan (eta Olentzero panpinen lehiaketa, Gibelalde Auzo Elkartea), Portu auzoan (txistorrada eta Gabonetako saskiaren zozketa, Portu Auzo Elkartea) eta Zikuñaga auzoan.
- Gabonetako txistu kontzertua Milagrosan (Txistulari Banda eta biolin jole bikotea).
- Mus Txapelketa Olaizola sagardotegian (Osiñaga Auzo Elkartea).

Abenduak 21-22 / 28-30 diciembre

- Jornadas de puertas abiertas de balonmano en el poli-deportivo: entrenamenduak eta teknifikazio saioak.

Abendua 22 diciembre

- Gabonetako loteria; hernaniarrok milioitik gora euro gastatu dugu (1,356.020 euro loteria eskatu dute herriko administrazioek).
- Negulekuak martxan, 2015eko urtarrilaren 5 arte (DOBERA Euskara Elkartea).
- Elkartasun denda irekita 2015eko urtarrilaren 5era arte, Kale Nagusian.
- Gabonetako kontzertua Milagrosan: "Hernani" Musika Eskola Publikoko txistulariak eta DAKAPO Abesbatza, eta Hernasax.

Abendua 22 – 23 / 26 diciembre

- Umeentzako ludoteka kiroldegian (Hernaniko Udala).

Abenduak 23 diciembre

- Gaztetu Hernani! Azken batzarra emaitzak ezagutzera emateko, Biterin.
- Pelota. El hernaniarra Eneko Aizpitarte en la final del XXIII Torneo de Pelota BANKOA Crédit Agricole-El Diario Vasco, en Zumarraga.
- *Xalto* pailazoa Portu auzoan.

Abenduak 23 / 29-30 diciembre

- Errugbia. Gabonetako denda irekita Landaren.

Abenduak 24 diciembre

- Gabon erronda (Inmakulada Ikastetxea, Urumea Ikastola, Langile Ikastola eta Elizatxo Ikastola).
- Bertsolata. Baserriz baserri Olentzeroa (Iraulio Panttalone Bertso Eskola).
- Gabon erronda Ereñotzun (Txirrita ikastetxea).
- Gabon kantak Agustindarrenetan (Hernaniko Parrokiko Abesbatza).

- Olentzeroa kaleetan barrena (Ttarla Dantza Taldea).
- Gabon gaueko kale buelta (Kantuz Abesbatza).
- Gabon gaueko erronda (Hernaniko Musika Banda).
- Olentzeroa (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Hernaniko AEK Euskaltegiak mariskada zozketatzen du.

Abenduak 25 diciembre

- Eguberri eguneko alborada ("Hernani" Musika Eskola Publikoko txistulariak).

Abenduak 26 diciembre

- *Apaxi* ipuin kontalaria Lizeagan (Gibelalde Auzo Elkartea).
- Ludoteka kiroldegian.
- Helduentzako pelikula Portu auzoan (Portu Auzo Elkartea).
- Dispersioaren kontra, *Zapi katea* (Hernaniko preso eta iheslari politikoen senideak).
- Gabonetako Mus Txapelketa Anboto tabernan.

Abenduak 26-27 diciembre

- Haur txokoa (Iturritxo Elkartea).

Abenduak 27 diciembre

- Oficialmente, según en INE, Hernani cuenta con 19.601 habitantes.
- Buruntzaldeko preso gaixo larrien sostengu plataformak, preso gaixo larrien egoera salatzeko prentsaurrekoa egiten du: Ibon Fernández Iradi, Gari Arruarte eta gainontzeko preso gaixoen aldeko ekitaldietan parte hartzeko deia egiten du.
- Igeriketa. Hernani Saria kiroldegiko igerilekuan.
- Rugby. Catalunya vs. Euskal Selekzioa en Barcelona; buena actuación de los cinco seleccionados hernaniarros en la victoria del combinado euskaldun.
- Tiroa. San Silbestre Txapelketa (Txantxangorri Elkartea). Manu Loinaz da onena.
- Pala. Umeen Gipuzkoako Gabonetako Txapelketa kiroldegiko frontoian. Hernaniarrak irabazle.
- Hernaniarrak Emakumea Pilotari Txapelketako finaleran, kiroldegiko frontoian; irabazle.
- Bertsolata. Bertso Jaialdia Biterin (Bertso Eskola).

Abenduak 28 diciembre

- Ardoa eta arrainaren bidea, Estibalizetik Parizara (Mendiriz Mendi).
- Martuteneko kartzelara martxa (Zinkoeneatik abiatuta): "Euskal presoak etxera!"
- Euskadiko Pilota Federazioak antolatuta, Euskal Selekzioaren eta Mexikoren arteko lagunarteko jaialdia kiroldegiko frontoian. Paul Ojuel, Amaia Irizustabarrena eta Ariane Arrietak parte hartzen dute. Euskaldunak irabazle.

Abenduak 29 diciembre

- Tailerrak haurrentzat udaletxeko arkupetan.
- Karaoke festa umeentzako Portu auzoan (Portu Auzo Elkartea).
- La Asociación de la Prensa Deportiva de Gipuzkoa premia a la/al mejor deportista del territorio durante el año 2014; entre las/os aspirante, Esther López, la jugadora de voleibol hernaniarra.

Abenduak 30 diciembre

- Futbola Zubipen, Joxean Arabiotorreren II. omenezko tornea. CD Hernaniko neska jubenilak irabazle.
- Saskibaloia. Egungo jokalarien eta jokalaria ohien arteko partida kiroldegian.
- Umeentzako pelikula Portu auzoan (Portu Auzo Elkartea).
- “Zohardia” dokumentala, Josu Muguruzaren bizitzari buruzkoa, Biterin (NATZA).
- Bertsolata. “Fernando Amezketarra, 250 urte” emanaldia Biterin (Iraulio Panttalone Bertso Eskola).

Abenduak 31 diciembre

- El Ayuntamiento de Hernani cierra el año con una deuda viva de 1,461.128 euros (76 euros por habitante).
- El Urumea registra la mayor entrada de salmón de los últimos 22 años.
- Santa Barbarara mendi buelta (Portu Auzo Elkartea).
- Wukroren aldeko II. San Silbestre lasterketa. Rosi Talavera eta Jon Altuna, Gorka López de Arregi (8 eta 14 urte bitartekoen artean), eta Auritz Txintxurreta (8 urtetik beherakoen artean) dira azkarrenak.
- Pelota. Gorrotxategi vence en el Torneo Olazar (Zaldibar)
- Remonte. Arranca el Master Individual en Galarreta (Oriamendi 2010).
- Mus Txapelketa gaztetxean.
- “Ametsen kriseilua” ekimena, desio bana eskatuz kriseiluak zerura Zinkoenean eta Ereñotzun. Argazki lehiaketa antolatzen da (Hernaniko GURE ESKU DADO).
- Urte zahar eguneko erronda (Hernaniko Ohitura Zaharrak Abesbatza-Iraulio Panttalone Bertso Eskola).
- Kaxkoko bizilagunak kezkatuta daude, urte berrian sartzean botatzen diren koheteekin. Al respecto, el Ayuntamiento recuerda la existencia de una normativa de uso de material pirotécnico, normativa que regula, entre otras medidas, el “uso de petardos o bengalas en la vía pública”.

Artikuluetan azaltzen diren iritzien erantzule idazlea bera da.

Las opiniones expresadas en los artículos son responsabilidad exclusiva de sus autores.

An aerial photograph of a wet, reflective surface, possibly a pool or a large wet plaza. The surface is divided into rectangular sections by dark lines, and several small, circular rivets or bolts are visible along these lines. The water reflects the sky and the surrounding environment, creating a shimmering, textured effect. The overall tone is monochromatic, with shades of gray and blue.

HERNANI

2015

